

Tutorem nomine, aliud si suo, tunc enim pro pupilla potest legata, ut si ea l. in si ibi: et cum non sue persone et c. et si. eo. l. post legatum. §. et. et §. amittere. Item quod dicitur nota pupilli dicitur pro utilitate pupilli: suo tamen nomine, ut C. de his quibus, ut indig. l. polla.

Obtinuerit, i. succubuerit, ut C. eo. l. aliam, et facit ad hoc in l. de in offi. testa. §. si tutor, et §. de offi. testa. l. si aduersus. §. i. et de admu. tu. l. cum quidam.

Tutor est qui dicitur triphoni. sui pupilli nomine falsum vel inofficiosum testam dicitur non potest sua legata si non obtinuerit optima ratione defendit. et si libertum patris pupilli sui nomine capitis accusauit: non repellit a bonorum possessione contratabulas: quia officij necessitas et tutoris fides excusata esse debet: nec quisque iudicium calumnia notabit tutorem qui non suis simultatibus accusacione sub nomine pupilli instituit: sed cogere forte matre pupilli vel libertis patris instantibus. Et si tutor rem aliquam postulauerit pupilli nomine: et ideo non sit executus quod iterum ad pubertatem pupillus uenerit: non oportet dici in turpillianum eum senatusconsultum incidisse. discretus sunt enim iura quibus plura in eandem personam deuenierit: aliud tutoris: aliud legatarij, et cum non sue persone iure sed pupilli accusauerit: propria penam mereri non debet. Denique pupillo relicta in eo testamento nisi a principe conseruata sint pereunt: adeo ille est accusatoris defensor: et quasi patronus, idem et sabinus scripsit ad vitellium.

Senatusconsultum quo cauetur auferendum ab eo quod quod tacite uult restituere incapax: habet etiam locum si heres restitutus ut ad filiam pertineret: que suspitio non sufficit: nisi appareat eum tacite rogatum, ut si de iure fil. l. no intelligitur, in pu. et §. i. et §. eo. l. in fraude. sed argu. contra, C. de fideicomis. l. quis, et §. ad trebel. l. pure.

Sic illicite, quis non capaci. Remanet ad hoc est, C. de cadu. tol. §. p. scdo, et §. eo. l. in fraude §. i. arg. §. de iure fil. l. ij. §. qui autem, sed aliud est mori: ut hic, aliud fieri non capacem: ut ibi. Item si fallit regula quam habes, §. de offi. testa. l. papimianus §. memisse: ut ibi dixi, et §. eo. l. claudius, in fi.

De conditionibus et demonstratio supra dictum est de legatis: in quibus quibusque ponitur conditio: demonstratio: modus et causa. ideo de his dicitur. Est autem conditio quodam legati suspensio: cuius de futuro defecit seu confirmatio potest. Demonstratio est quedam in existentibus seu preteritis ad adueniens notitia quo magis legati sit liquidum adhibita. Causa dicitur quedam de preteritis precedens suspensio quo testamento nostro magis quem honorem: sine animi pulsio a nobis expressa. Modus est de futuro et quasi cuiusdam remuneracionis a legatario petite exhortatio: quo non impleto ita relicto prius: si autem deficiente conditio ab initio non

Sola ratio conditio non inducit presumptionem fraudis Item ut locus sit fisco oportet in personam incapax diem cedere. Barto. Idem. Si gener socerum herede reliquerit tacite fideicommissi suspensionem sola ratio paterne affectionis non admittit. Apud seculam claudius notat si uiuo testatore decesserit is cui illicite legatum relictum erat: non a fisco hoc uideatur: sed apud eum a quo relictum est remanet.

Explicit liber xxxiii. digestorum et decimus huius.

Incipit liber xxxv. et huius undecimus.

De conditionibus et demonstracionibus et causis et modis eorum qui in testamentis scribuntur. l. i. Ulpia.

Capitur, uidentur ergo de natura predictorum. Natura conditionis est ut si sit potestatiua et obtineat vel per eum qui obtemperare debet non fiat quominus adimpleatur: quo casu pro impleta habetur: et relictum capietur, ut C. de conditionibus, infer. l. fi. et §. de condi. in si. l. que sub conditione, et de lega. l. l. turpia, si uero turpia vel imphonesta siquidem ex parte legatarij, pro non adiecta habet, adeo de impossibilitate si ex parte heredis ponatur, tunc enim legatus uicarius: ut isti, de lega. §. si, si pro casualis uel mixta fuerit euentus spectat

tutus ut ad filiam pertineret: que suspitio non sufficit: nisi appareat eum tacite rogatum, ut si de iure fil. l. no intelligitur, in pu. et §. i. et §. eo. l. in fraude. sed argu. contra, C. de fideicomis. l. quis, et §. ad trebel. l. pure.

Sic illicite, quis non capaci. Remanet ad hoc est, C. de cadu. tol. §. p. scdo, et §. eo. l. in fraude §. i. arg. §. de iure fil. l. ij. §. qui autem, sed aliud est mori: ut hic, aliud fieri non capacem: ut ibi. Item si fallit regula quam habes, §. de offi. testa. l. papimianus §. memisse: ut ibi dixi, et §. eo. l. claudius, in fi.

De conditionibus et demonstratio supra dictum est de legatis: in quibus quibusque ponitur conditio: demonstratio: modus et causa. ideo de his dicitur. Est autem conditio quodam legati suspensio: cuius de futuro defecit seu confirmatio potest. Demonstratio est quedam in existentibus seu preteritis ad adueniens notitia quo magis legati sit liquidum adhibita. Causa dicitur quedam de preteritis precedens suspensio quo testamento nostro magis quem honorem: sine animi pulsio a nobis expressa. Modus est de futuro et quasi cuiusdam remuneracionis a legatario petite exhortatio: quo non impleto ita relicto prius: si autem deficiente conditio ab initio non

Sola ratio conditio non inducit presumptionem fraudis Item ut locus sit fisco oportet in personam incapax diem cedere. Barto. Idem. Si gener socerum herede reliquerit tacite fideicommissi suspensionem sola ratio paterne affectionis non admittit. Apud seculam claudius notat si uiuo testatore decesserit is cui illicite legatum relictum erat: non a fisco hoc uideatur: sed apud eum a quo relictum est remanet.

Sic illicite, quis non capaci. Remanet ad hoc est, C. de cadu. tol. §. p. scdo, et §. eo. l. in fraude §. i. arg. §. de iure fil. l. ij. §. qui autem, sed aliud est mori: ut hic, aliud fieri non capacem: ut ibi. Item si fallit regula quam habes, §. de offi. testa. l. papimianus §. memisse: ut ibi dixi, et §. eo. l. claudius, in fi.

De conditionibus et demonstratio supra dictum est de legatis: in quibus quibusque ponitur conditio: demonstratio: modus et causa. ideo de his dicitur. Est autem conditio quodam legati suspensio: cuius de futuro defecit seu confirmatio potest. Demonstratio est quedam in existentibus seu preteritis ad adueniens notitia quo magis legati sit liquidum adhibita. Causa dicitur quedam de preteritis precedens suspensio quo testamento nostro magis quem honorem: sine animi pulsio a nobis expressa. Modus est de futuro et quasi cuiusdam remuneracionis a legatario petite exhortatio: quo non impleto ita relicto prius: si autem deficiente conditio ab initio non

Sola ratio conditio non inducit presumptionem fraudis Item ut locus sit fisco oportet in personam incapax diem cedere. Barto. Idem. Si gener socerum herede reliquerit tacite fideicommissi suspensionem sola ratio paterne affectionis non admittit. Apud seculam claudius notat si uiuo testatore decesserit is cui illicite legatum relictum erat: non a fisco hoc uideatur: sed apud eum a quo relictum est remanet.

Sic illicite, quis non capaci. Remanet ad hoc est, C. de cadu. tol. §. p. scdo, et §. eo. l. in fraude §. i. arg. §. de iure fil. l. ij. §. qui autem, sed aliud est mori: ut hic, aliud fieri non capacem: ut ibi. Item si fallit regula quam habes, §. de offi. testa. l. papimianus §. memisse: ut ibi dixi, et §. eo. l. claudius, in fi.

De conditionibus et demonstratio supra dictum est de legatis: in quibus quibusque ponitur conditio: demonstratio: modus et causa. ideo de his dicitur. Est autem conditio quodam legati suspensio: cuius de futuro defecit seu confirmatio potest. Demonstratio est quedam in existentibus seu preteritis ad adueniens notitia quo magis legati sit liquidum adhibita. Causa dicitur quedam de preteritis precedens suspensio quo testamento nostro magis quem honorem: sine animi pulsio a nobis expressa. Modus est de futuro et quasi cuiusdam remuneracionis a legatario petite exhortatio: quo non impleto ita relicto prius: si autem deficiente conditio ab initio non

Sola ratio conditio non inducit presumptionem fraudis Item ut locus sit fisco oportet in personam incapax diem cedere. Barto. Idem. Si gener socerum herede reliquerit tacite fideicommissi suspensionem sola ratio paterne affectionis non admittit. Apud seculam claudius notat si uiuo testatore decesserit is cui illicite legatum relictum erat: non a fisco hoc uideatur: sed apud eum a quo relictum est remanet.

Sic illicite, quis non capaci. Remanet ad hoc est, C. de cadu. tol. §. p. scdo, et §. eo. l. in fraude §. i. arg. §. de iure fil. l. ij. §. qui autem, sed aliud est mori: ut hic, aliud fieri non capacem: ut ibi. Item si fallit regula quam habes, §. de offi. testa. l. papimianus §. memisse: ut ibi dixi, et §. eo. l. claudius, in fi.

Conditio demonstratio: causa: modus: quod sunt.

Conditio: variis effectibus.

vt. C. de cadu. tol. §. si autē aliquid. in mixta fo legatar...

pecuniam §. fina. Accursius florentinus. f. C. Conditio legatis non tamē p omnia est cōditiona...

Legatū que relinquitur aut dies certus...

sunt viuo testatore impleri: secus si fuerint potestative r fa...

Conditionis lptan. quedā sunt que quādo cūq...

Conditio impossibilis in vltimis voluntatibus habet p nō...

Obtinuit impossibiles cōditiones testamēto ascriptas...

Sicut fingitur legari prestatio: ita cōditionis implemē...

His legatū est qbus...

de ptrahen. emp. l. si debitor §. si. Non legauero. idem si dicam...

Cōditio: r tunc si l bādo/mortuo demū testatore et a...

Cōditio: r tunc si l bādo/mortuo demū testatore et a...

Dies l. §. eo. l. dies. sed dies cum contineri sub membro de cond...

do. si vero nō facile vt si nuperit illi vel isti vel simili qd...

Obtinuit. ascriptas. in persona honotati: vt lego tibi...

His. libertus instituto extraneo r patrono preterito...

decem bandis causa implende conditionis: sed ceteris non soluit. vt. s. de lega. ij. l. csi patronus. r. de dona. l. si patronus. r. si a paren. quis fuerit ma. l. ij. s. si filii. sed cum hodie habeat tertiam nec soluat legata etiam con iunctis psonis. vt insitu. de succel. lib. s. si vero testamē- tū. videtur q non de decem bandis causa implēde cō- di. aliquid habe- re debeat.

a Prestat. vt li- beris r parenb^o li- berti. ad quod est C. s. bono. posses. r tratabu. l. i. et dic patronus petens contratabu. p ter- tia cōtra scriptos heredes.

b Temperare vt non tota. r. den- tur scripto: sed p- ducitur tertia etiā ad personam pa- troni qui non fuit institutus. vt. de le. p. l. s. q. s. si.

c Dentur. scilz dari iussa cō im- plēde condi. r. fa- cit. de dona. cau. mor. l. ei qui.

d Mortuus. et sic certum est iam ticio filii infra qn quennū nasci nō posse.

e Tunc. tunc: et tunc idē signifi- cant. et facit. s. de vulga. sub. l. i. sub- stantide. r. s. si qd cau. l. si eum. r. s. de verbo. ob. l. in illa stipulatione. r. s. de usufruc. le. l. v. r. i. usufruc. ville. r. s. eo. l. hoc genus.

f Conditionib^o. in faciendo existentibus: puta si a scē- dent capitoliū. secus autem credo si in dando: vt. de solu. l. qd si forte. s. si. idem dico contra si aliquis sit iussus dare pupillo vel facere aliquid ei. nā fieri sine tu- tore potest: sed dari nō pōt. vt. de so. l. si seruus. x. p. r. et impedire potest pupillus: vt. de so. l. cum pupilli.

g Aliquando. puta si sit in pāte testatoris cōstitut^o.
h Non conditionis. argu. q non statim impleta con- ditione sit quis heres. vt. r. s. de condi. ob cau. l. i. s. si pa- rendi. r. de acquir. here. l. antistius. r. de condi. insti. l. an- tepenul. sed cōtra. s. de here. insti. l. iam dubitari. s. quia. sed dic vt. s. de condi. ob cau. l. i. s. si parenti.

i Conditionē. que sit in faciendo. sec^o forte si in dan- do. vel refert institutus sit sub conditione filius vel ser- uus dominus an pater: in primo non potest. vt. s. de con- di. insti. l. que sub conditione. que est contra. in secundo potest: vt hic. vel sim alios potest vt habeantur pro pure institutus dominus r pater.

Multa. alio dicitur extraordinaria pena pro arbitrio

patronus legata prestat: tēpe- rare^o debet pter: cōditionē: vt r patrono r heredibus scri- ptis pro portione dentur: con- ditionis explende gratia.

C Si cōditio deficit ante die expectatur dies ppter dictio- nem tunc: que temporis extre- mitatem significat. Bar.

C Si ita scriptum sit: si in qn- quēnio proximo ticio filius na- tus non erit tunc decē seio he- res dato: si ticius ante mortu^o sit: non statim seio decē debe- ri: qn hic articulus tunc^o extre- mi qnquēnij tēpus significat.

C Puppillus seruus r filii^o pos- sunt implere conditionē. Bar.

C Puppillus etiā sine tuto- ris auctoritate parere potest. Nec quēq^o moueri q expleta conditione necessarius heres aliquando^o esse potest. nā hoc iure potestatis fieri non condi- tionis^o explete. Item seru^o v^o filii iustitias sine iussu patris vel domini conditionē imple- re possunt: quia eo facto nemo fraudatur.

indiciis. vt. de verbo. sig. l. aliud. s. inter. Sed hic testator. Et dic q testator iussit fieri monumentum ab here- de: vt alias onerato arbitrio tici quo nō facto pcepit da- ri decē cuidam nōle pene: duplici ratione non cōmittitur prima: q non arbitratur ticius vt hic. ad quod. s. de v^o r. l. cum quidā. s. si a pupillo. r. s. arbi. l. arbi. r. s. e. l. si tici^o status r. l. in testamento. Itē q olim nil poterat ratioe pene ponit: licet hodie r vt. s. s. hic que pe- ne nō. l. i. r. insitu. de lega. s. penul. r. s. fina.

C Quāntū ad pene cōmissio- nē etiā in vltimis voluntariis a persona non receditur. Bar.

Pompontus. Multa^o testamento non cōmittitur ab h^ode^o vel legatario: vel eo^m qui ex vltima voluntate aliquid lucratur: qui alicuius arbitrato monumen- tū facere iussus sit: si is cuius arbitriū est nō viuat: vel a desse nō possit aut ei arbitrari nollit.

C Pro ea parte p qua cōditio est impossibilis remouetur: p alla firma remanet. Bar.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

C Si seruos^o certos qd manu misisset heres esse iussus erat: quibusdā ex his ante mortuis nerarius respondit defici eum cōditione: nec estimabat^o pare- re posset cōditioni necne. Sed seruus rñdit cū ita eēt scriptū si filia r mater mea viueret: al- tera iam mortua^o nō deficit cō- ditionē. Itē est apud labeonē scriptū. Sabinus quoq^o r cas- sius quasi impossibiles eas cō- ditiones in testamēto positas pro non scriptis esse: que sen- tentia admittenda est.

ius. unde habetur pro impleta/cum non stet per eum sed per fortuitum casum. r. facit. s. de lega. i. l. ab omnib' s. in testamento. r. de condi. insti. l. institutio.

Quiane. necessitas. als necessitas salz causatina si vult consequi relictū. als vilitas que est: quia sta

tim legatum consequitur remedio cautionis et fauore vltime voluntatis nisi alia conditio suspēdat. vt. s. e. l. auia. s. mutiana. nam in stipulationibus secus: et als iter viuos. vt. s. de vbo. obli. l. si ita stipulatus fuerit te sisti certo loco. in. si. i. r. n. r. s. b. condi. cau. da. l. q. in. s. n. et fuit a mutio inuenta: vt publiciana a publicio. vt. insti. de ac. s. alie. l. de re cuz fructibus restitue da si venerit ptra cautionē. vt. s. eo. l. heres. s. q. post. r. s. de lega. i. l. cū filius. s. qui mutianam.

Que in non faciēdo concepte sunt. secus si in faciēdo. tunc enim non nisi extāte cōditione. vt. s. eo. l. q. heredi. l. i. s. s. c.

Et in similibus. que non possunt impleri viuo legatario. als secus si possunt impleri eo viuo vt si natio equi non de deris lego tibi decem. nam te viuo potest cōditio existeri si equus vel

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po.

Si quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po. **S**i quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

In omnibus conditionibus de nō faciēdo que nō pnt impleri ante vitium vite spiritum sine expectatione tristis euentus cautio de non faciēdo pro impleto habet: idem si nō sit cui caueatur. h. d. Barto.

Ulpianus.

Quiane cautiois necessitas p̄sistit in cōditionibus que in nō faciēdo p̄cepte sunt: vt puta si in capitolium non ascēderit: si stichū nō manumiserit: r. i. similibus. Et ita r. art stoni r. neratio r. tullano visum est: que sinita ex cōstōne diui plj cōprobata est. Nec solum in legatis placuit: verū in h̄ditatibus qz idē remediū est admissum. vñ si vxor maritū suū cui dotē pmiserat ita heredez scripserit ex parte: si dotē quā ei pmisi neqz petierit neqz exegerit: denūciare eū posse coheredi paratū se accepto face re dotē: vel cauere/et ita adire posse hereditatē. Sed si ex asse sit institut' maritus sub eadē cōditione: qm nō est cui caueat: nō impediri eū quomin' adeat hereditatē. Nā ipe ipso videt impleta cōditio eo q nō est quē possit de dote cōuenire ipso aduente hereditatem.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po.

Si quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po. **S**i quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

facit. s. eo. l. cū sub hac. r. l. hoc genus. r. l. pater. s. socrus. et. s. de manu. testa. l. si. r. s. e. l. auia. s. utio.

In legatis. i. non solum cū on' legatario est impositū sed etiā cum heredi. vt. s. de adimē. lega. l. iij. s. si qz ita.

Uidetur impleta conditio. pro facto habet qd non factuz pot fieri. sic. s. de dicit qd cōdi. insti. l. i. mu. fieri nō licet. in prin. r. s. e. potest. l. multa. circa pn. r. argu. s. de vsur. l. pecunie.

Quando verbū reperitur in preterito r. in futuro in vltimis voluntatibus intelligitur in futuro. Barto. Ulpianus.

Olemus dicere eum q in tēpus liberozū vxorū legat: de his non sensisse quos iam tunc vxor habuit cū testaretur maritus.

Cōditio non facit pot qñ aliqz impleri dūmodo implemē tū de iure p̄sistat. Bar. I. de.

Hec cōditio filie mee cū nupserit talis est: vt q testatus est impleri solūmodo conditionem voluerit. non factis exegerit qñ. Et ideo si viuo testatore nupserit post' testamentū factū impleta cōditio videt: presertim cū p̄ditio hec talis est vt semel impleri debeat. Sed etenim nō omnes cōiunctiones implent conditionē. puta enim nondū nubilis etatis in domū mariti ducta non paruit conditioni. Sed et si ei coniuncta sit cū ius nuptijs et interdichum sit: idem dicemus. An tamen nubendo postea parere conditio nō possit quasi nō nupserit: adhuc dubitari potest. Et si te-

Hec cōditio filie mee cū nupserit talis est: vt q testatus est impleri solūmodo conditionem voluerit. non factis exegerit qñ. Et ideo si viuo testatore nupserit post' testamentū factū impleta cōditio videt: presertim cū p̄ditio hec talis est vt semel impleri debeat. Sed etenim nō omnes cōiunctiones implent conditionē. puta enim nondū nubilis etatis in domū mariti ducta non paruit conditioni. Sed et si ei coniuncta sit cū ius nuptijs et interdichum sit: idem dicemus. An tamen nubendo postea parere conditio nō possit quasi nō nupserit: adhuc dubitari potest. Et si te-

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po.

Si quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po. **S**i quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

facto habet qd non factuz pot fieri. sic. s. de dicit qd cōdi. insti. l. i. mu. fieri nō licet. in prin. r. s. e. potest. l. multa. circa pn. r. argu. s. de vsur. l. pecunie.

Si quis cum filio. ex hoc patet legatum esse anuū: r. petiit p quolibet āno quo fuit cum filio q̄to libet tempore. vt r. s. de lega. iij. l. q̄ concubinā. s. vxori. Accur.

Patronum. subaudi propter. h. c. De medio. ne cū filio vel patrono motaret q ad eos venerat. i. Per cā stet. sic. s. de annuis lega. l. meuis. et de le. i. l. ticia. s. seia. r. C. de lega. l. i.

Olemus. liberos habuerit. vt. s. de lega. iij. l. si ita. s. is cui.

Marit'. hoc si maritus sciebat vt. s. eo. l. si iam facta. h. r. facit. s. eo. l. cū vir. r. l. si vir.

Hec conditio cum nupserit. sub. r. lego.

Non satis. i. non multum.

Post restit. facti. s. e. l. ij. r. C. de p̄di. insti. l. si qz ita h̄des. sed qd si tēpore testamēti erat nupta: Rñ. distingue sciat testator vel nō. vt. s. de le. i. l. si ita. s. p̄ r. s. eo. l. si iam.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po. **S**i quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

Qui debet cum aliquo esse non tenetur cum eo omni momento morari. Bar. P. s. po. **S**i quis ita legauerit dum vxor mea cum filio erit heres meo ei tātū dato: si ea latitans patronus de medio dicitur.

Benigne. spreta illa distinctione senserit de primo iugo vel no: qd subicit nondū .c. sic copula: dicendum est pditionem impletā .f. de facto nondū defectā. .z sic ad huc impleri pōt fm Al. vel dici. pditionē defectā nondū impletam de iure. .z ita adhuc pōt impleri in alterius p-

zunt
ep. ius
on man
allatōr

sonā. fz .z tra. s. de iure do. l. bonis. p. .z .f. de verbo. sig. l. boues. s. hoc fmo ne. fo. in p. trac. ib. .z testamētis si leges vel p. mittatur cū nuptiis p. me nuptie significant vt ibi. .z s. de le. ij. l. cū pater. s. pater si tamen p. me fue rūt viles: si inuiles deficit cōditio de iure stricto. sed de equitate p. mittunt iterū impleri in testamēto: fz idem forte in cons tractibus fm azo. alij q. he in vltima voluntate: ille inter viuos. quod nō placet.

Facti testamētis. .z facit. s. de leg. ij. l. si ita. s. pater. .z .f. p. i. s. de re. du. l. quidā relegatus.

Iam. facit s. de lega. ij. l. si ita. s. si pater.

Promiscuas id est quas facile .z frequēter adimpleri pōt. Jo. vel fm alios. i. qd iterari sepe cōtingat: vt si capitoliū ascēderit vt subijcit. .z pēdet d. pote state legatariū vel heredis cū est imposita fm. R. .z facit. s. eo. l. ij. et qd ibi notauit. .z facit ad. l. s. de liber. .z posthu. l. tici. s. fi. .z .f. eo. l. publius. .z s. de lega. l. questu. s. i. .z .f. eo. l. iulianus noster. .z l. si in diem. .z .f. eo. l. si vir. Accur.

Pareatur. nam scire debet. vt. s. eo. l. ij.

Ita legatū. causa est. .z ideo licet causa nō subsit. i. qz maior filius nō sustulit. tamen .z legatum debetur: vt. s. eo. l. demonstratio. s. qd autem.

In preteritū. vt. s. de pdi. inde. l. damus.

stator de primo nuptiali iugo senserit puro defectam conditionem: benigne tamen dicendum est nondum impletā conditionem defectam.

Cōditio casualis si tpe testamēti extiterat testōre ignorante facit dispositionē haberi pro pura. Bar.

Si sic legatū sit: si nauis ex asia venerit: et ignorante testatore nauis venerit ex asia testamēti factū tpe: dicēdū est p impletā haberi. Et si cui legatū est sic: cui pubes erit: simillitū hoc erit dicēdū. Paul.

Iam facta sint qd conditionis loco ponunt: .z sciat testator: qd iterū fieri possunt expectent vt fiant. Si nō nesciat: presenti die debeant.

Ite sciendū est p. miscuas pditiones post mortē impleri optere: si i hoc fiat vt testamēto pareat: veluti si in capitulum ascēderit .z similia. non p. miscuas etiā viuo testatore existere posse: veluti si ticius consul factus fuerit.

Falsa causa nō viciat legatum. Barto. Ulpianus.

Ita legatum sit: qm si li maior ex archa mea dece sustulit: heres minor filius dece e medio sumito/ debet legatū: qz idcirco relictus est vt cōditio filioz exēqret: .z sane hec causa est: nā qz cā in preteritū: pena in futurū pferit.

Cōditio de dando pupillo vel furioso implet dādo tutori vel curatori. Bar. Paulus

Pena. l. legatum nomine pene relictū. vt insi. de leg. s. s. pene. .z idē in stipulatione penali: iudicij autem cōfert in pteritū nō in futurū. vt. s. de iud. l. nō quādāmodo. .z facit. .f. e. l. no. i. i. .z s. de here. insi. l. ille aut.

Fundus. dādo. ita tamē si qd dātū est versus sit in vtilitatem pupilli vel adulti: vt. s. de solu. l. slichum aut pamphilū. s. vsufru. sed an pupillo potest dari. Rū. sic. vt. s. e. l. cū pupillus. sed ibi in faciendo. hic in dando: sed in dando videt. idem. vt. s. de solu. l. si stipulatus fuero. fz ibi in rem pupilli fuit versa.

Cōditio impedita p tertius legitime habet p impletā. B. Titius stā. s. p. o. p. tuas in municipio posuerit hfs esto: si parat est ponere: sed locus a municipib. ei non dat: Sabinus .z proculus heredem eum fore. .z in legato idem turis esse dicunt.

Cōditio nuptiarū implet cū nuptie p. sensu p. trahunt. Bar.

Quam fuerit sub alpia. hac pditione legatum si in familia nupsisset: videtur impletā pditio statim atqz ducta est vxor: qz nōdū in cubiculo mariti venerit. nuptias enim non concubitus sed consensus facit.

In his que extra testm incurrerēt: possūt res ex bono .z equo interpretatio: nez capere. Ea nō que ex ipso testō ouerūt: necesse est fm scripti turis rōnem expediti.

Falsa d. mōstratio nō viciat legatū si de corpore p. stat. B.

Demonstratio falsa. Idē. Ista est: veluti si ita scriptū sit: seruū stichū quē de ticio emi: fundū tusculanuz qui michi a seio donat est. Nam si p. ster de quo hoie .z de q. fūdo sensit testator: ad rē nō p. tnet si is quē emisse significauit donatus esset: aut quem donatū sibi eē significauit: emerit.

li vel adulti: vt. s. de solu. l. slichum aut pamphilū. s. vsufru. sed an pupillo potest dari. Rū. sic. vt. s. e. l. cū pupillus. sed ibi in faciendo. hic in dando: sed in dando videt. idem. vt. s. de solu. l. si stipulatus fuero. fz ibi in rem pupilli fuit versa.

S tici. dicit si non fiat p. eum. ad qd est. s. de p. trahen. emp. l. labeo. .z .f. de reg. iur. l. qui pōt facere. .z .f. eo. l. datur. s. fi. .z s. eo. l. multa. in p. i. n.

Quam fuerit. ducta. hic ē ar. q. opus est du ctione ad matrimoniuz. .z arg. C. de do. ante nup. l. cum in te. .z s. de ritu nup. l. mulierem. sed dic cōtra vt in si. huius. l. et .f. de reg. iur. l. nuptias. .z hic loquit quādo nō p. stat esse ante p. tractu matrimonium.

In his incurris vt verbor eius interpretatio: vt. s. eo. l. solemus. .z .f. e. l. si vir vxor. R. .z .f. de annu. l. cga. l. meua. s. vxore. Jo. .z .f. de leg. l. volūtas. .z .f. de testa. tu. l. duo. .z de rebuz dub. l. cum fuerit. .z l. cū in testamento.

Ex ipso testamēto. vt legatorū vel fidei cōmissorum relictorum probatio: vt. s. de lega. ij. l. nō aliter. .z arg. s. de transac. l. de his. .z facit. C. de testa. l. nō codicilluz.

Demonstratio. ement. hoc ita si rē expresse designo alioquin scius esset: vt. s. de aur. .z arg. s. lega. l. qm. s. i. .z sic determino sequentē. s. qd autē. .z .f. s.

zunt
ep. ius
on man
allatōr

a **U**aleat. v. l. i. de lega. §. si qd in nomine.
b **S**umpfit. il. lud no. q. ois demonstratio z causa cōtinet cōditionem non expressa spē in demonstratione vel psona in causa. vt. §. de auro z argen. lega. l. quit. z. §. de do. pte. l. i. §. z. si do. tē. §. 30. et facit. §. de lib. le. l. legant. z. §. de secū. tab. l. si ita. §. sed omnia.
c **U**ile. nil alit relicturus nō erat vt. §. eo. l. cū tale. §. falsam.
d **S**ub modo. et statim capif. §. sita cautio de faciēdo. vt. §. de lega. iij. l. si ubi lega. tū. §. 30. alit i cōditione. vt. §. eo. l. legata sub conditione.
e **S**cui. non faciēdo. a se solo. vt. §. eo. l. auiā. §. ticia.
f **P**ōt. ad hereditatē et legatū cautio pertinet. vt. §. e. l. mutiana. §. nec solum.
g **C**ōditio. bus. licitis.
h **P**rimū locū. vt prolata cōditio non habeat p cōditione si illud voluit testator. vel vt habeat si id appareat. vt. §. p. i. §. 30. et facit. §. eo. l. i. §. fi.
i **R**egit. vt impleatur cum testator d. voluit. vt subicit.
k **M**upta erit. subaudi sit heres
l **M**ortis. f. p. mris. q. tūc sit nupta. ad q. §. de re su. cato. l. ij. z. §. e. l. si ita legatum.
m **P**rimus. p. p. m nomen.

Igitur z si ita seruus legatus sit: sicuti coquū: sicuti tutorē ticio lego: lz neqz coquus neqz tutor sit ad legatariū p̄nebit: si de eo sensisse testatorē cōueniat. Nā z si in psona legatarij designāda allqd erratū fuerit: cōstat autē cui legare voluerit perinde valet legatū: ac si nullus error interuēnisset.
Falsa causa non viciat legatum: nisi conditionaliter sit expressum. h. d. Barto.
Autem iuris est in falsa demonstratione: hoc vel magis est in falsa causa: veluti ita: ticio fundū do qz: negocia mea curauit. Itē fundū ticius fili⁹ meus precipito: qz: frater eius ex archa tot aureos sumpsit. Licet enim frater huius pecuniā ex archa nō sumpserit: vt: ticio legatū est ac si cōditionaliter cōcepta sit cā. veluti hoc modo: ticio si negocia mea curauerit fundū do. Ticius fili⁹ meus si frater eius. c. ex archa sumpserit fundū precipito: ita vtile erit legatū: si z ille negocia mea curauerit: et huius frater. c. ex archa sumpserit. Quod si cui in hoc legatū sit vt ex eo aliqd faceret: veluti monumentū testatoris: vel opus aut epulurū municipibus faceret: vel vt ex eo partē alij restitueret: sub modo legatum videtur.
Cautio mutiana p̄stat his quoz interest. Bar. Idem.
Scui sub cōditione nō faciēdi aliquid relictū est ei. si cauere debet mutiana cautio ad quē iure civili deficiēte cōditione hoc legatū ea ve hereditas pertinere potest.
Cōditiones debēt intelligi s̄m testatoris voluntatem que dominatur i testamētis. Bar.
A cōditionē: Alia. bus primū locū volūtas defuncti obtinet: ea qz regit cōditiones. deniqz et in ea cōditione si filia mea cū ticio nupta erit: placuit nō semper

mortis tempus obseruari: sed voluntate patrocinate tardius produci.
Cōditio que tacite inest si exprimat legatum conditionale non facit: nisi testator aliter voluerit. itē cōditio de presenti non suspendit. h. d. Bar.
Hec scriptura si primus heres erit: dānas esto dare: pro conditione nō est accipienda. magis enim demōstrauit testator: quādo legatū debeatur: qz conditionē inseruit: nisi forte hoc animo fuerit testator: vt faceret cōditionē. proinde nec illud dicendū erit: face re conditionē quicquid michi ephesi oportet dari hoc do lego. Sed si sic legerit: si prim⁹ michi heres non erit: dānas esto secundus dare: z primus heres extiterit: legatum non debet. Si primus adierit cum secundo: non extitisse conditionē nequaquā ambigendum est.
Cōditio si aliquis heres nō erit: deficit illo existente herede pro parte. Barto.
Si patronus cōtratabulas bonoz possessione accepta debitam portionē occupet: legata que sic data sunt si patron⁹ heres non erit: non debet: cōheres patroni prestare. **S**i a primo ita legatū est: si secundus heres nō erit. xx. ticio dato. simili modo a secūdo eidem ticio ita legatū est: si primus heres non erit: et ambo heredes extiterint: legatū conditio deficit. Sed si alter heres extiterit: alter heres non extiterit: legatum debebitur.
Cōditio turpis habet pro non adiecta. Bar. Marcellus.
Non dubitamus qn turpes conditiones remittende sint: quo in numero plerūqz sunt etiā iurisiurādi.
Ad hoc vt possit adiri hereditas requir q cōditio adiecta in institutione existat: z eā extitisse heres sciat: in conditione:

n **H**eres erit. i. hēditatē adierit.
o **D**are. o pris me.
p **A**ccipiēda. qz si mortuo testatore decedat legatarius ante aditā hēditatē transmittit: vt. §. z. §. qd di. lega. ce. l. si ticio. §. quidam. z. §. §. lega. i. l. iij.
q **H**oc animo. Anim⁹ no. animū facere cōditio: conditionez. vt. §. nem fa: in pun. cit.
r **O**portet. im mo videt q nō: qz si nichil debeatur nullū est legatum vt. §. de lega. i. l. si sic. §. i. q est §. So. nō est cōditio. f. ve ra: qz est de p̄sentī. arg. §. si cer. p̄ta. l. cū ad p̄sens. z. l. itaqz. vel dic q nō est cōditio quo ad trāsmiſsionē. vt. §. eo. l. cōditioes. est tū q ad p̄ba. Sed qd si incipiat post testū deberi: vel i vita vt post morte: nō nullū est legatū. vt. §. de leg. i. l. si ita scripsit. §. z. de lib. le. l. fi. §. fi. z arg. §. de §. ob. l. si a colono.
s **E**xterit. f. sol. z facit ad §. §. §. tute. l. muto. §. i. t. **N**ō d̄z. nec patronus. vt. §. de suc. li. §. sed n̄a.
v **S**i a p̄mo. fa cit. §. de ver. ob. l. si ita stipu. fuero. §. in fi.
o **N**on dubitamus remittēde. vt. §. de p̄di. in fi. l. cōditiones §. filius.
p **P**lerūqz. adij cit: qz qd nō remittit: vt. §. e. l. m. n. capib⁹. z. §. de ma. nu. test. l. si qd l̄ber. z arg. §. de iu reu. l. iurisiurādi.
z **I**urisiurādi.

vt. 3. de condi. institu. l. que sub conditione.
Ulti. facti. facti conditione vocat qualibet conditione
a testore in instione inserta: siue in daco: siue i facie-

bus iuris sufficit solimodo q
existat. h. d. Barto. Julian.
Ulti interest dditio fa-
cti an iuris esset. nam
hmot dditioes si nauts ex asia
venerit: si tict' consul fact' fuerit
quis implete essent ipedirent
herede circa adeunda h' d' d' a-
te q' diu ignoraret' eas imple-
tas esse. que vero ex iure veni-
ret i his nichil ampli' exigedu
est q' vt implete sint: veluti si qs
se filiusfa. existimat: cum sit pa-
terfami. poterit acqrere' here-
ditatem. quare z ex parte' scri-
ptus heres qui ignorat an ta-
bule testameti aperte sint: adi-
re hereditate poterit.

Si fideicommissum relictu i de
rectu conditionis que a iure re-
mitti non debet. Bar. Idem.
Quoties sub dditioe mu-
lieri legat' si non nupse-
rit: et eiusde fidei commissum sit
vt ticio restituat si nubat': com-
mode statuit etia si nupserit le-
gat' cum petere posse: z non
esse cogendam' fideicommissuz
prestare.

Condition non potest scindi
si pro solido pot impleri. Bar.
Idem.
Quia duob' here' idem.
d' d' dec' dare iustus e
z fundu sibi habere: ver' est
vt conditione scidere no possit/
ne etia legatu scindat. igit' q'
uis alteri. v. dederit/ nulla pre
fundi veditabit: nisi alteri qz
adeunt hereditate reliqua. v.
numerauerit: aut illo omittete
hereditate: ei q' sol' adierit he-

Quod si duo habere. siue erat
apud legatarium: siue ab herede dandus.
Medicabit. z sic no. pdest ad acionem: s' ad exceptioez
opponeda q' h' pdest. vt. 3. si qs cau. l. si pu'. s. si pluri:
z dic vt ibi. It' fallit q' h'c et q' ps fundi est vsucapta.
t'ic em conditione scindere pmitit. vt. j. eo. l. q' h' d' s. si ps
et facit. j. c. l. p' i. z. l. cu fund'. z. c. de p' d' anfer. l. si p' les.

Ure ciuili non impleti. al' est no impleti: vt q' heres
q' no vult dare legatu ipedit. ad q' est. j. de regu. aur.

l. iure ciuili. z. j. q' di. le. ce. l. v. s' ite fl qua. z. 3. de an. le. l.
meuia. in prin. z. j. de statulib. l. statuliberos. in pn. z. l. ser-
uus. s' impator. als deest no. et itelligit de eo in cui' p' so-
na est iplenda conditio p' s' ite i daco vel faciedo. eius erit
iteresi ea impleri q' comodis inde sentit z no on'. si q' fiat

reditate tota decem dederit.
Ure ciuili re- Idem.
ceptu est: quoties p eu
cutus itereit dditione non imple-
ri' fit quomin' impleat: vt pin-
de habeat ac si impleta no fuisset
q' pleriqz z ad legata z ad he-
redu instiones pduxerut. Qui
bus ex' p' l' s' stipulatioes qz co-
mitti quida recte putauerunt.
cum per promissorem factum
esset quominus stipulato: co-
ditioni pareret.

Si inter virum et vxore sit
mentio de liberis: intelligit de
natis ex eis. Bar. Idem.
Am vir vxore q' s' ius li-
beros habebit funduz
legauit: si mulier d' uortio sc' to
liberos ex alio p' creauerit: dei-
de soluto sc' do matrimonio ad
p' iore maritu redierit: non itel-
ligit expleta conditio: q' m' testa-
toze verisimile no est de his li-
beris sensisse qui se viuo ex a-
lio suscepti fuissent.

Conditione alternatua dicit il-
la que pot duob' modis impleti:
et si in conditione est aliqua tur-
pe illud reijcitur z aliud est im-
plendum. Barto. Idem.
Et scriptura si. xx. dede-
rit/ aut iurauerit se ali-
qd factur' vna' conditione ex-
p' mitit habent' duas partes.
quare si quicunqz heres script'
erit sub conditione si iurauerit
se. x. daturu: aut monumetu fa-
cturum: q' uis p' b' s' edicti ad
hereditate vel legatu admitta-
tur: tam' copellitur facere id

Ec scriptura
factura. pu-
ta monumentu. z
sub. fundu lego. z
no. q' iurametu re-
mittit s' no factu.
vt. j. eo. in fi.
p' Un' q' tu ad
hoc q' fac' est vna'
impleri: due in ve-
re sunt conditiones.
vt. 3. de codi. insti.
l. v. sic etia duotu
reozum obligatio
vna est. ppter vni-
us rei solutionez

vere tamen sunt due. vt. j. de duo. reis. l. iij. s. fi. z. Lead.
s. fi. z. j. de verbo. ob. l. si duo.
q' partes. qz duob' modis pot adimpleri. z facit isti. de
pupit. subli. s. i. gatur. z. 3. de arb. l. quid tam. z. l. celsus.
s. idem ait. sed ibi vtraz implenda est. s. in. l. celsus.
r' facturum. s. iurauit.
s' admittat. etia si no iuret. z facit. 3. de codi. insti. l. q'
sub conditione. in pn. z. de lega. iij. l. non dubium. s. i.

Accrescit. id est non decrevit. ut C. de cadu. tol. s. vbi aut. z. s. sine vero nemo. z. fact. de suis. z. le. h. l. si ex plurib. z. s. de usufruc. ac. l. id e. z. si. s. michi. et. s. si pars here. pe. l. ij. z. ieo. l. si separatum.

In testamento. suscipiatur. i. suscipio erat in vi passivi.

In scriptura scilicet testamēti non expresse illud. vel dic in scriptura. i. sub scriptioe monumētū que erat ibi non erat ita vt testator dixerat.

Nullam in nullis haliis habere locū pena. s. z. de his q. pe. no. l. i. z. iiii. b. leg. s. si. sed forte spāle in hoc casu. vel ibi erat ius antiquum fm qd non valebat pena.

Debere. p. pel lūtur aut pōnica li aucte. vt. s. b. pe. ti. here. l. h. f. d. i. a. s. et de an. le. l. q. n. nō tñ cōmitti pēa vt. s. dixit. et facit i. e. l. q. d. d. i. o. z. l. q. b. s. h. z. s. d. v. s. fr. le. l. legatū ciuitati. z. s. ad s. l. l. iij. s. si p. d. i. o. n. e. et s. de iure iuran. l. nō pōt videri. z. s. de v. s. l. pecunie. s. h. s. arg. s. i. de p. l. i. s. e. u. m.

Facit. i. e. l. cū tale s. rescriptū. z. s. b. leg. l. l. turpis.

Uideri. sic. s. de do. i. inter vi. et vxo. l. si donare. s. si sponsus. z. s. de exerc. l. i. s. sed i. si p. p. o. s. i. t. et. s. de lib. z. posth. l. i. o. q. et. s. de lega. l. l. i. i.

qd facturū se iurare iustus est solo iuraturando remisso.

Quos accrescendi transmittitur ad heredes. Barto.

Cū eadē res alteri pure/alter sub cōditiōe legatur: aut cū alter pure/alter sub cōditiōe heres scriptus est: pars legati vel hereditatis deficiente cōditiōe accrescit et iā hereditas eius adita fuerit.

Si deficit exemplar deficit exemplandum. h. d. Barto.

Alphenus.

In testamēto ita quidā scripserat vt sibi monumentū ad exemplū eius qd in via salaria esset publici septimi demetrii fieret: z. nisi factū eēt heredes magna pecunia multaretur: z. cū id monumentum publici septimi demetrii nullū reperiebat: sed publici septimi dame erat: ad qd exemplū suscipiatur. eū qd testis fecerat monumentū sibi fieri voluisse: querebāt heredes cuiusmodi monumentū se facere opteret et si ob eā rem nullū monumentū fecissent: qz nō reperiret ad cuius exemplū facerēt num. pena teneretur. rudi si intelligeret qd monumentū demonstrare voluisset is qui testis fecisset: tāerit in scriptura ita nōdum esset: tñ ad id qd ille se demonstrare aio sensisset fieri obere. sin autē voluntas et ignorare penā quidē nullā vim habere qm ad qd exemplū fieri iussisset id nūqz extaret: monumentū tñ oimodo fm substantiā et dignitatem defuncti extruere debere.

Cōditio de nubendo arbitrio alteri rejicitur: idco nō nocet si ille qd debet arbitrari ante moriatur. h. d. Barto.

Paulus.

Hilie sue ita qd legauit ita ticia filia mea arbitratu lucij tici nupsit et tot he-

res meus dato: ticio ante testator: ē mortuo ticia nupsit: qz rebat an legatum ei debere? Respondi debere.

Una species loco alteri succedit ex voluntate defuncti. hoc dicit Barto.

Ticia vxor: mea optato philargium puerū z agatheā ancillam qui mei erant cum mortuaris: is qui testamētū fecit agatheam quā testamenti tēpore habuit vēdidit: z postea ancillas emit: z ex his vni agathe nomen imposuit. quesitum est an hec legata videretur? Respondi legatam videri.

Cōditio potestatiua factis debet impleri statim cū potest. Barto.

Iullanus. Hec cōditio si in capitolium ascenderit: sic recipienda est cum primū potuerit capitolium ascendere.

Constitutis re potest accrescit sine onere. Bar. Idem.

Separatim michi totus fūdus pure tibi sub cōditiōe legatus fuerit: z tu decesseris ante qd cōditio extiterit: non habebō necessitatē implere cōditiōe: vt pote cū etiā si cōditio defecerit pars quam vendicaturus eras michi accrescit.

Si cōditio mixta deficit p. calum deficit relictum: locus si per alium in cuius personaz conferatur fuerit impedita. hoc dicit Barto.

Africanus.

In testamento ita erat scriptum: Stichus z pamphila liberi sunt: et si in monumentum coierint heres meus his centum dare dānas esto: Stichus ante apertas tabulas decessit. respondi partem stichi defectam esse. sed et pamphilam defectam cōditiōe videri. ideoqz partem ei apud heredem remansuram. sed et si vterqz viueret: z Stichus nollet eam vxorem ducere: cum mulier parata esset nubere: il-

chū ex te. z de leg. sa. iij. l. vxorē s. testamēto. s. arg. cōtra. s. de testa. l. heredes. s. si quid post. z. s. b. adimē. leg. l. cū seruus. et s. de pig. l. si fideiussor. s. Lucius.

Hec cōditio. cū primū. post mortē testatoris. vt. s. l. ij.

Accedere. aliter si sit stipulatio concepta in nō faciēdo: qz tunc qd desij. posse fieri nisi i. casibus. iij. vt i. de verbo. oblig. l. i. stipulatus. s. fabimus. Itē et in legato sec. s. si in nō faciēdo est p. d. i. o: qz statiz datur p. s. i. t. a. cautiōe mutiana. vt. s. e. l. mutiane. et hoc vbi ponitur legatario sed in herede idē indistincte fm a. z. o. vt probatur. i. i. l. i. s. item si ita le.

Separatim. te defecerit. te viuente.

Accrescit. id est non diminuit. vt. C. de cadu. tol. len. s. vbi autē. sic s. eo. l. hec scriptura. s. si. vel die accrescit vt auferri non possit quod idē recidit. et facit s. de here. insti. l. si sub cōditiōe.

In testamento. cōditiōe videri. imo videt q. nō. vt. s. de an. leg. l. annua. l. rñ. arg. s. Sol. specia. le est ibi in alimētis. sed z in eis distinguitur: vt. i. e. l. l. i. s. Itē ad idez est cōtra. s. de cōdi. insti. l. que sub cōditiōe. s. quo tiens. ibi. mortuo autem. z. s. Solutio. cum sub cōdi-

Liber Undecimus.

tionem quid michi relinquit referat vtrum pendet ex facto meo tantum vti si manumisero seruum: si ascēdero capitulum, aut ex facto meo et alio: vti si cōtraham cū illa vel si morer cū illa, vel si dem ei decē. In primo casu si casu impediō totum psequar vtrū: nisi sim in mora manumittēdi: vt. l. eo. l. pe. §. i. Si impediō p alium nil confiteor. §. impediēs libertatē tenetur fm̄ qualitātē delicti, vel. Laq̄ia: vel furti: vel actiōe in factum: vt. §. ad. l. aquil. l. inde nera tius §. idē iulian⁹ et de p̄di. fur. l. iij. et de p̄di. ob cau. da. l. i. §. si. et l. eo. quibus diebus. l. rñ. sed illo nō existente soluendo forte equum erit me ad relictu admitti. vt. §. de eo per que factum est. l. h. In secundo casu si impediō casu meo nichil cōsequor nisi in casibus vt hic. et l. eo. l. cū ita dat. et l. nicio. §. ante. et §. de condi. causa da. l. iij. §. si. et §. de an. lega. l. scio. i. re spon. et l. eo. l. iij. Item quādoq; partem cōsequor si p parte impleat cōditio que in duos erat collata. vt. l. eo. l. pe. §. itē. Item si impediō p aliu in cuius persona est p̄ditio totū psequor: vt. h. Illud no. q. nullo casu et nulla p̄dione cōditio cōsequor si stet p me vt hic. et §. de cōdi. insti. l. h. In casuali autē conditione si casu deficiat certuz est me nō admitti. In mixta dico idem siue per casum siue per alium deficiat: quia nō pendet ex facto meo tantum: vt. C. de insti. et substitutio. l. si pater. fm̄ Johā. et facit. C. de condi. insti. l. legatum.

Debet. sic. C. de insti. et sub. l. i. et l. qñ di. lega. ce. l. v. Item si qua. et §. de an. lega. l. meua. i. rñ. Item facit. l. de statulibe. l. seruus. §. imperator. et l. de manumif. testa mento. l. qui filium.

Quāuis. soluere. inspecta verbi. ppua significatio: ne. vt. et tamē cōputet: sic est mixta ex faciēdo et dā

li quidez legatum debere sit: cū aut portio inutilis fiebat. nā cū vni tra legatū sit: ticio si seia vxorē duxerit heres me⁹ c. dato: si quidē seia mortat de facta p̄ditio intelligit. At si ipse decedat nichil ad heredē suū eū trāsmittit: qz morte ei⁹ cōditio defecisse intelligit. Etroq; aut viuente si quidē ipse nolit vxorē ducere: qz ipse factu cōditio deficit: nichil ex legato cōsequit. muliere aut nolente nubere cū ipse paratus esset: legatum ei debetur.

Erro: calculi in reddenda rōne et reliquor rōne, nō facit additionē deficiat. B. Idē

Quāuis rōnes reddere nichil aliud sit q̄ reliq̄ soluere: tñ et si statuliberz heredis culpa sine fraude tñ seruus minus solutum sit: et bona fide redditas esse rōnes existimatū fuerit / libez fore. Et nisi ita obseruet neminem qui sub p̄dione ita manumissus esset p̄nō ad libertatē puenitū: si p̄ imprudētā min⁹ solutū eēt. hec ita accipiēda ait: si quādo is qui rōnes reddere iussus sit p aliquē errorē sine dolo malo ita rōnes reddiderit: vt dñs qz circa cōputationē erraret.

Falsa demonstratio legatū nō viciat. Bar. Paulus.

Alia demonstratio neq; legatario neq; fideicō

do. vt. l. eo. l. cum seruus.

Erraret. idem credo si nō errat: sed bene sciat min⁹ solui dū tamē seruus bona fide faciat. et facit. C. de transactio. l. preses. et §. de iuricū. l. eum qui. §. in popularibus. et l. de fideicō. l. si pure.

missario nocet: neq; h̄di insti tuto: veluti si fratrem dixerit vel sororē vel nepotē vel q̄libet tale: et hoc ita iuris ciuilis rōne et p̄stitutionib⁹ diuorū se uert et antonini cautū est. Sed et si p̄trouersia sit de noie iter plures: q̄ pbauerit sensisse de se defunctū ille admittetur.

Augmētum dignitatis nō extinguit legatū. Bar.

Sed et si cui quasi liberto. i. inter liberos legatum fuerit / non idcirco legatum amittit / qz postea annulos ab impatore accepit. Nam honor eius auctus est nō p̄ditio mutata: et ita diu fecerunt et antoninus rescripserunt.

Una pluralitas gemiat plures singularitates. Bar.

Si quis ita legauerit rez si mortis tpe eius erit: nec tunc eius iuenit: nec estimatio qz legari videbit. Quid ergo si q̄s ita scripserit: Stichū et pampphilū ticio do lego si mei erit cū moriar: et vni ex his alienauerit an vel alter possit a legatario v̄dicari: et placet vendicari: nam hūc sermone lz pluralis sit p eo oportet accipi atq; si separatim dixisset: Stichum si meus erit cū moriar: p̄p̄hilum si meus erit cū moriar.

Demonstratio sit per exprefionem qualitatum rei demonstrat. Bar. Laurentinus.

pluralem numerū geminare significatiōnez singularis. sic. §. si quis casu. l. si plurium. §. i. et C. fami. herascun. l. quoniens. et de conditio. insti. l. si plures. et §. de heredi. insti. l. hoc articulo. et l. paterfamil. et de neg. gest. l. §. si negotium. arg. contra. §. de pigno. actio. l. si necessesse. §. si annua. et C. de impub. et ali. sub. l. quāuis. et l. cui quidam. et facit ad. §. de condi. insti. l. i. et de lega. §. l. Stichum. et de legatis. iij. l. qui concubinam. §. Stichus. et de heredi. insti. l. talem. §. fina. et de rebus dubijs. l. quoniens libertas.

Alia demonstratio. nō. cet. vt. et §. eo. l. de monstratio.

Si fratrem. nō. errado: sed ex certa sciētia. vt. et §. de here. insti. l. nemo. §. i. alias nil valeret: vt. C. de fal. causa adie. l. i. et C. de here. insti. l. si pater. et C. de testa. l. neq; p̄fessio. que sunt p̄tra. sed arg. p̄tra hūc solutioni. §. de cōdi. insti. l. in summa. §. idē qz. Item contra. §. de here. insti. l. h. §. ibi fuit falsa causa. h̄c de monstratio. ad q̄s est. l. i. cū tale. §. falso. Item cōtra. §. de lega. §. i. n̄. in prin. Soluti. ibi. itē facit. §. de an. lega. l. ticia. §. si.

Admittet. facit. §. de heredi. insti. in tēpua. §. si. et §. de testa. l. duo. et §. de le. §. l. rñ. §. si inter. et quod ibi nota.

Accipit. nō. em̄ definit libert⁹ esse quo ad plura: vt. h. et l. de iur. aur. anul. l. i. et l. de bono libero. l. etiam. in prin.

Auctus. facit. C. de adop. l. cū in adoptiuo. et fa. §. de adop. l. p̄ adoptionē. accur. i. Dixisset. nō.

S In nominatim, plerūq. fallit enim quādoq. vt. J. ad trebel. quonē. r. l. nō nunq. r. facit. s. l. cer. petal.

S In notatim alicui leges ita/lucio ticio: an p demonstratōne corporis vel artificij vel officij vel necessitudinis: vel affinitatis nichil inter est. Nā demonstratio plerūq. vice nominis fungit: nec inter est an falsa an vera sit si certuz sit quē testator demonstraerit.

U ltimissima. testator reliquit libertatē sub pluribus conditionibus separatis postis: vt. J. de manum. test. l. qd vulgo. nam accipitur que ad libertatē pducit vt h: que facultior et melior est seruo: vt. J. de manum. test. l. in libertatib. r. J. eo. l. qd traditum.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

S In notatim alicui leges ita/lucio ticio: an p demonstratōne corporis vel artificij vel officij vel necessitudinis: vel affinitatis nichil inter est. Nā demonstratio plerūq. vice nominis fungit: nec inter est an falsa an vera sit si certuz sit quē testator demonstraerit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

Representare. prima facie: quia verum est filiū non impleuisse. xvi. annum: nec amplius ad. xvi. an. peruenire posse.

Transferre. facti. J. de verbo. obli. l. in illa stipulatione. r. J. de usufr. l. si stipular. r. J. eo. l. filie sue. J. i. J. arg. tra. J. de iure facti. l. fisco.

Licet deficiat onus legata rio iniunctum: legatum nō deficiat. Barto. Paulus.

S quis eū que ipse manumittere non poterat legauit: ita vt eum legatarius manumitteret: r si nō a legato repellat: nō est cōpellend⁹ vt manumittat: q̄ totiens fm voluntatē testatoris facere cōpellitur/quotiēs cōtra legem nichil sit futurum. idēz nerratius scribit. r tamen a legato nō esse eū repellendū: quoniā magis legatariū aliq̄d cōmodū testator in hoc seruo q̄ herede habere^m voluisset.

Ex testamēto debet q̄d ibi expresse relinquat: vel p relationē ad aliud. Bar. Idem.

S ita scripsero: quantū codicillis ticioⁿ legate ro: l. z codicillis legatū explice turtamen ex testamēto valet sola quātitas que in codicillis legata est. Nam r apud veteres legata talia fuere quātum et per epistolā scripsero: quantū ex illa actione detraxero^o heres dato.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

Transferre. facti. J. de verbo. obli. l. in illa stipulatione. r. J. de usufr. l. si stipular. r. J. eo. l. filie sue. J. i. J. arg. tra. J. de iure facti. l. fisco.

S ita scripsero: quantū codicillis ticioⁿ legate ro: l. z codicillis legatū explice turtamen ex testamēto valet sola quātitas que in codicillis legata est. Nam r apud veteres legata talia fuere quātum et per epistolā scripsero: quantū ex illa actione detraxero^o heres dato.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

U ltimissima libertatis conditio ea intelligēda est que ad libertatē pducit: q̄uis natura grauior: r durior sit.

a **I**nstitutos. & substitutos. nō autē ad veniētes ab in testato: vt arg. s. de vulg. substi. l. qui libere. s. hoc aut. **b** **A**d certas psonas. scz oēs eiusdē gradus. **c** **S**radū. & omnes psonas eiusdē gradus: forsan & si deficientis portio sit. pñōscripta: vt. C. de cad. tol. s. hys ita. z. s. de lega. l.

.l. ciuitibus. s. lucius. Azo. licet aliud sit in legato vt. C. de cadu. tol. s. in pmo. Et disti nctio si cōditio est apposita in oibz personis hē reddi trāsire cū onere: siue p non scripta siue in causa caduci siue caduca sit pō deficiēs. Si autē omnibus: & tūc aut in oibus eiusdē gradus. et tunc idem vt alij eiusdē gradus impleat. Si autē non oibus: sed quibus dā de eo gradu sit adiecta cōditio: si quidē est pñōscripta: differt hereditas que vadit cuz onere: vt & dixi a legato qd nō tran sit fm. l. j. sed quidam dicit etiā in hereditate nō trāsire cum onere: vt in. d. s. in pmo. sed est arg. ptra. d. l. ciuitibus. sed dicit qz & ibi fuit appositus in psona osum onus. Si autem alio modo deficiat relictū hereditatis vel legati: vt in cā caduci vlt quasi. caduci: vadit cum onere. vt C. de cadu. tol. s. p sebo. & s. similitē qz dicit simili

mō & c. siue re & hys: siue hys tm sint pñōscripti. si autē re tm nō vadit cū onere. nec dicit accrescere: s; nec decrefcere: vt. C. de cadu. tol. s. si hō. & facit. s. de heredi. instituen. l. sub condicione. & s. eo. l. si separatim.

d **S**criptū. scus in stipulatione que nō valet si certus locus nō est: vt. j. de verbo. obli. l. qui insulam.

e **D**omicilium habuerit. sic. C. de episco. & cleri. l. nulli. & l. si quis a d. declinandam.

Quibus diebus. ad parendū. erat em̄ tibi relictum. si hinc ad decē dies ascendres capitolij fm. R. & dic qz pñōscripti. i. heres cuius intererat pñōscriptio nō imple ri fm̄ quosdā. s; certe imo cuius nō intererat. nā si eius

institutos p̄tinere: at que p̄ditio ad certas psonas accōmodo data fuerit: eam referre debemus ad eū dūtarat gradus q̄ hē p̄sone institute fuerunt.

Si locus loci in testamēto non a scriba subintelligi loci vbi testator domiciliū hūit. b.

Cum ita in testamēto scriptum erat vt aliqd in foro fiat neqz a scriptū erat in quo foro: labeo ait: si nō appareat quid mortuus senserit: in eius municipij foro faciendū in quo is qui testamentū fecerit domiciliū habuerit: quā sententiā ego quoqz probo.

Dies impedimēti nō cōputant in termino. Bar. I dem.

Quibus diebus vicinus tuus te via publica (cū ad parendū cōditioni tre velles) ire phibuit: nec per te stet quomōdo agendo ob calūniā eū submoueas: hī dies p̄ditio nō imputabuntur.

Appellatione expensarū precii nō continet. Bar.

Quidā ita legauerat: si p̄bilus cornelius impēsam quā in fundū seianum feci heredi meo dederit: tūc heres meus pub. cornelio fundū seianū dato. Cassellius aiebat etiaz precii fundi dari debere. Offilius impēsē verbo negat precii si

interesset statim habet. p̄ iplera & capet legatū. vt. f. e. l. iure. s; h̄ nō habet. p̄ iplera imo postea necesse h̄z iplere. **s** **A**b agendo. qd iusserat testator vel agendo contra impediētem iniuriā. vel negatoua. **h** **C**alumniā. a vicino illatam.

gnificari: s; eos dūtarat sumptus quos in eū postea q̄ emptus esset fecit. Idē iulian. scribit adiecto eo qz nō deductis fructibz ipensarū rō haberi debet: & hoc magz verū puto.

Conditio apposita in qua: cum p̄ pte testamēti reddit cōditionale legatū. Bar.

Quidam ticio. c. legauerat deinde infra ita iusserat: quas pecunias cutoz legauit: eas heres meus si mater mea mortuato. mortuo patrefami. ticio vixerat: & viua matrefa. deceserit: mortua matre herediticij legatum deberi. Offilius rēdit: qm̄ nō sub p̄ditioe esset legatū: s; ante legatū pure deinde soluendi dies adiecta sit. videam? Inquit labeo ne id falsum sit. qz nichil interfit vtrū ita scriba: qz pecunias cutoz legauit eas heres meus si mater mea mortuato. aut ita: nisi mater mea mortuato. vtrūqz. vtrūqz em̄ sub p̄ditioe datū vel ademptū eē legatū: labeonis responsum p̄bo.

Appellatioe debui p̄tinere naturale tantū. A alud repuri non potest. Barto.

Dns seruo aureos. v. sic legauerat: heres me? Stichus seruo meo quē in testō libez esse iussi aureos. v. quos i tabulis

i **S**ubmoueas id est repellas.

k **C**ōditio. i. dlatio. p̄ditio. i. velid est defectus siue effectus conditionis. & sic firmitrans significatōnem necesse h̄z postea adimplere conditionē. & hoc de cōditioe que depēdet de p̄tate tua. als nisi impleas nil cōsequens cū per alij ipediaris: vt. s. ad. l. aq̄. l. inde nerat? s. idem iulianus. s; teneqz impediens si nullo mō imple re potuisti actioe facti: vt. s. de cōditio. cau. da. l. iij. s. si. & d. s. idem iulianus. scus si per casuz ipedior in tali potestatis vt. j. de cōdi. insti. l. que sub p̄ditioe. s; quot. & no. s. e. l. in testamēto. sed si p̄ditio est casus lis vel mixta: quocunqz modo deficiat nil p̄sequeris: vt. C. de institutio nibus & substitui. l. si pater.

l **A**diecto. facti. C. q̄ di. lega. ce. ex hys.

m **P**uto. qz ea videt fuisse voluntas testatoris. & sic non obstat qd als dī. s. de pe. here.

l. si a dño. s. pe. Itē facit. s. de le. ij. l. lici? s. q̄ marito. s; aliud est cū dicit: nolo qz subeat onera hereditaria qm̄ ea tantū p̄tinent que sunt solueda creditoribz nō que sunt iam soluta. s; appellatioe expensarū & qd soluti & qd soluendū est rōne expensarū p̄tinet. fm̄ dug.

n **M**ort. i. mortef. sed qm̄ p̄ p̄terito pomit: vt. s. de neg. gest. l. iij. in prin. & s. hec verba.

o **D**e dato. cū pmo reliquerat. nā p̄ hec h̄ba nō videt legatū. vt. j. de manu. test. l. antepe. s. si. & sic est p̄tra. j. de act. & obli. l. obligatiōis fere. s; p̄ditio. s; ibi in cōtractibz. itē facit. s. de in dīe adiec. l. ij. & de lega. ij. si cu.

p **J**ust. & vere iusserat. als per hoc nō videt legare.

vt. s. de lega. ij. l. ticia. in prin.

a Debeo. et seruo.

b Naturale. s. certe et si non fuit hec mens testat. et nul

li sit naturale debitu: tñ videt q valeat legatu: qz falsa

demōstratio nō pimit legatu: vt. s. eo. l. falsa. r. l. demon

stratio. r. l. e. pri.

c Magis. ele

ctiue ponit.

d Debitu. i. pro

prie tñ dē debitu:

vt. s. de fideiuf. l. si

deiusor ob. s. i. r.

s. de pecu. nec fu

r. l. nō solu. r. l. s. si

dā. s. pculu. r. fa

at. l. qñ di. le. ce. l.

cū illud. s. heres.

r. de lega. i. l. si sic.

e In rez natu

ra. r. fa. s. qñ di. le.

ce. l. cū illud. s. he

res. r. s. de lega. i.

si sic. r. l. seruu. le

gatus. s. quinq.

f Terminus.

ppium est nomē

testantis.

g Sansdedis

sent. sic. s. de le. ij.

l. si ita legatu. sed

arg. s. Je. l. ticio. i.

rh. aliud aut in cō

tractib⁹ vbi nō fas

tisdat. vt. s. d. p. d.

ob cau. l. dedi. s. si

hys. r. facit. s. loc.

l. insulā. s. quidā.

r. de le. ij. l. asipe.

h. r. de neg. gest.

l. q. aliena. s. liber

tos. r. s. de aur. r.

arg. le. l. si. s. si.

i Legata. inci

punt. vt. r. l.

qñ di. le. ce. l. v. s.

debeo dato: nichil seruo lega

tū esse Namula seruū rñdisse

scribit: qz dñs seruo nichil de

bere potuisset. Ego puto fm

mente testatoris naturale ma

gis qz ciuile debitu: spectan

dū esse. r. eo iure vtimur.

Falsa demonstratio certe

rei legatum nō viciat. Bar.

Aut dotalē fundū nullum

habebat ita legauerat. fundū

cornelianū quē illa michi do

ti dederat et hys dato: labeo

offilius trebat⁹ rñderūt fun

dū nichilominus legatū esse:

qz cū fundus cornelian⁹ in re

rū natura sic demōstratio fal

sa legatum nō perimit.

Legatū sub modo nō pōt

effectualiter peti nisi presita

cautio de mō implendo. Bar.

Termin⁹ mior qz arbitra

tu monumentū sibi fieri vellet

testō scripserat: deinde ita le

gauerat: lucijs publijs corne

lijs ad monumentū meū edifi

candū mille heres me⁹ dato.

Trebat⁹ rñdit p eo habendū

ac si ita legatū esset: si satisde

disset se ita id monumētū ex

ea pecunia facturos. labeo tre

batij sniam pbat: qz hec mēs

testantis fuisset: vt ea pecuna

in monumētum consumeret.

Idē r ego r pculus pbam⁹.

Legata sub cō: Idem

ditione relicta nō sta

tim sed cū p ditione extiterit de

beri incipiunt. Ideoqz inte

rim delegari nō potuerunt.

pfi questu. nec ob. l. debitor: qz hoc est vey ibi. qd no. qz

id hz vires ex pfona futiqz si eet liber: id et legari possit.

l. Proculdubio. vt. r. C. de iure delibe. l. pe.

Lauius. s. scripsit questionē talez rogatus r. vel

plautius insinutus heres rogatus r.

Si relinquit filio sub cōme

moratione patrie potestatis r

in id tps confert patri videtur

legatum. Bar. Africanus.

Illofamilias legatum

est sub hac p ditione si

in p tate patris mansisset: ma

gis patri videri legatū ait. r

patre suo noie legatū petere.

Idem turis eē r si seruo simi

liter lege: argumētum rei est:

qz r si cibaria seruus ticij legē

tur: pculdubio domini est nō

seruorum legatum.

Si legatū scindit p p r r r r r

bu. vel alia lege scindit onus

p modū cōditioni inunctū: se

cus si p falciā minuat. Trez

secus in onere in vi modi ad

lecto. Barto. Paulus

Lauius m heres roga

tus est a liberto testa

fore vt pcept⁹ decē sibi totā

hfditatem redderet. postea

patron⁹ defuncti bonoz pos

sessionē p r r r r r r r r r r r

habat abstulerat: pculus r ca

sus fideicommissariū p rata

quod soluit repetere debere

atunt. Paulus rñdit hoc iure

vrimur. nam quēadmodū pre

statione fideicommissoz r le

gatoz heres exonerat p pre

tozem: ita etiā ipse parte cō

sequit d3. Diuersum est si falci

dia interueniat r minuat lega

tū. Nā hys casibus nichil re

petet: qz insolitū p ditioni pa

ref. Tre scindit ius dandi

est debitu: vt. r. ad treb. l. facta. s. ticius. s. nōne p falci

n Perceptis.

de bursa fideico

missarij: vt. i. inuit

o Redderet.

alias redderet. r

alias reuēderet. i.

venderet dicto fi

deicommissario pro

r. qd valet. vt. s. s.

lega. i. l. r si equo.

p Partē. olim

dimidiā hodie ter

tiā: vt insli. de suc.

libe. s. sed nostra.

q Debeatur.

ipfi patrono.

r Pro rata. s.

p r r r r r r r r r r r

f Soluit. scilz

heredi.

r Repetere. cō

dictione ob cām si

hys redderet: vt

s. de cōdi. ob cām

l. q. si. fm aliam

actiōe ex empto:

vt. s. de act. emp.

l. si heres.

v Per ptozem.

quod r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

p r r r r r r r r r r r

Liber Undecimus

a Legatū. i. relictū. vel pars hereditatis vt subicit: vel tota: vel res relicta sub cōditione si dece det heredi.
b Capere. qz est fili naturalis tñ cui nō pōt relinqui vltra duas vncias existētib⁹ legitimis. vt. C. d. natu. lib. l. ij. vel erat res. phibita a testatore antiqōi alienari relicta.

c Illos. f. subditos vel cōiunctos. vt no. s. eo. l. que conditio. r. fa. cit. de dona. cau. mor. Lei. qu. r. j. l. p. s. si duob⁹.

d Cāro min⁹. Imo nō minus. vt s. de an. lega. l. liberto. s. i. s. Solu. cū quid relinquit michi: r. onus imponit et relictū ex postfacto minuit. aut in vim modū aut in vim conditionis. si in vim modi: siquidē imponitur i cadere vel ei⁹ parte aliq⁹ prestāda minuit. r. l. i. i. penales s. fi. Si hō onus est in alio implēdo: siq⁹ dē relictū minutū remaneat maius onere vel tātū: nō minuit on⁹. vt. l. i. p. tra. r. s. de leg. ij. l. cū p. s. r. de lega. i. l. si michi thichum. si hō remanet minus onere quaten⁹ est minuit eaten⁹ minuit on⁹ vt h. si in vim conditionis r. diminuitur relictū: qz totū non capio minuit on⁹. vt. s. e. s. item scindit. Idē r. si is

qui dē relictū p. pte desinit esse heres. vt. s. e. l. in pñ. Idē videt⁹ r. si alio mō minuat. vt. j. p. s. si ps. sec⁹ si minuat p. falsi. vt. s. s. diuersum. r. est rō vt ibi no. Si hō on⁹ a pñ capio sit mai⁹ relicto: dic vt no. s. de lega. i. l. impator. p. to s. l. r. facit. s. de vul. sub. l. r. si contra. r. j. eo. l. s. si hac. s. i.

Qui heredi dare iustus est dare suo cā conditionis implende sub nomine proprio vel sub nomine heredis dando dño nō implet conditionem. Item iustus dare domino non implet conditionē si dat seruo. Bar. Idem. **Q**ui heredi dare iustus est seruo alieno instituto non dño dare debet. Nā et si alio herede instituto iustus est seruo ticij dare: ipsi seruo dat: qz que facti sunt non trāseunt ad dñm⁹. quēadmodum si michi aut seruo ticij stipulat⁹ sim: nō ticio sed seruo etus⁹ dari potest: r. hec vera sunt. Sed cum heredi dare iustus est: videamus ne dño dandū sit. r. cōsequens est et hie⁹ seruo dari. **C**erte statuliber⁹ quin dño

te capit iure testamēti. vt. j. eo. l. meuius. si cut in quarta trebel. bene cōputat. vt. j. i. l. in quarta s. sed r. qz: r. hec erat cā dubitādi. itē occasione hereditatis habet. **f** An ei auferendū. Imo vñ auferri. vt. s. b. qd. l. i. l. s. qui. q. est j. So. h. a legatario singulari. ibi a fideicō. vniuer sali accepit. vel h de edrate. qz p. qz vt benign⁹. ibi de rigore. vel dic qz h a fideicōmissario accepit. s. solue vt ibi. **t** Qd dederit. cā plēde p. dñtis. v. **N**ō restituā. r. hoc est s. d. l. de p. dñ. l. i. s. q. So. h. spōte adijt: ibi co act⁹. vel ibi gfa fundi tñ erāt dāda. r. h pro tota hēditate r. **C**ontra puto. qz seruus cōis vicē duob⁹ sustinet. vt Seru⁹ j. de stipu. ser. l. i. s. cōis. sed si duob⁹ esset legatum p par cōis vites possēt pareri cōditioni. vt. j. eo. l. si qz legata. s. fi. r. l. cē duob⁹ cui fundus. et facit. s. e. l. plautius s. item scinditur. r. l. cē duo⁹ stinet.

g Iustus est. puta legatarius cui fundus est legat⁹ si dece dederit hēditas nō possēt onerari. vt. C. de fideicō. l. ab eo. Accursius.

h Ad dñm. cum factum serui nō sit domini: vel ecōtra i. **S**eruo eius. vt. j. de solu. l. stipulatus sum.

k Et hic. i. dēta specie. f. s. nōne in principio dixerat idē. Rñ. scita: vt ibi dixit scripto vel instituto: hēredi simpliciter. **l** Certe statuliber. cui est relicta libertas si dece dederit seruo heredi instituto. **m** Debeat. id est pōt dare dño si vult p. sed libertate. r. hoc nō tā demonstratione psonē s. dñij rōne ar: tēta. vt. j. de statu. l. i. statuliber pe. s. si filius. r. l. seruus si heredi.

n Cōsenserit. i. vel nisi in ei⁹ vilitate hūm fuerit vt. j. s. sol. l. s. i. h. h. aut pamphili. s. vumfructū. **o** De domino p. **U**eredi. nā si cet restituit michi lominus remanet heres: vt. l. i. de fideicō. hēf. s. restituta.

q Dandū est. a legatario cui qz dā res singularis ē relicta si. r. dederit heredi. **r** Restituēdū. i. dādū fideicommissario vniuersali: qz capit hoc s. l. qz libz e. tne⁹ nō au

s Ex pluralitate dñoz scinditur conditio seruo adiecta. **W** Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

t Ex pluralitate dñoz scinditur conditio seruo adiecta. **W** Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

u Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

v Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

w Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

x Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

y Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

z Si duob⁹ seruo legatum sit sub cōditione dādū: nō posse p partes conditioni pareri qdā aiunt: sed semel dandam pecuniā: sed ego contra puto.

Uscapta sit. viuo testatore r sit alienata: ad qd est de lega. i. l. si ex toto. in pun. as si eo mortuo imputat legatario sua negligentia.

pro parte. ac si partem alienasset. r distinguitur vt de eo. l. plautius. in fine.

Legauit. i. p. legauit.

Hereditaria. scz de centum.

Tota decem de sua bursa. nam ante no est heres vt subicit: r. s. de conditio. in fi. l. si ita heres. alio autem si sub modo: vt. s. eo. l. quibus. s. fi. r. de lega. iij. si tibi legatum. et facit. s. fami. hereditun. l. heredes. s. fi. r. de lega. i. l. ab omnibus. s. si ticio. r. j. de stipu. seruo. l. pinc. s. si seruus. r. C. de his que sub mo. l. fina.

Uianus. ex. titent. sic. s. eo. l. iure ciuili. est r alia ratio: qz no interest numeratione an per accceptione ad euz peruenierit. s. de conditio. ob cau. fam. l. si mulier. et facit. s. eo. l. mutia ne. in fi. r. de statu libe. l. si peculium r de lega. i. si fundum. s. ticio. r. C. de condi. in fi. l. si mater.

In die. da. re. r dic vt s. eo. l. ij. igitur si in omnibus: ergo in isto.

Conditione. no. no intelligi conditionem repetitam. r sic est arg. cōtra. l. i. a. i. a. i. r. l. libertatis. r. l. cū seruus. sed hoc ideo quia testator dixit ptra. vt. i. abinā id expressit. r. vel qua infringitur in expreso. ppter alienatione. ergo in tacito.

Diminuto legato p vscapione diminiuit conditio. Bar. Si ps rel legate vscapta sitian in solidū parendū sit dubito. zpōt dici p pte parendū ex sententia testatoris.

Iustus dare hereditibus si tpe quo dat reperit se heredē deducit partē suam p rata: secus si nō sit heres sed esse speratur: qz tunc nichil deducit si cut legatarius. Bar.

Plautius vni ex hereditibus fundū legauit si centū hereditibus dedisset: deducet suā partē hereditariā r reliquā summā hfdibus p portioe eoz dabit. At si heres ex pte ita institutus esset si hereditibus decē dedisset: nō aliter esset heres qz si tota decē cohfdibus dedisset: qz nō ante ad hfditatē admittet qz si oēm summā dedisset. Nam r cū seruus testō liber r ex pte heres ita scriptus esset si hereditibus decē dedisset: pstat nō aliter eū liberū heredemqz futurum: qz si tota decem coheredibus dedisset. paulus: hoc iure vtimur.

Dare r remittere nō est idē ppne. h. d. Bar. Idem.

Allianus ait si hereditarius cui sub pditione legatū erat si hereditate dederit: id qd ei dō heres accēpto tulisset: nō qd euideri cōditioni paruisset quasi dederit: s; quasi p heredē stet quomin⁹ pareat: posse petere legatū qz si exiterit conditio.

Dies appōsta ad implēdā pditionē in psona heredis incipit currere a die adite hereditatis. Barto. Idem.

In die (exēpli gratia) scētēsīmū ita impatum est. statulibero vt pecuniā solueret: neq; in tū tps eius qd

Alienauit. inter viuos. secus si legauit. vt. C. de nec. ser. l. penul. in pun.

Poterit. hoc legit Al. interrogatiue quasi non possit iudere adire. sed certe immo potest: vt insti. de here. insti. s. seruus asit. r ideo plane legas.

futurū esset a scriptum est: adita hereditate cedere dies incipit: qz absurdū esse visum est ante diē preterire qz is existeret quē oportet accipere: r hoc i oibus qui hfdibus dare iussi sunt dicendū est. igit r legatario ex adita hfditate ad parendum cōditioni tps imputabit.

Si cōditio expressa nichil operat in principali: nec in eo operabit ad qd per repetitionem porrigitur. Bar.

Sermo libertatē ita dedit: ille si meus erit liber esto: legatū vel hereditatē sine pditione dedit: deinde eū alienauit: debebit vno eius legatū vel hereditas r iussu eius adiri poterit. nam id expressit si meus erit in libertate danda: quo futurū erat vt impediret libertas etiā si expressum non esset. Sepenúmero tñ mutatur rei effectus qz id expresserit testator: qd r si non fecisset: inesset tamen.

Annus inceptus nō habet pro completo. h. d. Idem.

On putabam diem fideicommissi venisse cum xvi. annuz ingressus fuisset to cui erat relictum cuz ad. xvi. annū peruenisset: r ita etiā au relius imperator antonin⁹ ad appellationē ex germania iudicauit.

In annos decem heres dare dānatus aut quis liber esse iussus est: nouis simo eius tps die legatū debebit: r libertas obringit.

Iustus reddere rōnem pōt petere vt ponantur calculatores qui iudicabunt de reliquis r libris rationum. Bartolus.

Cui libertas p lpa. data sit directo sub hac conditione si rationes reddi-

Quo. i. cuius contrario. s. si me⁹ non sit r. sic. s. de dona. inter virū r vxo. l. mortis.

Non esset. aparet ergo qz nil operat expressio si me⁹ erit. quādoqz tamē contrarium patet vt subicit. r patet. l. eo. l. non nūqz. in fi. r facit. l. i. iulianus no ster. r. s. de leg. i. l. questum.

On putabā. ad. xvi. idē est si dixerit cum erit. xiiij. an. vt. s. de leg. i. l. si cui. secus in libertate relicta in anno. xij. vt. j. de manu. testā. l. si ita fuerit libertas re. item facti. qñ dies lega. ce. l. si ticio. r. C. qñ di. le. ce. l. pe. r. j. l. pri. s; cōtra. j. ad trebel. l. qui filium. s. sabinius. Sol. ibi speciale. i tem ptra. j. de mu ne. r hono. l. ad rē sol. ibi quo ad honores speciale.

In annos. decem. conpletos.

Libertas. se cus si diut hno de cimo sit liber. vt. j. de manu. testā. l. si ita fu. li. re. argu. cōtra. item idē qd hic si aliqd relinquat vel promittat anno. x. arg. j. de verb. obli. l. qui hoc anno. secus si dī anua. vt. C. qñ dies lega. ce. l. i. r facti. s. l. pri.

Cui libertas. nō tenet reddere: vt s. de neg. gesti. l. q vultit. s. q pure.

e Arbitrum. i. iudicem delegati. vt. i. de fideico. lib. l. si pure. r. s. de iudi. l. vii. s. liber etiam. r. facit. l. cu. pte. tot. s. iudicem.

b Excussis. idem si stabit per heredes quominus excussant. vt. s. de p. r. h. emp. l. h. ec. venditio. s. jo.

c Reliqua. i. re liquata.

d Constituet. i. declarabitur r. red. di. facient.

e Debeat. res. pte. constituent. r. sic in facto p. s. i. t. etia. ratio. vt. i. eo. l. cu. seruus.

S Ab diuersis puta si decem dederit. ite. si equi dederit. r. q. s. subij. cit. disticti. l. in di. uersis testamenti. parib. ad q. s. i. s. manu. testa. l. v. r. l. q. s. vulgo. r. i. eo. l. q. s. tradituz. r. s. de rite. l. tutor. da. tus. in. si.

S Nouissime. immo cuiuslibet. vt. insti. s. here. insti. s. si plures. r. s. de p. d. insti. l. si he. redi. que sunt con. tra. sed ibi separa. tim p. iunctionez. distinctionu. hic le. ge separatim l. di. uersis p. n. bus. tes. tametu. r. facit. s. de lega. i. si michi. s. penul.

h Qd no. simi. liter. i. si legatario. uisum est dari. et. heredi dari no. po. test. s. m. Jo. alij. sic. si legatari. uisus. est dare. no. pot. da. re heredi heredis. r. sp. ale. est in liber. tate. q. s. negat. Jo. vt. dic. ex. pte. here. dis. dat. et. r. eius. heredi. s. ex. diuer. so. in legatarij. p. so. na. no. placet. sic. vt. h. s. legatarij. da. re. possit. q. s. semel. deficit. conditio. r. hoc. placet. Jo. arg. i. eo. l. si. ita. expressum.

h Onnum. s. aliena. i. expressas. vel. simpliciter. vt. nuda. h. d. i. c. t. u. in. multis. legibus. vt. i. de. res. iur. l. ex. pressa. r. l. actus. r. s. de. here. insti. l. si. quis. sempronius. r. l. ex. statuas. Item. hoc. in. uoluntate. extranei. heredis

disset arbitru. a. p. s. u. l. b. u. s. d. a. r. l. diuus. pius. p. m. i. s. i. t. h. i. s. v. e. r. b. i. s. Ad. i. t. a. v. o. b. i. s. a. m. p. l. i. s. s. i. m. i. p. s. u. l. e. s. a. r. b. i. t. r. u. m. d. a. b. u. t. q. u. i. e. x. c. u. s. s. i. s. r. o. n. i. b. u. s. n. o. t. m. q. r. e. l. i. q. u. a. s. u. n. t. e. p. a. p. h. r. o. d. i. t. i. p. s. i. t. u. e. r. u. e. r. u. e. r. i. t. a. q. u. a. s. r. o. n. e. s. q. u. e. q. s. i. s. t. r. a. t. r. a. d. e. r. e. a. u. t. e. x. h. i. b. e. r. e. d. o. m. i. n. i. s. s. u. t. d. e. a. b. e. a. t. c. u. i. u. s. s. e. n. t. e. r. i. e. c. u. i. f. u. e. r. i. t. s. a. t. i. s. f. a. c. t. u. n. o. n. i. m. p. e. d. i. e. t. e. p. a. p. h. r. o. d. i. t. i. l. i. b. e. r. t. a. t. e. m.

In libertatibus leuissima in legatis nouissima spectatur conditio. Bar. I. dem.

S Ab diuersis conditio. nis. bus. di. s. i. n. c. t. i. m. p. o. s. i. t. i. s. l. i. b. e. r. e. s. s. u. s. e. a. p. d. i. t. i. o. n. e. e. l. l. g. e. r. e. p. o. r. q. s. i. b. i. l. e. u. i. o. r. e. s. s. e. v. i. d. e. b. i. t. Legato. p. o. e. o. m. o. d. o. r. e. l. i. c. t. o. l. e. g. a. t. a. r. i. u. n. o. n. i. s. s. i. m. e. c. o. d. i. t. i. o. n. i. p. a. r. e. o. p. o. r. t. e. t.

Condicio pot. impleri in h. de. h. r. a. i. s. n. o. i. h. d. e. l. e. g. a. t. a. r. i. j. s.

Heredi. decem. dare. iussus. r. l. i. b. e. r. e. s. s. e. h. e. r. e. d. i. s. h. e. r. e. d. i. d. a. n. d. o. p. u. e. n. i. e. t. a. d. l. i. b. e. r. t. a. t. e. z. Q. d. n. o. l. i. m. i. l. i. r. i. n. l. e. g. a. t. a. r. i. j. p. s. o. n. a. c. u. s. t. o. d. i. r. i. p. u. b. l. i. c. u. s. s. c. r. i. p. s. i. t.

Legatu. pot. conferri in alte. r. i. u. s. u. o. l. u. n. t. a. t. e. m. r. e. l. a. t. a. n. o. e. x. p. l. i. c. i. t. a. m. Bar. I. dem.

Q. d. n. o. i. m. i. l. i. r. i. e. s. p. i. n. g. i. t. v. t. q. d. a. n. o. i. a. t. i. m. e. x. p. r. e. s. s. a. o. f. f. i. c. i. a. n. t. q. u. i. s. o. m. i. s. s. a. t. a. c. i. t. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. p. o. t. u. i. s. s. e. n. t. n. e. c. e. s. s. e. n. t. o. b. f. u. t. u. r. a. q. d. e. u. e. n. i. e. n. t. s. i. a. l. t. e. r. i. i. t. a. l. e. g. a. t. i. c. i. o. d. e. c. e. m. d. o. l. e. g. o. s. i. m. e. u. i. u. s. c. a. p. i. t. o. l. i. u. a. s. c. e. n. d. e. r. i. t. n. a. q. u. i. s. i. n. a. r. b. i. t. r. i. o. m. e. u. i. j. s. i. t. a. n. c. a. p. i. t. o. l. i. u. a. s. c. e. n. d. a. t. r. v. e. l. i. t. e. f. f. i. c. e. r. e. v. t. t. i. c. i. o. l. e. g. a. t. u. d. e. a. b. e. a. t. n. o. t. i. p. o. t. u. i. t. a. l. i. j. s. v. e. r. b. i. s. v. i. l. i. t. e. r. l. e. g. a. r. i. s. s. i. m. e. u. i. u. s. v. o. l. u. e. r. i. t. t. i.

aut vel legatarij secus: vt. s. de lega. i. l. senatus. s. pe. r. s. de lega. i. l. i. s. sic. fidei. sed in aliena videt. p. r. a. s. de lega. i. l. i. s. Sol. ibi. item. p. r. a. q. u. a. d. o. q. e. x. p. r. e. s. s. a. p. l. u. m. v. t. E. x. p. r. e. s. s. a. d. e. v. i. s. u. f. r. u. l. v. e. t. u. s. r. i. n. p. u. p. i. l. l. a. r. i. s. s. u. b. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. t. a. c. i. a. q. u. i. s. p. a. q. u. e. p. r. a. m. a. t. r. e. n. o. n. a. d. m. i. t. t. u. r. s. e. d. i. n. e. x. p. r. e. s. s. a. s. i. c. v. t. C. s. u. n. t. q. u. i. d. e. i. n. s. t. i. r. s. u. b. l. i. s. i. q. n. o. a. r. d. e. i. p. u. r. a. l. i. s. s. u. b. c. e. n. t. l. p. r. e. c. i. b. u. s. I. t. e. m. i. n. c. a. s. t. u. s. v. b. i. e. r. i. g. i. t. u. r. s. p. a. l. e. m. a. n. d. a. t. u. s. v. t. s. d. e. p. e. u. l. p. o. p. o. n. t. i. u. s. i. n. p. n. r. i. n. o. u. a. t. i. o. n. e. v. t. C. d. e. n. o. u. a. l. i. s. i. n. a. q. u. i. s. n. e. c. p. r. o. f. u. m. n. e. c. n. o. c. e. t. v. t. s. e. o. l. i. s. i. n. d. i. e. s. i. r. f. a. c. i. t. s. d. e. r. e. b. d. u. l. v. t. r. i. s. c. i. q. u. i. d. a. r. d. e. l. e. g. a. l. i. i. j. r. i. d. e. f. i. d. e. i. c. o. l. i. b. e. r. l. f. i. d. e. i. c. o. m. m. i. s. s. a. r. d. e. s. t. a. t. u. l. i. b. e. l. c. u. z. h. e. r. e. s. s. i. s.

clo. decem. do. na. in. alienam. vo. l. u. n. t. a. t. e. z. c. o. n. f. e. r. r. i. l. e. g. a. t. u. n. o. p. o. t. e. s. t. i. n. d. e. d. i. c. t. u. m. e. s. t. e. x. p. r. e. s. s. a. n. o. c. e. t. n. o. n. e. x. p. r. e. s. s. a. n. o. n. o. c. e. n. t. Adempto onere in vi. codi. tions appposito emolumentu. no. videt. ademptu. Bar. I. dem.

S I. q. s. seru. liberuz. esse. i. u. s. s. e. r. i. t. s. i. h. e. r. e. d. i. r. o. n. e. s. r. e. d. d. i. d. i. s. s. e. r. p. o. s. t. e. a. q. s. e. u. r. o. n. e. s. r. e. d. d. e. r. e. v. e. t. u. e. r. i. t. q. u. a. s. i. p. u. r. a. m. f. a. c. t. u. r. u. s. l. i. b. e. r. t. a. t. e. z. c. o. p. e. t. i. t. e. i. e. r. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. l. i. b. e. r. t. a. t. e. m.

Clausula. relata. ad. legata. quib. dies. no. est. appposita. no. refert. ad. legatu. collatu. in. tps. certe. etatis. Bar. II. abeo.

S I. q. s. legata. q. bus. dies. appposita. no. e. e. t. a. n. n. u. a. b. i. m. a. t. r. i. m. a. d. i. e. d. a. r. e. i. u. s. s. i. t. i. t. e. a. l. t. e. r. i. c. u. p. u. b. e. s. e. e. t. p. e. c. u. n. i. a. l. e. g. a. u. i. t. i. d. q. s. l. e. g. a. t. u. m. a. n. n. u. a. b. i. m. a. t. r. i. m. a. d. i. e. p. o. s. t. p. u. b. e. r. t. a. t. e. z. p. r. e. s. t. a. n. d. u. m. e. s. s. e. i. n. c. o. m. e. t. a. r. i. j. s. H. a. i. j. s. c. r. i. p. t. u. s. e. s. t. q. i. m. a. g. i. s. p. d. i. t. i. o. q. s. d. i. e. s. l. e. g. a. t. o. a. d. i. c. t. a. e. s. t. c. o. t. r. a. e. g. o. s. e. n. t. i. o. q. i. f. e. r. e. m. d. i. e. s. p. o. n. i. t. a. d. p. r. o. g. a. d. a. e. a. q. a. d. p. r. e. s. e. n. s. t. p. s. n. o. e. t. i. a. q. u. e. i. n. f. u. t. u. r. u. l. e. g. a. t. a. s. u. n. t. d. i. e. s. q. s. p. u. b. e. r. t. a. t. i. s. h. a. b. e. t. a. l. i. q. u. a. m. t. e. m. p. o. r. e. m. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m.

Condicio. v. d. d. i. plurib. ad. i. c. t. a. di. u. i. d. i. t. i. n. t. e. r. e. o. s. Bar.

Quobus. eadem. res. si. he. redi. centum. v. d. d. i. s. s. e. n. t. l. e. g. a. t. a. e. s. t. s. i. a. l. t. e. r. e. x. h. i. s. l. d. e. d. e. r. i. t. p. a. r. t. e. m. l. e. g. a. t. i. c. o. s. e. q. u. e. t. u. r. e. t. p. a. r. s. e. i. u. s. q. u. i. n. o. d. e. d. e. r. i. t. a. l. t. e. r. i. c. u. s. i. u. a. c. o. d. i. t. i. o. n. e. a. c. c. r. e. s. c. i. t.

Condicio. designat. nudu. mi. n. i. s. t. e. r. u. m. f. a. c. t. u. r. d. i. j. i. m. p. l. e. r. i. i. n. f. o. r. m. a. s. p. e. c. i. f. i. c. a. t. a. s. Bar. I. dem.

C. Co. sequetur. immo. ex. toto. debet. im. pl. e. r. e. v. t. s. o. l. i. d. i. s. i. p. s. e. q. u. a. t. v. t. C. d. e. c. o. d. i. i. n. s. e. r. l. s. i. p. l. u. r. e. s. q. u. e. e. s. t. o. t. a. S. o. l. i. b. i. c. o. d. i. t. o. i. n. d. i. u. i. d. u. a. f. u. i. t. h. i. c. d. i. u. i. d. u. a. p. C. A. c. c. r. e. s. c. i. t. i. m. o. s. i. n. e. o. n. e. r. e. v. t. s. e. s. i. s. e. p. a. r. i. s. s. i. b. i. s. i. t. o. l. u. r. e. h. z. s. o. l. i. d. u. s. r. f. a. i. e. l. c. u. f. u. n. d. r. C. s. c. a. s. o. l. s. n. e. a. s. i. t.

Meuus. nō habebat. qz capax nō erat vt insti. de hez redū quali. r disse. § testamēti.

In mare. fact. §. de cōdi. insti. l. mulier. §. si quis he reditā. sed ptra. §. de cōdi. insti. l. quidā. sed ibi fauore humane pditionis: vt ibi dicit item ptra. §. de solu. l. si seruus decē. Sol. ibi fauore pupilli et furiosi ne perdāt qui sunt capaces. Item cōtra. §. de pdi. insti. l. cōditio nes. vbi de fōsiā pditionē nō oportet impleri. item ptra. §. de lega. l. i. seruo alieno. §. si.

Testamenti noie. si em sic legatum esset nō habere quid aliud ne cesse dare. sed hic hz sed aufert per hūc. vt. §. de iure fil. l. lucius. r facit. §. dōna. cā mot. l. in omnibus.

Ut fundus. §. dū dōe. §. dandi. e. Quo. r testamento. f. Qui sub cōditione. scilz dandi decem. g. Ex accidenti. f. ex noua voluntate legatarij. vt §. in pū. vel quia mort legatarius ex psona em here dis. r. c. vt. §. de hb. obli. l. i. §. si. sed fal lit. §. de leg. l. i. legatarij. r facit ad l. §. de acqui. here. l. qui putat. r. §. e. l. falsa. §. si. r. §. de ptra. hē. emp. l. si stulac. §. qui fundū. r. §. l. pe. r. §. de lega. l. i. vxo. r. §. agri. r. §. eo. l. si qz legata. §. si.

Uelut. vt li ber sit. non est modus hz pditione si opas det. i. Sapiēter. i. callide. sic ironice dicit: nō em pōt dici sapiētia cū ob id hē tēneat actōe in factum. vt. §. de cōdi. ob cau. l. i. §. si. r. §. eo. l. si inuis. r. de statulibe. l. cū here. §. stichus.

Sancille. sed si libere sit ita legatum r post fiat seruus intercidit legatū. vt. §. eo. l. pti. §. 3o.

Nubere. r de eo statu videt cogitatum quo nubere pōt. §. 3o. r fact. §. eo. l. cum ita. §. i.

Intercidit. decesserit. pēdente pditione. ad qd. C. de cadu. tol. l. vnica. §. sin autem.

Arbitror. non ergo habet. p mortuo deponat. nec Depos soluitur matrimo tātō ma uum. vt. §. de bo. trimonē dom. l. v. r. C. de um nō dona. inter virū r soluit. vt. §. de bo. libe. l. si nec. §. si deponat. vbi perdit patron. r aratab. si deponatur. sol. nec ibi pditur ius succedēdi: qz admittit sequēs. r et idēz si restitua. r eodez modo rñ. §. de ptra. l. i. §. si lium. §. qd in no: stro casu si sit ab hostibus captus. Rñ. in pendēti est legatū. vt. §. de bo. lib. l. si necem. §. si deponatus. Itēz qd si fiat quersus videt qz pro mortuo hētur. vt. C. §. epi. r. de. l. si. i. rñ. pōt tñ dici ptra: qz p mortuo habet quo ad matrimo: nū soluendū r lu cra ex eo petēda: vt non possit ei les gari. r facit. §. de verb. ob. l. ex ea. §. in insulam. o. §. Seruit. mor u. sic. §. de reg. iur. l. seruitutem. r. §. de sol. l. qui res. §. aream.

Sancille. allene. cur ea nuphsset legatū sit: pro culus aut vtile legatū esse: qz possit manumissa nubere.

Legatario mortuo vltiber tate puato pditione pēdente legatū ext. nguit: secus si sola ciuitate puet. Bar. Ulpia.

Intercidit legatū si ea psona decesserit. cui legatū est sub cōditione. Quid ergo si nō decesserit: sed in ciuitate esse desierit: pura alicui legatū est si cōsul fuerit: r is in insulā deponatus est: nun: qd nō interim extinguit legatū: qz restitui in ciuitatē pōt: qd pbabili. esse arbitror. nō idē erit dicendū si ea pena i eū statuta fuerit qz irrogat fuitu: tē: qz seruitus mortū assimilaf.

Declex nō pōt commode summari ppter multiplicē diuisionem. Paulus.

In factō cōsistentes cō ditiones varietatē habent: r qsi tripartitā recipiūt diuisiones: vt qd detur: vt qd

te sunt diuisione. f. an pñstāt in factō meo si tñ: an i meo r alterius vt no. §. eo. l. in testamēto. r in summa. §. r hic supponit sex exēpla: tria in affirmatiuis r tria in negatiuis r forte de his tñ ponit: qz frequētius ptingunt. r Ut quid det. semp pone vt p si hic r in sequētibz.

Depos soluitur matrimo tātō ma uum. vt. §. de bo. trimonē dom. l. v. r. C. de um nō dona. inter virū r soluit.

Sancille. allene. cur ea nuphsset legatū sit: pro culus aut vtile legatū esse: qz possit manumissa nubere.

Legatario mortuo vltiber tate puato pditione pēdente legatū ext. nguit: secus si sola ciuitate puet. Bar. Ulpia.

Intercidit legatū si ea psona decesserit. cui legatū est sub cōditione. Quid ergo si nō decesserit: sed in ciuitate esse desierit: pura alicui legatū est si cōsul fuerit: r is in insulā deponatus est: nun: qd nō interim extinguit legatū: qz restitui in ciuitatē pōt: qd pbabili. esse arbitror. nō idē erit dicendū si ea pena i eū statuta fuerit qz irrogat fuitu: tē: qz seruitus mortū assimilaf.

Declex nō pōt commode summari ppter multiplicē diuisionem. Paulus.

In factō cōsistentes cō ditiones varietatē habent: r qsi tripartitā recipiūt diuisiones: vt qd detur: vt qd

In factō cōsistentes cō ditiones varietatē habent: r qsi tripartitā recipiūt diuisiones: vt qd detur: vt qd

In factō cōsistentes cō ditiones varietatē habent: r qsi tripartitā recipiūt diuisiones: vt qd detur: vt qd

a **D**etur lego tibi fundum si dederis decem heredi. vel si feceris ei domum: vel si nauis ex assa venerit: et econtra lego tibi fundum si non dederis heredi decem

vel si non feceris ei domum: vel si nauis ex assa non venerit. et hec superior. s. si non venerit. est tertia species que infra dicitur esse in euentu.

b **I**psorum. s. legatariorum. s. si legatarius dederit vel fecerit. et econtra non dederit et non fecerit.

c **A**ut aliorum. puta lego tibi fundum si ticius dederit. x. heredi vel fecerit domum: vel econtra non dederit vel non fecerit.

d **T**ertia. prima species fuit in dando vel non dando. secunda in faciando vel non faciando. tertia in euentu. s. si nauis venerit ex assa vel non venerit.

e **P**eruenit. ad fisco. ut si legatus est fundus non capaci s. x. det heredi habebit fisco legatum si. x. dederit. sic enim et si per legatum predicta decem sunt relicta. ut 7. s. ad fil. l. cum fisco. predicta autem. x. causa implende conditio: nis dada non sunt legatum. ut 3. si quis omif. cau. testa. l. si quis sub conditio.

f **I**ur. viuo. p. testamentum tamen. ut 3. proxi. nec ob. s. e. l. solemus.

g **N**ascantur. fact. s. eo. l. cum vir. r. l. si iam. s. i. Accursus flo.

h **E**d si hoc. continuatur precedenti.

i **C**apient. ut

fiat: ut quid obtingat: vel retro ne detur ne fiat ne obtingat: ex his dadi faciendiq; conditiones in personas collocant: aut ipsorum quibus quid relinquit: aut aliorum. Tertia species in euentu ponet.

In fisco transit legatum cum onere aditionis vel fideicommissi.

Fiscus sicut hifide conditio nibus parere debet quibus persona a qua id ipsum quod relictum est peruenit: sic etiam cum suo onere hoc ipsum vendicat.

Relictum in tempus liberorum intelligit de procreandis post testamentum: nisi aliud testator expresserit. h. d. Bar. Ulpian.

S **I**ur. uxori ad tempus liberorum legauerit: potest dubitari an de his duntaxat filijs sensisset testator: qui post mortem eius nati fuissent: an de his qui prius eo ab eo suscepti fuissent post testam factum: cum manente matrimonio decessisset: verum equum est proficere siue viuo marito: siue post mortem nascatur.

S **E**d si hoc. **D**eratus. spalliter expressit testator: etiam si ex alio post mortem sua liberos preauerit nichilominus eam ad legatum admitti.

Tantum quis videtur capere quantum sibi remanet deducto eo quod soluerit causa conditionis implende. h. d. Bar.

Liquidam non solidum captent amplius lege processu portionis relictum est si heredi aliquid dedisset. querit an id quod aditionis implende causa dederat sequi eam legati possit: quasi non capiat id quod erogat: an pro id detrahit: nec ideo magis ex bonis testatoris amplius capiat quam capturus esset si sine conditione legatum esset. et iulianus rectissime scribit tanto amplius eum capiturum quam conditionis implende causa dare eum oportet: nec in

filio naturali tres uncie qui non capit nisi una unciam cum matre. ut. C. de natu. libe. l. i. r. q.

h **A**liquid. puta quod valet vnam unciam.

teresse heredi an extraneo dare iustus sit. quia computatione facta que semper in persona et intro ducere: non amplius lege processu portionis ad eum subsideret.

Condicio que inducit viduitatem in omni tempore respectu ois persone et ois loci spernit: sed si inducit viduitatem respectu certe persone vel certi loci vel temporis. h. d. cum duab; leg. Bar.

Liquidam vir uxori si a liberis ne nupserit in annos singulos aliquid legauerit: quod iuris sit. Iulianus rudit posse mulierem nubere et legatum capere. Si ita scriptum esset: si a liberis impuberibus ne nupserit: legem locum non habere: quia magis cura liberorum quam viduitas iniungeretur.

Am ita legatum ar. si si ticio non nupserit: viduitas: si neque ticio neque seio neque meuto nupserit: et dentur si plures persone comprehense fuerint: magis placuit cuiuslibet eorum si nupserit amissuram legatum nec videri tali conditione viduitatem iniunctam: cum alij cuiuslibet factis comode possit nubere. Et deamus et si ita legatum sit: si ticio nupserit: et quidem si honeste ticio possit nubere: dubium non erit quin nisi paruerit conditioni excludatur a legato. si pro indignus sit nuptijs et iste ticio: videndum est posse eam beneficio legis cuiuslibet nubere. quod enim ticio nubere iubet: ceteris omnibus nubere prohibet. Itaque si ticius indignus sit: tale est quod si generaliter scriptum esset si non nupserit: imo (si verum amam) duntaxat hec aditio est quam illa si non nupserit. nam et ceteris omnibus nubere prohibetur: et ticio cui in honeste nuptura sit nubere iubet. **Mera.**

H **D**e modo legato dato si lucto ticio non nupserit: non esse legatum locum iulianus

l **P**ossit. et ita tres uncias intergras: quod videtur quasi r.

m **D**etraxit. sed de suo. et dedit cum implende conditio.

n **S**ubsideret. id est remaneret. et facit. s. e. l. plautius. Item rescribitur. 7. ad. l. fal. l. ad veterani. l. si. 7. l. quoties.

o **C**ura. ut corrigat et castiget. et facit. s. eo. l. ticio si non. 7. C. de indi. vi diu. l. ij. et au. ibi posita. et argu. s. coi diu. l. hoc iudicio. s. si conuenit. 7. s. e. l. proxi.

q **U**m ita legatum sit. mulieri vel alij.

q **P**lures persone. singulariter si autem omnibus de ciuitate sua: dic ut. l. proxi.

r **S**i nupserit. sed nunquid habet locum cautio mutiana: s. non quia impleri potest ea vius: puta si alij nubat. ut nota. s. e. l. mutiane. Accursus flo.

s **Q**uale si generaliter. sic. s. de fun. instr. l. euestum. s. idem respon. domo instruta. 7. de condi. instr. l. filius. 7. C. de instr. 7. substi. l. i. et. l. repehes denda.

h **D**e modo. legi. que dicit haberi legatum et conditione non implenda quia viduitatem inducat: quod hec non inducit. ut. s. eo. l. proxi. in pua.

a **A**ritie. ciuitas est penes romam.
b **F**raudande. ad hoc. i. d. iurepa. l. adigere. §. si paronius.
c **A**diuandā. no. fauoz extēdi. sic. §. de lib. & postpianādi hu. l. cū quidam. sunt.

aiebat. q̄ si ita scriptuz esset: si aritie nō nupserit: interesse an fraus legi facta essz. nam si ea esset que alibi nuptias non facile possit inuenire: interfrandū ipso iure rescindi q̄ fraudande legis gratia esset a scriptum. legē enim vtilē reipub. sobolis. s. procreāde causa latā adiuandam interpretatiōe

Morte grauat nō extinguit legatū cōditionale. h. d. Bar. Legato sub cōdi. D. au. tione relicto si heres a quo sub conditione legatū est pendēte conditione moriatur heredē suū obligatū relinqt.

Licet libertas representetur conditio fideicommissi v̄z expectari. Bar. M. odestinus.

Heres statulibez cui in euentū cōditionis fideicommissum restituere rogatus esset / manumisit. quero an fideicommissum ei p̄stare debeat. Verenni? modestin? n̄. quāq̄ ante omnia statulibez heres manumiserit: tñ fideicommissuz quod sub h̄isdē cōditionibus relictuū ei debet / ita p̄stare cogit si p̄ditiones impletas esse p̄tēdit: aut per eum / steterit quominus impleantur.

Si deficiat conditio p̄ qua h̄uit interposita cautio mutiana legatū debet ei in quē i eū casum fuit trāslatum. Bar. Am sub hac cōditione fundus alicui legatus esset si seruū non manumiserit: et si manumiserit legatū fundi ad meū trāslatū esset: legatarius de nō liberando satisfecit: et legatū accepit et postea liberauit: q̄ro an aliquid meū detur. R̄ndi si cui ita legatū esset: si seruū nō manumiserit: satisfactiōe interposita accipe ab herede legatuz poterit. et si postea seruū manumiserit: p̄missa stipulatione heredi vel fundū vel quātū ea res est restituat. Eoz casu heres ei cui ex sequēti cōditione

legatū debuerit restituat. **V**erbū q̄d repit in futuro et in p̄terito i dubio i vltimis voluntatibus intelligitur de futuro. Bartolus. Idem.

Si ita legatū esset cū nupserit: si nupta fuerit: et hoc testator scisset: alterz m̄i moniū erit expectādū: nichil q̄d interit vtz viuo testatore an post mortē ea iterū nupserit.

Conditio si voluerit legata r̄: facit p̄ditionale legatū. B. S. Ita ex. Gaius. p̄summ erit: titio si voluerit do lego: apud labeonez p̄cul? notat nō alit ad heredē legatarij p̄tinere q̄d si ipse legatarius voluerit ad se p̄tinere? quia conditio persone iniuncta videtur.

Cōditio tacita ex testō proueniēs ipedit diē legati cedere q̄ ad acq̄sitionē. B. Dapi. Tōs mat filios sub p̄ditione emācipatiōis ex partib? heredes instituit: eisq̄ pluriū rez p̄ceptionē pure? de dit: hereditatē adierūt: patrē a legatorz cōmodo illa q̄q̄ ratio v̄z submouerim? q̄ emācipādo filios obsecutus? volūtati sup̄mū iudiciū vxoris sue custodiri voluerit.

Modus respiciēs vtilitatē legatarij intelligit ipulsiuus. si vtilitatē tertij: dicitur esse finalis. Bar. Idem.

Trio cētū ita vt fundū emat legata sunt: nō eē cogēdum titium cauere. Sextus Lecilius existimat: quoniā ad ipsum duntaxat emolumentum legati rediret. Sz si filio fratris Palumno munus industriosoprosp̄ctum eē voluit: interesse heredis? credendum est: atq̄ ideo cautionem interponendam: vt et fundus comparetur: ac postea nō alienaretur.

Matrimonia debent esse libera a pena damni. nō a pena amissionis dupli. Bar.

ac si diceret si accepit. vt. §. de adi. lega. l. iij. §. si ds ticio. secus in reditio. vt. C. de con. trahē. emp. l. in vē dēns. et facit. §. locati. l. locatio.

Dos. eman. cipatiōis. sic facit. C. de inoffi. testa. l. fili? m̄fem. l. C. pure. i. simpliciter non appositā p̄ditione emācipationis.

Adierūt. igit̄ extitit p̄ditio: qz fuerūt eman. cipati.

Submouere. imovidef non submoueri. vt. i. quando bi. le. ce. l. si post diem. §. fi. vbi ispi. citur dies quo cedit legatū. sed hic non cedit nisi post eman. cipatiōez: qz conditio intelligitur repetita. vt. j. c. lauria.

Obsecutus. ar. cōtra. §. eo. l. heres statu. et facit. §. de mino. l. si filius.

Ticio. rediret. sic. j. de dona. tio. l. ij. §. fi. r. l. iij. sed contra. §. de lega. iij. l. si tibi legatum. sol. vt ibi.

Fratri. scilicet testatoris vel legatarij cui voluit fundum emi et nō alienari.

Heredis. ratio affectiōis quā habuit testator in alinū: alis cū esset nudum p̄ceptuz nō valeret. vt. §. de lega. l. l. filiusfamilias. §. diui. et de lega. iij. l. pater. §. iulianus.

Non alienaretur. alioqn̄ ager heres ex cautione si enim ex cautioe nō ageretur nō interponeretur. vt. j. vt leg. no. ca. l. hec stipulatio. §. diu?.

no. fauoz extēdi. sic. §. de lib. & postpianādi hu. l. cū quidam. sunt.
Legato. here. de suū. si nō deccat legatarij pendēte p̄ditione. 330. vt. C. de cadu. tol. §. sin autē. et facit. j. de ver. ob. l. si quis. §. tictus.
Heres. p. euz. heredem. vt. §. eo. l. iure ciuili. r. no. sic. §. si pars heres. pe. l. p̄mittēdū. sed arg. p̄tra. C. de his q̄ a nō do. l. fi. et. j. eo. l. duos. vbi in vno negligens vel agnoscens in alioyidef agnosce re. Accur.
Am sub hac cōdi. ea res ē. no. de cautioe mutiana. sic. §. e. l. mutiane. r. l. is cui. et. j. eo. l. tictus. r. l. heres. §. qui post. r. l. cū tale. r. §. de p̄di. m̄fi. l. iij. in fi.
S. Ita legatū. expectandū. vt. §. de lega. iij. l. si ita sit. §. si p̄. et ar. j. de r. ob. l. cū qui kalēdis. et facit. §. eo. l. hec p̄ditio. r. l. si iaz. in fi. r. C. de istitu. r. sub. l. si q̄ heredem.
S. Ita exp̄f. sus. pertinere. est enim conditionale. vt. §. de lega. i. l. si ita. §. i. sed nonne si simpliciter relinquntur est in suo arbitrio et tñ transmittit. vt. C. de cadu. tollen. §. cum igitur. sed hic exp̄f. no. cent. vt. r. §. eo. l. nū. q̄. perinde em̄ est.

a **C**rorem. quā honeste ducere pot. vt. s. eo. l. cum ita.
 b **C**onditio. i. modus. et facit. C. de insti. et substi. l. ij.
 c **C**autio. s. de ducenda. et sic etiam prius accepit lega-
 tum cū sit mod⁹ nō p̄ditio. vt. s. de lega. ij. l. si tibi legatū.
 d **C**denegat. vt. i. de h. obli. l. ricio. in prin. et C. de spon.
 l. fina. in fi. Accur.

e **C**mutari. sic
 i. de dā. infec. l. p-
 culus. et C. de co-
 dical. l. fi. et i. de in-
 iur. l. iurariā. s. si
 q̄s de honorib⁹. s. q̄
 ar. cōtra. s. ne qd in
 lo. publi. l. ij. s. me-
 rito.

f **C**libertat. sic
 i. de lib. ho. exhi. l.
 nichil. et arg. s. de
 vsufru. l. iij. s. ne tñ
 g **C**timur. con-
 tra. C. de ope. li. l.
 penul. in fi. sed hic
 tpe manumissio-
 nis hanc. l. impo-
 suit. ibi ex iterual-
 lo. vel hic quo ad
 hoc q̄ nō dabit ei
 legatum. vt. i. s. de
 alimē. lega. l. liber-
 tis. s. si. non autēz
 vt h̄c cogantur
 ibi motari vt ibi:
 vel hic fauor reli-
 gionis.

Cicio genero.
 Diuiditur in sex
 partes. primo pos-
 nit cui cōpetit pe-
 titio. secūdo cui de-
 beat vel possit fieri
 solutio. t̄tio qd
 si m̄imoniu nō cō-
 trahit. q̄to an qm̄
 soluit p̄tate m̄i-
 monio debeat ali-
 qua cautio recipi.
 q̄nto quid si ante
 m̄imonium dos
 soluat. sexto qd si
 marit⁹ a cā cecide-
 rit: secunda ibi si
 post. tertia ibi ate
 nuptias: q̄ta ibi
 sabinus: q̄nta ibi
 s. cū ate nuptias:
 sexta ibi q̄ si ma-
 ritus. Bar.

h **C**debeat. imo mulier tantū. vt. s. de lega. ij. l. si deico-
 missa. s. interdū. et. s. de lega. l. l. seruo legato. s. si testator.
 q̄ sunt p̄tra. solu. ibi reliq̄r p̄tatione filie tñ: hic ytriusq̄
 fm̄ quosdā. s. certe hic et ibi loquit̄ cū dubiū erat cui⁹ con-
 t̄patione reliquit. sic enim dicit hic p̄sultū videt. dicit er-
 go q̄ de iure stricto filia tñ habeat vt ibi. sed de equita-
 te vterq̄: vt hic et i. eo. s. cōstare. et. s. q̄ si maritus.

Cicio cētuz relicta sunt ita
 vt meuiā vxorem q̄ vidua est
 ducat: cōditio nō remittet: et
 ideo nec cautio remittēda est.
 huic sentētie nō refragat: q̄ si
 q̄s pecuniā p̄mittat si meuiāz
 vxorē non ducat p̄to: actionē
 denegat: aliud est enim elige-
 di m̄imonij pene metu liber-
 tatē auferri: aliud ad matrimo-
 nium certa lege inuitari.

Conditio vel modus p̄ que
 libertas infringit nō seruatur
 preterq̄ in libertis. Bar.

Cicio cētuz relicta sunt: ita
 vt a monumēto meo non rece-
 dat: vel vt in illa ciuitate domi-
 cilium habeat: potest dici non
 esse locū cautioni p̄ quā ius li-
 bertatis infringit. Sed in de-
 fūcti libert⁹ alio iure vtimur.

Cicio genero meo h̄s me-
 us dotis filie mee nomie cētū
 dato. legati qdē emolumentū
 ad se iā q̄ dotē h̄c icipit p̄tine-
 bit. S. q̄ nō tñ mulieri sed ti-
 cio quoq̄ cui pecuniā legauit
 p̄sultū videt: p̄pe est vt ipe le-
 gatar⁹ intelligat: et legatū pe-
 tere debeat. Si post diuortij
 genero pecuniam heres solue-
 rit: eq̄ liberabit. qm̄ in dotē so-
 lutio p̄uertit. Cōstare aut̄ m̄i-
 monio etiā phibēte muliere ti-
 cio recte soluet. hoc em̄ et mu-
 lieris interest vt icipiat esse do-
 tata. nā et si q̄s ip̄sam q̄q̄ peti-
 tione h̄c r̄ndit: eaq̄ pecuniaz
 petat neq̄ dot⁹ fieri: nō
 dubie doli submouebit exce-
 ptione. Ante nuptias h̄o ticio

i **C**heres. ignoas diuortij. et dic solū. s. volēs. nā cogi-
 nō potest: et vbi non vult p̄trahere m̄imonij tica. vt. i.
 eo. s. q̄ si nolit. et hoc indicat prius s. ficulus cōstare et.
 l. Nam et si quis. bene dico inuita ea solui viro.
 l. Ipsam. scilicet mulierem.

vel muliere defunctis: legatū
 apd h̄c de manet. Si si nolit
 ea vxorē ducere: cause legatū
 qd ad mulieris p̄sonaz attinet
 satisfactū intelligitur. sed ti-
 cio legatū petēti nocebit exce-
 ptio doli mali. Sabinus autē
 existimabat nupta muliere ti-
 cio sine cautione legatū debe-
 ri: qm̄ pecunia dotis efficiet.
 Sed cū ante nuptias: q̄ purū
 legatū est peti potest: cautio
 mulieri pecuniā reddi necessa-
 ria est. Si si marit⁹ vicio suo
 a cā ceciderit neq̄ soluēdo sit
 nunqd̄ aduersus heredem mu-
 lieri q̄ nichil deliquit succurri
 debeat ob eā pecuniā que do-
 ti fuerat destinata: s. qm̄ am-
 bo legati peritionē habuerūt
 saluā habebit nō soluta pecu-
 nia viro mulier actionem.

Conditio legataria q̄ nō pot
 impleri viuo legatario sine expe
 ctatione tristis em̄: iplet p̄tita
 cautio de mutiana. B. I. de.

Cum tale legatū eēt reli-
 ctū ticio: si a liberis nō
 discesserit: negauerūt eā recte
 cauere: quia vel mortuis libe-
 ris legatū p̄ditio possit existe-
 re. S. displicuit finia. non em̄
 voto m̄is opponi tā onerosa
 nō iterponēde cautionis iterp-
 tatio debuit. Et cū patron⁹ li-
 berto certā pecuniaz legasset
 si a liberis ei⁹ non discessisset:
 p̄misit ipator veluti mutianā
 cautioez offerri. fuit em̄ piculo
 sū ac triste libtū p̄sultū p̄roni
 liber⁹ eorūde mortē expectat.

q̄ viduitatē inducit. vt. s. eo. l. sed si hoc. s. si. et fm̄ hoc dic-
 finia. l. rō nō dictū. vel ibi exp̄ssit ne nuberet. qd h̄ nō fecit.

2 **C**oto matris. qd est vt filij viuant post eam. vt. s. de
 inoffi. testa. l. nam et si parentibus.

3 **C**eluti. nam p̄prie mutiana locū non habet cū pos-
 sit impleri viuo liberto. vt. s. p̄xi. no.

a **C**onjunctum. secus in non p̄iuncto. vt. i. p̄xi. s. no.

m **C**fieri velit.
 vnde apparet etiā
 mariti p̄tatione
 relicto legatū et
 sic ipse petet.

n **C**Apud h̄c de.
 hoc fm̄ illā distin-
 ctione quaz no. s.
 eo. l. in testō. s. 30.

o **C**ause lega-
 ti. als causa lega-
 ti. i. propter lega-
 tum. als cause.

p **C**Intelligit. et
 sic ip̄s petet.

q **C**peti potest.
 immo videt inesse
 cōditio si m̄imon-
 iū fiat vt et in his
 pulatione. vt. s. de
 iur. do. l. mulier. l.
 rñ. sed forte aliud
 in legato: vel dic
 inesse p̄ditioez mu-
 liere. p̄mittit: nō
 autē alio p̄mitten-
 te vel legatē. s. 30.

r **C**icio suo. i.
 culpa. q̄ nō p̄ba-
 ut legatum.

s **C**Actionem. fa-
 cit. s. de eo p̄ quez
 factum est. l. h. et. s.
 de iur. do. l. si extra
 neus.

Cum tale. ca-
 uere. s. 30. cau-
 tione mutiana. R.

v **C**liberis. vi-
 uā matre. et est bo-
 na rō in extranco.
 vt. i. s. ricus. et. i.
 eo. l. p̄. s. socrus.
 nō in m̄re vt hic. et
 ē rō vt subicit nec
 i patrono. vt. i. p̄.
 xi. Accur.

x **C**Serētia. i. di-
 ctum et rō. et sic mu-
 lier cauet vt lega-
 tum h̄cat s. alia rō
 eā excusare videt:

a **C**icilius heredem sub hac conditione si fidei 7c.
 b **S**uam. f. heredis.
 c **E**xemplum. i. ista cautio mutiana. s. z iō dicit de exēplo: quia olim cū solēnitare interponebat que hodie cessat.
 d **A**n te p̄stitutionē. sub. etiā ante cōstitutionē illā q̄ di

at testatorē posse remunerare satisfactio: vt. C. vt in pos. l. e. scire. sic ergo nec ante. l. illaz interponebat. qm̄ vno 7c. vt. s. i. p̄n. l. no. 7c. nec post: tum qz remitti potest vñ non est necesse cauere: tū qz vno 7c. et dic posuit. l. mortuo herede viuente legatario.

e **N**on interponende. satisfactio ergo heres de hereditate restituenda: nisi testator remiserit. vt hic. et. C. vt in pos. l. cum archimedea. s. z iure nouo cauet in casu vt qm̄ rogat restituere quod superit. vt. C. ad trebel. aut. contra rogat. als non inuenio iure nouo. itez rōne reddere debet nisi vetuit testator vt hic. et. i. ad trebel. l. mulier. s. sed enim.

f **A**dhibitus. sub. videtur 7c. ad qd̄ est. s. de lib. l. l. nō solū nostruz. s. si h̄s. z. laurelio. s. meua. et. s. de adm. tu. l. qd̄a decedēs. et. s. māda. l. penul. s. fi.

g **R**emissa. qz nō videt̄ dōlus remitti. vt. s. p̄i. rñ. sed als rōnem reddere debet. vt. s. de nego. gest. l. y.

h **R**escriptum. als hic. s. als lex si arbitrata.

i **I**nterf. iōz 7c. hęc p̄ditio remitti qm̄ viduitatē aut dicit̄ iducat. vt. s. eo. l. cū ita. in. fi. z. l. hoc mō. 730. et fact. s. eo. l. filie. z. s. de lega. l. l. turpia. s. i. s. ar. contra. s. de adm. tu. l. ticiū. in. p̄n. sed qd̄ si pure legauit 7c. sub cōditione rogauit eā de restituendo ei cuius arbitrio mulier nubere debeat. Rñ. forte valet s̄m 730.

l **E**ā p̄fctm. s. cur nō expectat̄ dies mortis i solutōe legatū. 7c. alij p̄ditio. l. si nō nupserit nō sit necesse parere. vt. s. de p̄di. l. i. q̄ sub p̄ditōe. s. si q̄s. nā 7c. si mors n̄m eēt apposta seruare f̄ dies ei. 7c. p̄ h̄re non dz si nō paruit illicite cōditioni q̄ si paruerit licite. vt. i. eo. l. mulieri. Rñ.

iō tollit dilatio: qz testator in euentū p̄ditōis explete voluit eā h̄re legatū: tūc em̄ est certū eā nō nubere cū iā est mortua: vñ tñ voluit p̄stari legatū. sed cū p̄ditio sp̄nat ei' die vel dilatiōe in solutiōe expectari sup̄flus est: videbatur ei testatorū hęc duo paria: lego tibi cū morier: 7c. lego tibi

si nō nupseris. sed cōtra est. vt. i. eo. l. heres. in. p̄n. et. s. q̄uis. 730. vel s̄m 730. nō expectatur dies mortis ad solutiōe. p̄t̄ publicā vtilitatem q̄ est vt statim cōsecuta legatū possit nubere 7c. filios procreare. vt. s. e. l. hoc mōdo. in. fi. 7c. hoc i muliere q̄ virū nō habuit. In vidua s̄o cui a viro vel ab alio legatur ne nubat secus est. vt. C. de indic. vi. tol. aut. cui relictum.

l **C**ertus. puta kalendis ianuarijs vel ad annuz. m **I**ncertus. vt cū tici' erit cōsul. tunc ergo dies legari expectabitur. ad qd̄. s. l. sed hoc ita. s. fi.

n **F**alsaz. vt qz negocia mea cura s̄i tibi lego. vt. s. eo. l. demonstratio. s. q̄uis.

o **N**ō coheret. scilz vrea cessante cesset legatuz. sec' aut̄ est in ratiōe legis: nā ea coheret intū vt ea cessante cesset lex. vt. i. de iurepa. l. adigere. s. q̄uis. et. not. s. de legi. a. senatus. cōsul. l. nō omnū.

p **N**ō coheret. scilz vrea cessante cesset legatuz. sec' aut̄ est in ratiōe legis: nā ea coheret intū vt ea cessante cesset lex. vt. i. de iurepa. l. adigere. s. q̄uis. et. not. s. de legi. a. senatus. cōsul. l. nō omnū.

q **D**ixerit. nūqd̄ h̄ h̄ p̄ nō adiecta 7c. sic v̄z relictū: vel cōditō viciet. 7c. certe aut̄ ē de p̄nti vel d̄ p̄terito. vt si tici' ē cōsul. vt falsa an legatuz viciet.

r **D**efecisse. ex p̄ofacto. sed. s. ab initio fuit impossibilis. 7c. facit. s. de lega. l. l. si sic. s. i.

z facit. s. de cōdi. in debi. l. damus. z. s. de here. institut. l. fi.

p **N**on fuisse. facit. C. de sal. cau. l. i.

q **D**ixerit. nūqd̄ h̄ h̄ p̄ nō adiecta 7c. sic v̄z relictū: vel cōditō viciet. 7c. certe aut̄ ē de p̄nti vel d̄ p̄terito. vt si tici' ē cōsul. vt falsa an legatuz viciet.

r **D**efecisse. ex p̄ofacto. sed. s. ab initio fuit impossibilis. 7c. facit. s. de lega. l. l. si sic. s. i.

a Non facere licet ei non noceat si de legato constaret. vt. s. e. l. falsa. et. i. in fi. huius legis.

b Dato. nil ergo per hoc legat ticio vt hic. sed est veri foru vt in eo qui nullā habet domū et legat domū. vt. s. de le. i. si dom. et ar. de le. ij. l. ticia. i. pn. sed scio sic. vt. Jan fi. legis.

c Sumpsit. fa. binus.

d Diminuēdi. ad hoc. s. de adimē. l. l. legata inu. titer. et. i. de ma. nu. re. l. ticia. s. fi.

e Assequet. ha. bebit ergo seius. l. in ea. qz falsa de. monstratio nō no. cer. vt. hic. et. s. eo. l. falsa. l. nō pfiti. cio. vt. s. dixit.

f Scio fundus. puta tuscu. lanus.

g Non venerit. s. ticius.

h Idem. s. fundus.

i Si puenerit. s. ticius in asiam.

k In omnib. nō faciendi. et no. duo necessaria vt. cautio mutiana lo. cum habeat. qz sit. cōditio in nō faciē. do. itē qz morte si. nā. vt. hic. et. s. e. l. mutiane. et. i. e. l. pater. s. soc. et. i. ad trebel. l. suo in. uito. s. i. l. casu ces. sar. vt. i. de ma. re. l. libertas. s. i. cōtra. sed est ibi fauor libertatis.

l Peruenient. s. tici. et sic trāssert legatū i semproniu

m Utili actione. i. efficaci. s. ex testamēto. Item habet r. rei ven. secundus legatarius cōtra pumū.

n Medio tpe. inter traditionē fundi factā ticioz ante. tēz ipse veniret in asiam.

o Exacta. i. perita. non tamen prestat eā ticius.

p Obijci. quia sollicitate petijt.

q Actioes. in debitu. s. cōditionē. qz in debitu est ticio. cautioe nō prestata. vel qz scies soluit in debitu cessat con. dictio in debitu sed hz cōdi. sine causa. qz ab initio fuit. cā redit ad nō cām cū ticius venerit in asia. vt. s. de cō. si. cā. l. i. s. fi. vel dic qz ticius pmisit se cautionē pstatum et ex hac. pmissione cedit actionē. sed certe nō ad hoc agi. tur vt tici. caueat nisi dicas in ea interuenire interesse. qz nō cauit qd interesse est fundi estimationis prestatio. Itē si heres nō exegit cautionē cū posset videri esse in do. lo. vt. i. titu. l. i. dolo. et ideo tenet ad exhibēdū. qz dolo fe. cit qm nō possit exhibere. vt. s. ad exhi. l. iulian. s. si tibi. decē. sed qūo nō semp est in dolo cū nō debuit tradere ni. si pstita cautioe. qd ergo ē qd. s. dixit sollicitate exegit. R. fi.

Que adijciunt ad diminutionem nō operant augmentū hoc dicit Bartolus.

Falsam legati demōstratio nē nō facere legatū sabin. r. dicit. veluti si qs cū ticio nichil legasset ita scriptū reliquerit. ex. c. q. ticio legauit. l. hys scio dato. idqz sumpsit. ex defectū voluntate. qz nō aio legādi sed diminuēdi legatū qd falso da. tū estimaret ita scriberet. pro. pter falsam tñ demōstrationē legati non plus seius asseque. tur. qz si hē demōstratū fuisset.

Deficiente cōditione p qua fuit prestata cautio debet lega. tū ei in quē fuit trāslatū in eū. casum et liberat heres actio. nem cedendo etiā si cautio sit. defecta. Bar. Idem.

Itio fundus si in asiaz. nō venerit. et idē si per. uenerit sempronio legatus est. cū in oibus cōditionibus que. morte legatario. i. finiunt. re. ceptū est vt mutiana cautio in. terponat. heres cautionē a ti. cio acceptit. et fundū ei dedit.

pmisit se cauturū et erat homo cui videbat credendum. vel forte habuit sine traditōe heredis. vt. i. p. le. l. pe. Itē. an deficiere actioe ad exhibēdū habeat in factū semp. to. ni. cōtra ticiū. vt. d. s. si tibi decē. R. nō. cū def in defectū. vt. ibi. sed hic restat reuendū. vt. dixi.

si postea in asia puenerit. se. pronio heres qd ex stipulatio. ne cautionis interposite conse. qui potest vtili. m. actione psta. re cogitur. sed si cautio medio. tpe. defecerit que sollicitate fue. rat exacta. non de suo pstatit. heres. Sed quia nichil pōt ei. obijci. satis erit actioes psta. ri. si tñ tici. cū in asia uenisset. sempromi. p. uisqz legatū ac. cipiat decesserit. h. d. i. ei. de. bet qd defūct. petere potuit.

Qui admittit ad legatū de. iure speciali cōtra uolūtatē. defuncti nō huius accrescēdi. Bartolus. Idem.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

Ulieri et ticio. usufru. ctus si nō nupserit. mu. lier relicta. ē si mlier nupserit. qz diu ticius uiuet et in eodem. statu. erit pte usufruct. habē. bit. tātū ei bñficio legis. ex. legato cōcessum esse mulieri in. telligendū est. quātū haberet. si cōditioni paruisset. nec si ti. cius qui cōditione defectus. est legatū repudiet. ea res mu. lieri proderit.

nō s; p legē tm suā ptē h; e ea sit pte. si autē in psona tici
cū mēt appositā cōditio mulier totū h; pēdere vel defi
ciere cōditioe ticij. vt. s. de usufruc. ac. l. idem si apud. s. si.

Dies incertus puta heres dato cū moueris. secus si di
cat cū mouerit legatarius. vt. j. eo. l. heres. ij. r. h. secus

in stipulatioe vbi
spes sp transit ad
heredes. 7 facit. s.

Dies incertus cōditio
ne in testō facit. Idē.

Heres incertus cōditio
ne in testō facit. Idē.

Heres cōmissum a filiis
relictū si q; ex his sine
liberis die suū obierit: adoptio
nis cōmēto nō excluditur.

Cōditio appositā in insti
tutione in legato eidē facto in
telligitur repetita. Bar. Idē.

Auia q; nepotē sub cōdi
tione emancipatiōis pro
pte h; dē instituerat: ita postea
codicillis scripsit: hoc āplius
nepoti meo (q; q; eū heredē in
stitui) lego p; dia illa. cōditio
nē emancipatiōis repetitā v;
deri placet: q; uis auia nullā in
legat; vt i h; ditate substitutio
nē fecisset. nā 7 cuz seru; pure
quidē liber: heres autē sub p; di
tione scrip; est: et si heres nō
extiterit legatū accipe iustus
est: in legato repetitā videri li
bertatē diuus pius rescripsit.

Mutiana cautio locuz non
habet si per aliā cōditionem
actio legati differri potuerit.

Cōditio si non nupserit in
extraneo de restituēdo mulie
ri rogato spernitur. Bar.

Ticio si mulier non nupse
rit heres cētū dato: quā pecu
niā eidē mulieri tici; restituē

ditione. nunc soluit. 7 facit. s. de tute. l. muto. s. i. Accur.

Remissa. f. videtur sub omni eo iudicio quocūq; po
test remitti. s. als vel alterius testamento.

Prescribat. filia petijt cautioez s; obtinere nō potuit:
q; remissa erat vt dixi. nūc mife mortua petijt fideicomissū

Prescribat. l. excipiat qd nō pōt: q; cautioez petijt. s; nō
pōt q; nō fuit relicū sub p; ditione si nō peteret cautioez.

Ite nec fuit p; sita: 7 sic nō habuit heres onus p; standi pe
tet itaq; filia legatū cū effectu. vt. j. vt. le. no. ca. l. licet.

Eam. cautionem sibi p; sari in quibus non facien
di conditionibus mutiana cautio locum habet.

No secuto. i. quia nō fuit p; sita cautio s; fuit petita.

Sequi. i. locum habere.

Placuit. vt. C. vtm pos. le. l. scire.

Remissa. f. videtur sub omni eo iudicio quocūq; po
test remitti. s. als vel alterius testamento.

Prescribat. filia petijt cautioez s; obtinere nō potuit:
q; remissa erat vt dixi. nūc mife mortua petijt fideicomissū

Prescribat. l. excipiat qd nō pōt: q; cautioez petijt. s; nō
pōt q; nō fuit relicū sub p; ditione si nō peteret cautioez.

Ite nec fuit p; sita: 7 sic nō habuit heres onus p; standi pe
tet itaq; filia legatū cū effectu. vt. j. vt. le. no. ca. l. licet.

Eam. cautionem sibi p; sari in quibus non facien
di conditionibus mutiana cautio locum habet.

No secuto. i. quia nō fuit p; sita cautio s; fuit petita.

Sequi. i. locum habere.

Placuit. vt. C. vtm pos. le. l. scire.

vel verius mulier a ticio 7 tici; ab herede. s; enim ipse nō
posset petere si ab eo nō eēt relicū mulieri. 7 mulier nūbe
ret: nō p se. p alio m; petet heres. sic. s. de lega. ij. l. si fidei.
7. ad trebel. l. cogit. s. hi q; solidū. et de bo. liber. l. in seru
tute. s. nō nūm; 7. s. si quis ali. test. prohi. l. i. s. i. et de ex
cu. tu. l. legatari; 7
s. de lega. ij. l. ei q;
Accur.

Remoto. i. po
sito q; tm ticio les
gaut si mulier nō
nuberet: nō h; lo
cū exēpluz mutia
ne q; hodie sine so
lētitate pponitur
ad exēplum antiq;
solēnis. et hoc idē
quia viuio ticio po
test eē certū eā defi
cere. s. ea nubente.
vt. j. s. eo. l. cum ta
le. s. ticius. et. j. eo.
l. genus.

Filia. s; ea
dem.

Decies s; qnq;
id est quinquagin
ta. nā dixit sic: cuz
grauauerim yro
rē meā in quiqua
ginta bandis filie
ei; cū mouerit volo
tutores iterim ad
ministrare: 7 sic vi
debat sub p; ditio
ne dare si maf de
cederet. sed tamen
aliud est quia hec
p; ditio nō videt ap
posita nisi admini
stratorū fideicom
missi a matre resti
tuendi. 7 hoc vi
detur remissa cau
tio fideicommissi
quia noluit tuto
res aliquo modo
introumittere se de
fideicommissis.

Cōditio appositā admini
strationi nō suspēdit datō dem
tutele. Itē cōditio limitatur
ex p; sumpta volūtate defuncti
Itē p; ditio cautiois non petē
de remissa intelligitur. Bar.

Pat exheredate filie tuto
res dedit eosq; (si m; ei; ipube
re filia) cōstitutā vita decessif
set) ad rē gerēdā accedere ius
sit. cum vxorū mādatum esset
vt moriens filie cōi decies
qnq; restitueret: nō sub p; ditio
ne tutores videbunt datū: nec
si qd aliud iterea puella q; s; s;
set ei; admistratioez p; hiberi:
cautio s; fideicommissi m; i re
missa videt. Quocūq; em iud
icio volūtāt; cautio legatorū
vel fideicommissorū remitti pōt

Itaq; si cautionis nō petēde
p; ditio legato vel fideicomisso
p; scribat; p; ditioez ea res nō fa
ciet: nō em deficiet si q; eā de
siderauit onere cautiois nō se
cuto; q; aduersus iuitū hodie
iure publi. seq; nō pōt postea q;
remitti posse cautioez placuit.

Pupill; pōt impedire cōdi
tionē impleri. Bar. Idem.

Cōditio si non nupserit in
extraneo de restituēdo mulie
ri rogato spernitur. Bar.

Ticio si mulier non nupse
rit heres cētū dato: quā pecu
niā eidē mulieri tici; restituē

ditione. nunc soluit. 7 facit. s. de tute. l. muto. s. i. Accur.

Remissa. f. videtur sub omni eo iudicio quocūq; po
test remitti. s. als vel alterius testamento.

Prescribat. filia petijt cautioez s; obtinere nō potuit:
q; remissa erat vt dixi. nūc mife mortua petijt fideicomissū

Prescribat. l. excipiat qd nō pōt: q; cautioez petijt. s; nō
pōt q; nō fuit relicū sub p; ditione si nō peteret cautioez.

Ite nec fuit p; sita: 7 sic nō habuit heres onus p; standi pe
tet itaq; filia legatū cū effectu. vt. j. vt. le. no. ca. l. licet.

Eam. cautionem sibi p; sari in quibus non facien
di conditionibus mutiana cautio locum habet.

No secuto. i. quia nō fuit p; sita cautio s; fuit petita.

Sequi. i. locum habere.

Placuit. vt. C. vtm pos. le. l. scire.

Quam pupill^o. collat^o. puta legat^o est ticio si p. r. an nos seruerit pupillo: et dicitur ita p. sicut i facto. al^o pupillo no nocet sibi im pedim^o quia nec datio ei facta danti pdesset. vt. j. de solu. l. si seruus.

Disunctio. sec^o si separati sunt posite. vt. j. eo. l. q^o traditur. r. l. seq. et facit. s. de p. d. l. i. l. y. r. j. de s. obli. l. si ita.

Heres. puru. quo ad trasmissionem: non vt statim possit peti. Accur.

Non existe re. r. ideo l^o conditioale sit: habet tñ p. puro. vt. ar. j. de noua. l. si pupill^o. s. i. Accur.

Ipsa. scz heres.

Sub ditione. quia si datio extra ret viuete herede no etiã demũ post mortẽ extitisse videt. vt. j. de col. bo. l. i. s. si emãcipato. s. j. o. r. facit. j. quando di. lega. ce. l. hu ius. r. l. si cum heres. et. c. qñ di. le. ce. l. si pontianilla. Accur.

In exordio. l^o no caueat tñ tene. vt. s. de leg. ij. l. c. i. fil^o. s. qui mutiana. et. s. eo. l. cu3 sub. et. s. de vsur. l. videamus. s. in fa uiana.

Alicui^o. puta lego tibi vsu fructu si no ascẽderis capitoliu. vide bak em non valere qñ hec sint paria cũ mouer^o r. si capitoliu no ascẽderis: nam hãc post mortẽ demũ certũ est extitere. s. tñcõ tra est: quia expssa nocet. vt. s. eo. l. no numq^o.

Heres dato. nã quia filia sine patris cõsensu. itẽ pater sine voluntate filij vir capit vrotẽ. pñde habet ac si filie si no nupserit. r. patri si vrotẽ no duxerit lego. et ideo quasi pure capitur. vt. s. eo. l. sed si hoc. s. si. secus vero in alijs. vt. s. eo. l. mulieri. vel forte ideo quia patri legatũ queritur. vt. s. eo. l. si iustifamilias. secus si extraneo. vt. s. eo. l. mulieri.

Quam pupillus aut tutor ei^o conditione in psonã pupilli collatã ipeditã legati qñ libertatis iure cõi ditione impleta esse videbitur.

In alternatiuis sufficit alterum impleri. Bar.

Disunctio modo ditione no oberit altera postea impleta: nec interest in potestate fue rint accipientis ditiones: an in euentum collate.

Dies icert^o no apt^o suspẽdere legatũ post legatarij mortẽ non impedit transmissionem al^o secus. Bar. Idem.

Heres me^o cũ mouet ticio certũ ei dato: puru^o legatũ est: qñ no ditione l^o mora suspẽdit: no pot em ditione no existere. Heres me^o cum ipẽ mouet centũ ticio dato: legatũ sub ditione relictum est. qñuis em hrdẽ eẽ mouitur certũ sit: tñ icertũ est an legatario viuo dies legati no cedat: r. no est certũ legatũ ad eũ puctur.

Qui post mutianã cautõez interpolitã legatus accepit: si ptra cautionẽ aliqñ fecerit stipulatiõẽ cõmissã etiã fruct^o filio hrdi restituet: hoc em legatari^o r. i exordio^o cauere cogit.

Quãuis vsu fruct^o cũ mouetur legatari^o inutiliter leges: tñ cautõis mutiane remediu vsu fructu qñ sub ditione alii cuius no faciedĩ legato locũ habet.

Cõditio si no nupserit reit^o i extraneo ppt^o quã pñsimi^o l^o cessaret mulier nubere. B.

Quod legata alia pura: et statim agitur sine repulsa: alia non pura. et sic habetur repulsa.

Protinus. l. statim a principio cũ agit r. ita no sunt semp conditionalia: sed aliqua sunt cõditionalia que patiunt repulsa nisi existat ditione. vt. s. eo. l. qui heredi. s. r. alia sub mõ et tñc patiunt repulsa nisi caueat. et ita inspecto extra sunt cõditionalia. qñ dic vt. c. d. his que sub mo. re. l. i. que est contra.

Non pro cõditionalibus. habes non. sed al^o deest non.

Ops. s. semp. o. eas vero. p em. nã quibet pium ctio. put est neces saria pot poni pro alia: vel sub cõditione. ditionalia em tñc demũ impleta ditione perunt fm. j. sed sub modo relicta pñstata cautione. r. hoc est eas vero r. et hoc put. s. habes no: si autẽ deest: pma pars de ditiona lib^o tñ dicit et no pprie ponitur.

Cõsumptas. relictu sub modo est puru inspecto initio: sic heres i mora videt. r. modo appposito est cõditionale: sic con sumit dicta mora nisi caueat tñc em resuscitat: sed cõditionale ab ipso principio suspẽditur: nec inchoat nisi existat ditione.

Fecerit. hoc est conditionale.

Non faciat. hoc est sub modo r. statim capit pñstata cautõẽ. vt. s. eo. l. qñ dieb^o. s. fina.

Alius pau= bernali. ex hac coniunctione cum/ozitur dubitatio.

Uel paria. als paria als par esse. q. d. vel nil debeat vel debeat iam vtrũq solui. Accur.

Cõditionem. hic incipit respondere. r. dic cõditionem hanc r. c. sub. sic intelligendam.

Si qua habet. s. reliqua.

Quod in fraudẽ legis ad ipediendas nuptias scriptum est: nullaz vim hz: veluti ticio pñcẽtũ si filia quã hz in potestate no nupserit heres dato: vel filiofamilias si pñ ei^o vrotẽ no duxerit heres dato.

Cõditio de pñterito vel de pñsenti falsa non suspẽdit legatũ sed viciat. conditio de futuro possibilis suspẽdit donec sit impleta. modus no suspẽdit nec viciat legatũ sub stãtia: sed differt donec sit pñstata cautio de mõ impleto. h. d. pau. Idẽ

Causas q protinus agẽtẽ repellit i fideicõmissis no p ditionibus obseruari opz: eas pñ q habent mo:ã psumptã admittemus cautõẽ oblata. Nec em parez dicem^o eum cui ita datũ sit: si monumẽtũ fecerit: r. eum cui datum ita est vt monumẽtum non faciat.

Cõditio apposita vni i psona alteri sibi pñctã p hãc ditione cũ de eqtate no intelligit repetita. Bar. Paulus.

Alius paulus aufidio: qñ si ita testõ cautus eẽ: stich^o si ratiões reddiderit cũ cõtubernali^o sua liber esto: eisq heres decem dato: an sti cho mortuo anteq rõnes redderet vel paria^o vel reliqua habẽt libera esset mulier: et an de legato idem accipiamus. libertate data si rationes reddiderit hanc cõditionem^o rationum reddedarum: vt iustus videat reliq reddere si q habet

Alius paulus aufidio: qñ si ita testõ cautus eẽ: stich^o si ratiões reddiderit cũ cõtubernali^o sua liber esto: eisq heres decem dato: an sti cho mortuo anteq rõnes redderet vel paria^o vel reliqua habẽt libera esset mulier: et an de legato idem accipiamus. libertate data si rationes reddiderit hanc cõditionem^o rationum reddedarum: vt iustus videat reliq reddere si q habet

¶ Cū fide. i. cū fideli cōputatōe. r sic de nūo cōputare r reddere. vt. j. l. pri. et. s. de euic. l. qui libertatis. s. seru. s. ybi nulla sunt non differtur libertas vt hic subiicit. et. C. de manumif. testa. l. cum testamento.

b ¶ Cōpetere. quia nulla erant reliqua vel oia reddidit.

c ¶ Defecta. de rigore iur. vt. j. de statulibe. l. si fuo.

d ¶ Dicitur. de equitate.

e ¶ Coniunctio. nem. s. cuz que est coniunctio.

f ¶ Necessitudi. ne. i. affinitate vel quasi. sic. s. iusti. et iur. l. si. et no. q. nō intelligitur cōditio repen. s. con tra. s. eo. l. aua. in prin. Sol. illud in vna eadēq. perso. na. hic i diuersis. vel hic de equita. te. ibi de rigore. vt hic fauore liberta. tis. vt die vt ibi. et eodē mō sol. s. de p. d. an. l. l. cuz seru. us. et. j. l. pri. i. fi. i. r. ibi. cū qdā r. c. r. j. eo. l. iulian. nō ster. in prin.

g ¶ habet cōdi. tio. in persona sū. chi mortui an red ditas ratiōes. vel die quo ad multes rem fm rigore.

h ¶ Cū p. e. i. s. he redē. ad. q. s. eo. l. iure ciuili. sed fm equitate quā hz cū li bera nūqd et lega. tū habebit. Rñ. sic parit r aliā iu. re accrescēdi cum sit eadē. vt. C. s. cadu. tol. s. s. ma. u. tem aliquid.

i ¶ Debitur. ali. quid sub cōditōe. Um seru. p. posita sit. s. z tantum.

l ¶ Inutile. als inutile fit et tunc nil est cōtra. als inutile nō fit r sic est cōtra. s. de leg. i. l. q. s. i. sed ibi fuit cōditio in dādo tāru vel i faciedo tāru: hic autem mixta: vt subiicit qd ergo r. vel fm. R. dic nō fit inutile. l. ab initio. sed tamen postea viciatur adita he. reditate. vt. j. eo. l. iulianus noster.

m ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

de adimen. lega. l. si tibi. r facit. s. de here. insitu. l. iij. et. l. qui filio. Recursus.

n ¶ Reliqua. reliqua sunt que ex administratione debē. tur. que sic dicuntur: quia raro accidit q. omnia male con. sumperit. sic ergo reliqua debita ex administratōe dicū. tur. vt. s. de admi. tuto. l. luci. i. r. et reliquatio ipsa re. tentio reliquorū. vt eo. titu. l. qui no. minibus.

o ¶ Reddidit. r fictū datio con. tinetur.

p ¶ In folle. i. in bursa. sed pla. po. suit pro vna parte r exposuit. i. mali. ciose siue obscure. vel. i. stulte.

q ¶ Non recte. s. referatur. sed cer. te non videt exigi hec cōputatio. vt C. de manumif. te. sta. l. cū testō. s. q. q. est p. ra. sol. vbi nil est in reliquis sta. tim est liber nulla facta cōputatiōe: vt ibi. et. s. l. pri. s. ybi est: tū hec duo exiguntur. vt hic. r sunt similia vt l. contrario no.

r ¶ A facto. i. ra. tiocinatione.

s ¶ Ad pecuniā. id est dationem.

t ¶ Intelligitur. sic. s. de pigno. ac. vel vniuersoz. r. l. si seruos. et. C. de episco. audi. l. iij.

v ¶ Excipere. ge. minatio si r mōis: vel dic excipere. s. seruus dicens nō esse ita.

x ¶ Soluerit. in quibuscūq. culpe reus salt. m. leuis fuerit. vt. j. eo. l. an. r penul. et facit. J. de fideicommi. l. ber. l. si pure. in fi. r de verbo. signi. l.

y ¶ A facto. i. ra. tiocinatione.

z ¶ Ad pecuniā. id est dationem.

aa ¶ Intelligitur. sic. s. de pigno. ac. vel vniuersoz. r. l. si seruos. et. C. de episco. audi. l. iij.

ab ¶ Excipere. ge. minatio si r mōis: vel dic excipere. s. seruus dicens nō esse ita.

ac ¶ Soluerit. in quibuscūq. culpe reus salt. m. leuis fuerit. vt. j. eo. l. an. r penul. et facit. J. de fideicommi. l. ber. l. si pure. in fi. r de verbo. signi. l.

ad ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

ae ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

af ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

ag ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

ah ¶ Recte putant. nō. intelligi conditionē repetitam. vt s. eo. l. aua. r. j. eo. l. legatum. sed ad. contra. s. l. proxi. r. s.

C. de insti. r. sub. l. iij. r. j. de bo. li. l. libertus. § libertus. in fi. si autem est emancipatus valet testamentum in quo est institutus sub conditione: habet tñ cōtratabulas quasi nō sit institutus. vt. insti. de exhere. liber. § emancipatos. fm. Azo. a C. Nullius. videtur ergo nō posse. pbari filiatio. quod filia: tio p cō est verū facile nisi iectu: ras pro batur. per cōiecturas: vt. §. de his qui sunt batur. sui vel alie. iur. l. filium.

Lis. prouehere. §. filius. Non videri. hac. l. distinguitur cui? cā debeāt morari cum liberis. r. fm. hoc non est cōtra prime parti. §. de an. leg. l. scio. qz ibi gratia filiorū: r. ideo aliquo mortuo prestatur alimenta pro ea parte. Item non ob. se cunde parti. §. de alimē. l. l. gaio. §. Iperator. quia ibi gratia alimentoz. Item nec obstat se cunde parti. §. de an. le. l. scia. quia hic per casum: ibi per filium stabat. Itē contra ad pri mam partem. §. de ma. test. l. si ita scri ptum. in fi. Solu. ibi loquitur in casuali conditione. hic autem in pote statius. r. l. ita de ficiant ppter casum: nichilomin? legatū cōsequitur legatarius fm. R. vt. digt. §. e. l. in te stamento. d. C. utilitate. nō autē libertoz. tūc enī nō repelluntur liberti ab alimen tis quod est in eis spāle. vt. no. §. e. l. i. testamento. e. Non oportet. doli exceptione obstante.

Ticia. ticia instituit filium et fidei filij heredis insti tuti habentis liberos cōmisit: vt. dictis suis liberis. §. nepotibus ticie et liberorū liberis. nā in infinitū sic dis cuntur. vt. j. de verbo. sig. l. liberorum. §. Restitueret. cū petierint. vel dic qz ticia instituit ex tranēū r. rogauit vt suis liberis restitueret: sed tūc quare dicit liberos habentis et filij superflueret.

eius esset: r. ideo testamentum nullius esse momenti.

Si cōditio mixta deficit p casum nō deficit relictū alimē torū: nisi fauore ei? in cui? pfo: na deficit alimēta fuissent rell cta. h. d. Bar. Idem.

Lis libertis alimētoz nomie si cum filio meo morati fuerint menstruos de narios cētenos rvestiaria da ri volo: liberti in obsequio fue runt quādiu adolescens ad mi litiam prouehere? quia cau sa effectū est vt quibusdam ro me relictis pficisceret: et apd castra defunctus est. Quēsitū est an ab heredit? eius alimē ta debeant: Paulus respōdit cōditionē quidē in persona li bertorū qui cum filio defuncti morati sunt: aut per eos nō ste terit quominus morarent? mor tuo filio testator? defecisse nō videri. Sed si testator? ppter filij utilitatem? his qui cum eo morati fuissent alimenta pre stari voluit: contra volūtatem defuncti petentes audiri non oportere.

Legatū factū alicui cū pe tierit nō est cōditionale. Bar.

Ticia heredis Scuo. Instituti liberos habentis filij fidei cōmisit vti rē ei? vniuersā restitueret? filijs ei? liberisve eoz cū ipsi petissent sine vlla iuris cauillatione? Quero an his verbis cum illi a te petierint cōditio fidei cō misso ascripta videatur? respō

h. C. Cauillatione. expone vt. j. de verbo. sig. l. natura. i. C. Nō videri. sed magis qdā admonitio. vt. j. de §. sig. l. si decē. r. ar. §. de tute. l. muto. §. hanc cōditionem.

Lianus. dare. cuidam extraneo.

Et ita. per hoc ita collige qz est cōditio.

di non videri.

Seruus cui libertas r lega tum relinquit manumissus vel alienatus legatū nō cōsequit nisi impleat cōditionē in cui? euentū legatū est expresse col latū. Itē regula catoniana nō impedit legata quousi dies ce dit ab adita hereditate nisi he res necessari? existat. h. d. bar. et Pau.

Martia.

Lianus noster eū qz de cem dare? et ita? liber ef se iussus? esset: si auiuēte? ma numissus esset nō aliter lega tum quod ei cum libertate da tum esset habiturum: qz si con ditioni? libertatis paruisset? Idem in emptore? si alienat? esset. Sed id tūc locū habz cū omnimodo simul cū libertate legatum acquiri potuit: licz le gato imposta non sit: veluti cum in tempus libertatis col latum esset legatum. Cum ve ro libertas sub conditione: le gatum autē presenti die datū est: in hoc questio est an consti terit legatum. Et enim? nec ca toniane sententie locū i ppo sito esse. quia et si statim testa tor? decessisset: non tamen om nimodo? inutile eēt legatū: cū posset cōditio libertatis ante aditā hereditatē ipleri?: r. le gatum manumissio? deberi: nisi forte necessari? heres ex titisset: tunc enim omnimodo inutile erit legatum ipso iure: quia sub conditione a cepti li bertatem.

m. C. Iulianus. sub. et fundū seianum habere. n. C. Auiuēte. testa toze.

o. C. Cōditio. qz in legato tacite re perita: vt. §. §. l. iij. l. qz cōcubinā. §. cū testamēto. et. §. eo. Lauia. sed cōtra. §. eo. l. iul? paulus. in fi. sed dicit ibi. p. C. paruisset. scz seruus iste.

q. C. In emptore. §. dicitur est. i. vt ita demū legatum huic seruo petat si cōditio paruit.

r. C. Nō sit. l. expō sim. semp tñ repe tita videt. vt. §. e. l. cum seruus.

s. C. Et enī. r. certe pōt tenere legatū nō obstatē regula catoniana etenim r. q. §. §. de reg. ca to. l. i. in prin.

t. C. Ommodo. i. in omni casu.

v. C. Impleri. etiā post mortē testato ris: qz est in dādo: vt. §. de le. l. i. questi tum. §. i.

r. C. Manumisso. nā l3 det decē aū aditā hereditatē: nō tñ est liber: nec legatū ei relictū va let: l3 aū valeat a morte testatoris. vt. C. de cadu. tol len. §. i. nouissimo. et. §. i.

y. C. Necessarius. §. aliquis ali? fu? qz tūc inter mortē testatoris et aditā hēditatē nichil est

in medio: cum protinus est heres r liber. vt. insti. de here dum qua. r. disse. in prin. r. sic tpe adite hereditatis: id est mortis inuenit seruus heredis: r. iō purū legatū regula catonis ipe dit. at in suo r necessario dico idē qd in extra neo cū habeat per pretorē hūficiū abstineā. vt. insti. de he re. qua. r. disse. §. sed si is. r. §. de acqu. l. heredi. l. necessari? r. C. si vt ab here. absti. l. i. et facit. §. de leg. l. l. questum.

¶ necessarius. Accursius.

Quod traditum. nouissimam. vt. s. de test. tut. l. tutor dat. r. s. de legatis pto. l. si michi r tibi. §. legatis b. ¶ In libertatib. directis. sed i fideicommissarijs nouissimam. vt hic. r. s. eo. l. nouissima. r. J. l. ij. et. j. de ma. testa. l. y. e habet hec locuz

quando diuerse conditiones in diuersis partibus testamēti posite sūt separatum. si autem sit: aut distictim r sufficit pareri vni aut pūctim. r tūc vtiqz. vt. s. de condi. insti. l. si hēdi.

¶ Dest. facit in sti. de actionibus. §. huic.

¶ On ad ea. hoc refert nisi ad nouissimā.

¶ Ex interuallo. qz aliud si incōtinēti. vt. j. eo. §. q. si pure. r expone vt als qñ ad alia diuerteret: lz circa idē testamētū. r facit. J. tit. i. l. fundo legato. ptra. s. ibi diuersi testōres.

¶ Subiecta. ablatiu absoluri.

¶ Pñs. s. qd. pdest h electio cū speligam pure. Rñ. p̄ interesse petivt etiā ex conditiona li: si tūc ero capar nūc nō sum. vel si oia mea pñtia do nau: vel si publicata sūt: nā poshea q̄sta nō caderent in eas causas. vel nunc seruus tunc liber ero. vt. s. e. l. iulianus nē. Item q̄ est ratio incōtinēti: vel ex interuallo: Rñ. qz non ē verisimile vt corrigat qd incōtinēti fecerat. r facit. s. de hē. emp. l. pascta. r. s. de rei ven. l. si quam.

¶ Legauit. scz pure.

¶ Et. id est eidē legatario. alij dicit alij. r sic bñ cōcor. s. e. l. si legati.

¶ In libertatib. leuissima spectatur cōditio: in legatis vtrio loco scripta si ex interuallo fuit apposita: sed si incōtinēti legatarij esset electio: nisi secunda sub cōmemoratiōe prime scribat. h. d. cū duab. ll. sequen.

¶ Bartolus. Valerianus.

¶ Quod traditū est in legatis nouissimā / in libertatibus leuissimā conditionē spectandam esse: Gaius.

¶ Est q̄ ipsi suo cōmodio sit: Valerianus

¶ On ad ea? legata dīta r at p̄tinet q̄ sepius sub diuersis cōditōibus: sed etiā q̄ primo pure deinde sub cōditōe dātur. Itaqz qd hīs pure dare iussus est quodve pure legatū est: cū id ex interuallo sub cōditione legatū est potius valet: si pur sub cōditōe deinde pure legatū ē: p̄sens debetur. qz si pure legatū est et incōtinēti heres sub cōditione dānatus est: aut rogatus est dare: peride est ac si iūcta subiecta scriptura idem legatum esset: velut p̄sens v̄dicari si hoc voluerit legatarij vel cū cōditio extiterit ab herede peti possit: nisi cum cōmemoratiōe superioris legati posteri scriptū fuerit: veluti stichū quē illi legauit hīs me? ei? si illud factum erit dato tunc enim reuocandi aō p̄sens legatum et sub cōditione dandi ita scripsisse videbitur. et si ante cōditionem rem vendicet: doli exceptio locuz habere poterit. Gaius.

¶ Er fideicommissum vatrie data libertate nō leuissima spectanda est sed nouissima: quia superior voluntas potior haberi debet. Cui p̄sonat r rescriptū diui adria-

le ¶ Exceptio. scz in totum quando ei. vel quando diuersis in partem. vt. s. de le. i. l. plane. §. si coniunctim.

¶ Er fideicommissum. varie. i. sub varijs cōditionibus r no. p̄ fideicommissum. qz aliud est in directis. vt. s. eo. l. quod traditum.

¶ ti et antonini. Marcianus.

¶ Conditionū que in futuro m̄feruntur triplex natura est: vt quedā ad id tempus quo testator viuat: quedā ad id tempus quod post mortem ei? futurū sit: qdā ad alterutrū pertineant: tēpus autem vel certum vel infinitū cōprehendatur. que omnia non minus in fideicommissis q̄ in institutiōibus ac legatis incidere solent: vt hec cōditio tūc si michi nupserit: non dubie nisi viuente testatore. illa autem si ad exequias funeris me uenerit: nisi post mortem impleri non possit. Illa vero si filio meo nupserit: v̄ viuente v̄ mortuo testatore impleri possit. Et prima quidē ac tertia ex relatis cōditionibus infinitum tēpus habent. Quandocunqz enim nupserit impletur cōditio. secunda ad certum tempus ascripta est.

¶ Rogatus emancipare filios nō pot cogi iure actionis sed officio iudicis. Item qui vult antecedēs vult consequens si ne quo illud qd querit nullius est momēti. h. d. cū. l. se. Ulp.

¶ Si cui legatū fuerit relictū isqz rogatū fuerit liberos suos emancipare: an cogi debeat manumittere. Et retineo me dixisse deficere eos a petitione fideicommissi. neqz enim p̄tor: fideicommissarius eos ad libertatē tuerit vt seruos. papinianum quoqz scribere referēbā nō esse cogēdū emancipare filios suos: arbitror: tñ extra ordinē debere cōstitui eū q̄ agnouit id qd sibi relictū est hac cōtēplatione vt liberos suos emanciparet: cogendū eos filios emancipare. Neqz enī debet circūueniri te

¶ Conditionū. in futurū. q̄ vere cōditiones dicunt. vt. s. de inu. l. cū in scdo. n. ¶ Ut hec cōditio. reddat singula singulis.

¶ Infinitū. qz p̄ia qñcūqz me uiuente. tertia qñcūqz ante mortē v̄ post mortem.

¶ Ad certū. im mo est icerr dies mortis. vt. s. e. l. i. s. die respectu p̄cedētū: qz nō qñcūqz post mortē: s. cū fun? i plef. r facit. s. de leg. ij. l. si ita sit scriptū. §. si.

¶ Si cui. manu mittere. id ē emancipare.

¶ Eos. liberos.

¶ Fideicommissi. cū emancipationis patri relictū. r hoc iure. vt. s. de le. i. l. fil. §. h̄ vulgare. sed de eq̄tate sec? in vtroqz. vt. j. subijcit. r. §. cui.

¶ Fideicommissa. qz de fideicommissis ius dicit. vt in sti. de fideicō. here di. §. i. Accursius.

¶ Libertatem. i. emancipationē.

¶ Ut seruos. qz seruos tuerit. vt in sti. de sing. reb? p̄ fideicō. re. §. libertas.

¶ Extra ordinem. i. officio iudicis. sic. s. si certum pe. l. cū filius.

¶ Emancipare. no. casum vbi pater cogitur emancipare filiu. sūt r alij qdā sed regulatiter p̄tra. vt no. in sti. qbus modis ius pa. po. so. §. si. secus si rogaretur

¶ qñ cogitur emancipare.

¶ Si mulier. si id est quis.

¶ Libertas. id est multo magis si libertas est data si non nupserit: & vultur in alio casu dar' e. azo. si nupserit

¶ Municipibus. itaq. dixi non esse impossibile: itaq. &c. vel infert ad id quod questuit paulus.

¶ Berunt. & sic videtur oca iura:

re. vt. i. ad municipi.

L. municipes. & i. b. reg. iur. l. aliud. s. referit: sed contra. s. de condi. insti. l. que sub conditioe. et. s. eo. hec scriptura.

So. hic dubitabatur an esset possibili

lis de natura: & quater pot' pareri propter infantem et si

plures de vnitate: & q' als iurare non possunt. est igitur

possibilis de natura. sed non de iure vt in contrarijs. fm

R. & b. vel dic speciale in liberrate.

vt. i. d. ma. te. l. si q' lib. tertij dicit q' h

de presenti vel de preterito est iurandi.

du. ibi de futuro & sic remittit. & facit

s. q' cuiusq' vnuer. l. item. s. si de

curiones. & c. de aduo. diuer. iudi. l. restituentiu.

¶ Ea res. opoz ter. vt. et. s. de leg. i. l. cetera. circa pun. et de i. h. emp. l. existimo. et

i. q' di. leg. ce. l. y. s. si. et. s. de reg. ca. to. l. i.

¶ Onditiones. tacite. veluti

si a legatario pro tibi leges vel a sub

stituto heredi. lest eni semp' hec conditio

si ille suu legatus agnouerit: aut

substitutioni loc' fuerit. azo. vel pone exemplum. s. e. l. i. in fi. et. i. de b. obli.

l. interdum. & l. continuus. s. cum ita.

¶ Conditionalia. quo ad impediendam remissionem

vt. et. i. q' di. l. e. l. cum illud. in fi. et. si testator eam faci

tam conditione expressisset. vt. i. eo. l. aliquando.

¶ Jure admitti. volebat enim habere ducenta: q' etia

spiera tali conditioe debet cosequi legatum perinde

ac si non nupserit. Item q' nupserit volebat alia. e. q' imple

uerat conditione sub qua fuerant legata. q' prima con-

est: si mulier nupserit liber erit: quia potior est lagato libertas.

¶ Municipipes p'ne iurare per eos q' regunt municipi. Bar.

¶ Municipib' si iu. Idem. Masset legatu' e: hec conditio non est ipossibilis. paul'.

qucadmodu' ergo pareri pot' conditio: p' eos. itaq' iurabunt p' q's municipij res geruntur.

¶ Ea res sub p'di. Idem. tione legari michi pot' q' in h'mo: legatis non testamēti facti tempus: sed conditio nis explete spectari oportet.

¶ Onditiones. Dapi. extrinsecus non ex testamento venientes: id est que tacite inesse vident: non faciunt legata conditionalia.

¶ Allegans contraria non auditur. Bar. Idem. scie si non nupserit. cc. si nupserit. c. legatu: si nupserit mulier. cc. no etia. c. residua petar: ridiculu' e' eni eade' & vt vidua' & vt nuptam admittit.

¶ Non dicit nolle qui non potest velle. Bar. Idem. Alter seuerinā. p'culam

elio philippo cognato nuptijs testamēto designauit: eide' filie prediu' si elio philippo nupserit verbis fideicommissi reliquit. & si non nupserit: idem prediu' philippo dari voluit: nodu' viripotēs puella die suu obijt. Belpod: cum

ditio non p' adiecta habenda est: & certe non potest ta' contrarijs modis admitti: quia ridiculum esset. et ad hoc q' non audiatur p' traria petens facit. C. de fur. l. i. & i. q' ap. s. i. l. i. s. sed si alius.

¶ Alter seuerinam. non nupserit. i. nubere voluerit. sic i. de verbo. oblig. stipulatus.

¶ Oporteat. vt i. s. d. l. l. p. e. & s. eo. l. in conditioibus. Accursius.

¶ Decesserit. et sic contra patris voluntatem nil agit non ergo dicit nol le cu' nec velle possit. sic. s. locati. l. q' ad certum. et. i. de reg. iur. l. velle. ar. p'ra. i. de fur. l. qui vas. s. retare.

¶ Wynno. vt. C. q' di. l. ce. l. cum p'xi.

¶ Conditionu'. pro voluntate. i. p' voluntatis suspitio ne. ad q' est. s. e. l. in conditioibus. Accursius.

¶ Dati. quib' fuit relictu' ali: quid si gesserunt tutelam in. xvij. an. vt. i. pater.

¶ Id egerit. adultus factus petendo eos in cura tores: nec ipsi se excusauerut cu' possent. vt. insti. de excu. tu. & cu. s. pe.

¶ Non videbitur. quoniam certum est testatores etiam per cura' tutelam intellexisse. sic ergo no. q' hoc verbum tutelam ad tempus retinet. p' p'ia significatio ne: & post assumit aliam et impro priam. sic. s. d' vul. ga. sub. l. centurio.

¶ Editionum. s'ba q' testop' scribunt p' voluntate confiderant: & io cum testō tutores dant: qm' interea puer adoleuerat id egerit' vt curatores ip' si constituerent: conditio fideicommissi talis prescripta si tutelam in annum. xvij. gesserit: defecisse non videbitur.

¶ Editio que pot' ipleri iuta legatarij expectat: nec est locus mutiane cautioni. Bar.

¶ Socrus nurui fideicommissu' ita reliquit si cum filio meo in. m'rimonio p'seuerauerit. diuortio' sine culpa viri p' morte socrus facto defecisse conditio ne n'ndi: nec ante die fideicommissi cedere: q' mozi ceperit'

sed arg. contra in eodem titu. l. verbum. et. l. in pupillari. nec enim vere tutor potest dari adulto. vt. s. d. tut. & cura. datts ab his. l. scie. et fm hoc dic constituerent. scz p' cofirmatione. vt. insti. de cura s. datur. sic. C. de cura. furi. l. fi. s. h' cu' antiqtas. Jte no. h' q' sufficit fieri eq'pollēs. sic et s. de lega. iij. l. fideicommissa. s. si cui. s. ar. s. s. ma. l. fi. s. fi.

¶ Diuortio. et sic p'seueratione sublata.

¶ Ceperit. quia tunc demum p'seueratio certa est an interuenierit vel non.

sed arg. contra in eodem titu. l. verbum. et. l. in pupillari. nec enim vere tutor potest dari adulto. vt. s. d. tut. & cura. datts ab his. l. scie. et fm hoc dic constituerent. scz p' cofirmatione. vt. insti. de cura s. datur. sic. C. de cura. furi. l. fi. s. h' cu' antiqtas. Jte no. h' q' sufficit fieri eq'pollēs. sic et s. de lega. iij. l. fideicommissa. s. si cui. s. ar. s. s. ma. l. fi. s. fi.

Uxores multe gaudet de morte viroz

A Quia morte bona ratio. vt. s. eo. l. cu ita. s. tici. r. l. aua. s. ticio. s. certe imo hoc casu no est bona: ideo qz cuz malo mulieris omine. i. fortuna. pponit. r. sic cautio locu hfe dz. vt. s. eo. l. cu ita. in pn. r. s. i. q est ptra. s. certe immo multe gaudet de morte maritorz. ar. tñ contra. C. de iure

A Prohibente. nisi ppter fraudē prohibeatur. vt. s. de an. le. l. menia. in prin.

Resumit. relicta. s. s. C. de cōdi. l. i. s. Sol. ubi fauor libertatē. vel ibi nō reintegratur: qz pñsus pmissio est qd semel erat dādū: sed nec hic reintegrat qd pteritū est s. qz futurū est quasi plures sint cōditōes: r. plures administratōes. vñ hz aliq vel aliq sint remisse nō tñ p hoc certe sūt remisse. Itē

In cōstātia qñqz pmittit.

A m au. de fecisse. no. ra cū defectū cōditōis. ad qd est. C. de insti. et substi. l. gñaliter. s. fi. et de fideicomul. l. cū acuti. s. i. m. et ar. s. de here. l. i. l. quotiens.

S ita. decesserit. satisfatione non presuta.

Legatū. sed an statim poterit peti cū. r. an. nō trāsierit. R. dixit qz nō. r. p. eo. s. eo. l. iij. in fi. et. s. de h. ob. l. in illa. s. hu. qz statim. nec ob. d. l. in illa. qz dies fuit ibi ap positū ad solutiōnē faciēdā. hie ad faciendū cōditionale legatū. s. certe tūc dz dicere si satis nō eregerit hinc ad decē an. nō autē post decē an. vnde prima placet.

Existit. cum enim fuit in non faciendo morte impletur. vt hic. r. s. eo. l. ticio fundus.

Um qui. apertuz. multomagis si ante: sed sic dixit: qz fm has leges nō cedebat dies nisi ab aptura tabularū: vel si ante decederet legatarius fiebat caducum,

nupta vel maritus: et ideo nec mutianam cautionem locū habere: quia morte viri conditio possit existere.

Dictio qz diu facit cōditionē. B. vel sic. In legato annuo licitū est quolibet annovariare: qz tot sunt legata qz anni.

Fideicommissa menstrua r. annua sub eadē conditione liberto relicta qz diu res patroni filie gessit: r. si p̄stari necesse est filia phibēte res suas administrari: tñ voluntate filia mutante cōditionē resumit: quoniam plura sunt.

In fideicommissio vniuersali relicto a filio post mortē intelligitur si decesserit sine filijs.

Am auus filij. Idē. ac nepotem ex altero filio heredes instituisse: a nepote petijt: vt si itra annum. xxx. mozeretur hereditatē patruo suo restitueret: nepos liberz relicti intra etatē sup̄ascriptā vita decessit: fideicommissi cōditionē coniectura pietatis rñ di decessisse: qz min⁹ scriptū qz dictū fuerat inueniret. Pau.

Ita legatum sit: ticio post decez ānos dato si satis ab herede nō eregerit: et ticius intra decē annos decesserit: ad heredē suum trāsmittit legatum: quia moriēte eo

vt. C. de cadu. tollen. s. i. hugo.

Conditio. in cōditionali enim legato inspicitur sō: Capaci lūmodo tēpus cōditionis existētis capax sit vel nō legatarius. vt. s. de le. p̄stati. bo. pof. cōtratabu. pe. l. interuegat. qñ nit. in puro vel in relicto in diē certū inspicitur tēpus cō-

ditio existit. **N**on nocet medio tempore quē ante existentiā cōditionis perdere ciuitatē. Bar. I dem.

Am qui post apertū testamentū deponatus r. restituit est fideicommissum petere posse: cuius conditio postea extitit / qz ciuitatem romanam recipiat.

Alienatio rei legate sub cōditione vel impositio seruitutis irritatur cōditione adueniente. Barto. Pōponius.

Fūdū a testatore sub cōditione legatū heres alij pendēte cōditione legauit postea existēte cōditione que priorī testamēto pposita fuerat: neqz ppietas a priorē legatario recedit: nec locū religiosum in eo fundo heres faceret: nec seruitutem imponere poterit. sed etiā imposita seruitus finiet existēte cōditione.

Cōditio negatiua que pōt ipleri viuo legatario non impletur cautioe mutiana. Bar.

De genus le. Iulia. gati si ticio nō nupserit: pinde habendum est ac si post mortē tici legatum fuisset. et ideo nec mutiana satisfatiōe interposita capere legatū potest: sed r. alij nubēdo nichilominus legatum consequitur.

tuo potest peti legatū: sic r. cū dicit si ticio nō nupserit. s. qz ad aliqd est differētia. qz cū dixit post mortē tici nō trāsmittit ad heredes nisi pmo tici r. postea mulier moriat. nō autē eōtra si primo decedat mulier.

Nec mutiana. qz iō hz locū qñ viuetē legatario hie valeat cōditō existē. vt. s. e. l. cū ita. s. tici. r. l. ticio fūd. R.

Nubēdo. crederet qz si alteri nuberet hz nullo tpe ticio: qz nō debeat statim p̄fēq legatū. qz remouetmā p̄fētur legatū ticio mortuo r. sic cōditōe. p̄culdubio impleta. s. nōne in hac phibitiōe videt cogitatū de primis nup̄tīs vt in p̄missiōe. vt lego tibi decē si nup̄eris ticio. vt. s. eo. l. hie conditio. hoc est si hodie cōtrahit cū alio videat impleta conditio de non nubēdo ticio. Rñ. non qz phibitio

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

Capaci tas ile gat. qñ spicial

indistincte facta generaliter est accipienda. vt. s. qd me. cau. l. si mulier. s. i. ar. pmissio et defuncti tacita voluntate ad pumū aptatur. et facit. C. de indic. vidui. tol. l. i.

Aliquādo. purū. quo ad trāsmiſſionē. nā si legatari⁹ decedat ante cōdi. bene trāsmittit. vt. j. qñ dies lega. ce. l. si dies. s. fi. et. l. si ticio. s. i. et dicrationē vt ibi. Accur.

Adierit. sed qre sec⁹ si sic dicā. Uolueris tibi lego. nā etiā eo non dicto erit in voluntate tua. et mē cōditionale. vt. s. e. l. si expellunt. Rñ. hoc tacite inest h. ibi nō. Imo acquiritur ignorāti et anteq̄ velit. vt. s. de le. ij. l. i. uz pater. s. furdo. l. j. postea re pudiare possit. et facit. s. de le. ij. l. i. ij. et de heredi. insti. l. trebat⁹. et. s. e. in cōditionibus. i. re spoy. et. s. i.

Intelligitur. vt. et. s. de leg. l. l. si post mortē. s. fi. et de adi. le. l. si legatum pure. et no. ex hac. l. q. pure relicto est cōditionale. et cōtra.

Ibert⁹. et eo. i. pter domū. vt. et. s. de leg. i. l. si pure. et sic p ista verba cuz fiat repetitio pōis legati intellige eandem conditionem repetitā in sequenti legato. sic. s. eo. l. aua. et. l. legatū sub conditione.

Testatorē. accept⁹. a ticia coherede. vt. j. patet. Accur.

Decessit. hīs rogatus. Accur.

Et ticia. s. de cessit.

Aperto. scz idem addendorationem cum potest dubitari. c. Accursius.

Conditio esset. q. d. claudius verba illavt acceptis cētum: in vi modi possit intelligi et sic parebit heres. et pos sunt intelligi in vi conditionis et ita non parebit heres. In dubio autem. i. cum est incertum qualiter illa verba intellexerit testator: claudius p cōditōe intelligit ea. R. et

fm hoc hec dictio vt ponitur pro si. sed videtur contra huic. l. s. de contrahen. emp. l. cū ab eo. vbi in dubio non presumit conditio: sed certe immo ibi considerandum dicit quod actum est non autem attendit verba: licet solemus dicere q. vt. denotet modum: si vero denotet conditionē. Item videtur contra. s. de iure do. l. si mulier. s. ex affe. in fi. s. vbi dicit non posse alij restitui hīditatez q̄ cui iustum est. sic ergo nō heredi fideicomis. Item sicut heres nō trāsmittit nō aditā. vt. C. de cadu. tollen. s. i. nouissimo. sic nec ticia ius quod habuit. sed hec lex immut cōtra. si in vi modi ponatur s̄ba. Sed certe posito q. nō expedit vel nō oportet sequitur q. nō optet. vt. C. de rescindē. rē. di. l. ratas. illd autem e contra cōstat q. mortuo rogato anteq̄ restituitur heres eius tenet. vt. j. ad trebel. l. si ei⁹. s. si qd rogat⁹. Item no. ius offerēdi ad heredem non transire. sic. j. eo. l. tales. s. i. et ar. j. de fideiul. l. fides iustor. s. fi. sed ar. contra. s. de in di. adie. l. si predicto. in prin. Accur.

S inuitis. cōtra s. de statul. l. si peculū. s. de illo. vbi dar inuitis hīdib⁹ s̄z ibi erat ei plegatū. vt in pn. illi⁹ legis. Itē quō aduo cār hīdes cū teneatur actione in factum: Respō. hoc de rigore. de equitate vero remouetur excep. in factū

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Quod sub cōditōe reddendārū rōnū nō implet nisi de his q. scripta sunt i codice rationū fiat fides si vera negent: et nisi restituantur reliqua si q. sunt. nec imputatur gestori paupitas debitorū supueniēs: si tpe quo cōtraxit fecit vt diligens p̄famī. h. v.

Diles oibus sunt eni individue. vnde si vnus facit totu: sibi et alij pdest nisi testator no habuerit satis per vnu pareri. vnus aut si partem faciat no pdest: vt hic. et j. de manu. test. l. si ita fuerit seruus. et. s. de heredi. institui. l. paterfamilias. et. C. de codi. infer. l. penul.

b **U**iueret. ad quod est. s. co. l. a testatore.

c **D**atem. et sic pro dimidia conditione implent. sed contra. j. eo. l. q. duobus. Solu. hic alter deciserat qui alterius coheres non fuerat: quod ibi fuit. et. facit. s. de an. leg. l. scio amico. et. s. e. l. cui fundus.

d **C**osecuru. ergo deficit legatum pro parte propter defectum conditionis. vt no. s. co. l. in testamento.

e **N**on potest. de verborum rigore. Accursus.

f **M**edissent. in predictam causam vel aliam.

g **A**lteri. strue alteri legatum debeat dando et. et dic debeat pro sua parte. vt et. s. eo. l. cui fundus. et. facit. s. de reli. l. at si quis. s. funeris.

h **L**egatu. pro sua parte.

i **R**esp. resp. licet no bene.

l **E**stimandu. arbitrio iudicis qd dicit statuliberuz venire ad psonuz si e nobilis et magna persona patroni. vel ea remota licet non absit causa reipublice vt dixit puse. vel an tute possit ire ad eum. ar. C. de condi. infer. l. fina.

m **C**est. s. de mino. l. i. in fi. **De**cessisset. ne tamen habebat. rrv. an. sed forte impetravit venia etatis: qd hinc no. pdest. vt. C. de his qui ve. eta. impe. l. si. fm. dzo.

Legatum. Superioribus libris et titulis dixit de legatis que defalcatur per legem falcidiam: adeo de ea dicit. Ex falcidia. a falcidio consule: qd ea rogant

a populo. vt. j. subicit rogata. vt insti. de iure na. s. lex. no aut a pretore qz ipse p se sine populo fecisset. vt insti. de iure na. s. pterozu. Itē cū liceret per ius civile totā substantiā legare no potuisset pter ipso iure rescicare qd facit fal. vt. C. eo. l. penul. nā vnu ius civile ab alio tolli pot. vt in: Jus ci. l. i. de leg. agna. uile per to. turo. s. si. no aut pzoū a pretore pot tolli no civile ipso iure qd potest.

de **de**bere. sed interim p fisci ad eū cui reddere debeat vt qz si is reipublice cā aberit verissimū est aut vt als aliud ex psona locoqz sit estimādū.

Ad **h**oc dicit qd posse administrare res suas ante. rrv. an. h. d. Bartolus. Paulus.

Quam fili? rogat? fuisset a pfe: si anqz res suas ad ministrare possit? decessisset? hereditatez ticio restitueret: z egressus. xx. annos decessisset rescriptū est fideicomissū dēri

Ad **l**egē falcidiā. Titu. ij. **L**egata reliqui pnt vsqz ad tres ptes ex qtuoz pib? bonoz et quaten? vltra heres grauat? esset rescicaret ex puihōe legis falcidie: qz quarta apud heredē remanere dz. h. d. vsqz ad. s. lex falc. Alexā. Paul?

Ex **f**alci dia? lata ē q prio capi te liberā legādi facultatē dedit? vsqz ad do

dratē? hys pib: qd ciues romani sunt q eozū post hāc legem rogatā testamētum facere volerit eā pecuniā easqz res qui busqz dare legare? volet ius potestasqz esto: vt hac lege? sequenti licebit.

Secūdo ca pite modū legatorū cōstituit hys verbis. Quicūqz ciuis ro-

here insti. s. impossibilis. **J**us potestasqz. i. ius et potestas pro eodem. et facit j. de verb. sig. l. verba. vel ius vt personalis actio locum habeat. et potestas vt transcat dominiū et detur rei vēdicatio. tales enim actiones competunt pro relictis. vt insti. de leg. s. nostra autem.

Hac lege. i. huius legis capite sequenti. nā hoc pmi gnale erat sed restringit p sequens: et sic ponit vt. p. sicut. **S**ecundo. hec sunt verba pauli vsqz illuc quicūqz et vbi incipiūt hba secundi capitis.

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

Dare legare. dare et legare pro eodē ponūt. vt dare p donationē cā mortis legare p legata et fideicomis sa. s. certe imo non oib? qz exapimē no capaces qd habes insti. de leg. s. legari. Itē nec ot modo. vt insti. de

Qui eozū. i. is q eozū. i. de eoz noie q sūt ciues romani post hāc et. s. filis est lectura. s. s. ad op. l. nec ei. s. eoz. sed certe imo no ois q no inte stabili. vt. s. de re sta. l. si queram. et. l. is cui. et. l. cū lege Accursus.

a Rogata. i. interrogata a populo. vt. §. dicit.
b Facit. qui modo sit testabilis. vt. §. dicit.
c Iure publico. id est iure comuni. i. qd spectat ad publicam utilitatem. vel id est qd spectat ad solennitatem testamentorum. vt. C. de testa. l. testandi. et. §. de. testamen. l. iij.

d Jus ptafcs. hec verba expone vt. §. dicit.

e Quarta. hec dicit quarta iure institutionis: et tō iure hfditario habere debet. vt. §. co. l. quod autē. ē alia trebellianica q̄ ex vniuersitate detrahit. vt. §. ad trebel. itē est debita iure nature q̄ hodie augetur. vt in aut. detri. et. §. i. col. iij. Accur.

f Fraude. nā si fraus legatary in teruenerit non debet legatū. vt. §. ad trebel. l. paul. rñditiū certa fuerit. et. C. de legi. l. non dubiū. et. §. de his qui. vt. indig. l. re scriptum.

g Debito. Ipe ratuū modi et tertie persone.
h Ad eos. i. ad eorū testamenta.
i Ea lex. f. cornelia.

k Testamenta. ante captiuitatez nō in captiuitate facta. §. de testa. l. eius. et. l. lex corne lia. in pu. et. §. de vul. sub. l. lex cornelia.

l Decessissent. fingunt enī anī captiuitatem decessisse.
m Fictionem legis cornelie. (vt dicitur. l. i.)
n Et omnes. f. leges.

o Testamentarie. i. q̄ loquūf de virib⁹ testi inspecta psona testatis et instituti: et ipa solennitate quā testōr adhibuit.

p Locū hfe. hoc tō qz qdā sūt q̄ nō pnt hfe locū vt illa q̄ dicit huiū nō posse hfe heredē. vt. C. de succes. l. seruus. Itē illa q̄ dicit irritari testm̄ p capiti s̄ diminutionē maximā et mediā: et etiā p minimā. vt. insti. q̄. mo. tes. in fir. §. alio. et. §. de iniusto tel. l. si q̄s ex hereditate filio. §. irritū. Itē illa q̄ dicit hereditatē mouētis apud hostes eē nullā. vt. §. de verb. sig. l. iij. §. si. que oēs sunt cōtra. sed illa sunt vera inspecta veritate: hic fictione vtraleant. et ideo d. l. nō habent hic locū. et facit. §. eo. l. fili. §. nec huic.

q Pretoris. q̄ enī pretor dicit legatā solū lz ab ista to succedat: idē et fal. inducit. vt. §. si quis. o. cā. tel. l. si duo. et. l. q̄ autē. circa pn. et. C. si q̄s. o. cā. te. l. si. et. §. l. fili. §. et heres. et. §. vt leg. no. ca. l. ei quoqz. Idem si pretorius nullū fuit testm̄ s̄ codicill. qz locū lz fal. vt. C. q̄. di. l. ce. l. si.

r Legis. vt habeat locum. vt. §. si quis omis. cau. te. l. duo. §. si. et. l. qua autem. §. i.

f Remissa sit. a pretore. vt. §. de cōdi. insti. l. q̄ sub cōditione. in pn. iure enī ciuili neqz hfditas neqz legatū sub cōditione relicū valent nisi impleta cōditione. vt. §. si. ti. l. l. qui heredi. §. fin.

l qui heredi. §. fin. Cū ergo pretor remissa cōditione iuraturandi confirmat legatum: idē inducit et fal. vt. §. Accursius.

t Futurus est. scz adire hereditatis. vt. C. de cadu. tol. §. in nouissimo et est bona hec ratio. si enim statim cederet h̄ dies le. a morte testatoris inutile esset quasi seruo sine libertate datum. vt. C. de leg. l. seruus.

u Postes ē. cui relicū valet etiam si redeat postq̄ cessit dies relicti. vt §. de here. insti. l. l. la. §. i. et. C. de cap. l. captum. et. l. ius pollimū. lz qui dam erant eum reuerfium tpe quo cedit dies.

v Natus est. q̄ pro nato habet. vt §. de statu ho. l. q̄ i vtero. et dic enī si est posthum⁹ alienus iure nouo: lz olim fec. vt insti. de le. §. liberos. et §. posthumus.

y Ad municipum. quibus potest legari. vt. §. de leg. i. l. si heres. §. vici. et. l. quitatibus. et. §. ad trebel. l. omnibus. et. §. si. ti. l. municipibus.

z Deo. celesti. idem in terreno. vt. C. eo. l. iij. sed in celesti cōtra. in aut. de eccle. ti. §. si autē heres soluēdo. col. ix. Sol. hic deo: ubi ad pias causas. vt pōtes et triners. vt. C. de sacrosan. eccle. l. ad instructionē. sed hoc nō valet per. l. C. de epi. et. cle. l. si quis ad declinādā. §. pe. q̄ est similiter huic contra. nisi dicas illam legem si quis. corrigi per. d. aut. vel secundo refert deo vt hic. an ecclesie vel pie rei: vt in contrariis. vel verius hoc corrigitur per aut. sed in q̄rta debita iure nature est fecus. vt. C. de inof. te. l. quomā in pu. oibus. Accursius.

a Proprias. facit. §. eo. l. alienis.

b Et omne. preter libertatem que per falcidiam non minuitur. vt. §. de inoffi. test. l. papinianus. §. quoniam.

c Certo. vt in specie. incerto: vt in genere. vt. ar. §. de s. obli. l. in executione. §. pro parte. vel pone de incerto. §. de leg. l. qui duos. et. l. si quis a filio. §. pe. et. §. de reb⁹ dubijs l. si fuerit. Accursius.

dit ab adita hereditate: et i his que ex postfacto an debeatur apparet. h. d. Bar.

Ad eos qui omisfa cā testa menti possidēt hereditatē nō ptinet lex falcidia: sed p editū p̄toris inducitur potestas legis. idēqz est si iuraturādi cōditio remissa sit. sed et si suo suo testator: data libertate legauerit: qz differē i id tps q̄ liber futur⁹ est. Itē si ei q̄ apud hostes est: aut ei qui nōdū natus est datum sit aliquid: hec lex locum habebit.

De legat⁹ relicto deo vt principio dtrahit falcidia. Ale.

Ad municipiū quoqz legata: vel etiam ad ea q̄ deo relinquantur lex falcidia ptinet.

Ad omnia legata que debent de substantia testatoris p̄fici ptinet lex falcidia. h. d. B.

Non solū autē ad res proprias testatoris legatas: lz ad alienas lex ptinet: et omne qd ex bonis defuncti erogatur refertur ad hāc legē: siue in corpore cōstet certo incertove: siue pondere nūero mēfura: aut

Liber Undecimus

a Jus. no qdlibz. sic restringit p sequentia. na cetera seruitutes utpote idiuudue no defalcant. vt. j. s. usufructus.
b In noibz. vt lego tibi q michi debes vel qd tici d3.
c Penum. quid sit penus dicitur. s. de penu le. i. ij.
d Putant. et male. Accursius.
e Capi. g non est legatus. vt. j. de dona. causa mo. l. mortis ca capit.

f Imputari pot se. i. in coputatioe q sit fm legem falcidia. s. vt de hoc penore sicut ab alia re legata quartam detrahat hys. Itz vt qsi non habeat heres aliqd de hereditate lz penum habeat quaz pstatutus sit ab omnibz legatarijs fal. detrahat fm azonem. Item qd dicitur hec. l. penum legata: est ptra. s. de penu le. i. vbi est in pstatoe trn. Sol. ibi incipit a coditione: at hic distinguit: lz ibi lra contradicat fm hug. Vel dic no esse opposita no posse peti vt ibi: et deberi vt hic r statim dices. Accur.

g Spacio. quod magis intellectu percipi r. vt. j. re ra. ha. l. quo enim. r. de solu. l. ratum. et. l. qd dicim. r. facit. j. de h. ob. l. cotinuu. in pun. r. s. de testa. l. heredes. s. fi. r. j. de adul. l. qd ait. r. de colla. bo. l. si quis filiu. s. i. immo vsqz ad lite cotestata sup dec. vt. j. quando di. lega. ce. l. cum sine. vel iterpellatur super penu. vt. j. co. titu. l. si penum.

h Nec in falcidia. i. no detrahet de eo falcidia: utpote no legato. s. falcidia minuet a ceteris detraheda. Sed qritur an detrahat falcidia de mortis ca capione. qd q no vt hic. s. hoc est. ppter moza heredis que ei nocet. vt ar. j. eo. l. ij. r. l. alienus. r. l. cu pater. Item pro eis. j. eo. l. acceptis. sed certe ibi heres non dat sed accipit: vel alius dat: tu dic detrahi. vt. C. eo. l. penul.

i Transfusum. ab initio ergo duo sunt legata. scz penus. r. x. sed dicitur vnu ppter vna exactione. r. ex postfacto apparet qd eoz est in legato pfectu. Itz dicas q penus no est in petitione. vt. s. de pe. le. l. i. est tamen in obligatione ciuili et naturali donec in moza no est heres. sed ideo no petitur quia testator qui penaz appofuit scz. r. si penu non dederit penu peti noluit. sed sola. r. r. probatur hec. j. qn di. le. ce. l. cu sine. r. l. si penu. Alij dicit sola. r. esse in obligatione siue incepta p ditione siue a legato. arg. j. de act. r. obli. l. obligationum fere. s. fi. r. q dicit hic transfusum legatu. i. legari pstationem non obliga. que nulla est fm eos: sed omnino est contra. l. si penum.

li Idem. si tamē moza iam sit facta. r. sic est idem vt penus no sit in legato: sed quo ad falcidia secus: quia. s. no detrahit heres ppter moza sua: hic detrahit. vt. C. eo. l. si quis quadringenta. sed alij dicunt idē etiā quo ad falcidia vt non detrahat. vt ibi no.

penus no est legata: r penus si dat mortis causa capitur quia deficit legati conditio.

Si aliq d diuiduum sit legatu de ipso detrahit falcidia no de estimatoe ipsius: sed estimatur vt sciat an falcidia locum habeat. Bar.

Si usufructus legatus sit q et diuidi pot: no sicut cetera seruitutes indiuidue sunt: veteres quide estimadu totu usufructu putabat: r ita pstituentu quatu sit in legato. Sed aristo a veteru opinione recessit. At est posse quartā parte ex eo sicut ex corpore retineri. Id qz iulia. recte pbat. sed operis serui legatus: cu neqz vltus neqz usufructus in eo legato esse videt: necessaria est veteru snia vt sciam quatu est i legato: qz necessario ex oibz q fut facti ps decedē d3: nec ps ope itelligi pot. Immo r i usufructu si querat quatu hic

Indiuidue. vt. j. de h. obli. l. stipulationes non diuidunt. sed certe r de usufructu videtur ibi dici q sit in diuidu. quia dicit ceteraru seruitutum sed usufructus est seruitus: s. sub. ibi perysum: fructum.

Quatu sit in legato. vt sic estimatoe falcidia detrahat.

Retineri. ita scz vt in qra parte fundi i quo fuit insolidus legatus usufructus nichil fructuarius s. heres pcpiat: vt hic r. s. de usufruc. l. v. o. Id qz. i. vt qra pars possit retineri ex usufructu. Accur.

Neqz vsus. q ad vsum est h ma la ratio: quia vsus indiuiduus est. vt diuidus. s. de vsu et habi. l. us est. vsus pars. q est co

tra: sed dic q usufructus ca differētie: sed vsus gfa diffimilitudinis ponit. similis lectio. s. fami. hereditum. l. ij. s. si quarta. Itz ptra. s. de ope. seruo. l. penul. vbi vsus intelligitur datus. Sol. quo ad quedā similia sunt: non vt sint idē. item in habitatione idē qd in vsu: vt sit indiuidua. r sic solus usufructus excipitur inter reales r personales seruitutes. Accur.

Veterum sententia. id est vt estimetur opera legata qstum valere possit.

In legato. nam fiet estimatio r ex ea detrahetur quarta. vt. j. l. lege falcidia.

Sunt facti. i. que pstitit in faciendo. et sic indiuidua sunt. qd dic vt. j. de ver. obli. l. stipulationes. s. idem.

Decedere debet. estimatio. sed videt opera posse diuidi. vt. j. de oper. li. l. si quando. ptra. Sol. dic ibi partem peti. i. partis estimatio. arg. s. si ser. ven. l. loci. s. si fundu. r eodē modo rideo ad aliud ptra. s. de h. obli. l. in stipulationibus. s. operaru. nisi de voluntate partiu preciu pferretur pro parte. vt in fi. d. l. in stipulationibus.

Si querat qstum. hic est sensus: q in duobus casibus recurrit ad veteru opinione etiā in usufructu. pum si dubiu est qn habeat locu lex falcidia. ppter cetera legata que sunt relicta: r ppter vsum fructu q est relic. Secudu cu est dubiu an habeat locu lex falcidia. ppter vsum fructu qui ratiu relictus est r nulla alia legata. in his cri

duobus casib⁹ estimat⁹ vsufruct⁹: vt appareat si legat⁹ est
vtra dodrantē: s; tñ falcidia nō retinebit etiā his casib⁹ de
estimatioe: s; de ipō legat⁹ vsufructu. S; q̄tuz estimabit⁹.
Rñ. q̄tuz mltū q̄tuz parū. nā si turris est legat⁹ vsufruct⁹:
mltū pprietas parū vsufruct⁹. Itē si vsufruct⁹ equi vel
etiā sui sentis reli

quit puero: pprie
tas parū vsuftru-
ctus plus estima-
tur. 2 cōtra si vsuf-
fruct⁹ serui pueri
feni reli. quat mul-
tū pprietas: q; cito
spat redire et diu
vtilis futura: et sic

Heruz ex qualitate rez
et estima psonaruz varia fit
tio va- estimatio. facit ad
ria.

C Si legat⁹ a debitorē credi-
torū in casib⁹ in q̄b⁹ legatū va-
let detrahēt falcidia solum de
cōmodo representatiōis. Alex.
C Si q̄s creditorū suo q̄d de-
bet legauit: aut inutile legatū
erit si nullū cōmodū in eover-
sabitur: aut si ppter represen-
tationis puta cōmodum vtile
erit: rez quoq; falcidia i eo cō-
modo locū habebit⁹.

C Heres reperit a legatario
si habet vltra q̄ habere debe-
ret fm. l. falcidiam. Alexan.

C Si legatari⁹ possessionem
nactus est: 2 nō pōt auocari ei
res: q; volūtate heredis errā-
tis nact⁹ est possessionē: dabi-
tur actio heredi vt id q̄d su-
pra dodrantem est offeratur⁹.

C An aliq̄ legata debētur ex
substitutōe v; in p̄ditōis enē-
tum legata pria pstantur cau-
tione recepta. Bar.

C In edū oimodo necessariū
est solidū solui legatario iter-
posita stipulatōe q̄to āpli q̄p
p legem falcidiā cepit reddi.
veluti si ea q̄ a pupillo legata
sint nō excedāt modum legis

trahit. Ino si forte miba alia reliq; testator: in q̄bus nichil
apud hrdē reledit: tāto min⁹ noie q̄re de ceteris legatis
detrahit heres: q̄to pl⁹ q̄ta in nuda ppriate hz: hoc est
q̄d dicit q̄tū 2c. sic ergo fit estimatio vt sciam⁹ q̄tū sit mi-
nus quarta detrahēdū de ceteris relictis. non vt q̄tā esti-
matiois vsufruct⁹ habeat heres: q; in legatis quarta in
nuda proprietate a defuncto sibi est seruata.

C Pprios qui tantum est relictus.
C Uerfabitur. vt. j. eo. l. verbis. et. s. de lega. l. l. si credi-
tor. in prin. 2. l. seq.

C Habebit. vt. s. de do. p. l. i. j. s. idē q̄rē. s; vltra cōmo-
dū nō. vt. j. eo. l. cū dorē. 2. ratioe dicti cōmodi: pōt grauari.
vt. s. de lega. ij. l. si deponat. s. si. nisi in casu. vt argu. con

tra in eo. titu. l. iij. s. si rem. 2. facit insti. de leg. s. ex contra-
rio. 2. s. de leg. ij. l. debitor. in prin.

C Res. i. rei possessio puta p̄ interdictū quoz legator.
q̄d est rez cū p̄sensit heres legatario post aditū heredita-
tē. secus si ante. vt. j. quo. lega. l. i. s. q̄d ait pretor.

falcidie. Veremur autē ne ipu-
bere eo mortuo alta legata in-
ueniant q̄ p̄tributiōe facta ex-
cedāt dodrantē. Idē dicit 2 si
principali testamēto q̄dā sub-
p̄ditōe legata sunt: que an de-
beātur icertū est. Et ideo si he-
res sine iudice soluere para-
tus sit: prospiciet sibi per hāc
stipulationem.

C Bona q̄ ad coheredē pue-
niūt ex substitutiōe vulgari cō-
tribuunt cū herede ex institū-
tione. idē in legatis nisi nomi-
natim relictā sunt. Bar.

C Id q̄d ex substitutiōe cō-
heredis ad coheredes puenit:
p̄ficit legatarijs. is. em̄ simi-
lis est heres ex parte pure: ex
parte sub p̄ditōe heredi insti-
tuto. sed ea que ab eo legata
sunt si omiserit hereditate nō
augebuntur: s; si ab eo nomi-
natim data sunt nō quisquis
michi heres erit.

C Si portio grauata accedit
nō grauate p ius accrescendi:
nō est locus cōtributioni. h. d.
Bar. 2. Alexan.

C Si coheredis mei portio
exhausta sit/ mea integra: et il-
lā vēdicauero: cassius p̄fudē-
das esse partes existimat: p̄cu-
lus p̄tra: in qua spē 2 iul⁹ p-
culo affēsit. quā sententiā p̄ba-
biliorē esse puto. S; et diuus

bēti cohēdē. als statū solidū eēt hys. vt. s. de acq. here. l.
cū hys. s; q̄ ex pte. 2. l. seq. 2 sic nō eēt filis supiori. vt dic q;
est filis q̄ ad hoc de quo agit. 2 ad hoc. j. eo. l. in rōne. in fi.
q; ab eo. cui facta fuit substō vul. vt. j. e. l. q; si alteruter. 78.

C Noiatim. vt ipe tñ p̄stet vt dicitū est a testatore. nā si
nō exp̄sit tñ vel eq̄pollēs: vidēt esse repetita a substitū-
to. vt. s. de leg. l. l. 2. s. de lega. ij. l. cū p̄ s; ab instituto.

C Nō quisquis. i. nō sic data sunt quisquis 2c. idem si
simpliciter vt dicit. 2. j. eo. l. q̄ fundū. s; q̄ filii. 2. s. fi.

C Uēdicauero. iure substitutiōis. vt. s. p̄t. s; vel dic
iure accrescendi: vt differat a p̄cedenti. s;
C Procul⁹. 2. bñ fm. Jo. 2. Al. vt h. 2. j. e. l. q; si alterut.

C Errat. q; pu-
tabat plura esse in
hēditate q̄erant.
s; i legatō soluēdo
bene p̄sentiebat. 2
nil phibet aliq̄e
in vno errare et in
alio p̄sentire. et sic
nō ob. p̄. s. de iurif.
om. iudi. l. si p̄erro-
rē. 2. C. s. iur. 2. fac.
igno. l. cū testō.

C Actio. i. cōdi-
ctio idēbiti. vt. s. s.
p̄di. idē. l. ij. 2. l. qui
exceptiōes. s; si ps.
2. C. eo. l. error. 2. j.
ad trebel. l. hys cū.

C Offerat. sub.
heredi.

C Interposita
stipulatōe. hys ver-
bis q̄to 2c.

C Legata. a sub-
stituto ipuber⁹ re-
licta i pupillari te-
stamēto clauso le-
gis p̄silio. vt insti.
de pupil. substi. s;
finautem quis.
l. 2. sub p̄ditōe.
subaudi pure q̄dā

C Parat⁹. sub.
pure relicta. et fa-
cit. j. e. l. i. in p̄n. 2.
j. eo. l. i. rōne. s; q̄d
vulgo. 2. l. in q̄tita-
te. s; 2 legatū.

C Id q̄d ex sub-
stituto. s. vulgari.
C Legatarijs.
q̄b⁹ est relictus ab
eo cui accrescit.
C Is. s; heres
vt substituit.

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

C Instituto. ha-

a **J**udicasse. et ita assentit cassio. s; non suat qz forte non fuit diffinitiva: als suaref. nisi qz iulianus dicit qz nam lex ista et ea q est. qd si aliter. videt iulianiani. vt. C. de ve. iur. enu. l. i. s; merito em. et. vel iudicauit spali bñficio aliqb; cōcedēdo. Et ad intelligētiā pdictorū distingue qñ ps nō suata accedit suate augent legata. qñ s; suata nō grauate sec est. vt. j. e. l. q. si aliter. et hoc i cohe redib; at in substi tuto r instituto vi det idē dicendum hoc saluo: vt q in stitut; adit; r tunc substitutus puta pupillar; pstat legata ab instituto eo iure r mō q r ipse istitut; pstat. aut nō adit; tunc distincio pcedēs fer uada est. r pbant hęc p istos. s; j. eo. l. in rōne. s; q vulgo. r. s; seq. r. l. qst fūdū. s; q filii. r. s; fi. r. s; de vul. sub. l. coheredi. s; cohe res impuberi.

b **D**icit. s; male. est em iuliani r pculi sicut r iuliani suada snia. vt. C. d. ve. iur. enu. l. i. vel dic q nō cognatione iudica uit: als lex esset. vt C. de leg. r. s; l. i. fi. c. post aditaz. qd si ante. Rñ. idē. vt. s; proxi. s; nam vt. s; iure accrescendi. ita hic iure post testatis queritur hereditas. vt. s; de acqui. here. l. qui in aliena. s; sed r si quis heres. Rzo.

d **E**xstitisse. est em qdā spēs successionis arrogatio. s; i. p qz pso. no. acq. s; fi. hodie q. vt in st. de acqui. per ar. e. **C**ōditionalia. nā pūm amii: purū sequētū cōditio nalia sunt. s; si uiuat legatarius. vt. r. s; de an. le. l. iij. at sti pulatio est vna. vt. r. j. de dona. cau. mor. l. senatus. s; fi.

f **C**autio. et poterit estimari. vt dicitur j. eo. l. here ditatum. sed aliter vt. j. eo. l. ticio. r ibi dices. h.

g **E**dicto. vt. j. titu. l. i. in prin.

h **I**d qd natura. vt pacto nudo. vt. s; de pac. l. i. et. l. i. u ris gentium. s; sed cum nulla.

i **S**olutum. errore iuris. secus si facti. qd die vt. C. de iur. r. fac. igno. l. cum quis.

l **C**ōputādū. s; totū. sed tm qstū vendi potest. aut cau tionib; explicat r euentus expectat. vt hic. r. j. eo. l. in qsti tate. s; magna. r. j. eo. l. querebatur.

m **S**ed iulianus. non corrigendo sed addendo. **E**x euentu. si fuerit qñcūq; solutū etiā post mortem. r de hoc cauebit vt dixi. s; j. j. eo. l. i. qstitate. l. pñ. r. l. i. eo. s; qntas. vbi tps mort; inspiciat. Sol. h; vt fuisse l bonis tpe

mort; si fuerit postea solutū: hoc ex vi nālis obligatōis. ibi s; i fructib; r partu r s; lib; nulla erit oīno obligatio. n **U**etuz. vt r. j. ad trebel. l. qñuis. l. pñ. et. l. si heredi ei. o **L**ibref. idē est ecōuerso. vt. s; de euc. l. si ei. s; si is. r C. de pac. l. si debitori. sed quidā hoc secūdo casu dicunt solutōe libari non p̄fusioe qñ an alia sibi soluat credi tor. vt. j. de fideiuf. l. si debitori credi tor. et de solu. l. s; i. qñ s; adino. p **C**ōputet. ca: p̄t em iur h̄dis. i. qz h̄s ē libar; vñ cōputat. vt. j. eo. l. q autē. etiā si non est solutō. vt. j. e. l. q̄rebat. Itē r qd dz naturaliter tm. vt. d. s; adino. r. s; d pen. here. l. i. qd post. s; i. nā tal; de bin datio mag; est solutio q̄ donatio. vt. j. de dona. l. hoc iure. s; pe. h. q **D**educi. s; vt es alienum. r **E**o noie. no. differētiā inter fu ner; ip̄sam r mo numēti. vt p̄ia de ducal vt h. r. s; de ip̄sa et iof. test. l. p̄p̄tia: nus. s; qñ autem quarta. et in st. eo. s; cum autem. et h; dicat hic quan ta est facta. dic tm q nō vltra volūta rez defūcti. s; min⁹ qñq; s; p̄specta dignitate r facultatib; q dic vt. s; de rel. l. ar si qz. s; equū. s; qdā dicit etiā pl⁹ si parū taxauit. ar. j. d. h. sig. l. cū in testō. In scda. s; monumēti: dixit sabin⁹ deducē dū. marcell⁹ q nō deducit vt es alienū vel expensa vel ad hoc legata. vt h. Et si q̄ras q̄ta sunt faciēda. dic aut testa tor taxauit r tūc min⁹ nō pl⁹ p̄t expēdere h̄s: vel l lega to dare in p̄iudiciū legatario: min⁹ aut sic vt dixi r i fu nere. vt. s; de pen. here. l. h̄s. s; i. r de nego. gest. l. q̄ alienā. s; lib̄tos. r de religi. l. ar si qz. s; equū. s; q̄ i vtroq; j. de h. sig. l. cū in testō. vbi pl⁹ p̄t nō min⁹. Sol. vt ibi. aut non: r tūc min⁹ q̄ p̄t dz expēdi. vt. j. l. p̄ri. r semp deducit falci dia. S; nōne expēsa monumēti est et funer; Rñde scilicet nō h; sepulchrū vbi h̄metur. r tūc est. vt es alienū. si aut h; tūc nō. r sic itelligit. j. l. p̄ri. r s; m hoc coarigat sabin⁹ p marcellū i monumēto. s; alij distiguūt sit necessaria expē sa monumēti: vt tūc bñ dixerit sabin⁹. an nō: tūc marcell us. qd p̄t ēz vep. si adeo fuit necessaria vt sine ea huma ri nō potuerit: sic p̄t dici etiā funeris impensa. l **C**ōsumptū. insit expēdi. r. sed. v. nñ impēdit. vt par citate vel qz modū testator; exēserat. et ita in p̄iudiciū le gatario: nō pl⁹ deducit. nec ob. j. de h. sig. l. cū in testō. vt ibi dixi. Itē nec ob. s; de pen. here. l. hereditas. vbi etiā si

Funer; ip̄sa et monumēti def ferit.

excesserat testator. pbabile moduz q̄ repetet: quia hic mi nus: ibi plus. vel dic vt ibi.

Passurū. in totū. vel fm alios in eo q̄ nō est necessa riū. vel fm istos nō detrahāt in l. seq. cū ibi modicū: et sic necessariū. s̄ certe modicū pōt eē nō necessariū si aks h̄a

Decāpli. ad spēm. tūc er go non h̄z locū fal cidia quia necessa rio est factū. s̄ con tra. s̄. l. prior. in fi. Rñ. imo pōt eē q̄ non necessario fiat hec modica spēs monumenti si sepulchri aliū erat testatoris in q̄ po tuit inferri vel ses petiri.

S h̄s. vir. i. nullo mō. sic s̄. ad velleia. l. tu tor. in p̄n. v̄. vir. i. cū difficultate. sic s̄. de iudi. l. vir. z ē sicq̄ nec heredez tas non luenit h̄ditas nō soluēdo soluēdo. vt. j. d. bo. nullū in lib. l. libert. q̄ solu uēdo. sic. s̄. de leg. iij. l. cum p̄. s̄. me uio. Accur.

Decāstulcia. sic j. ad trebell. l. debi tor. in fi. e. Comodū. sic C. de allu. l. fina. z C. de pos. l. fi. et. j. eo. l. in q̄tate. cir ca pun.

Deciderit. i. transegerit.

Decisione. i. trāfactōe. z de sua negociatōe magis vel alteri? stulticia. sic. C. ar. tu. l. iij. z. d. l. debitor. et. j. ad trebell. l. i. et. s̄. de here. v̄. l. v̄. ditor. ex. in medio. l. z. s̄. de trāfac. l. impator. in fi. fm v̄ū intellectū. est tñ melior rō q̄ hic reddat: q̄ tpe mortis inspicat p̄mōij q̄tate. vt. j. eo. l. in q̄tate.

Sott. i. caudoz q̄tati puta. xxx. sufficienti ad colligēdas singulis annis vsuras trientes eius summe. i. tāte q̄tatis que legata est. Itē nunq̄ ex legato primi an ni detrahetur totum.

gēdas singulis annis vsuras trientes eius summe. i. tāte q̄tatis que legata est. Itē nunq̄ ex legato primi an ni detrahetur totum.

Colligēdas. i. colligam? trientes vsuras ei? sume pu re relicte que ter tñ contincat q̄ illa que in annos singu los relicta est.

rum. quia eā nō ex hereditate sed ex decisione habet.

Paria sunt relinq̄re decem annua rei publice vel relinq̄re solū. xxx. semel tñ q̄ ad ipone dam rationē. l. fal. Alexan.

Itē si rei publice? in annos singulos legatū sit cū de lege falcidia q̄rat: Marcell? putat tñ videri legatū q̄tū sufficiat sotti ad vsuras trientes ei? sū me q̄ legata est colligēdas.

Pōt q̄s cām dñij sibi muta re noua cā extrinsecus supue niēte. h. d. Bar. Papi.

Eundo legato michi s̄ p̄ditōe: p̄dente legati p̄ditōe heres me h̄dē istituit: ac postea legati p̄ditio extitit in falcidie rōnem? fundus non iure hereditario s̄ legati me? esse intelligitur.

Nō viciat res si venit in eū casum in quē nō potuit ichoa ri si casus supueniēs tēdit ad eūde effectū cū prio. B. I. dē

Terbis legati vel fidei cōmissi. nō necessarie? ciuitati relinquit? q̄ ex cā pol licitationis p̄stari necesse est.

tū cōditionis si medio tēpote emi. sed sic ibi nō habeo. i. videoz nō habere nisi repētā precii. verūtāmē habeo ex causa legati et ideo non ago actione ex testō a qua est liberatus heres: sed actione ex empto quasi non tradidit: z quasi egomet michi cuicerim. sed huic responsioni obstat. s̄. de leg. i. l. plane. s̄. q̄ si rem. vbi dicit quo ad precium cōpetit actio ex testō. sed ibi non ab here de emi: sed ab extraneo cuius erat. z ideo peto precii ab here de qui non est liberatus. vt insti. de leg. s̄. si res aliena. z facit. s̄. de lega. i. l. h̄mōi. s̄. qui seruū. in prin. sed in fi. contradic it ibi: q̄ si iudicio zc. vbi agitur ex testō ad precium. sed z ibi dicas q̄ emi ab extraneo. z superior pars. s̄. loqua tur cum emi ab here de. et facit. s̄. l. l. si fundus. et. s̄. de lega. i. l. si fundum. in prin. z. l. si michi sempromius. et. j. eo. l. si a me tibi. et. l. cum dotem. et. l. sed si usufruct. s̄. i. Accursus florentinus.

Terbis. non necessarie. i. non vtiliter.

Necessē est. q̄ est quando cum causa pura ob honorem. vel etiam sine causa: sed incept. vt. j. de polli. l. i. in prin.

Eundo. ratio: nē. p me de trahendam.

Intelligit. s̄. quare nō exvtraqz causa est me? Rñ. qz nō possum esse dñs ex plurib? cau sis. vt. j. de reg. iur. l. non vt ex pluri bus. s̄. possidere sic. vt. j. de acquir. pos. l. iij. s̄. ex pluri bus. detrahā er go hunc fundū vt es alienū. vt. C. de bo. au. iud. pos. l. i. z. j. eo. l. i. ratio. s̄. q̄ vulgo. Itēz no. mutari michi cāz dominij. qz p̄mo eram dñs ex pura institutōe. postea ex legato purifica to. sic. s̄. de here. in situ. l. iij. s̄. qui fi deicōmissariam. z fit hoc extrifeca cā superueniēte: aks nō possēz sicut nec in dñio. vt. j. de ac quiren. pos. l. iij. s̄. illud. Sed contra huic legi. s̄. de act. emp. l. cui res. vbi nō habeo ex causa legati cum est mi chilegatu in euen

Eundo legato michi s̄ p̄ditōe: p̄dente legati p̄ditio extitit in falcidie rōnem? fundus non iure hereditario s̄ legati me? esse intelligitur.

tū cōditionis si medio tēpote emi. sed sic ibi nō habeo. i. videoz nō habere nisi repētā precii. verūtāmē habeo ex causa legati et ideo non ago actione ex testō a qua est liberatus heres: sed actione ex empto quasi non tradidit: z quasi egomet michi cuicerim. sed huic responsioni obstat. s̄. de leg. i. l. plane. s̄. q̄ si rem. vbi dicit quo ad precium cōpetit actio ex testō. sed ibi non ab here de emi: sed ab extraneo cuius erat. z ideo peto precii ab here de qui non est liberatus. vt insti. de leg. s̄. si res aliena. z facit. s̄. de lega. i. l. h̄mōi. s̄. qui seruū. in prin. sed in fi. contradic it ibi: q̄ si iudicio zc. vbi agitur ex testō ad precium. sed z ibi dicas q̄ emi ab extraneo. z superior pars. s̄. loqua tur cum emi ab here de. et facit. s̄. l. l. si fundus. et. s̄. de lega. i. l. si fundum. in prin. z. l. si michi sempromius. et. j. eo. l. si a me tibi. et. l. cum dotem. et. l. sed si usufruct. s̄. i. Accursus florentinus.

Terbis. non necessarie. i. non vtiliter.

Necessē est. q̄ est quando cum causa pura ob honorem. vel etiam sine causa: sed incept. vt. j. de polli. l. i. in prin.

3

heredi tas non soluēdo soluēdo. vt. j. d. bo. nullū in lib. l. libert. q̄ solu uēdo. sic. s̄. de leg. iij. l. cum p̄. s̄. me uio. Accur.

Decāstulcia. sic j. ad trebell. l. debi tor. in fi. e. Comodū. sic C. de allu. l. fina. z C. de pos. l. fi. et. j. eo. l. in q̄tate. cir ca pun.

Deciderit. i. transegerit.

Decisione. i.

trāfactōe. z de sua negociatōe magis vel alteri? stulticia. sic. C. ar. tu. l. iij. z. d. l. debitor. et. j. ad trebell. l. i. et. s̄. de here. v̄. l. v̄. ditor. ex. in medio. l. z. s̄. de trāfac. l. impator. in fi. fm v̄ū intellectū. est tñ melior rō q̄ hic reddat: q̄ tpe mortis inspicat p̄mōij q̄tate. vt. j. eo. l. in q̄tate.

Sott. i. caudoz q̄tati puta. xxx. sufficienti ad colligēdas singulis annis vsuras trientes eius summe. i. tāte q̄tatis que legata est. Itē nunq̄ ex legato primi an ni detrahetur totum.

*quod si dicit globa vltra trientes ad rationē dea pro triginta
facim e si n vsura cetera vltra quia singulas anni factam
aquaret. si n vsura q̄ tribus. quod factū e. nā certissima
e nō rationē duodecim pro centingua cetera mensib. vltima
aquit nape octo annis quatuor mē. b. vsura vero triens e
e talia pars vsura centesime nape ad rationē quatuor in centis
que faciantis mensib. fontem aquit nape viginti quinq. ann vltra
lib. 3. var. Resol. c. g. n. s. var. hae verovstra.*

a **S**upfluum dicitur. ut no. 3. eo. l. i. §. si creditor. b **P**oterit. in eo qd erat debitum. in eo qd est ultra sic: ut dicit. §. eo. l. i. §. si creditor. c **F**ecerit. vtile sub. quia debitum erat in diem vel sub conditione. vt. §. de leg. i. l. si creditor. 7. l. se.

Itaq; si debiti modum testamento dñs excesserit: supfluum dicitur talci. minuet. quare nec fidei committi legatarij poterit. **Q**uod si dies aut conditio legatum fecerit: non utilitatis estimatio sed totum petet quod datum est: nec si vivo testatore dies venerit: aut conditio fuerit impleta / fiet irritum quod semel competit.

Si vir uxori tenuit heres extiterit et in funus et ipederit non videbit totum quasi heres ipedere: sed deducto eo quod quasi doris nomine quam lucra facit committere debuerit.

Si legatarius indidit et imminet falcidia debet estimari de eius estimacione falcidia detrahit. **A**lexan. **P**apinia.

In lege falcidia iterueniente legata sunt (quoniam videtur non potest) non aliter solidum restituet: nisi prius offerat estimatio.

sua parte. imo certe fin huius de sua parte testator dicitur: non enim in hoc. vñ cum in singulis heredibus ratio legis falcidie imponit. vt. l. in singulis. et in si. e. §. 2. cum quasi. et. §. cum autem. ipse solus detrahet. quod ipse solvere debet non coheredes. hinc enim ambo possunt conveniri: tunc agit alter actione ex testamento contra hunc solventem. vt. §. de leg. i. l. si legator. §. si testator. 7. de leg. i. l. cum ab uno. licet lex ista videatur aliquam tulum obstat: sed per se ibi non. 7. fa. §. fa. her. his. §. si cum monumentum. 7. l. si filia. §. papinia. nus. et. §. idem papinianus. 7. an de hoc quod legatarius coheredi fiat illa detractio. quod videtur: vt dicitur §. papinianus.

In lege falcidia. mortis tempore. subaudi manum. §. 3. §. l. i. rone. ij. rñ. vbi dicitur fructus non augere hereditatem. Solu. hic erat facti tempore mortis 7. sic per rei 7. sic auxilio ter re piosior auger. vt ar. §. de rei ven. l. fructus. ibi no. 7. eodem modo solue. §. e.

Quod supra quadratem apud heredes potest puenire supra dodrantem in pecunia legatum non onerat heredes: vel iuri hereditas pupilli si forte

l. in quietate. circa primam et in si. e. §. quantitas. **Q**uod si distinctio erat in vtero vel non tempore mortis. nam non est piosior ancilla propter ventrem sitia acceptum vel non nec enim eius partus auget hereditatem donec in vtero est: nec videtur per se quo ad hoc nec quo ad usufruacionem impedienda propter vicium matris. vt. §. de usufructu. l. si aliena. §. scevola. §. tñ quo ad edictum de libere. ag. siue rescriptum principum super eo. vt. §. de ven. inspi. l. i. §. ex hoc rescripto. §. tñ quo ad eum qui emit ancillam pregnante qui videtur emisse partum tamen eius parte. vt. §. de leg. i. l. si quod ex paphila. §. tñ non obstat quod videtur natus. vt. §. de statu ho. l. q. in vtero. quod nichil hinc de suo comodo gratia sed hereditas et legatariorum comodo 7. in comodo. §. si gratias quasi fructus computant in quartam. dicitur vt. l. paulus respondit. §. i. 7. ij.

Quod si quod vel propter. a dicit pupillum ex hereditate: et extraneum institutum quem pupillo substitutum 7. primis tabulis institutum ultra dodrantem grauauit. certe non propter hoc minus detrahitur falcidia. quod habet spem substitutionis.

Quod potest puenire. i. possibile est: ad hoc facti delata non est de rei. Alij secundo ponunt casum et quoniam ista delata est: quod ista pupillum decessit: sed nondum substitutum: adiur: alij dicunt si pupillum fuerit institutum. nam tunc statim potest adiri a substituto imo et ex nuda te dicitur. vt. C. de iur. deli. l. q. d. solida legata pstat non deducta falcidia. vt. §. l. q. fudus. §. q. filii. 7. §. se. q. positio facti placet.

In pecunia. secus si non est pecuniarium vel liberas quod suat heredes. vt. fal. h. detrahit. vt. §. de iof. re. l. i. papia. §. qm at qtra.

Legatum si primis tabulis secus si in si. §. i. §. p. §. p. 7. l. t. Non onerat. quin detrahit falcidiam.

6
Bifidum
7
vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

no. q. ne vitiat

a *Exheredato. pupillo.*

b *Exstit. nã idẽ fuit patri institutus: & pupillo exheredato substitutus.*

I *n rone retentioes. i. q. nã fuit legatũ et sic remãsit. vel inutiliter. l. si vituliter postea aliqua rone sit inuile. vt. l. eo. l. nõ est. z. l. neciteret. et. l. ex. aff. z. l. in rone. s. pe. z. fi. et. l. in p̃ntate. in. fi.*

d *Trahit. vt. vi. deat. hãd. perijisse.*

e *Uidebit. scz. eo. casu. quo. deficit. p̃ditio. z. sic. seruatur. dicta. disunctio. alij. reprobat. eã. q. hec. s̃ba. in. cõ. trarium. zc. qd. nõ. placz. z. no. ex. post. facto. apparere. qd. in. p̃ntuz. fuerit. vt. z. s. de. reb. dub. l. qdã. s. j. ar. s. de. nora. l. a. s. fi. he. res. dolo. s̃e. con. trũ. huic. l. ea. l. s. fi. seru. Sol. vt. ubi.*

f *Imperator. als. est. s. als. nõ. z. itel. ligũt. coactã. pri. mã. d. s̃. l. in. t. cõ. z. nã. nõ. distinguit. dese. cerit. p̃ditio. vt. nõ. vel. meli. dic. q. res. fert. ad. casum. tñ. qñ. deficit. cõditio. vel. facias. hic. s. z. omia. hec. cessant. s. Relicta. est. id. est. remãsit. penes. eos. et. fact. C. si. pen. ap. l. iij. z. s. ti. l. l. plauti. et. s. de. lega. ij. l. fi. s. fi. z. de. vulga. substi. l. et. si. cõtra. et. j. p̃ori. s. h.*

h *Adẽpta. expresse. nã. si. tacite. et. mortuo. reo. p̃dente. appellatione. vt. crimẽ. extinguit. sic. z. queit. bonozũ. vt. C. si. pen. ap. mors. inuene. l. iij. z. C. si. reus. vel. accu. mor. fu. l. fi. z. no. q. re. legato. nõ. debet. auferri. bona. in. totum. vel. in. parte. sine. cã. vt. l. de. iur. z. rele. l. re. legatozũ. s. ad. tẽp. Testõ. postea. facto. p̃dẽre. ap. pellatione. qd. fieri. pot. uit. vt. s. de. inuul. testa. l. si. quis. exheredatus. s. hi. autẽ. z. l. de. penis. l. ij. in. fi.*

i *Abfcederet. ipso. iure.*

l *An. ho. i. an. videat. z. verũ. est. q. fuerit. in. bonis. tpe. mortis. z. sic. i. se. vt. soluere. solida. legata. micro. iure. qz. ap. pellatione. facta. extẽrũ. fuit. iudicatu. vt. l. ad. turpil. l. i. fi. dicatuz. sed. de. cõpate. hz. et. succurri. vt. nõ. teneat. p̃share. nisi. p. par. te. q. penes. eũ. remanet. qd. verũ. est. vt. s. pri. s. z. arg. s. de. s̃uit. hys. qui. no. in. fa. l. furu. s. sed. et. si. furu. l. p. m. q. Danu. missus. i. liber. esse. iustus. n. Sed. cuius. i. quanti. o. Queret. cũ. ad. hẽ. hereditas. nã. tũc. eẽt. liber. vt. C. de. cadu. tol. s. in. noui. s̃imo. z. sic. non. possẽt. estimari. vt. s. de.*

substitutus sit exheredato q pri pupilli heres extitit. **I** dem.

A ratioe legis falcidie retentioes ois tps heredi in quadratẽm impuratũ.

Illud qd si extaret non est maref heredi nõ iputafale se cus etiã si est pemptũ. **Bar.**

Si seruus sub p̃ditioe liberatẽ datã vita decesserit (si quĩ de impleta p̃ditio fuerit quĩqz) heredi nõ videbit perisse. **Q** si defecerit: p̃trariũ ratio trahit: s; q̃tĩ statuliber mouẽs fuisse videbitur.

Ex facto qd trahit originẽ testatoze viuẽre nõ cõputatur in quartã. **Bar.**

Imperator marc' antonin' decreuit heredes qbũs pars bonoz ablatã est nõ in ap̃to rem partẽ qz p ea parte q reli cta est legatoz nomie teneri.

Cũ qdã parte dimidia bonoz adẽpta fuisset relegat: idẽqz p uocacione interposita testõ postea facto: obijisset: atqz poit mortẽ eius nõ iuste ap pellatũ eẽ p̃nũciatũ est. queitum est vtruz eris alieni loco:

deie. vel effu. l. fi. z. lege interrogatiue. et rñ. q. tãti estimabitur quanti statuliber fuisse videbitur. vt. s. ca. l. s. i.

p *Postea. i. post mortẽ testatoze ante aduã hẽditatẽ.*

q *Perijisse. scilicet heredi et estimabitur. vt. p̃rox. rñ. dixi. nec aliud subest. Accursius.*

pars dimidia abscederet: vt residua sola videretur fuisse in bonis: an vero succurri heredi necessariũ esse videbit: sed vidẽ succurri debere: cũ ammus litigãtis obtinendi votũ hanc op̃inionẽ admittit.

Res pemptã nõ estimat: q si extaret nõ estimaret. **Bar.**

Si seruus testõ manumissus ante aditã hereditatẽ de cedat heredi qdẽ perisse itelligit. sed cũ p̃erit q si viuẽret nõ estimaret: **N**ã z eos q mouẽte dño ea validudine affecti fuerãt vt eos nõ posse uiuere certum esset: tñ si postea mouãtur hereditati perijisse respõsum est. nec aliud in hys qui sub eodẽ tecto fuerunt cũ dñs a familia necaretur.

In testõ p̃ris z filij vna falcidia locũ hz: z legatozũ z bonoz fit p̃tributio: z in detrahẽda falcidia tps mortis p̃ris inspicit: z bonoz augmẽtũ p̃ diminutio post p̃riges nõ pdest nec nocet legatarijs. **Bar.**

Qd vulgo dicitur in tabulis p̃ris z filij vna falcidiã seruari

tatẽ. vij. enim z nõ. xij. testes sunt necessarij. vt. s. de. vul. sub. l. patris z filij. z. p. vtriscqz insi. de. pupil. substi. s. igitur. vel etiam pone q ab instituto semissem: a substituto alij semissem legauit. z dubitabat. s. an. due. falcidie detrahant. quã dubitationez soluit vulgaris regula. s. q. in tabulis p̃ris zc. cuius prima potestas hec est: vt sicut in vno testõ fit oim legatoz cõtributio vel cumulatio vt sic pateat excedãt dodratẽ vel non. tra z in hoc duplici testõ fit oim legatoz cumulatio vel p̃tributio vt si pateat excedere assẽm fiat detractio. als si remanet quarta pars hereditat: vel forte longe pl' soluet oib' legat' tũc nõ detrahãt: s; vt es alienũ soluãtur a pupillo relicta: et hoc dicit fm que. i. ex quo fit cõtributio. est z alia potestas regula: vt in hoc duplici testõ p̃siderẽt vnicũ tps an hẽat locũ falcidia. z in q̃tũ. f. tps mortis p̃ris vt si tũc p̃sideratio legatis z bõis nõ hẽat locũ falcidia. is postea viuẽre pupillo minuãt vt quarta nõ remaneat: nõ tñ detrahãt substitutus: s; de suo quadrãte. i. de eo qd tpe mortis videbat habiturus soluet legatarijs. nec ob. q. soluet ultra vires. i. ultra dodratẽ: quia hoc duplex tẽstĩ habet locumius. s. z. iij

r *fuerãt. nã et hi si pereant heredi perijisse itelligitur: z tñ erãt summo supplicio afficiedĩ. vt. s. ad. fil. l. i. p̃m. z estimabitur vt in supio: i casu no. z. no. q. oli distigebatur sub eodẽ tecto erãt vel nõ: s; hodie distinguit potuerũt dñz iuuare vel non. vt. C. de. hys. q. vt. indig. l. ij.*

q *Qd vulgo. p̃ filiu. i. p̃uberẽ. instituit: z ei pupillari ter substituit: z tã ab instituto qz a substituto legata vltra dodratẽ reliquit: nũc decedẽre pupillo vult substituitur' ex p̃sona pupilli vnu quadrãtes ex toto asse detrahẽre. s̃e. ex residuo dodrante ex p̃sona sua vult falcidiã. et. p̃eo. facit: qz. due. sunt. hereditates: at legatarij vnã detrahi tñ posse fatent. quia vnũ est tẽstĩ. p̃p̃ vnũ testatozẽ. rez. p̃pter. vnã. solẽnitatẽ.*

Relega *to aufer* in parte sine cã. vt. l. de. iur. z. rele. l. re. legatozũ. s. ad. tẽp. **n** *bona i* Testõ postea facto. p̃dẽre ap pellatione qd fieri potuit. vt. s. de. inuul. testa. l. si quis exheredatus. s. hi autẽ. z. l. de. penis. l. ij. in. fi. **no** *deber* z. l. de. penis. l. ij. in. fi.

Appel *latio iu* dicatuz sed de cõpate hz et succurri vt nõ teneat p̃share nisi p parte etna: hys qui no. in. fa. l. furu. s. sed. et. si. furu. l. p. **o** *cadu. tol. s. in. noui. s̃imo. z. sic. non. possẽt. estimari. vt. s. de.*

primi. vñ sicut posterior: diminutio bonorū tunc nō nocet legatarijs. vt. l. eo. l. in q̄ntate. in pun. ita nec nunc. et ecōtra. nā augmētū nō proficeret. vt. l. eo. l. in duplicibus. et nō. q̄ dicta regula facit vt filius nō habeat duas quas. q̄ dic vt hic. r. C. eo. l. si vt allegas.

a **Quāuis. bñ**
dixi vnam. quis enim r.
b **Substitut⁹.**
pupillariter.
c **A pupillo. in**
stituto.

d **Ut es alienū.**
r sic non est detra-
henda falcidia. q̄
dicebat substitut⁹
q̄ possit.

e **Debeat. s. vi**
det hec lra sibi cō-
traria. si enī vt es
alienū detrahatur
quomō aliud erat
testamētū in q̄ po-
tuit dici per faldi-
diā minui. Rñ. nō
semp est vt es alie-
nū: sed tūc qñ oīa
legata possunt sol-
ui nō deducta faldi-
dia. alij dicūt q̄
fit cōtributio nō vt
defalcēt relicta a
pupillo: imo vt es
alienū soluat. vt
C. de bo. auc. iudi.
pos. l. i. s. iō vt ap-
pareat an omnia relicta simul iuncta excedant vires pa-
trimonij patris. argu. s. de mul. test. l. si vero. sed hoc esset
contra hanc regulam.

f **Cōtributio. ad hoc vt** appareat an oīa legata simul iuncta excedat vires primonij. vt. s. de mili. test. l. si vero.

g **Secōm q̄ dicunt q̄dā. i. qz** vt es alienū detrahunt relicta pupillo: eueniet qñs vt pupill⁹ nil hēat de bonis vt qz dimisit pupillo iūctū q̄rā in fūdo r cetera oīa lega-
unt r h fūd⁹ casinate perūt. nā cū semel habita est quarta nō detrahūt pl⁹: s. tu dic fm q. i. qz fit cōtributio pōt eueni-
re vt nō retineat. s. de legat. a substituto relicti in scōis ta-
bulis noīe scz falcidie. vt si p̄ris hereditas locuples erat
et q̄ q̄rta r lōge pl⁹ poterat retineri vt subijcit. pupilli au-
tē est de paupata q̄ fieri pōt vt subijcit q̄d r. c. s. alij ex-
ponūt vel lōge pl⁹: r ē vt si p̄ris hēditas lops: filij autē a q̄
legata sunt relicta locuples. nec enim p̄pter a in plus te-
nes substitutus. sicut nec minuunt si bona essent minuta
apud pupillum. vt. l. eo. l. i. in duplicibus.

h **Quid ergo. incipit scōs effect⁹** regule. r q̄d dicit si nō sufficiat: qz diminuta est r. c. r pone vt in p̄in. dicit. s. Al. dicit non sufficit hereditas pupilli legatis. s. a substituto relicti: cū p̄ris sufficit. s. relicta a pupillo. et q̄d subijcit de suo quadrāte. s. pupilli. vel. i. substitut⁹. quē. s. h. in bo-
nis pupilli. s. vltra dodrantē pupillariū bonorū etiam si
absumatur tota quinentā vltra. ita tamen si de bonis ha-
beat quartam vtroiqz bonorum.

i **Hereditas. quā diminuta est** hereditas.

l **Nimirū. bene dixi substitutū** soluere de suo quadrā-

quā potestate habeat vidēdū est. q̄uis enim substitutus q̄ a pupillo relicta sunt cum fili-
lius heres extiterit vt es alie-
num quodlibet debeat: tamē
p̄pter ea q̄ data sunt tabulis
scōis cōtributio locus est. fm
q̄d pōt euenire ne substitutus
quicqz retineat: vel vt lōge pl⁹
habeat quarta paterne here-
ditatis. Quid ergo si nō suffi-
ciat pupilli hereditas legatis
cū patris sufficisset. De suo q̄
drāte nimirū dabit substitu-
tus q̄ p̄ legauit: de suo. nec ad
rē p̄inet q̄ ex nullo testō pre-
stat vltra vires patrimonij: cū
in hac parte iuris legata q̄ ta-
bulis scōis relinquuntur qua-
si in p̄mis sub cōditiōe relic-
ta intelliguntur.

Pro parte institutus in se-
clidis tabulis solus grauat ex

te quādo bona sunt diminuta. r sic et scōis tabulis p̄sta-
tur vltra vires. i. vltra dodrantē. vt. s. l. i. s. i. sed nichil ad
rē p̄inet cū in hac r. c. vt in pun. dicit. sed vltra p̄rimonij
non valent etiam in testamento multis. vt. l. ad trebel. l. i.
s. i. s. qui. creditibus autē etiam vltra patrimonium
tenetur. vt. C. de
iur. delib. l. si te. sic
hodie etiā in lega-
tis si nō fiat inuen-
tariū. vt in aut. de
here. et fal. col. l. s.
si vero non. Itē in
eo q̄d hic fit cōtri-
butio est p̄tra. l. ca.
l. s. q̄stitū. ibi. s. d. le-
gata q̄ r. c. Solu. vt
ibi. r facit ad hūc
s. s. eo. l. i. s. inter-
dū. et. l. p̄. s. r. i. i.
ti. l. i. in p̄in.

sua p̄sona d̄staxat. cohereve
ro qui p̄tributiōe facta reperit
esse grauat⁹ ex sua ac pupilli
p̄sona falcidiā cōsequit. r. Bar.

Si filio suo duos substitue
rit et alterius p̄ortionē one-
rauit: tractari solet an ex p̄so-
na sua falcidiā possit inducere
substitut⁹ quā pupill⁹ non
haberet. vñ vnus pupilli sub
stitut⁹. Et facile q̄s dixerit p̄se
quēter p̄uozib⁹ q̄ de patrimo-
nij rōne dicta sunt nō eē faldi-
die locū: r vltra vires p̄ortio-
nis p̄ueniendū alterū substitu-
tū. sed verior est diuersa sentē-
tia p̄inde hūc quarta reliquē
dā existimātū atqz si ita p̄ris
heres extitisset. vt eniz opes
p̄ris r cōtributio legatorū vim
capiant r formā r originē: ita
plures substituti subducta p̄so-
na pupilli reuocādi sunt ad

tenetur. vt. C. de
iur. delib. l. si te. sic
hodie etiā in lega-
tis si nō fiat inuen-
tariū. vt in aut. de
here. et fal. col. l. s.
si vero non. Itē in
eo q̄d hic fit cōtri-
butio est p̄tra. l. ca.
l. s. q̄stitū. ibi. s. d. le-
gata q̄ r. c. Solu. vt
ibi. r facit ad hūc
s. s. eo. l. i. s. inter-
dū. et. l. p̄. s. r. i. i.
ti. l. i. in p̄in.

Substitutiōe.
scz q̄ si est diminu-
tio postea facta no-
cet substituto.

Substitut-
rit. pupillariter.

Et alterius.
scz tñ.

Substitutus.
cuius portio est ex
hausta.

Quam. s. faldi-
ciam.

Non habe-
ret. vel qz ab eo nil
fuit relict⁹. vel si

eadē omnia q̄ ab hoc substituto: non tamen minuebāt do-
drantē totus assis. s. minuant dodrantem medietatis.

Vel vnus. i. si vnus tñ esset substitutus: s. dimidia
esset onerata non tamen haberet falcidiā.

De patrimonij. quia locus est cōtributiōi. vt l. quia
legata in scōis tabulis intelligitur legata in primis sub
conditiōe. vt. s. s. p̄xi. in fi.

Ultra vires. i. vltra dodrantem medietatis.

Hūc. cuius quarta est exhausta.

Extitisset. i. principaliter esset institutus cum alio et
sua exhausta esset.

Opes patris. i. testm̄ patris q̄d de opibus suis facit
institutiōe filij pupill⁹. r sub. et opes pupillares. p̄pter
sequentia. simul em̄ ista capiūt vñ. nam primū non ha-
bet vim nisi sit solēne. r scōm nō hz vim nisi valeat r p̄ri-
mum. Itē capiūt formam vt primo sibi: postea filio fa-
ciat. Itē originē quia ita demum valet pupillare si r si
bi fecerit. r p̄otatur hec. s. de vulga. substitū. l. i. s. quis
quis. r. s. p̄xi. r. s. si. r. l. qui plures liberos. s. fira. r. l. s.
et si plures. s. r. ex. r. l. ad trebel. l. ap̄d iulianū. s. idēz
iulianus. vbi r hoc dicit. Itē sicut cōtributio capit vim
quando esset vnus substitutus. vt. s. r. r. r. s. ita et quan-
do duo vt in nostro casu: nam relicta ab isto cuius pars
est exhausta: contribuentur cum relicta a pupillō in te-
stamento paterno: non tamen omnibus sed p̄o dimidia.
et sic non r tradit. s. p̄xi. s. quia ibi idēo oīa contritū
tur: quia vnus solus erat substitut⁹: hic autē m̄ erāt duo.

Subducta. i. decedente in pupillari etate.

§ **S**ubstitutiois. si habeas institutionis plana est. si aut si essent duo instituti et unus pars exhausta detraxeret falcidiam. ut. j. eo. in singularibus. alio est substitutiois. et tunc dicitur. unus. ut si quis unum substitutus oia tribuit. sic iste pro dimidia. s3. p. alia dimidia no. sed falcidia detraxit.

b **O**neratio. si seculis tabulis.

c **P**upillus. qui decessit.

d **R**elicta. in primis tabulis que tacite repetita intellegunt a substituto. ut. s. de lega. l. l. licet.

e **S**it. legatus si solvant que sunt a pupillo relicta.

f **I**n omnibus. potest legi et interrogari.

g **A**t quin. operatur. et dicitur. si a se non relicta solvant non si a pupillo relicta solvant.

h **P**atrat. id est instituitur que h3 qrtā non dedit falcidiam. rursus g nec iste cum ei coparetur. ut. s. l. i. sed vero. et c.

i **S**i negem. si eum retinere quartam dicem. s3 ea que vulgo dicitur. s3. pri. vbi dicitur contributio ne faciendā relictorum in primis et secundis tabulis. et vna falcidia detraxerit.

dā. et dicitur. j. eo. l. in duplicibus. sed al. dicitur pbatum est in substituto qui est oneratus in pupillari substitutione et aliud in eo qui non est oneratus ut inferiora immunt. et fin hoc est probatum. ut. s. eo. s.

l **E**xiliter. nunc solvit. et est in subritate non in utilitate hec diversitas. et est sic que variato admitatur. s. de inoff. testa. l. papianus. sed nec impuberi. atque contra. s. ritu. l. i. uice si non.

m **D**esideret. quia pro instituto habetur. ut. s. dixi. et sic detraxit quartam ex sua pona de legatis ut a se relictis.

n **L**argiat. si sufficiat inspectis legatis a se relictis. sic ut. s. de mino. l. et si minor. alij dicunt largiat. i. exhaustat inspectis legatis a pupillo et a se relictis. et fm pmā pūcta post dictionē substitutus. fm alij post dictionē eius.

o **N**on insolidum. puenit ergo cum alio in effectu. et vtrobique detraxit falcidiam. sed primo ex sua pona. scdo ex pona pupilli. nichilominus ex sua et de vtro usq; detraxerit.

p **S**i pupillo. qui soluit legata insolidum.

q **C**antum. quod fieri debuit. ut. j. eo. l. as. cu. et j. ritu. l. l. i. y. m. et s. eo. l. i. s. in arduum.

r **I**nterit. si amplius solvantur que lex falcidia patit reddi.

s **D**uobus. substitutis. tam onerato ex pona sua tū

§ onerato ex persona pupilli et sua.

f **C**oheredem. ipius pupilli.

t **S**ubstituter. pupillariter a filio in primis tabulis. et a substituto in secundis.

v **C**ontributione. ut. s. eo. s3 qd vulgo. et s. filio. et j. eo. l.

in duplicibus. s3 qd filium. et s3 coheres. et s3 si ita. et s3 vulga. sub. l. cohredi. s3 coheres.

x **A**b instituto extero. i. scilicet. na aliter erat filius. et sic est casus ablanuus.

y **N**o oportet. hoc est j. s. eo. s3 qd vulgo. vbi fit contributi.

z **S**ol. dicit hic ceteris. s3 a pupillo dat. et in primis tabulis. na i scdis nulla sunt legata relicta. vbi sic fm j. vel fm j. eo. enā ibi substituitur non erat institutus. hic erat. et ita fit ibi contributi bonorum pupilli et prius et legatorum. hic autē nō fit contributi portio. s3 huic solutio videt obsare. s3 de vul. sub. l. cohredi. s3. vbi fit contributi et tñ erat instituit et substituitur. et eodē mō obsaret huic. s3 in pn. vbi no. trā fm azo. prīmū qd legatorum. i. relictorum a pupillo et ab ei

dē in diversis partibus instituto contributo semp fiet. Bar.

Questitū est si quis pupillo coheredem substituisset: quē admodum ratio legis falcidie inqri debeat: quale est qd vulgo dicitur: legatorum rationem separadā: dixi qstum ad legata que pater a filio: itē a substituto reliquit: nullaz fieri posse separationē cū cōmuni calculo subjiciantur: et inuicē inducant contributionē. sed legata que ab instituto extero data sunt pmisceri ceteris nō oportere. idq; quartā pupillo dante portiois habere substitutum: qstus suā portionem habeat ut institutus: et aliā causam esse eius qd ex varijs partibus heres scriberetur. Vbi enim legatorum confundi rationem non minus qm si semel fuisset nuncupatus ex ea portione que conficeretur ex pluribus: neq; referre pure sepe an sub diversis additionib; lit heres institutus.

pupillo et ab ei substituio i pupillari substone fit contributio: siue substituitur erat ei cohers siue no. ut in pn. h. ur. s. et in j. ro. et j. ca. l. s. si. et d. l. s. de vul. sub. l. cohredi. s3 cohers. i. pn. s3. cōm. qd relictorum a cohrede ipuberi et relictorum ab ipubere in initione nō fit contributo vti h. qd accipe cum portio ipubere sit gūata q aduenit substituto ut h subijcit. s3 si succedat portio sit gūata. ut. j. eo. l. qd si alter utro. et tr. j. eo. l. qd si dū. s3 qd filium. et distit. s. e. l. i. s. si cohredi. Tenu qd relictorum a cohrede ipuberi in istone et relictorum i pupillari substone fit contributo ab hrede substituto: sic p. fusio bonorum ut augcant alterutra legata. p. p. altera bona: nō em cohers detraxit falcidiaz de pupilli bonis. s3 i suite h3 falcidia. h3 ea detraxeret extrane. et est rō: qd extrane nullo mō h3 falcidia. m c aliqd nisi et p detractōes ex lege falcidiaz pūlat. ut. s. de vul. sub. l. cohredi. s3 coheres.

z **S**ubstitutum. eundēq; coheredem.

a **S**uam habeat. hic ergo accrescit grauata nō grauatē: ut modo no.

b **P**aribus. ut titium instituo ex ser vncijs et cētum lego. Item instituo eundem in alijs sex. et ducenta lego. na fit contributi ac si ex asse simul instituisse. et trecē tas legasset.

a **C** Substituit. pupillariter: quod potest. vt insti. de pu. substit. § non solum.
b **C** Secundis. aliter si primis. quia illa legata nō confundunt. nec fieret eorū cōtributio nec auferent. ppter eratē pupillarem. vt. §. ppi. §. 1. quod supra.

c **C** Necessario ratio. relictorū i pūmis tabulis. s. ab instituto r relictorū i pupillari sub. vt. §. de vul. l. sub. l. coheredi. §. coheres.

d **C** Extiterit. alis nō valeret relictū a substituto exheredatū: h̄ aliqd exheredatō fuit relictū vt. l. e. l. q̄ funduz. §. q̄ filios. r. C. de leg. l. cū qdā. r. §. ff. deico. l. pe. et facit §. de leg. l. plane. in prin.

e **C** Debitor. re putaret. i. ante acciper. sed hoc nō dicit bene detraheret. vt. C. ad l. fal. l. i. iponēda.

f **C** Arbitrū. qui i talib⁹ dat. vt. l. i. l. §. cū dicitur.

g **C** Volūtas. speciale est hoc etiam iure veteri vt ceter fal. ex volūtate defuncti. sic r alis

C Si q̄s exheredato filio substituit herede instituto: et ab eo tabulis quoq; secundis legauerit: necessario rō confundet. cum iō legata valere dixerit iulian⁹ a substituto relicta q̄ idē patris h̄rs extiterit.

C Pot heres grauari vt falcidiam sibi cōpenset in debito. Bartolus. I dem.

S Debitor creditore herede instituto petijssz ne in rōne legis falcidie ponēda creditū suū legataris reputaret: sine dubio rōne doli mali exceptionis apud arbitru⁹ falcidie voluntas seruatur.

C Qui est in potestate alteri excusaf si ab eo tacitū fideicommissum suscepit. Bar. I dem.

S Tacitū fideicommissum seruus iniungente dño suscepit: habiturū eū legis falcidie beneficiū (q; parere dño debuit) cōstitutū ē. Idē q; pla

tet a viro r vir cū non sit liberat⁹ repetet a patre vel eius coherede cōdictione indebiti. vel ob causam vel sine causa. vt. l. de sol. l. q̄ hōlem. §. si gener. r ar. l. l. pri. §. ex donationibus. sic quidā. sed nō videt posse pcedere: q; cū ipsa heres extiterit patri videt q; in hereditaria portione debeat ei obshare exceptio si velit petere a viro: cū tā eā soluerit p̄ri. vt. §. fo. ma. l. si cū doct. §. si p̄r. et de pig. act. l. soluti. §. soluti. r. §. de reg. iur. l. et qua persona. r. §. de l. ij. l. cum pater. §. qui dota. l. r. §. fina. tu ergo dic q; nō petijt nec exigit cum iudice vel sine iudice. qd autē si petijt s; nō exigit. Rñ. aut l. si fuit contestata aut nō. p̄tio casu transmittit ad heredes fm naturā actiōis et stipulatu quam olim habebat non quaz hodie h; ab actione rei vxo. vt C. de rei vxo. act. §. et hoc ex rei. et sic cōputat in fal. in scōo habet pro non penta. vt. l. rēra. habe. l. ampli⁹. item qd s; ea sententiē. Rñ. cōputat

in filia q̄ fuit i p̄ris p̄tate. **C** Extra cām testamēti capitur i falcidia seu trebellianica nō imputat. Bar. I dem.

Pater filiam q̄ a viro dixerat herede p̄re instituit r ab ea petijt vt fratris et coheredi suo portione hereditatis sue acceptam deducta sexta restitueret admiffa cōpensatione dotis in falcidie ratione. si pater dōtē consentiēte filia nō petijssz: falcidiam quidē iure hereditario dōtē autē iure p̄prio filiā habiturā r̄ndi: q; dōe in hereditate patris nō inueniretur.

C Onus nō deducende falcidie ex alio testō obite cū alijs legatis r alijs oneribus commiscetur. Bar.

C Aua nepoticibus heredib⁹ institutis fideicommissum: vt omiffa retentione que per legē falcidiam ex alio testō cōpetebat:

falci. in casibus multis. vt no. l. ad trebellianū. l. marcellus. §. in mul. quod autē. regulariter cōtra. vt. l. e. l. quod de bonis. §. si. tis casti. et. l. titia. Itē huic. l. §. de l. ij. l. cū pater. §. nico. ibi plausibus ces ne r. vbi dicit iniquitate occurrere. sed dicit. R. q; cōtas ibi p̄feret. et sic remanet huic §. sed §. eū. l. ad trebel. l. lucius. §. marit⁹. r. ideo dic ibi esse iniquū inspecto iure cōmuni: sed hic inspecta voluntate defuncti est equū: vt nō habcatytrāq; falci. scz sciane r meiane hereditatis. que p̄ualet vt hic dē. et facit. C. de here. insti. l. si p̄p̄sandi.

S Tacitū. qd hoc sit dic vt. §. de iure fil. l. iij. in prin.

S Iniungente. i. necessitate iponēte. secus autem si seruus cōsentiret sp̄dte. ar. §. si q̄s aliq̄ue te. pro. l. i. §. i. nā nō cōputat istud inter atrociora r ita non iputat seruo si ei pareat: alis secus. vt. l. de reg. iur. l. ad ea. et de act. r ob. l. seruus. r. §. de nora. l. ij. §. is qui. r. ad. l. aquil. l. liber homo. in prin. Recursus.

C Habiturū r. secus in libero homine. vt. §. de his q; vt indig. l. heres.

C Patris potestate. secus in emācipato. vt. l. ad. l. cor. de fal. l. diuus. et. §. de his qui vt indig. l. in fraudem. §. si. r. l. post legatum. §. si seruum.

Pater. diuerterat. sine culpa: alis dōtē amiffisset. vt. C. de repu. l. consensu. §. hec nisi vir.

C Si pater. munc rñ. et dic nō petijssz ea consentiente. sed ea ignorante petijssz fal. qui dem r. r. est ratio q; mulier patre mortuo tanq; p̄prio incipit habere dōtē q; pe

in fal. vt. C. cōia vtrius. i. l. si. fm Bzo.

C Proprio. improprie loquitur hic de quarta iure institutiōis. in qua cōputatur solum qd capif iure hereditario. vt. l. e. l. qd autē. r. l. id autē. r. l. in quarta. in pn. sec⁹ autem in debito iure nature in qua iputat r qd capitur iure legati vel alio modo relicti: sic dos. vt. C. de inoffi. testa. l. qm. r. no. C. cōia vtrius. i. l. si. q̄ sunt contra.

C Nō inueniret. sed extra r quasi p̄p̄riū patrimoniū mulieris. vnde querit an mulier sit dña rei dotalis. Bzo Mulier q; sic ar. huius. l. Itē an possit institui i dote sua: videt q; an dota nō vt hic. sed plene dic de vtroq; vt. §. de mloi. l. deniq; §. lis rei sed vtrū. in fi. et facit. l. de col. bo. l. i. in fi. et. l. seq. r. l. ad trebell. l. mulier. §. cū proponeretur. r. l. a filio. r. C. de re vxo. cas. ac. §. r hoc. Itē cōtra huic. l. §. e. l. si debitor. speciale est in filia ne oneret in falcidia iure institutiōis debita: hoc est vt eā cū debito dotis teneat cōpensare sicut r alio casu. vt. l. l. p̄ori. §. cū fideicommissum. r. ceter etiā hoc iō: quia hic volebat pater compensare quod auus debebat non quod ipse: vt ibi.

C Competebat. laue fuerat enim heres instituta hec auia: r legato puta relicto ticio: r sic erat grauata: r sic de tractura erat falcidia quā voluit retinere suos heredes. r sic est eis onus r ticio r seio vtilitas qd onus vna cū ceteris onerib⁹ defalcabit nepotes heredes auie. vel dic q; hi nepotes ab alio fuerāt instituti et grauati. sicq; fal. erat de tracturi: sed auia institūdo eos p̄hibuerat. r dicit p̄us.

14

Solida relicta in primo testō. Idē si dixisset aua de relicto a se. nā nichilomin⁹ defalcarentur. vt. l. pr. §. fi. sed cōtra. §. eo. si debitor. vbi cessat fal. ex voluntate defun-
ci. sed ibi speciale. alij q̄ hic ex alio testō nō ex testamen-
to aue cōpetebat his nepotibus hoc debitum. s. quarte
deductio. sec⁹ au-
tē si ex testō eodez
cōpeteret debitum
vt ibi. sed tūc spe-
ciale ibi vt dixi.
b **D**atū. s. omis-
sione falcidie.
c **Q**uog. s. non
deducta q̄ra l. cō-
tributio: quia de
eis hic tāq̄ deuo
legato detraheret
falcidiā.

Duob⁹. a q̄-
bus legata reliq̄t
nec ob. §. eo. l. in ra-
tione. §. si filio. in
pn. sed ibi duoyū
hic q̄ duob⁹ vn⁹
substitut. p̄reca
z ibi dicit postea
fieri cōtributionē
sed magis videtur
cōtra in eadem. l.
§. questū. ibi. sed
legata. nā hic por-
tiones miscentur
sz ibi idē erat sub-
stitutus et l. parte
institutus: hic tñ
substitutus.

Substitut⁹.
si ponas separati
substitutis planū
est: vt si p̄m⁹ h̄s
decesserit in pupil-
lari etate eidē sub-
stituto talem vt sempronij. Itē si secūsdus decesserit i pu-
pillari etate eidē substituo. nā siue simul siue diuersis tē-
poribus decesserit vtriq̄ est heres substitut⁹: vt hic in pn.
dicit. si autē dixit si ambo decesserit in pupillari etate: tūc
distinguitur an simul moriant⁹: et tūc idē est q̄ in p̄mo. q̄
vtriq̄ ex testamento succedat. vt hic in pn. §. aut diuersis
temporib⁹ moriant⁹: tunc vltimo tantum vt hic: q̄ si fra-
ter z c. z. §. de vul. substi. l. qui duos. z. C. de impu. z. al. sub.
l. penul. nec ob. §. de inuito testa. l. pe. vbi vno decedente
vocatur substitut⁹: sed ibi separatim substituat⁹: vt dic
vt. d. l. C. de impu. z. al. sub. l. pe. no. Item ad idē est cōtra
J. ad trebel. l. heredes. §. cū ita. sed ibi in fideicomis. et fa-
cit J. de bo. pos. fm. ta. l. pe. in pun. et. §. de vulga. substi. l. ex
duobus. in pun. sed ar. contra. J. ad trebel. l. cum.

Alterius. ex substitutione.
Legitimus. quod est in eo casu quādo non separa-
tim singulis sz cōiunctim eis substituit⁹: puta dixit si am-
bo decesserint in pupillari etate substituo eis sempronij
quando inuicem eis succedunt: vltimo decedenti succe-
dit substitutus. vt. §. de vulga. substi. l. qui duos.

Substitutus. sz heres exstitit.
Non cōfundatur. qz in ea non habet locum substitui

solida legata fratrib⁹ et cohe-
redib⁹ soluerēt: recte datū b̄ fi-
deicō. rñdi. sed huius quoq̄
onus in cōtributione venire.

Si vn⁹ plurib⁹ substitutus
vtriq̄ directo succedit contri-
butio h̄s locum: secus si vni di-
recto alteri p̄ sequentiā. B.

Duob⁹ ipuberib⁹ substitui-
tū vtriq̄ h̄rē existētē in alte-
ri⁹ h̄rēditate falcidia nō vt iue-
nit: si de bonis alteri⁹ ipuber⁹
q̄rtā partē h̄rēditat⁹ p̄ris q̄ ad
filios puenerit retineat. Sz si
frater fratri legitimus h̄s ex-
stitit: z ipuberi sup̄mo sub-
stitut⁹: portio q̄dē p̄nozi bo-
nozi quā intestat⁹ puer accep-
sit rōne falcidie nō cōfundet⁹:
sed q̄rtā ei⁹ tñ portio sub-
stitut⁹ retinebit quā ipubes
acceperit q̄ substitutū h̄uit.

Falcidia refecat etiā libera-
tionē factā ex cā legati v̄l dōa-
tionis cā mortis. Alexā. Idē

Quod de bonis iure fal-
cidie cōtribuendū est a
debitore cui mort⁹ cā pacto
debitū remissū est: in factū cō-

trio: sed in testamento fuit delata fratri.
l. Impubes. vltimo decedens.
l. Acceperit. vltimo decedens. nam primus nō habuit
substitutū: sed legitimū frat̄ heredem.
m **Q**ui. impubes.

cepta replicatiōe retinebitur.
Pactū factū in vita defun-
cti de falcidia nō repetēda nō
valet. Bar.

Frater cū heredē sororem
scriber⁹: z aliū ab ea cui dona-
tū esse volebat stipulari cura-
uit ne falcidia vteret⁹: z vt certā
pecuniā si cōtra fecisset p̄sta-
ret: p̄iuatorū cautione legib⁹
nō esse refragādū p̄stitit: z iō
sororē iure publico retētiōnez
habiturā: z actionē ex stipula-
tu denegandam.

Licet q̄ vnū legatū solue-
rit integrū: nō phibet ab alijs
legat⁹ falcidiā detrahere. B.

Nō idcirco min⁹ falcidie ra-
tionē i ceteris annuis legatis
admitti visum est: qz p̄rio ac se-
cūdo anno sine vlla detractio-
ne fuissent legatario soluta.

Quod defunct⁹ dz heredi vt
es alienū deducat: nisi testator
phibuerit. nec videt phibere
li eū grauat⁹ p̄p̄na bona sua
restituat. et fruct⁹ p̄cepti iudi-
cio testatoris in debitum im-
putantur. Bar.

Denegandā. si ipso iure vel exceptione repellendam
sic. §. de cōdi. insti. q̄ sub cōdi. et no. qz aut est cōtra legem
stipulatio vel pactū: tūc nec p̄ncipale nec pena valet: vt
hic. aut fm. l. et tūc vtriq̄. aut p̄ter legē. et tūc nō p̄ncipa-
le sz pena. q̄ dic vt no. C. de pac. l. pacta. Itē not. q̄ hic. §.
videt hodie corrigi. vt i auf. de here. et fal. §. si fo. ex. col. l.
t **D**etractio. vel cautione de legatis restituendis si
falcidia appareat.

Soluta. s. ratio que poterat retineri. et hoc si p̄ erro-
rem faci. vt. C. eo. l. error. sed quid si ex certa scientia: Re-
spon. hoc iure non nocet in alijs. vt. C. e. l. i. iponenda. in
fi. hodie contra. vt in auf. de her. et fal. §. non autē. col. l. i.
Item contra. C. de fideicō. l. i. vbi t̄rimo p̄iudicat: sed
hic fuit minus temp⁹. et sic intelligitur. C. de pac. l. si cer-
tis an. vel ibi in contrario erat duplex fauor alimentorū
z vltimē voluntatis. vel refertur in inutile propter min⁹ so-
lētē voluntatē vt ibi. an propter falci. vt hic. et facit. C.
neykoz pro mari. l. fi. et. C. de v̄sur. l. creditor. z J. de op. et li-
ber. l. operis. sed argu. contra. C. de non numera. pecu. l.
cum fundum. et. §. de iudi. l. si fideicōmissum. in fi.

Quod de bo-
nis. obitore.
cui fuit liberatio
relicta et cū possit
falci. retinere in to-
tū liberavit heres
o **P**acto. mari-
me. nā idē est si ac-
ceptione. vt. J.
e. l. querebatur.
p **R**emissus est.
a testatore vel ab
h̄rē errore faci
nō interueniente.
nā sic dicit in lega-
to. vt. C. ad. l. fal. l.
error. z donatio cā
legato. vt. C. de do-
moris similis est
na. causa mor. l. fi.
z sic nō ob. J. eo. l. q̄
id q̄. et. C. ad. l. fal.
l. l. fi. qz ibi sciēs
soluit vel p̄misit. z
facit ad. l. §. de leg.
ij. l. cū pater. §. me-
uio debitori.

Donatū. cau-
sa mot. vt penam
de qua subijcit.
r **R**efragādū.
no. sic. §. de lega. l.
l. nemo p̄t. z J. de
suis z leg. l. fi. z. §.
de pac. l. ius publi-
cum. argu. contra
§. de leg. ij. l. codi-

Donatio cā
legato
similis
est.

15

a Quod auus. puta.

b Solus. idco dicit solus. vt melius conueniant sequentia. nam cum alio no deduceretur totum debitum ex causa tutele. Item nec confunditur ne compensatur cu fructu. is nili pro hereditaria portione. pro alio ageur contra heredem. vt. C. de neg. ge. l. si ab eo. Recur.

c In ere. i. inter cetero es al enuz. vt. C. e. l. in ipone da. r. l. irruu.

d Statem. puta. rrv. an.

e Videt. i. q. ta toto te voluit cu tenere vtraq bona non id vt velle remitti es alienum si hoc e. presle distulit. vt. C. l. si de bitor. Recur.

f Propria. per qd appet qd sicut p ppua no tollit es auenti. sic p hereditaria. ar. C. de diuer. re. l. si libellu. vel aliter qd voluit cu hre. ppua et ppua est qd ab suo debet. ergo et illud voluit de trahi auus qd ex cau sa tutele d. bitur.

g Ollendit. cum sit e. ederet infra certa etatem debe ret restitui tam ppria qd hereditaria.

h Impleta. q. decessit ante co. letu. rrv. an. sine libis.

i hereditatis. auit.

k Copensabunt. reliq fructu qdranti im. utant. vt. j. co. s. fructu. et. j. ad treb. l. in fideico. r. l. m. m. et. j. e. filio. secus est in liberis pmi grad q debet habere qra in rebus pncipalib no p iputatione fructuu. v. C. ad treb. l. in dem. q. et. j. r. no. h. q no lucra fructu si. i. cedat qnam cu pputat i debito. l. eos pcpit ex iudicio de funci. qd e i illd qd distulit. i. ad treb. in fideico. in pncipio. sed eli h vt dixi. i. ad treb. l. mulier. s. penul.

l Sed quartam. hereditatis auit.

m Reliquit. l. q fuerat mouctis aut. no aut de bonis p prijs nepotis. Sj nuqd heres nepotis tenet ppua restituere. Ri. ita si pter qra tm habeat ex bonis aut coputa tis eta fructu qra in bonis nepotis erat. C. de iure do. l. cu pte. r. s. de le. ij. un. i. atoz. s. f. i. sic bona nepotis no de falcabit. qz de auitis detrahedo qsi. ppuo u qra detrahit se videt. r. est ro. qz de bonis defuncti. put erat tpe mortis debet fal. detrahi. vt in sili. ad. l. falci. s. cum aut. m.

n Cu fideico. marit ab yrore institutus fuit rogat hereditate filio coi restituere r pater postea filiu sstituit dic edo q prima hreditas copensaret cu eo qd pater debebat ex testamento matris. dic ergo qd ille filius debet habere quadrante hereditatis pte. i. oim eoru que inueni i bonis patris tpe mortis. de dodrante vero qui remanet debet detrahere fideicommissum sibi relictu vt es alienu id est dodrante hereditatis maternae na plus venit in fi

deico. qz pater potuit detrahere quartam treb. de residuo soluit legata r fideico. et sim hoc die filio debent. i. ex testamto. r qd dicit ponit cepetit. i. a filio legatariorum ex testamto pnt p falcabit. i. dicitu debitu sibi qdrans. i. i qdrate toto cu illu a patre habeat cu effectu. Itē qd subycteris alieni id e fideico. a matre relictu. r hz hoc coputabit in fal. debitu a pte. hz p hoc dixerit. sic est i. s. e. l. si de bitor. sed die aliu in filijs vt hic. r. s. e. l. i. pater. in pun. qd in detuor extraneo ex to. o. i. i. i. t. uo he rede. qm magi pmittit lex r sanet voluntati testator. vt copenset debitu r coputet i fal. qd cu instituit filiu creditore pvt hic. vel lco p or intel ligi qd hic dicit qd filio iste fideico. qd sibi debet. i. dodrante hereditatis matris d3 iio. ppen sare in qdrate que hzi i bonis patris. pcurrite quantitate. si aut p est in fideicom. qd in illo qdrante. id qd su

bitum cum fal. no compensatur eta si hoc testator. expref sit. Bartolus.

Quo fideicommissu ex voluntate matris a patre mortiente obitu filio pater hreditate sua qua in filiu coferebat pperari voluit qd filio dber: si ro falci die ponit cepetit/fini quadrantis que ex bonis prijs cu effectu pcepit copensabit: atqz ita supstiuu eris alieni dodranti tantu detrahitur.

Quod ab herede uxoris ex donationibus marito ei factis debet reddi: venit deducendū vt es alienum. Alexan.

Ex donationibus uxoris collatis qd heres ei reddere viro cogit i bonis mulieris no erit: ita fit locupletior vt tanto paup. o. esse videat.

perstiuu est detrahet filius ex dodrante bonorum patris notum. i. que inueniunt in bonis patris tempore mortis. de eo autem qd remanet soluet legata r fideico. r sic non ob. s. eo. l. si debitor. r facit ad hoc. s. de. l. ij. l. cum pater s. i. i. uo. sed ob. s. e. l. pater. sed illud fauore donis. Item ad hoc ob. s. eo. l. pater. s. i. i. sed die vt in f. i. u. d. e. s. i. r. r. t. i. dicit qd pater quartam poterat remanere de hereditate matris: r filio dodrante restituere debebat. debet igi vnu compensare de tribus quadrantis sibi d. bitis cum eo que pater dat quasi de suo. r sic habet filius tres quadrantes. i. duos q remanent vt a patre d. bitis. r tertiu qui m. i. s. p. comp. anonem. et alio no que videt pater p compensatione dedisse soluet legata r fideico. vt d. a. u. r. s. rebus patris r detrahet fal. vt de. c. r. s. bonis. a. s. tres quadrates vt es alienu habebit filius: nec minuunt per hoc qd pater voluit totu debitum extingui per copensationem: sic est cotra. s. e. l. si debitor. sed solue vt dixi sim pui mam positionem casus.

Reddere. quod est i quo fuit locupletior donataria. vt. s. de dona. inter virum r viro. l. si sponsus. s. f. er quo ipse predecessit. vt. C. de dona. inter virum r viro. l. a marito. Recursus.

Locupletior. s. vir.

Videatur. mulier vel eius heres: vel secundo ita fit locupletior: mulier vt tanto videat pauperior: quia tantu habet necesse restituere. It. m. respectu h. e. l. r. quasi ab his quod ab futurum est. vt. s. de neg. ge. l. ij. e. l. si quis ma. et contra adesse quod est affuturum. vt. j. de reg. iur. qui actionem. Recursus.

a Minuit. dolovei culpa.
b Non perit. si ipsi heredi mulieris. ar. ad treb. l. m. n. l. i. sed enim.

c Fructus. qui sati erant tpe mortis. alioquin nō com-
putantur in fal. vt in l. i. e. s. q. n. t. ar. et. l. eo. l. in quantitate.
q. sunt cōtra. l. 30.

d Relictos. nō
expresse s; p. n. a
vt subicit in rōne
r. c. qz cum p. d. u. le
gat sub cōditōne
sub eadē videt le-
gare r fruct. vbi
ergo an cōditōne
p. cap. r h. s. i. u. sūt
r p. n. t. i. fal. vt
d. h. c. si aut exp-
se essent r l. i. c. n. v.
n. r. t. in r. i. t. u. t. i. o.
nē. vt. ad. treb. l. i.
in fideicō. in p. n.
r. y. l.

e Accepto face
re. i. p. u. t. a. r. e. h. o. c.
et in q. r. a. i. u. r. e. m.
an in q. r. a. i. u. r. e. m.
tā i. p. u. t. a. r. e. h. o. c.
fruct. nisi in libe-
ris p. n. i. g. r. a. d. vt.
C. ad. treb. l. i. i. u. b. e.
m. u. s. l. e. c. i. n. q. r. a.
i. u. r. e. n. a. t. u. r. e. l. q. nō
cōputant. vt. C. de
i. n. o. f. f. t. e. l. s. e. m. u. s.
n. u. i. i. n. c. a. s. u. vt. s. d.
i. n. o. f. f. t. e. l. p. a. p. i. m. a.
n. u. s. s. i. c. e. d. i. t. i. o. i.

f Quarte fru-
ctus. hoc est g. n. a. l. e
in o. i. q. u. a. r. t. a. vt. j.
ad. treb. l. i. in fidei
com.

g Nec ad rē. i.
ad impediendum
quarte fructus.

h Ceperit. lex
falcidia.

i Fructus. inte-
gros. ad h. j. ad tre-
bel. l. m. i. t. r. s. i. h. e.
res. Accur.

k Fideicō. fili^o
i. s. t. u. t. m. a. t. r. e. cū. a. l. i. o. r. v. t. a. u. g. e. r. e. t. p. o. r. t. i. o. n. e. i. n. f. i. s. p. l. e. g. a. u. i. t.
et fundu. die q. suppledu. i. augēdu. nā si v. l. s. dicere q. v. l.
let ei supplete portionē. i. fal. aut debuit iure nature: aut
iure institutionis. de prima nō: qz iam esset salium qd in
fi. s. dicitur in ea bñ cōputant que relinquuntur iure lega-
ti vel fideicō. in tēba nō: qz illa nō posset suppleri p. legatū
vel fideicō. sed tñ iure hereditari. o. vt. j. e. l. i. n. q. r. a. d. i. c. e. r. g. o.
q. v. o. l. e. b. a. t. a. u. g. e. r. e. p. o. r. t. i. o. n. e. m. h. e. r. e. d. i. t. a. t. i. s. q. u. ā. s. i. b. i. r. e.
li. q. u. e. r. a. t. v. t. h. a. b. e. r. e. t. e. a. m. m. a. i. o. r. e. m.

l Ratione falcidie. detrahit nisi coheres fal. vt hic. et
C. l. a. coherede. nisi i. ipse a matre coherede fideicō. sibi
relicuū similiter peteret. vt. j. e. l. i. n. e. s. e. m. u. s.

m Percipiet. nisi ideo legatū dari est: vt integra lega-
ta a se relicta presert. vt. j. eo. quod autem. in fi.

n Quarta. reliquit testator in legatis ultra dodrantē:
sed dixit q. res que remanebat h. d. i. v. a. l. e. b. ā. t. plus q. v. a. l. e.
rēt. vel eōtra q. res legate valerēt min⁹ q. v. a. l. e. rēt. qd si v. e.
rū cēt cessaret fal.

er reliqs falcidiā plenā p do-
li exceptionē retinere pōt etiā
p his q. i. a. data sunt. s; r. s. i. v. n. a.
res sit legata cui⁹ pars soluta
sit: ex reliquo potest plena fal-
cidia retineri.

o Legata relicta i. m. i. s. t. i. t. a. cū
legatis relictis postea contri-
buunt quo ad diminutionē p
pter defectū patrimoniū faciē-
dā: s; nō quo ad diminutionē
faciendā rōne falcidie. Bar.
r. Alexan.

p post missionē faciat
codicillos miles r. i. t. r. a.
annū decedat ex testō qd i. m. i.
l. i. t. i. a. i. u. r. e. m. i. l. i. t. a. r. i. f. e. c. i. t. p. l. e. n. a.
legata/ ex codicill⁹ habita fal-
cidie rōne p. s. t. a. r. i. d. e. r. e. v. l. 9. S; z.
res ita expedit: si cū q. d. r. a. g. i. n.
ta haberet/ testō q. d. r. i. n. g. e. t. a. : c. o.
d. i. c. i. l. l. i. s. c. l. e. g. a. u. e. r. i. t. / e. x. q. u. i. n. t. a.
parte. i. o. c. t. o. g. i. n. t. a. q. u. e. a. d. l. e. g.
gatarū ex codicillis perueni-
rent/ si falcidiā nō pateret: q. r.
tam id ē. r. x. h. s. r. e. t. i. n. e. b. i. t.

q Filius. miles pōt grauari
patre ab intestato vt peculius
restituatur: r. p. restitutiōne pecu-
liū efficiat hereditariū: r. fruct⁹
medio tpe pcepti in falci. com-
putantur. Bar. Paulus.

r Filius. qui militauit
patre decedēs patris sui
fidei commisit codicillis vt pe-
culius suum castrēse ticio post
mortem restitueret. querebat

lin testamento. Accursius.
r. Quonia parte. s. qua dringentorum quorū quintam
legasse in codicillis videtur: cum centū que vltra primor-
niū sunt nō cōputent. vt. j. eo. l. in quantitate. s. fi.

s Que. scilicet quinta.
t. Peruenient. ergo quinta pars et vnoquoq. legato
decedit: quia eatenus cuius plus legauit q. haberet. l. 30.
vt. j. e. l. in quantitate.

v Non patretur. legatarius. et fa. s. de inoffi. te. l. pa-
pinianus. s. si quis in.
h Filius. qui militauerat. quondam. sed tempore co-
dicillorum est veteranus. Accur.

fruct⁹
an in q.
tā ipu-
tari de-
beant.

16

17

18

a **Quartam trebellianicam.**
b **Legem falcidiam.** i. senatusconsultum trebel. vt. i. ad trebel. l. i. §. hoc autem. r. l. recusare. §. i. r. de alia iure institutionis cōtra q̄ habet locuz ab intestato. vt. c. q̄n di. lega. ce. l. f. sed hic de ea potest loqui. r. inducatur vt simile.

c **Hereditatem esse.** vt. i. de castre. pecu. l. ij.
d **Placeret michi.** r. bene. vt. i. de stipu. ser. l. si seru⁹ cōis. in pun. r. i. de acq̄. re. do. l. quod meo.
e **Exerceat falcidiam.** vt. s. ea. l. §. i. r. non est ibi hereditas: q̄ imo est p̄ fictionez vt subijcit etiā hic.

f **Es nemo nūc soluit.**
g **Bona.** l. z non vt hereditatez. ad q̄b est. s. de mino. l. iij. §. p̄ponius.
h **Hereditas scripius.** p̄ a filio. vt. i. de castre. pecu. l. p̄ q̄ castre. §. i. vel dic heres scriptus. f. q̄libet etiā a nō milite. vt. r. s. eo. l. i. §. ad eos. et

falcid. lo cū hz lz testm̄ si valeat.

19

20

iducit lz nō valeat cū hz lz testm̄ si valeat. §. si q̄s om̄i. cau. testa. l. si suū. §. i. r. i. ad treb. l. i. §. i. fl. l. i. r. i. d. cast. pecu. l. si filiusfamilias. et. l. p̄ponatur.
i **Inducamus.** q̄zola vult restitui nullo detracto. vt. insti. de fideicō. h. re. §. restituta.

j **Dignū.** imputada. que fuerūt p̄ciuz: q̄ ea hz iure hereditario. reliqua quoz intelligunt esse legata. r. facit. i. eo. l. ad veteram. §. i. r. l. qui fundū. in pun. et. l. in ratione. §. i. r. s. de lega. l. l. et si equo.

k **Si a seruo.** legatur. q̄b legatū tenet a principio: sed si iussu dñi a deat hereditate seruus fit nullius. vt. insti. de leg. §. an seruo. in fi.
l **In falcidiā.** nō cōputat in falcidiā vt eā inducat: sed vt ea submoueat. vt. s. de leg. l. i. l. cū filio. r. l. a filio. r. facit. j. eo. l. nō dubium. r. l. his autem. in fi.

m **Pupillus.** pubertati proximus. vt. nō. ob. s. de cōdi. in debi. l. q̄b pupillus. et non sit locupletior: al̄s etiā ciuilit̄ teneretur. vt. insti. qui. alie. l. z. §. i. Accur.

an vt heres quartam deduce re possit: dixi legey falcidiam inductā esse a diuo pio etiā in intestatoz successioib⁹ p̄p̄ si deicommissa. s; in p̄posito nec hereditatem esse: q̄zuis place ret michi extraneo herede isti tuto fieri hereditatem aditōe ei⁹. nā cum apud partē remaneret: ius p̄stinū durat r. peculū est. nec huic p̄trariuz est q̄ in testō ei⁹ q̄ apud hostes decesserit exerceat falcidiam. nā fictio legis conelie r. hereditate et heredē facit: sed nemo dubitaret q̄n debeat id quoz indulgeri legis bñficiū: si q̄dē quasi patri: familias bona restituerē cogatur: r. heres scriptus om̄i. ex testō aditione exēplo edicti legatoz noie cōueniet. his p̄sequens erit vt si ex fructib⁹ medio tpe quartaz r. quarte fruct⁹ habuerit pater etiā trebellianū senatusconsultū inducamus: et vtilis actiones exerceri possunt: fiatq; hereditas post restitutionem.

Speciū rei dicitur capti iure hereditario: r. ideo cōputat in quarta. Bar. Genuola.

Si dignū dece rūdū dādetur: sine dubio q̄nq; erūt iputanda falcidie.

Legatū inutile falcidiā nō inducit. Bar. Idem.

o **Hereditatis creditus.**
p **Numeratione.** facta tutoris auctoritate.
q **Et liberat.** vt. r. i. de solu. l. r. in numeratōib⁹. §. i. r. l. stichū. §. aditio. r. i. q̄n di. ce. l. cum illud. §. heres.
r **Fuissent.** vt. i. de l. id aut. f. Soluere vt. vt debitu.

Si a seruo meo herede instituto michi legey r. michi acq̄ratur hereditas: negat metian⁹ id legatū in falcidiā cōputari: q̄ nō debeat.

In cursu duaruz causarum impicitur illa que falcidiam minuit: et illa que repetitionem impedit. Bar. r. Paulus.

Si pupillus cui sine tutore auctore decem multo data sunt legatū a creditore meruit sub hac cōditione si dece que accepit heredi⁹ reddiderit: vna numeratōe r. implet cōditionē r. liberatur naturali obligatōe: vt etiā in falcidia heredi iputen⁹: q̄uis nō imputarent si tm̄ conditionis implēde causa data fuissent. adeo aut r. solueret videtur: vt repudiato legato vel sticho q̄ legat⁹ est mortuo: michi l. repetere possit.

Si iure potestatis vel dñij portio non grauata accrescit portioi grauate fit cōtributio: secus si e conuerso. Bar.

Si ego r. seruo me⁹ heredes instituti sumus ex diuersis partibus: nec a seruo erogatus est dodrans: his quibus a me legatum est contra falcidiā p̄derit q̄b ex portione serui ad me puenerit supra falcidiam eius portiois. ex cōtrario si seruo meo seruus

legat. sic obfuaat cū accrescit michi deficiēs coh̄rdis portio. vt. i. eo. l. q̄ si alituro. Dic q̄ si seruo. i. si a seruo meo iherito meū legey r. cōno seruo: excedit dodrās sue portiois: michi aut. l. a me legey. r. cui dā. alij q̄. f. meū dodrātē nō excedit: falcidia fut. i. legatū nō retinebit ex. r. a me legat⁹ q̄n itegre denē. r. hoc exēplo eodē. i. loquēte sibi mō i falcidia q̄b subijē. f. q̄n a me nichil eēt legatū. r. sic ar. s. nichilo ad parū. Alij ponūt q̄ ego r. seruo me⁹ essent instituti a me si bi fuit p̄legat⁹ seruo: r. a se michi. r. nā lz sibi detrahāt: p̄e tm̄ nō detrahet michi de. r. r. s. im hoc seruo meo ē datus cas⁹. r. in bis positū. p̄pe pōit. lz im p̄mā seruo ē ablatum cas⁹. r. in pōit. p̄ a me. lz huic positōi repuḡt lz. i. s. e. si a seruo meo.

t **Repetere possit.** q̄b al̄s possit ni si eēt debitu. vt. s. de cōdi. ob. cau. l. i. §. i. Itē hoc iure cōi naturali debito: p̄pediēte repetitōe. vt. s. de p̄di. idebi. l. naturalit. r. l. frater. r. i. de fideiuf. l. h̄s a de. §. q̄ si hic seru⁹. lz p̄ in itegrū restitutiōnez iuuat. vt. s. de p̄di. idebi. l. iter dū. r. i. de acf. r. ob. l. pupillus.
v **Ex diuersis.** vel equalibus nō curo. h.
r **Dodrās.** scz sue portiois: quia dodrās r. aliqd̄ vltra sibi remāct pu ta duo.
y **Legatuz est.** vltra dodrātē mee portiois.
z **Et.** serui fm̄ p̄dicta duo.
a **Ex cōtrario.** quia hic. et. s. ego r. seruo me⁹ fuim⁹ instituti. lz. s. sua portio nō fuit gra uata vltra dodrātē: mea sic hic eēt tra sua portio gra uata fuit vltra dodrātē: mea vero in parum vel in nichiluz ḡuata fuit. supiori q̄ casu sua pars michi accrescēs p̄ficiat meis legatarijs: h̄ si p̄dest mea n̄ ḡuata suis

a Decem michi. id est a me.
b Ex decem michi. id est a me.

c Exemplo. exponit prius. et dicit non retinebitur ex-
plo falcidie supioris. quia si hic seruo esset libera persona bene
posset retinere falcid. serui legati. sic ergo et dominus ex per-
sona serui. sed supe-
riori casu nulla fal-
cidie retineri ex per-
sona sui: cum non erat
grauat' ultra do-
drantem.

d Est enim. equis
vel non equis
e Falcidie. de-
trahende.

f Accipit. desti-
natione.

g Et si non pos-
sit. ipso iure vel do-
li exceptione. id est
replicatione. l. fal-
cidie quodammodo. et c.

h Submouenda. si velut vti fal-
cidia.

i Respondeo. quo
ad secundum.

k Coherede.
hoc si percipit pe-
cuniam heredis vel
corpus non heredi-
tariu. nec enim ipu-
tat nisi a defuncto
sit dictu. vt. l. co. l.
q. aut. si vero pec-
piat hereditariu
pecuniam tota ipu-
tat. vt. l. ad trebel. l.
duca. s. numis.
et c. de leg. ij. cu. pa-
ter. in pn. si autem
corpus heredita-
riu iputat: here-
ditaria parte non
strahit fal. s. volu-
tatem defuncti: alio
quin imputat heri-
ta hereditarie par-
tis. vt. l. e. l. ticia. et
l. in q. rta. et ad tre-
bel. deducta. s. nu-
mis. et c. fa. her. l.

l Coherede.
hoc si percipit pe-
cuniam heredis vel
corpus non heredi-
tariu. nec enim ipu-
tat nisi a defuncto
sit dictu. vt. l. co. l.
q. aut. si vero pec-
piat hereditariu
pecuniam tota ipu-
tat. vt. l. ad trebel. l.
duca. s. numis.
et c. de leg. ij. cu. pa-
ter. in pn. si autem
corpus heredita-
riu iputat: here-
ditaria parte non
strahit fal. s. volu-
tatem defuncti: alio
quin imputat heri-
ta hereditarie par-
tis. vt. l. e. l. ticia. et
l. in q. rta. et ad tre-
bel. deducta. s. nu-
mis. et c. fa. her. l.

m Sed cum. nunc ad primam questionem. et dicitur cohe-
res magis grauat'. Qui legatu. scilicet magnu. prestatur
est. scilicet coheredi. Accursius.

n Aliquid. s. modici. igitur si. et legata sunt ab eo cohere-
de. et ex eis vel et deducere quartam puta decem non poterit si
tantumdem. i. decem vel plus est a coherede illo relictum.

et decem michi legata fuerit: ser-
ui falcidia ex decem michi lega-
tis non retinetur ex exemplo eode falcidie: nam quarta retinetur ex per-
sona serui quibus de mea portio-
ne nichil exhaustum sit.

Ad quod iure legatarij percipi-
tur in quarta non imputatur nisi re-
spectu eius a quo percipitur ex hac
causa non detrahatur: quod ad alios
p detracto habet. Alex. Idem

Ulpianus in appollinaris
iulio paulo salutem: ex fa-
cto domine spiritus eiusmodi incidit
ticia filias suas tres numero
equas ex partibus scripsit heredes: et
a singulis legata inuicem dedit
abvna tamen ita legauit tam cohe-
redibus et quibus extraneis: ut falcidie
sit locus. quomodo an aduersus
coheredes suas a quibus legata
sunt et ipsa accepit: vti possit
falcidia: et si non possit: vel doli
exceptione submouenda: que
admodum aduersus extraneos
pportio falcidie imiri possit?
Respondit id quidem quod a cohere-
de legatorum nomine percipit non so-
let legatarijs proficere: quoniam
falcidia patiantur. Sed cum in
legatu prestatur est ab eodem alio
quid ex testamento petit: non est audi-
endus considerans vti aduersus eum
falcidie beneficium: si id quod perce-
pturus est ex voluntate testato-
ris suppleat quod deducere desi-
derat. plane ceteri legatarijs

o Non vniuersum. i. in tota quadraginta.
p Daturus. s. triginta.
q Ab eo. s. coherede. et facit. l. co. ti. l. antepe. et c. e. l. q. b.
de bonis. s. penul. et c. de his que vti in di. l. heredi. in fi.
r Fideicommissa. s. ratio habenda est.

non vniuersum quod heredibus pre-
stat imputabit: sed quantum daturus est
set si nichil ab eo percipit.

Si a suo in solidum instituto et
a domino sunt legata per soluum
tur legata relicta a seruo quod a
domino: et si dominus institutus repudiat
et per suum substitutum acquirit hereditatem: per solui debet lega-
ta in institutione relicta. Alex.

Seruo herede instituto si a
domino fideicommissa a suo legata
data sunt: per rationem legatorum ha-
benda est: deinde ex eo quod sup-
er est fideicommissorum. Dominus enim ius
tenet quod ad eum puenit: puenit
autem quod deducti legatis superest
plane falcidia exercet. Sed et
si dominus omnia hereditatis aditio-
ne suam sibi substitutum adire ius
sit: per erogantur que ab ipso domino
data sunt. tunc eorum que a suo re-
licta sunt ratio imitur si patitur
falcidia.

Si liberatio relinquatur de-
bitori in ratione legis falcidie pro locu
pletiore habet. alio an sit solu-
do inspicitur. Bar.

Si debitori liberatio lega-
ta sit quibus soluendo non sit totum
legatum pportet: sed nomen hoc non
augeat hereditatem nisi ex euentu
Igitur si falcidia locum habeat
hoc plene videtur legatum quod huic
legatum esset: cetera quibus minuen-
tur legata per hoc: et ipsum hoc
per alia, capere enim videtur eo

f Legatorum.
a suo relictorum.
t Tenet. ad fi-
deicommissa.

y Exercet. in le-
gatis et fideicom.
nisi i casu. vt. s. de
lega. i. l. cum filio.
Bzo.

z Domino data sunt.
imo plus eorum que a
seruo. vt. s. si quis
omni. ca. te. l. iulianus.
ij. rñ. que est con-
tra. So. ibi recitat
iulianam opinionem.
vel ibi in patre: h
in domino. vel melius
relictorum instrutio-
ne omnia primo sit
prelatio: vt hic. et
d. l. iulianus. i. rñ.
sed i relictis i sub-
stitutione secundo: quia
per soluum que sunt
a seruo vel filio re-
licta: que a patre
vel domino: vt ibi rñ.
ij. vel dicitur ibi. Item
numquam detrahatur
f. l. de relictis i sub-
stitutione omnia: vi-
detur quod sic. vt. s. si
quis om. ca. te. l. duo
s. admonendi. et
l. cui. in fi. et hic.
ibi si patet et c. si re-
feras ad omnia. ad
quod igitur consideratur
hic ordo: sed respon-
det. imo poterit ef-
se quod prima solu-
tur: quod hoc patitur
dodrans et eo alie-
nati: scilicet non. quia p
pterea es alienus
minuitur. vt. s. si

quis om. cau. test. l. quia autem. in pn. et est hic notandum
quod non tribuuntur omnia legata. s. sic. s. co. l. et si post. est
et tertius in. d. l. quia autem. in pn. alio contra. vt. s. e. l. in
ratione. s. quod vulgo. et. l. co. l. in quantitate. in fi. et. j. proxi. s.
Accursius.

y Ex euentu. scilicet si ampliate fuerint facultates: vt
l. co. l. cum quo de peculio.

z Igitur si. auct. qualiter computatur.

a Per alia. et ideo legata dicuntur contribui et fideico-
missa: vt hic. sed fallit in tribus casibus: vt no. s. proxi. s.
Item nota quod in iulia non contribuuntur cum vtilibus.
vt. l. co. l. in ratione. s. fi. et. s. pe.

Liber Undecimus.

a **N**ullum legatum. scz interim nisi vendatur alicui dubius euentus: quod fieri conceditur. vt. l. eo. l. querebatur. §. si. vel nisi ex euentu conualecat. vt. l. quando di. le. ce. l. cum istud. §. si.

b **C**ontribuetur. s. interim vt ibi dixi.

S fund' michi. et via. ad eundem fundum per alium fundū testatoris. et fūd' xxx. r. via. r. valet. hereditas est ex-

hausta: et sic emergit falcid' dic ergo aut p'ciū vie equi valet falcidie vtri usq; : r. tunc perit via et fūd' integer datur: vt in thema te premisso. Idem si es alienum exuberet: quia extinguitur vie legatū vt cetera legata. aut via valet plus : tunc peritur totus fundus r. tota via: sed obijciat exceptio nisi offerat in pecunia quātū ē fal. vtri usq; aut via valet minus q̄ fal. tunc via perit. sed quare tam extrane' modus inuenitur? Respō. non poterat statui q̄ via preletur in solidū et falcidia rescetur de fundo: quia sic legata rius haberet duas partes fūdi. p. indiuiso: h'is ternam. et ita inciperet seruitus debere legatario p. pte indiuisa quod nō potest esse. vt. §. de serui. l. vt pomum. §. i. et. l. pro parte. r. l. eo. l. plaucius. §. si. Itē de vtroq; rescari non potest: quia via est indiuidua. vt. §. e. l. i. §. si usufructus. et hanc rōnē vocat lex coacta: cri git ergo lex ista v'via poti' pereat in primo et vltimo casu. l.

d **I**n via. i. vie precio.

e **A**mplius. quantum ad plus. quia nec plus nec minus. Accursius.

f **N**on debetur. scz iure cōmuni: quia nec alia legata debentur. vt. l. ad trebel. l. i. §. is qui.

g **D**esideretur. r. ratio falcidie.

h **F**undum. id est fundum et viam.

i **S**ortiatur. s. heredi.

q̄ liberaf. S; si alij hoc nomē legef nullū legatū erit: nec ce teris contribuetur.

Ne legatum pereat vna res pro alia defalcet. **B.** S. ceuo.

S fundus michi legef: r. via: i falcidie ratione si tātū sit i'via q̄tū ampli' est in falcidia iteger fund' capietur et via perit. Sed si via lege tur nec soluēdo sit h'rditas: nō debet. Videndū etiā si fundo et via legato min' ex vtroq; desideret' q̄ sit vie precium: p̄t coacta rōne dicinō tm fundū solidū capi: s; etiā vt doli ex ceptioe tm s'artiat' q̄tū best: nec plus habeat q̄ falcidia desiderat: vt tūc solū via itercidat: quoties falcidia desiderat pl' q̄ est vie precium.

De re quā heres subtraxit falcidiā detrahere nō potest: id qd ex re legata percipit in q̄r tā impurat si res erat testatoris: secus si heredis. **h. d. tota lex. Alexan.** **D**aulus.

Daulus rōdit falcidie legis rationē si h'ri oportet: ita habendā ac si res q̄ ab herede subtrahere sunt in hereditate relicte nō fuisset. Idē rōdit part' ancillarū ante diē fideicommissi editos ad heredes et q̄ rogat' ē p̄tine: eosq; in q̄rtā et q̄rte' fructus cōputādos: si de lege falcidia questio itercidat. Idē rōdit fruct'

l. **H**abent. legatarius. vt. §. de lega. ij. l. cum pater. in prin. Item no. q̄ de vna re trahitur fal. etiam ex altera. vt l. eo. l. plane.

Precium. scz tantum. vt in prin. legis.

Daulus respondit. nō fuissent. in p̄iudicium heredis vt fal. non deducit. vt. §. de his qui. vt idi. l. rescrip. p̄tū. et. C. de lega. l. non est dubium. n. **A**ncillarū. s. hereditatis.

Si portio nō grauata accedit grauate iure patrie p̄tatis sit contributio. **Bar.** S. ceuola.

Maritus suū et filiū cōez eqs p̄tib' h'ides instituit. quesitū est an in rōne legis falcidie cōputādū sit marito qd ad eū ex eadē hereditate p̄ filiū puenit: An. si ex institutioe filij tātū puenit quātū ad fal. satis sit: nichil quarte noie deducendum sit.

Diminuto legato nō dimittitur fideicommissum a legata rio relicto si legatū remansit sufficiens ad onus. **Bar.**

A liberto cui fundū legauerat p̄ fideicō. seie annua decē dedit. quesitū est si lex fal. liberti legatum minuit: an seie q̄q; annuū fideicō. iminutū videat cū reddit' largiat annuā p̄stationē: An. si fm ea que p̄ponerent nō videri' minutū nisi alia mēs testōus p̄bef. **I**dē

Ineam margaritarū xxxv. r. legauit: q̄ linea apud legatariū fuerat mort' tpe. quero an ea linea heredi restitui deberet p̄pter legem fal. rōdi posse heredem conlequi vt ei restitua'f. At si malit' possit vendicare partem in

tra. sol. speciale hic fauore alimentorū. vel veri' ibi ex ipō legato libero fiebat p̄statio: hic aliunde: vñ ibi minuit legatum secundū: hic non. vt. §. de leg. ij. l. cum pater. §. i. r. de leg. i. l. si michi stichus. r. de condi. r. demon. l. plaucius. §. si. Item non ob. l. eo. l. plaucius. in fi. quia ibi speciale propter indiuiduitatem.

Ineam. xxxv. q; tot erāt. ad qd. §. ad. l. aquil. l. si seruus seruum. §. cum maritus. Accur.

Mortis. s. testatoris.

Restituitur. interdicto quoz legatorū. vt. C. q. l. i. l. i.

Si malit. legataria immo heres.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

o **E**t q̄rte fructus. Sic ergo p̄t' est fruct'. sed contra isti. de re. di. §. fruct' dicitur.

Remanere ipso iure. vt. C. eo. l. pe. r. f. quoz. l. i. §. si quis. r. facit. §. e. l. i. §. si legatari. r. f. ad trebel. l. heres. b. Preciū. estimat ergo statua sicut fuit tuus r. de estimatone detrahif fal. vt. C. e. l. in iponēda. §. i. nō de ipsa statua cum sit indiuidua. vt. §. e. l. i. §. si usufructus.

Scius. filij te shatoris. qd patet: qd de exheredatione dicit inepa in extrancos. vt. f. de sbo. obli. l. quidam.

D Exheredes. sub. r. alios institutio sub ea conditio.

Fraudis causa. i. causa vitande fal. quod fieri non potest vt hic. et. §. e. l. qd de bonis. §. i. et. §. si. nisi in casib. vt. §. e. l. i. §. ubi tot. r. f. l. qd autē. vbi sub mō: h. f. hō sub cōditiōne. Itē nō de fraude legi vel ptra legē. vt. §. n. l. i. hoc mō. et de cōdi. insti. l. conditioes.

Ater. filius. emācipatus §. Dedut. i. reliquit.

Alio herede. cum patre vel sine patre.

Patitur. ē ergo vt quibet. sic. §. qd cuiusq. vniuer. l. i. e. corū. in prin.

Ia me. i. falcidiaz. vt ob hoc mun. detraha tur mōie falcidie q. d. in falcidiam submouēdā. simili expositio est h. sit casus diuers. §. e. l. i. si a seruo.

Quia. ratio remouitua. vel dic rō recta: sed tūc subaudi in fine nō vt heres. r. ē bona rō: vt. f. e. l. qd autē. et facit. §. ad vel. l. §. uis. §. si mulier.

Rōne. fructus. §. §. e. l.

in lege falcid. Solu. vt ibi. Itē nō ob. f. eo. l. qui quadringēta. §. si licet. f. o. alter intellexerit eam vt ibi nō.

Ut furti. quod cōtingit in casibus vt iacite heredi-

tate fiat furtū. vt. f. de fur. l. hereditarie. vel quod ibi dicit intellige quādo post aditū hereditatē furtū factū est. Itē nō ob. f. e. l. cū quo. qz ibi nō soluit: sed fm istam solues. Item fa. insti. e. §. quantitas. et. §. ex diuerso.

Quanto pluri. cum iustus est vendere pro. r. animo emptori qd valebat decē. Accursius. p. Dimozis. cū iustus est emere. p. decē a veditore vo lente abijcere rem que valebat. r. q. Ut. als est vt. als deest: r. meli. r. dic ei portioi legatē. i. ab ea portione. r. Legatis. i. ex legatis. f. Faciēda. i. col ligēda. r. Amplius. et sic secūda fit deductio. p. i. emi deductio. i. separatio scā est in separatione legatē a iusto pretio. secūda est i. de tractione legis falcidie ex legato. v. Quippe. b. f. dico a pte separata a iusto p. cio fieri ductionē r. nō a iusto p. cio: quippe r. c. f. Nō nostri. f. legatarij causa. r. Preciū. scz iustū sed eo r. c. Diligenter. als §. diligenter. als profus. a. Dicitur. §. e. l. in prin. b. Distinctione. nā distinguuntur sit legatū in pondere nūcro vel mētura aut in genere: ob tinent p. dicta. vt. f. ibi. verū est r. c. aut in specie: tūc aut certa: tunc est legatarij periculum. vt. f. e. l. ibi. certis ve ro r. c. aut incerta: et tunc aut certa ex certis: aut incerta ex incertis. vt. f.

Qui iussit videri vel emere eatenus computat in legato quatenus est excessus in re vel in precio. Bar.

Vendere autē vel emere iustus certo p. cio fundū alienāve quā piaz rem in legis fal. rōne cum quārā sit legatū requiratur: tantū eo noie inducet quāto pluri. mōi. v. f. sit res ea quātitate qz quo p. cio testator accipi dari ve iussit. Sed vt ei qdē portioi q legat. deductis faciēda. erit ampl. deduct. Quippe. nō nostri. causa capit preciū: sed eo deducto precium reliquum legatū esse intellectum est pro: sus.

Casus non liberat debitorem generis generalissimi sed debitorē speciei sic. item liberat debitorē gñis subalterni illo gñe pempto. Bar.

Diligētē. aiaduertendum est ne qd d. damna post mortē testōis illata ad solū herede respicere: vsqz quāqz r. sine vlla distinctione recipiatur. Ad eni remota lege falcidia

ibi incerte autem r. Accursius. c. Remota. i. si falcidia locum non habet: quia heres habet quartam r. c.

30

a **In totum**. s. vt sit dānum heredis si est relictu in genere: si non adeat. Accursius.

b **Constitutur**. s. legatarius vt heredi pereat etiam legatarij portio.

c **Attinet**. scilicet dicere. Accursius.

d **Non deditur**. per heredem.

e **Ne amota**. i. perditur.

f **Detrahatur**. hoc enim fieri nō debet. vt in prin. l. 2. hic subijcit.

g **Verum est**. s. qd dictum est.

h **Corporib**. s. relictis.

i **Et his ipis**. scz vino 2 oleo 2 si milibus.

k **Nichil quādo totū perit**. 2 facit. s. de corrahen. emp. l. qd sepe. s. i. his. 2. s. de lega. i. l. plane. s. i. et hoc modo intellige. s. de lega. i. l. nō amplius. s. i. Accur.

l **Elegerit**. puta vnū ex ipis ciphis suis quē elegerit.

m **Nichil debet**. sic. s. de contrahen. emp. l. si in emptione. s. pe.

n **Relictū esset**. puta marchaz vel vnū aphū duarū marcharū cū nullum haberet.

o **Proficiet**. qd ergo in genere debet nō pōt pīre. sic C. si cer. pet. l. incendum.

p **Res tamen**. in specie relicte vel verius quādo icerta ex certis. vt. s. eo. s. certi. s. vero. 2. s. incerte.

q **Rationem**. subau. per.

r **Non cōputa** bñtur. vt. s. eo. l. id autem. 2. l. in qrtā.

s **Figura**. s. in vi modi.

t **Restituere**. per venditionē. nā si intelligeres p fideicomissum iā haberet locū quarta trebellianica. et impuaretur hec que in vi conditionis acciperet. vt. s. eo. tit. l. in quartam. 2. facit. s. de peti. her. l. nec vllā. s. q. si q. 2.

in totum iuris foret: hoc idem fore in ea parte q lege falcidia pstitueretur. Hoc enim attinet dāna postea facta nō deduci: ne amota portio legatij fideiue cōmissis detrahatur.

Ne p est aut his solis q pōdere numero mēsurave pstat nec dāno postea incidente ex portioe q fieri solet ad estimationē eoz bonoz q mortis tpe fuerūt qd detrahi. Letis nō corporibus 2 his ipis ita relictis pecuniam quā in illa archa: vinū qd in illis dolijs: pōdus argētū qd in illis horreis habeo: si sine culpa hēdis deperierūt vel deteriora sunt facta: pculdubio aut nichil debet: aut eoz q extabūt qualia erūt ea portio debet q p legē falcidiā efficiatur estimatione bonoz q mortis testatoris tpe fuerit. **Incerte aut res relicte distinctionem recipiūt.** Nā 2 si ex suis rebz incertā rem testator reliqisset veluri argētū qd elegerit: 2 oē argētū testatoris interisset sine culpa hēdis: nichil deberetur. Si nō argētū pōdus pure relictu eēt: qduis oē argētū testatoris deperisset: admissa lege falcidia portio ei qstatis su mef q fuit in bonis eo tpe quo testator decessit: et nec ad diminuēdā eā qd dāna postea incidētia pficiēt: res tamē q iterierint p nulla parte: ac nec estimatio qdē debeat: non magis q si oēs res p spēm enumerare relicte essent.

Licet datū causa conditio nis implede in falcidiam non

facit. s. eo. l. si dignum.

v **Et ipsius fideicommissarij**. q. d. de hoc precio dando sit ipse rogatus.

x **Non est immovidef** ptra. vt. s. de lega. iij. l. i. s. cum esset. Solu. ibi gratia vtriusq fuit relictum. vt. s. de libe.

imputetur: tamē datū vt fciis imputatur. Bar.

Tamēsi aē legis falcidie ratioem q pditionis implede causa hēdi sunt data in qrtam nō cōputabūtur: tamē id qd nō figura cōditionis accipere iustus est ab eo cui hereditatē restituere rogatus est: celso 2 iuliano nostro placuit cōputari: quēadmodū si ea summa heres videret eas res iustus eēt: quia nō pditionis implede cā: s. qd ammodo p precio iferre iussi sunt. Quo loco apli q sitū est an fideicommissarius quoqz inuitus cogat dare eā summā 2 recipe hereditatem quasi 2 ipsius fidei commissum esset. sed id verisimile non est: cū talis oratio magis ipsius causa q ptra ipsum posita videatur.

Legata que nō valēt nō veniunt in cōputatione legis falcidie. Bar.

Luz lex falcidia interuenit non veniūt in ptributionē que ipsi heredi a fmetipō vel seruo eius legata fideiue ei cōmissa sunt. Alia causa est eorum que in diē certam dātur. Nā si libertatis dies ceperit cedere: ei debentur 2 in cōtributionem veniūt. at nec ea quidem que quis seruis suis inutiliter sine libertate legauit fideiue commisit in computationem eius legis cedūt.

Res quas neqz per fideicommissus relinq posse certū est in legis falcidie cōputationez non veniunt.

Pomponius.

vt. s. de inoffi. testa. l. papinianus. s. quoniam autem.

f **Suis nec hoc valēt**. vt. C. de leg. l. seruis. et facit. s. de lega. i. l. questum. s. i. 2. j. pri. s.

g **Certum est**. vt fundū albanū 2 similia. vt. s. de leg. i.

leg. l. si is q duos.

et. s. de fideicommissis. l. i. s. si alienare. vt. dic. q ibi vter qz talis erat q one rari a testatore poterat qz vterqz erat institut heres. at h q iustus erat dare pecuniam non erat institutus nec aliqd ei relictū: vñ nō poterat onerari. et facit. C. de le. 2. consil. l. qd fauore. et. s. si qz omis. cau. te. l. i. qz sub conditione.

y **Femetipō**. hoc em non valet. vt. s. de lega. i. l. legatum. s. i.

z **Uel seruo**. a se dno instituto. s. data sunt eius seruo. nā nec hoc valet relictū pure: s. si in diē certū vel sub pditione poterit deberi si tunc erit liber. vt. s. de leg. s. an seruo. et hic subijcit.

a **Certam**. i. ex pteslam. i. certa est tamen: vt si nauis ex asia venerit: vel si imperator venerit. alia si certa tūc cederet a diē mortis sicut si eēt purus. vt. C. de cadu. tol. s. i.

b **Libertatis**. fuit relicta lūtas 2 legatū est sub cōditione vel in diē incertum.

c **Et**. s. seruo.

d **Debebūtur**. legata ei relicta.

e **Et in ptributionez**. s. legata 2 nō libertas. qz nō minuit per falcidiā.

Senus pīre nō pōt.

Lapud iulianum §. si. r. l. seq. r. §. eo. l. non est. r. l. seq. et. §. eo. l. in ratione. i. m. in prin.

I Scui legatum. nam exequata sunt per omnia. vt. §. de lega. l. i.

L icuerit. scilicet accipere.

P edebit. qd

C ottingit. vt. §. eo. l.

I n q̄tate. §. sed et

L egata. sed r vide-

T ur nō totum solui

P urū. vt. §. eo. l. si. p

P terea. §. Sol. tbi.

S i a pupillo.

I nstituto r simili-

T er grauato legat

R e i dato substituto

R e i grauato simili-

L iter legatis.

F ideicō. inte

G ra. q. legata ab

E o relicta nō exced-

E bāt dodrātem.

R epositio. p

C oditionē in debi-

T i. vt. C. eo. l. error.

D eficiēte. p

P ter defectū facul-

T atū. ad q̄. §. i. i. l.

S i hoc stipulatio.

E t facit. §. eo. l. si

Q uia. §. p̄. et. §. eo.

L i. §. iterduz. r. l. in

R atione. §. questū.

E nales. legi

T ime. vt. fur-

T i nō manifesti. vt

I nst. de nota.

H onozarie.

V t furti manife-

S t. vt. inst. de ppe.

R tēpo. act. §. furti.

P opularib.

I ste nō sunt in bo-

N is nostris nisi li-

T e. vt. §. de popu-

A c. l. poplāres.

R t. §. de verbo. signi.

L i. si cui.

R eorum. als

R eoz. r. als eozū. §.

R eorum. et nota q

A ctio ex delicto datur heredibus sed nō in heredes regu-

L ariter. vt. hic. et. §. p̄. r. et. inst. de. perpe. et. tempo.

A c. §. i. Accur.

D etrahunt. §. quando lis non est cōtestata. r. quan-

D o nil ad heredes peruenit. vt. §. abi. r. enim. r.

P oterit cōputari. ante liē cōtestatā. vt. §. de iniur. l.

I niuriarum. r. est in hoc speciale vt non transeat ad here-

D em. vt. inst. de. perpe. r. tempo. act. §. excepta.

D ebeat. vt. et. §. de usufruc. lega. l. patrimonij. r. de

C api. dimi. l. legatum.

I n bonis rei. l. defuncti. nam in viuētis bonis sine

D ubio minuit. vt. subseq.

T ransit. vt. sunt ex cōtractu vel quasi. Itē ex malefi-

cio vel quasi lite contestata. vel si aliquid peruenit ad herede-

redem. vt. C. ex delict. defuncti. l. i.

D iminuerentur. §. bona eius. nā licet actio ab herede

r cōtra heredem incipere nō possit. tamen ex cōtractu de-

functi hui' fit. r. ideo bonis eius additur et diminuitur.

A ccur.

C ertum tem-

P us. vt. infra annuz

Q uales sunt omēs

P enales: §. rei per

S ecutorie sunt per

P etue. vt. §. de act.

O bli. l. in honora-

R is. Accur.

R ei. die. ve. p

R e. et repete honora-

R ie actiones. r. et

D ecessionē. i. dimi-

N ucionē. r. q̄ subij

C it. si talis. r. vt. q̄

S it lis p̄testata vel

A liqd̄ peruenit ad

H eredē. r. no. ex p̄-

M issis q̄ pl' fingit

T ur in bonis esse r

M in' q̄ sit. vel pl'

D ici in bonis q̄ in

H ereditate. et ecō-

T ra. Itē facit. §. ti-

T u. i. l. planti'. §. i.

A ccur.

J ulian' scri-

B it. p̄toriam. de

Q ua dicit. §. ti. i. l. i.

A ccur.

P ro suo mo-

D o. i. pro parte sua

N on. p̄ alterius. cū

S ingulariter impo-

N a. ratio legis fal-

I Scui fideicommissum soluit sicut is cui legata est satisfidare debet qd amplius cepit q̄ p legē falcidiā et licuerit reddi. veluti cū ppter additionē alioz fideicommissoz vel legatorz legis falcidie causa p̄debit. Sz et fm cassij et veterz opinionē si a pupillo si deicommissa capiant ppter ea q̄ a substituto erunt relicta ca uere debebit is cui soluit. Nā q̄uis repetitio sit hoz que fideicommissi noie nō debita soluetur: tamē satisfidato cautum debet esse ei a quo pecunia p̄ficiscere: ne dānū sentiat deficiēte eo cui solutū erit.

A ctiones in h̄des trāsitione penales vel nō etiā si a persona h̄dis incipiūt ex pte actoris augmētū r ex pte rei dimi nutōez p̄monij inducūt. sec' si ad h̄dē vel p̄tra heredē nō trāsēūt. h. d. Bar. Metian'.

P enales a ctōes siue legitime siue honozarie except' popularibus i bonis actoris nō iō min' cōputande sunt: q̄ morte reoz' interciderē p̄nt. Ecōtrario autē eedem actiōes nichil i bonis rei defūcto eo detrahunt'. sed nec in actoris qdē bonis defūcto eo iniuriarū actio poterit cōputari: q̄ r ipa simul cū eo iter-

cidit vt usufructus: et id qd in dies mēses annosve singulos alicui quoad viuat debeatur. Et eniz ea demū obligatio rei in bonis' diminutionē p̄stat q̄ in h̄dē trāsit'. nec p̄trariū est q̄ viuēte reo eo min' in bonis ei' itelligebat'. Nā et si ita stipulat' eēt: vt cū moreret debe rei ei inciperet' augerent' bona ei': que admodū si ipse sub eadē p̄ditōe p̄misset defuncto eo minueretur', honozarie q̄z actōes q̄ itra certū tps' a p̄tore p̄mittunt': cū bonis actoris defuncto eo augmētū rei' decessionēve (si tales erūt vt i heredē q̄z trāsēāt) p̄stabit.

S tipulatio interposita ab uno ex h̄dib' ad alios nō porrigit. Itē si pena cōmittit' ex stipulatiōe p̄tona facto vnius heredis cōtra ipsum solum cōmittitur nō contra alios. hoc dicit Bar. et Alexan.

J ulianus scribit: si vtriusq̄ h̄dis pars exhausta est legatis r alter ex h̄dib' cautio nē p̄tonā' accepit a legatario nō equaliter sed p̄ suo modo legis falcidie rōnē et actiōem ex stipulatiōe habiturum. Q̄s em p̄tonas stipulatiōes eiusdē interpretatiōis' esse. Nā constat ex iudicatū solui' stipulatiōe: siue a parte actoris: siue

rit habere locum. vt. §. eo. l. lex falcidia.

I nterpretationis. vt diuidantur eorum cōmoda et incōmoda si modo sint diuidua. als secus §. de ver. obli. l. i. r. l. iij. §. caro. nec ob. quoniam vbi pena adiecta est in stipulatione l' stipulatio contineat diuiduum: puta pecunie donationem: aduersus omnes cōmittitur r insoliduz propter vnum dantē: quia distinctio diuidui r indiuidui ad factum non ad donationē pertinet. vt. §. de verbo. obli. l. v. §. fina. r facit. §. famil. heriscun. l. inter coheredes. §. qd ex facto. r §. si quis. r. l. heredes. §. an ea. r. §. rez. ra. ha. l. si procurator.

J udicatum solui. que tria cōtinet. vt. §. iudi. sol. l. iudicatum solui.

Liber Undecimus

a Extitissent stipulatione et lite pendente.
b Uicissent. p hoc apparet q dicit o clausula qd sonat verbu. ut q subijci defensa no esset: dicit de alia clausula in defendendo: recipit enim diuisione ex vtraq parte.
c Annua bima trima. i. in diebus tertij anni. vt. s. de pac. do. l. alid. azo.

d Ex oib. cum certu est statim habere locum falcidia. als soluentur puma integre ex acta cautioe. vt. f. eo. l. lex falcidia. et f. titu. i. l. nisi. an. fi. s. si plures. et s. quoniens.

e Si ticio. dominus azo dicit q in littera debz esse triginta. et ponit sic casum: q ticio triginta fuerit legata et rogatus fuit ex istis triginta restituere. xv. scio et ita medietate. deinde ppter falcidia diminutu est legatu in sex. et sic remanent. xiiij. in legato: nuquid solida xv. restituentur fideicommissario. certe no: sed de his q supersunt prestabit medietatez in xij. et hoc ex coniectura voluntatis. voluit enim q vna medietas resideret penes legatarium: cu ipm de. xv.

tm prestadis rogaret. vnde de his que supersunt prestabit medietate fideicommissario. Alij vt. h. colligunt hic q legatarius vnus rei detrahit falcidia de legato speciali et mutant hic littera vt habeat. xx. et ita casum ponit. Quidale gaur. xx. et rogauit eu vt scio. xv. restitueret: diminutu est legatu. xx. per falcidia in. v. et sic remanet. xv. nunqd ergo sola. xv. restituet legatarius fideicommissario. certe no. immo quia heres detrahit de legato quarta et legatarius de. xv. que supsumt quarta detrahent: reliquuz fideicommissario prestabit: puma verior vt no iure falcidie: sed ppter presumpsa voluntate detrahent legatarius: vt dixi. sed et fm ista littera. f. xx. posset poni vt pti: quasi quarta voluerit remanere apud legatarium. et pro hoc q legatarius specialis non detrahent falcidia. f. eo. l. lex falcidia si interueniat. s. numq. et f. titu. ij. l. lex asse. et no. C. comu. de le. l. i. Jte no. q alia littera habet ibi. v. cu ipse quoz. et. et est bona et vbi stabit in principio. xx. et erit casus. legauit ds ticio. xx. et rogauit eum vt. v. prestaret scio et sic quarta legati. deinde diminutum est legatum de. xx. in quibz per falcidia. nunquid ergo solida quinqz prestabit legatarius de. xv. Rn. non: immo quartam eius quod sup. rest. id est quartam. xv.

a parte rei plures hdes extitissent: non oib. nec aduersus oes actioes ptingere. s. dntat hys qui vicissent et aduersus victos. hysq aduersus qs res defensa no esset: aduersus eos qui rem no defendissent.

Annua bima trima die au reis ceteris legatis: ex oibus summis no tantu ex posterioribus portione legis falcidie detrahi placuit.

Bars legata a legatario eatenus minuit quatenus sibi dimittu est legatu: secus si in totum rogatus sit restituere vel seruū manumittere. Bar.

Si ticio viginti legatū portio per legē falcidiaz detracta est: cu ipse qz undecim seio rogatus est restituere: vindius nisi tm seio p portioe ex undecim detrahendu ait qtu ticio ex viginti detractū est. Que sententia et equate et rone magis habet: qz exeplo heredis legatarius ad fideicommissa prestada obligabit: nec qz exi sua psona

f Viginti. als triginta. fm azo.

g Magis. electiue. et dic qz contrarium.

h Exeplo. gaudet bul. sed dic q non est p oia idē. quia est idē quo ad detrahendā: sed no quo ad ius p qd detrahitur: cu alter iure falcidie: alter ex coniectura voluntatis.

legatariū ducere legē falcidiaz non possit: idcirco q passus est no imputatur: nisi forte testator ita fidei eius comississet vt totuz qd ex testō cepisset restitueret. Si aut manumittere suū vel suū vel alienū rogatus sit: oimodo prestare debet libertate: nec hoc cotrariū est superior: quia fauor libertatis sepe et alias benigniores sententias exprimit.

Legatu libertate vel sui vt manumittat non defalcatur nisi cu alia res defalcabilis sit legata: legatu no pecunie vt seruus manumittat non defalcatur si p hoc manumissio impedit als sec. h. d. cu trib. l. seq. B.

Seruus tibi dau. legatū sit cuqz rogatus sis manumittere nec preterea capias vn qrtā q falcidiaz retinetur recipere possis: senat celsuit cessare falcidiaz. Mar. Alian. notat qm testatoris suo no erit falcidie locus. si vero pecunia aliud ve

chi stichus. Accursius.

Restitueret. non precipit non detrahi falcidiaz: sed illud qd ex tacita voluntate poterat retinere propter falcidiam sibi iudictriam. et sic non est contra. s. eo. l. qd de bonis. s. i.

Omni modo. quando suum constat etiam si falcidia patiatur. vt. f. de fideicom. liber. l. generaliter. s. si quis alienū. in alicno autem ita demum si remanet vnde posset emi. vt. f. eo. l. sed si non est seruus. sed certe immo potius falcidia inde non detrahitur. vt. f. de fideicom. l. i. ber. l. decem. in fi.

Exprimat. vt. f. de re iudi. l. inter pares.

Seruus. capias. s. aliquid aliud preter seruū. Retinetur. id est qua retinere vult heres de seruo legato.

Recipere. et dic recipere. i. accipere et dare heredi. nā nichil aliud est tibi legatu preter seruū. ad qd. f. eo. l. plane. et. l. seq. s. si solus. et sunt hoc fauore libertatis. ad qd. f. l. proxi. et. s. l. proxi. in fi.

Uiamus notat. approbando quod superiori. l. dicitur est.

Seruo. legato vt manumittatur.

Accursius.

Nec quia ex irascatur bul. s. dicit ex sua persona quado no est grauatuz: s. tu die q nullo mo iure falcidie: sed propter equitatez. et no. qz habet per aliu qd per se no potest. vt. s. que res pig. ob. pos. l. aristo. sic ergo patet minui fideicommissuz per hoc q minuit legatuz: sed cotra. s. eo. l. maritu. s. i. et s. de ann. lega. l. liberto. s. i. vbi non minuitur fideicommissum lz minuat legatu p falcidiaz.

Solu. refert an ex eode legato reclinquatur fideicommissum: vt hic. an extrinsecus vt ibi. et probatur. s. de lega. ij. l. cum pater. s. i. que videtur contra. et eodem modo soluitur. s. titu. l. l. plautius. et facit. f. titu. i. l. videamus. et s. de lega. i. l. si mi-

33

34

9 **U**t alienum. licet hos duos casus cōfigat: tamē J. l. sed si nō seruus. separatur: quia in seruo suo agnito legato indistincte patitur falcidia. in alieno idē si possit redimi deducta falcidia. alioquin cōtra: quia falcidia non detrahitur. vt. J. l. sed si non seruus. §. q. si alienus.

b **L**ocus erit, falcidie. Accur.

Plane. ipsi seruo. testator. legato. vt manumittatur: puta decem. et hic casus colligitur. J. l. pri. in prin. et dic idem si ipsi legatario. vt J. l. priori. §. si sol. Accur.

d **U**t idē. l. ex decem ex quib. falcidia detrahatur.

e **S**umat. no. §. q. pro duob. legatus detrahatur ex vno vtriusq. falcidia. vt. §. eo. l. si fūdus michi legat. et J. l. priori. §. si sol. Accur.

s **E**d si nō seruus. tātū. sic §. de leg. ij. l. imperator. §. si centum. et. j. de fideicommiss. liber. l. generaliter. §. si quis alienū. §. Non plus. si ergo deducta falcidia potest redimi: cogitur. als falcidia nō deducitur. vt no. §. eo. l. iulianus.

h **M**anumittere. alienus. et tunc est sensus q. nō deducitur falcidia si als nō potest redimi. vt. J. de fideicommiss. liber. l. decez. nam in seruo here dis cogitur si deducto ere alieno aliquid ad eum peruenit. vt. J. de fideicommiss. liber. l. generaliter. §. si quis alienū. ibi proinde marcellus. sed et ibi testator: in seruo here dis p̄ciū statuit qd̄ p̄ciū vt es alienū forte deducitur. et in eo casu hic forte loquitur fm̄ Bzo.

i **P**eti. i. legatarius totum petere potest.

k **N**e impediatur libertas. que non minuitur p̄ falcidia. vt. §. de inoff. testa. l. papinian. §. quarta. et facit. §. l. priori. et §. de lega. ij. l. v. Accur.

l **D**ata sit. seruus vero pure legatus sit. Bzo.

m **A**dmittenda est. in legato serui: vt incipiat cōmunis esse hereditas et legatarij. vt. J. eo. l. plautius. hoc tamen reprobant videt. vt. §. eo. l. in ratione. §. i. et J. eo. l. eius. et l. statuliber. Bzo.

n **R**ecipiet. ipso iure transato in eum dominio ab herede. Bzo.

o **F**uerit heres. s. pro quarta portione serui quam habuit occasione falcidie quā pendēte conditione libertatis lex permisit detrahi: vt superius dixi. Bzo.

p **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

q **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

r **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

s **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

t **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

u **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

v **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

w **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

x **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

y **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

z **I**n id. id est in falcidia vt tanto min. detrahatur ab alijs legata: r̄ijs. nā ob hoc certū est q. non detrahit. vt. §. eo. l. iulianus. et facit. J. eo. l. cum quo. §. is q. et J. titu. l. iij. §. quotiens. et. §. eo. l. qd̄ de bonis. §. fruct.

35

36

37

38

Ris. cor. u. seruo. u. alieno. u. vt. s. eo. l. sed si non. s. sin uero. r. l. eius.
Affectu. quia no iuerit dominu cum essent sup eo: dem tecto. vt. s. ad si. l. i. in pun.
Donauit. hoc tamen casu soluit sifcus precium dno. vt arg. C. pro qui.

39

Ris alieno loco deduci tur no solum precia eo ru qb libertas data est: r eoru q supplicio sunt affecti: s: etiā et que pto: ppter iudiciu pdite mortis vel detecte con iuratiōis reorum libertate do nauit.

Testamentū veterani etiaz si decessit infra annū missiois no est priuilegiatū circa detractionē falcidie. **Alexan. Ber.**

40

Veterani testamētū siue paterfamilias siue filiū familias sit: lz intra annū missiois deccederet lex falcidie pertinet. **C** Si cui si decc dedisset viginti fundus suis ser legatus: is in toto fundo le gatarus habebitur. **P**aul.

41

Dolo carere no videtur si iā mota qs cōtrouer sia hereditas: legata sine cau tionibus det.

42

Res q post mortē supuene runt ex causa habente origine inuita testatoris cōputāt in patrimonio. **Alex. I dem.**

43

Seru q apud hostes sūt post mortē testatoris re uerli quo ad fal. pertinet locu pletioz faciunt hereditatē.

44

Falcidia inter dē. **H**uenire no pōt si statuli ber de alieno dedit non de bo nis defuncti: vel als est homo liber q cōditionē impleuit.

Falcidia est alp. **I**matio precij rerū exve ritate faciēda est. **P**aulus.

Dolo. cautio nib. scz euis eta hereditate les gata reddi. vt. C. de leg. l. si in frau dem. Itē no. h de dolo psumpto. sic. s. man. l. si pte curatores. s. dolo. r. l. dolus. sed argu. cōtra. C. de dolo. l. dolum. item facit. i. si. l. l. hec autem. s. si. r. s. de peti. here. l. q si possessor. et. s. ad eph. l. iulian. s. si tibi. r. s. de peti. here. l. si. s. i.

Seru. hereditatē. quia fingunt no fore capti. vt. i. de cap. r. postli. re. l. postlimum. s. transfuge. als cō tra. vt. s. eo. l. in ratione. s. i.

Falcidia. non potest. id est no imputatur heredi i fal cidia. r. no. de alieno. sec. si de suo peculio. vt. i. eo. id

autē. r. intelligit de suo. vt. i. de do. ca. mo. l. qb statuli ber. i. **I**mpleuit. credēs se serui impleuit cōditionē sub qua erat relicta libertas r dedit de peculio qd no erat hfdia vnde pōt repeti. vt. s. de cōdi. ob cām. l. dedit. s. si liber. r. s. si quis. nā qz repetit patet qz fal. no retinet. alij dicūt qz

45

In lege falcidia non ha betur pro puro quod in diem relictum est: medij enim temporis cōmodū computat. **I**n his legatis que sub condi tione relicta sunt: proculus pu tabat cū queritur de lege fal. tantum esse i legato quati venire potest. quod si est r dedu ctio sic potest fieri: vt tantum videatur inde deberi qti no men venire potest. sed hec sen tentia non probatur: cautioni bus ergo melius res tempe ratur.

46

Ulpianus. **Q**ui quod per legē fal. re tunere poterat volūtatē testatoris secut rridit se datu riu: cogēdus est soluere.

47

Si legatū annuū relinquit no ante defalcac qz eueniat di es soluēdi legatum qz falcid ia interuenit. **Alexan. I dē.**

Lex falcidia si interue niat in oibus pensioni bus locū habet: s: hoc ex post facto apparebit. vtputa i an nos singlos legatū relictu est qd diu fal. nondū locū habet in tregre pensiones annue dabū tur: sed eni si ann. venerit (quo fit vt cōtra legem fal. vltra do drantē aliquid debeatur) eue nient vt retro omnia legata sin gulozum annouum mutuant.

Nunq legatarius vel fidei cōmissarius (licet ex trebellia no senatusconsulto restituitur ei hereditas) vtiur legis fal cidie beneficio.

Uti qd. soluere. sic. C. eo. l. de cōdi. fur. l. si ser uis. s. q si pēdēte n. **C**autioibus. vt reddat quanto plus accepit. vt. s. l. i. s. si in annos. r. i. eo. l. lex falcidia. s. i. i. eo. l. i. c. u. i. t. i. c. i. o. So. ibi.

Qui qd. soluere. sic. C. eo. l. fina. r. s. de condi. indebi. l. fidei cō. et. i. de dona. l. si pa tronus. s. i. s. arg. cōtra. s. eo. l. qd de bonis. s. i.

Ex falcidia. pensionib. id est petitionibus. q. **A**pparebit. i. quandoqz. r. **I**ntegre. acce pta cautione quā to plus r. vt. s. l. i. s. si i ānos. et. i. e. l. legis fal. sed con: tra. i. eo. l. hereditatum. vbi ab initio fit pputatio. Sol. ibi fit cōputatio. ppter ceteros legatarios: hic cū eo cui ē re licrum hoc annuū. et eodē modo. so. i. eo. l. cum r. i. c. i. o. r. sic intellige. s. eo. l. penales. s. annua.

Fidei cōmissarius. specialis vel generalis vt subf. cit. sed fallit in generali in duobus casibus: scz qn heres sponte adijt. r. sponte fal. non detrahit volens liberalita tem exercere in fidei cōmissariū. et hoc si ab herede relicta

al. liber hō dedit de suo pro suo cui erat relicta liber tas si decz daret heredi. **I**n falcidia. fa cit. i. eo. l. in le ge falcidia. s. cor. pora. r. l. p. cia. **I**n lege falcidie. s. si. r. facit hie ver sum in his r. fm alios nō. s: ibi p. culus r. c. vt dice bat hzo. r. facit. i. e. l. circa. r. l. i. quā titate. s. in diem. r. l. qui quadrigen ta. s. h. r. s. man. l. si mādauero tibi. in prin. **M**enire. sic. s. de cōdi. fur. l. si ser uis. s. q si pēdēte n. **C**autioibus. vt reddat quanto plus accepit. vt. s. l. i. s. si in annos. r. i. eo. l. lex falcidia. s. i. i. eo. l. i. c. u. i. t. i. c. i. o. So. ibi.

Uti qd. soluere. sic. C. eo. l. de cōdi. fur. l. si ser uis. s. q si pēdēte n. **C**autioibus. vt reddat quanto plus accepit. vt. s. l. i. s. si in annos. r. i. eo. l. lex falcidia. s. i. i. eo. l. i. c. u. i. t. i. c. i. o. So. ibi.

Qui qd. soluere. sic. C. eo. l. de cōdi. fur. l. si ser uis. s. q si pēdēte n. **C**autioibus. vt reddat quanto plus accepit. vt. s. l. i. s. si in annos. r. i. eo. l. lex falcidia. s. i. i. eo. l. i. c. u. i. t. i. c. i. o. So. ibi.

Ex falcidia. pensionib. id est petitionibus. q. **A**pparebit. i. quandoqz. r. **I**ntegre. acce pta cautione quā to plus r. vt. s. l. i. s. si i ānos. et. i. e. l. legis fal. sed con: tra. i. eo. l. hereditatum. vbi ab initio fit pputatio. Sol. ibi fit cōputatio. ppter ceteros legatarios: hic cū eo cui ē re licrum hoc annuū. et eodē modo. so. i. eo. l. cum r. i. c. i. o. r. sic intellige. s. eo. l. penales. s. annua.

Fidei cōmissarius. specialis vel generalis vt subf. cit. sed fallit in generali in duobus casibus: scz qn heres sponte adijt. r. sponte fal. non detrahit volens liberalita tem exercere in fidei cōmissariū. et hoc si ab herede relicta

sum legata. ceteri si a fideicommissario nunq̄ detrahet falcidiam. Itē in alio si coactus heres adiit. tūc enim fideicommissarius detrahit falcidiam. quia absurdus est legatarijs plus p̄stari q̄ p̄stare si heres sp̄ote adijisset. vt. j. ti. ij. l. i. §. inde n. rati. r. l. marcellus. §. q̄ si suspecta. et. l. facta. §. si cui suspecta. facit

ergo hic §. pro opione h̄zo. qui dixit legatarium nō detrahere falcidiam. s̄ alij cōtra si eis detrahat: p̄ quibus est. §. eo. l. penales. §. fina. cr. c. cōmuna de leg. l. i. §. i. q̄ sunt contra. s̄ dic vt in qualibet earū no. hanc autem intelligebat q̄n eis nō detrahebat.

¶ **U**m emptor venditori vel cōtra heres extiterit euicto hoīe vtrū dupluz in es alienū deducere vel cōputare debeat. an simplū: duplū em̄ esset si alij heres extitisset: et benignius est eodē herede existēte simplū ei imputari.

¶ **S**pes defalcandi cōmunis est heredis r̄ legatarij: r̄ q̄ legat̄ seruo cōmuni eis acq̄ritur quibus potest. Bar. Idem.

¶ **P**autius seruo quē tibi legauerat fundū legauit. Attilicini? n̄ uera sabin? primū in seruo rōnē legis falcidie habēdā: r̄ quota pars ex eo decederet eam partē in fundo legato inutile futurā: deinde ex reliq̄s p̄tib? fūdi legi falcidie portionē decessurā sicut ex oibus legatis Lassiū? ait. q̄ si de seruo pars lege falcidia decedat: incipe seruū fieri cōm heredis r̄ legatarij. cōi autē seruo cū legatū sit totum p̄tinere ad sociū: quia in eam p̄sonā legatū p̄sistere p̄t. q̄ rationē semel ex fundo partē legis falcidie decessurā: paulus cassij? sentētia vti. nā r̄ diuus pius? rescriptit seruo communi fideicommissum datū: totum ad socium pertinere.

¶ **P**autius seruo quē tibi legauerat fundū legauit. Attilicini? n̄ uera sabin? primū in seruo rōnē legis falcidie habēdā: r̄ quota pars ex eo decederet eam partē in fundo legato inutile futurā: deinde ex reliq̄s p̄tib? fūdi legi falcidie portionē decessurā sicut ex oibus legatis Lassiū? ait. q̄ si de seruo pars lege falcidia decedat: incipe seruū fieri cōm heredis r̄ legatarij. cōi autē seruo cū legatū sit totum p̄tinere ad sociū: quia in eam p̄sonā legatū p̄sistere p̄t. q̄ rationē semel ex fundo partē legis falcidie decessurā: paulus cassij? sentētia vti. nā r̄ diuus pius? rescriptit seruo communi fideicommissum datū: totum ad socium pertinere.

¶ **C**assius. resp̄ hēdens p̄dictos. Et legatarij. sic ergo ipso iure falcidia rescit. vt r̄. §. eo. l. linea. et. j. eo. l. an q̄ritate. §. i diem. in fi. §. e

¶ **I**n eaz. q̄re ei totū legatū q̄ritur s̄ in legato ei relicto locum haberet falcidia. ergo r̄ hic vt subiicit. h̄zo.

¶ **Q**ua ratione. quia totū legatū querit socio. ergo in eo toto locum habet falcidia.

¶ **E**x fundo. s̄ dotali.

¶ **C**assij. reprobatā sentētia n̄ uerū sabinī. r̄ attilicini.

¶ **I**ditur p̄t. nō solū cassij. ad q̄b est. §. p̄ socio. l. vep. §. si seruo. s̄ j. de acq̄. re. do. l. p̄ seruo. §. i. Sol. q̄ ibi dicit fieri foroz. q̄ donat vn̄ d̄no seruo cōi. vep̄ est ceteroz. nō aut̄ donati aliqd̄ remanet. r̄ sic p̄cedat. Itē j. §. j. de stipu. ser. l. p̄inde. §. si seruo cōi. s̄ aliud ibi in stipulatōe q̄n sit

pulat su? cōis ab vno d̄no. vt p̄ pte remaneat penes p̄mittentē. quia stipulatio nō fit ibi ex causa lucratiua: hic autē in legato vel in donatione est lucratiua.

¶ **F**undi. legati. l. Remanserit. propter falcidiam.

¶ **U**bi legatur fundus et via ad ipm̄. legatū vie extinguitur si tm̄ est in falcidia aut pl? quātum via. Alexan.

¶ **I**nterdum euenit vt p̄pter rōnē legis falcidie sequens legatū extinguitur: veluti si fundus et ad eū via legata sit per aliū fundū. nā si pars fūdi? remāserit in hereditate nō potest p̄cedere vie legatū: quia pro parte seruit? acq̄ri nō p̄t.

¶ **L**egata inutilia minuit vt excludunt falcidiam siue sint inutilia a p̄cipio siue ex post facto. h. d. cum. l. seq. Alexan.

¶ **N**on est dubiū. Cel. Quin ea legata a quib? submouere heres exceptione petitorē? potest: in quartā ei imputentur: ne ceterozum legata minuantur. Iulianus.

¶ **E**c interest? vtrū ab initio quasi inutile fuerit: an ex accidēti postea in eū casum puenisset legatū: vt actio eis denegaretur.

¶ **L**egatū inutile p̄t incapacitatē legatarij p̄dest alijs legatarijs. hoc dicit fm̄ vltimū intellectū glo. Bar. Marcell.

¶ **A**asse patronū herede instituit libert? cū ducētos aureos in bonis haberet: et legauit filio. cxx. extraneo? reliq̄: diminutio legati q̄d extraneo p̄staf̄ p̄ficit filio ad p̄sequēda solida q̄ ei legata sunt. Quacūq̄ ex causa legata non

dū de vtroq̄ fm̄. h. arg. §. eo. l. plane. vel dic q̄ diminutio fit c̄neo: q̄ est filius naturalis. vñ nō p̄t cape nisi p̄tē. vt C. d. na. li. l. ij. cū em̄ ture h̄ditario remaneat penes h̄dē cōputant ei in quartaz: r̄ eo min? detrahit alijs. vt. j. in. l. p̄t. r̄ q̄d subiicit ad consequēda legata solida. s̄ magis q̄ p̄sequeretur si de legato extranei nil diminueretur: nō tm̄ forte solidū consequetur filius.

¶ **E**xtraneo. fm̄ vltimā casus positionē dic extraneo. i. filio naturali. duos enim habebat filios. vnū legitimum

¶ **I**n hereditate. nomie falcidie. ita vt equaleat est marōvie vel plus valeat. sec? si min? valet. q̄d dicit. §. e. l. si fundus michi. n̄ Non p̄t. facit. j. de ver. ob. l. si sub vna. §. i.

¶ **N**on est. petitorē. quia nō sit capax. ad q̄d. §. eo. l. in rōne. in p̄n. r̄. l. in rōne. ij. §. pe. et. fi. r̄. l. si a seruo. r̄. j. eo. l. id aut q̄d. r̄. l. exasse.

¶ **E**c interest. q̄siq̄ tamē interest. vt. l. i. de le. §. r̄. r̄. r̄. j. de. §. ob. l. plurib? §. fi.

¶ **A**asse. filio. ceterū filio h̄rdis frustra legat vt et suo. vt. l. i. de le. §. an suo. et q̄d seq̄ sic ordina. quia filio. cxx. r̄ c̄neo reliq̄ scz reliq̄. ita q̄ loc? est falcidie. vt dic. c. filio. r̄ c̄neo r̄. et subaudi et alia alijs. si aut̄ diceret. c. filio. et. r̄. c̄neo legata et nichil p̄t. non posset heres vti falcid. cūz h̄cat pl? q̄ra. Itē q̄d subiicit diminitio legati ex extraneo relicti. dic p̄ legē falcidiam: p̄dest eniz filio: q̄ si nō posset defalcari legatū c̄nei detraheret de legato filij q̄d c̄t defalcā-

alium naturalem qui vocatur extraneus.
S ppter ea. ve dicabunt. cautioe no pnta sz ea pnta
sic. vr. s. e. l. i. s. herdu. z. s. si in anos. z. l. is cui. z. l.
in lege falcidia. z. l. eo. l. hfditatu. z. l. in qstitate. s. s. z. si le
gata. z. l. n. l. i. s. si legata. que sunt s. s. h. dicit referre an
puru vel pditiona

le sit et r. lictum. et
sic hic loquit vt sit
in electioe heredis
an puru vni z co
ditionale alij z sic
pntari vt puru pe
tat pnta cautioe.
vt in contrarijs.

Alter credito
res. na vide
tur creditores pa
tris in eo fundo.

Aliqd. aliud
preter fundum.

Quia in po
testate. videtur q
non quia zc.

Sua. cuz ha
beat fundum.

Hac ratioe. s.
maia.

Deducet. cu
aliq pr disponat.

Filijs. vt sal
te vni. vr. s. de leg.
ij. l. vnus ex. in pn.
z. s. si duos. z. s. ro
go. z. l. cu qda. z. fa
cit. s. de lega. i. l. si
liuifamilias. s. pe.
Accur.

Reliquedi. er
go h fund non co
putat eis in qra:
sz vt es alienu eis
debitu deducet. vr
C. e. l. in ipneda.
Accur.

Uz ticio. als
incipit ticio.
als cum ticio.

Victurus sit.
na eo mortuo finit
vr. s. d. an. l. i. iij. s. s. e. l. i. lege falc. ij. Sol. qda dicit q
hest electio legatarij: hcartotu pnta cautioe vt ibi. an he
ri estimatioez: vt hic. qsi sit fauoz legatarij sanfdari. qd est
falsuz: imo hfdis. vr. j. n. l. i. alij q hic no poterat sanfda
re: ibi sic. alij q hic de pditionali: ibi de anuo. vel ibi cum
eodde: hic cu ceteris legatarijs coputat: vel hic fuit senen
tia. pculi q ibi reprobat. Item est ptra. s. eo. l. iij. s. si. Sol.
ibi spale i republica. Itē ptra. j. eo. l. hfditatu. vbi sit p an
nos. Sol. ibi vt sciat p qraños fier estimatio: ex eo sciat
qstū valet vt hic. vel ibi in legato vsufruc. z alimentorum
hic in alio annuo. vel ad oia dicas fm hu. q in his tribus
casibus alimētoz vsufructus z in alio annuo fit coputa
tio tribus modi. s. vel vt h dicit. vel vt. s. co. l. si heres. s.
fi. vel vt. j. e. l. hfditatu. vel etiā quarto. s. coputatio pot he
ri vt soluat totū cautioe exacta. vr. s. e. l. i. s. si in anos. z. l. i.

prestantur: imputantur here
di in quartā partez que ppter
legez falcidiā remanere apud
eum debet. s. z. Accur.

S ppter ea q sub pditioe
legata sunt pēdet legis
falcidie rō: pnti die data non
tota vendicabuntur.

Defuncto hfdib' debitu
vt es alienū detrahitur. Bar.

Alter filiu. Marcel.
ex q tres hebat nepo
tes hfdē istituit fideiq ei' co
misit ne fundū alienaret: z vt i
familia eū relinqret: filij dece
dēs tres filios scripsit hfdes.
qrdū est an oimō qsi credito
res vnusquisqz in rōne legis
falcidie aliqd possit deduce
re: qz in pntē sua' habuit pat
cui ex his potius relinqret: sz
hac rōne' nemo i falcidie rōne
qcoz deducet. qd videndū est
ne dure pstituat: vtiq enim in
alieno ere habuit fundū cū ne
cessitate qppe obstrict' fuisse
filijs eū fundū relinqedi.

Legatu annuu pedēti du
bio estimatur inqstū vēdi po
test: sed eo finito inqstū de
betur. Bar. s. z. Idem.

Am ticio in annos suz
gulos dena legata sut:
z iudex legis falcidie rōne in

lege falcidia. in fi. z. j. eo. l. in qstitate. s. s. z. si legata. z. facit
s. de dona. cau. mor. l. mortis ca. s. si. et. s. co. l. lex falcidia.
m. Debuerit. in pteritū ante mortē. qz pntēnum forte
non soluerat heres. ad qd. s. de vsu. l. quesitum.
Am quo. poterat. vt dominus serui.

hfdē et alios legatarios heāt:
viuo qdē ticio tān litē estima
re debeat qst venire id legatū
pōt in incerto posito qd diu vi
ctur' sit ticio. mortuo aut ticio
nō aliud spectari debeat qz qd
heres ex ea causa debuerit.

Augmētū facultatū here
ditarij debitoris qncūqz pnti
gens: pdest legatarijs in falc
idia detrahēda. Bar. Idem.

Am quo de peculio agi
poterat' heres credito
ri extitit: qrit cur' rps peculiu
cōputari oporteat i falcidia le
ge. pleriqz putāt qd tūc i pecu
lio fuerit cū adiret hfditas in
spiciēdū. Ego dubito: quomā
mort' rps i rōne legis falcidie
icūda placuit obseruari. qdnā
iterest peculiu serui post mor
tē creditoris diminutuz sit: an
debitor' paupio: fact' sit. alt'
qz dicit qd ex cōtrario si ante
aditā hfditatē acq'ierit serui:
z ego qra si debitoris qui tūc
nō erat soluēdo āpiate facul
tates fuerit. z cū i isto' placue
rit ex postfacto vberiozē vide
ri fuisse hfditatē: sicut: cū pdi
tio' crediti extitit' post mortē:
ita etiā peculij incremētū' ple
nozē faceret hfditatē. S. ceuo
la notat: qd ergo si i dez huus

o. Dubito. hac
rōne qm zc. et hac
alia. quid emz zc.
Accur.

Debitor. sz
pōt in incerto posito qd diu vi
ctur' sit ticio. mortuo aut ticio
nō aliud spectari debeat qz qd
heres ex ea causa debuerit.

Augmētū facultatū here
ditarij debitoris qncūqz pnti
gens: pdest legatarijs in falc
idia detrahēda. Bar. Idem.

Am quo de peculio agi
poterat' heres credito
ri extitit: qrit cur' rps peculiu
cōputari oporteat i falcidia le
ge. pleriqz putāt qd tūc i pecu
lio fuerit cū adiret hfditas in
spiciēdū. Ego dubito: quomā
mort' rps i rōne legis falcidie
icūda placuit obseruari. qdnā
iterest peculiu serui post mor
tē creditoris diminutuz sit: an
debitor' paupio: fact' sit. alt'
qz dicit qd ex cōtrario si ante
aditā hfditatē acq'ierit serui:
z ego qra si debitoris qui tūc
nō erat soluēdo āpiate facul
tates fuerit. z cū i isto' placue
rit ex postfacto vberiozē vide
ri fuisse hfditatē: sicut: cū pdi
tio' crediti extitit' post mortē:
ita etiā peculij incremētū' ple
nozē faceret hfditatē. S. ceuo
la notat: qd ergo si i dez huus

batur. et. s. co. l. i. s. si debitor: aut ex psona serui vel filij et
tunc non euētus posterior: sed qstū plus fuit in peculio
vel tēpore mortis vel adire hereditatis vel postea com
putatur in falcidia. vt hic. et. j. eo. l. si creditor. quia domi
nus idēqz heres tibi potuit z debuit soluere: sed in debi
tore non ita: quia nō itatum cum habet potest' heres pecu
niam extorquere.

Incrementū. qd est vsqz ad aditam hereditatem nō
post. vr. j. eo. l. si creditor. et. s. in prin. hui. l. s. in debitoze
etiā vltra vt hic. vel dic etiā in peculio idē vt hic apzē di
cit. sed fm vtraqz expositionē est contra. s. de pecul. l. eo tē
pore. s. si creditor. vbi tēp' mortis inspicitur. sed dic vt. j.
eo. l. si creditor.

Notat. i. approbat qd sequitur.

Seruis. heredis scripti.

a **D**ena. i. xvij. et totidē alij. sic. s. de leg. i. l. si q̄s testamento. vel meli⁹ id est. xvij. et x. alij. ut statim patet ibi. x. que. et. sic. de solu. l. vbi.

b **D**ecē. si tota. r. augēt. sic ergo nil alij creditori soluetur. qd̄ est ideo. quia hic dñs h̄z potestātē p̄deducendi. ut. s. de pecu. l. sed.

si dānū. y. i. et facit s. eo. l. serui.

c **Q**uarta. facit. s. eo. l. sed si nō seruus. s. vlti.

d **L**ius. s. vlti.

e **S**i. s. nō.

f **P**roprietate. plenā tē triēniū. s. l. i. s. serui sui vel etias tue fidei.

h **P**artē. quartam. q̄ de sua esset rescanda si libertas nō eēt ei data.

h **z**o. hoc. p̄p̄ legatum. r. als falcidia non detrahēt. ut. s. eo. l. si serui.

i **C**ōsequat. ut p̄pter qualitātē legati. ut. s. p̄tō. s. vel p̄pter traditiō a defuncto q̄rtā. ut. h. z. o. s. i. alij. ut. no. C. eo. l. in testamento.

l **V**iginti quos. ergo quartam.

l **D**edisset. inter viuos. ut in fine subijcit. et hac mente ne vtrā falcidia. r. ita repellitur exceptione vel replicatione. sic ergo qd̄ capit nō hereditario iure imputat in falcidia. ut. r. j. eo. l. qd̄ autē. in si. si autē in vltima voluntate instituyendo nō eēt dubiū. qz nō habet locum falcidia.

m **N**ichil aliū. qz retinebit dicta xv. et facit. C. de leg. l. filia. et. i. si a patre. quis ma. su. l. i. s. si parens. sed arg. s. C. de inoffi. testamē. l. si quando. s. i. Accur. s. u.

o **U**m dotē. dicitur est. imo ut. s. de do. p̄tē. l. i. s. idē q̄rt. Sol. non h̄z locū ut hic inspecto exitu. qz qd̄ detrahīt p̄ falcidiā peni⁹ p̄ actōez de dotē. ut ibi dixi. s̄ in cō-

defuncto et alij dena⁹ debuerit: r. vna. x. habeat: auget. s. ex his hereditas decem⁹ q̄ defuncto naturaliter debebat i hereditate manētibus.

Si su⁹ post t̄ps manumittēdo legat. vel etiā eidē directo libertas relinquit r iterim p̄p̄ctas aut ei⁹ v̄i fructus legat alteri: t̄m d̄ esse in legato q̄rtū ex opis interim habet et ex eis falcidia detrahīt. **Alex.**

Is q̄ in bonis dūtaxat vniū suū hēbat legauit eū ticio: r. fidei ei⁹ cōmilit ut post triēniūz manumitteret: d̄z ex eo qd̄ interim lex opis serui ad ticiūm puenire p̄tō: q̄rtā apud h̄rdez remanere: quē ad modū si directo post triēniū seruo libertatē dedisset eiū qd̄ v̄i fructū ei⁹ legasset: aut ei p̄p̄tatem p̄ fidei cōmissum reliquit.

Si legatō dū non sit defalcabile de legato serui detrahītur falcia. p̄ vtroqz: r. idem eō: tra. hoc dicit **Bar.**

Stichum tibi: seruo tuo de cē legauit: vel p̄tra tibi decem seruo tuo stichum/ libertatē qz stichi fidei eius⁹ commisit: lex falcidia minuit legata: redime re ab h̄r de p̄tē⁹ debes quē ad modū si tibi vtrūqz legasset.

Quarta in herede testatore viuo collata facit cessare falcidiam. **Bar.**

Sepi⁹ euenit ne emolumentū ei⁹ legis heres p̄sequatur. nam si cētū aureoz dñs viginti q̄nz alicui dedisset: r. eū institueret h̄r dē r. v̄odrātē legauerit: nichil aliud sub occasione legis falcidie interuenire pot-

modo respiciatōis h̄z locū cū effectu: ut in p̄trario. i. si. s. r. s. eo. l. i. s. si qd̄s creditori. r. facit. j. eo. l. si v̄i fructus. s. i. o.

Interpositi. s. persona r. ad qd̄. s. de lega. l. i. l. et qui. r. de inoffi. testamē. l. papinianus. s. eo autem. r. s. i. i. l. auita. s. ticio. r. s. si quis ali. te. phi. l. i. s. sed si legatum.

test: quia viuo videt herediturō puidere.

Non d̄z ispicit p̄sona p̄mi legatarij s̄ fidei cōmissarij in quē v̄timate d̄z legatū residere. h. d. **Bar.** r. **Alex.** **I**dem.

Quam dotē marit⁹ alicui legauerit ut vxorē restituat: nō h̄r legē falcidiā locū dicitur est: et sane in plerisqz ita obfuar: ut omnia iterpositi⁹ capiētis p̄sona spectetur.

Potēte detrahendi falcidia nō p̄scribit lōgo t̄pe. **Alex.**

Legatō falcidie mōde. b̄nificiū heres etiā post lōgū tēpus⁹ mortis testatoris implorare non p̄hibetur.

Heres q̄ agit ut legatū interdicat p̄uat falcidia: idē in eo q̄ in se tacitā fidē assumpsit de restituēdo nō capaci. **Alex.**

Beneficio legis **I**dem. falcidie idign⁹ eē videt: qui id egerit⁹ ut fidei cōmissi. interdicat. p̄tērea q̄ nō capiēt rogat⁹ est restituere h̄r ditatem senatus cōsulto plautiano nō cōcedit q̄rtā retinere: s̄ ea q̄rtā quā non retinuit ad fidei cōmissi p̄tinet ex rescripto diui pij.

Prelegata relicta impuberi nō imputant in falcidiā substituto ipuberis. **Alex.** **I**abolē.

Quam p̄ ipuberi filie heredem substituit: id qd̄ ei⁹ legatorum⁹ noie a p̄re obuenit (cū hereditas ad substitutos p̄tinet) in cōputatiōem legis falcidie nō venit.

Quod heres plus soluit legatarij in penā p̄tūmacie nō nocet. hoc dicit **Bar.**

Legato petito⁹ cū in litem

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

Legato petito. p̄ actionez in rem in quaiuraf. ut. s. de in lit. tur. l. in actione. si autem actione ex testamento

Legis. longū t̄ps. facit. s. eo. l. lex falcidia. et l. qd̄ de bōis. s. nō idcirco. r. s. fruct⁹.

Beneficio. ege do testamētū. ad qd̄. s. d̄ his qui. ut idi. l. rescriptū. r. j. eo. l. h̄r dicitur. i. si. r. s. de his que in te. delē. l. i. s. s̄ h̄o alij. r. s. si qd̄ a. te. pro. l. ij. Accur.

Retinere. cuz effectu qz fise⁹ h̄z: ut hic. et. j. de iure fisci. l. cum tacitū.

Quam pat. qd̄ ei. s̄z impuberi.

Legator. i. p̄ legator. in p̄mis tabulis cuz haberet coheredē. et dicit p̄tinet ex substitutione pupillari nō venit in cōputatiōe nē: quia substitut⁹ nō cōputat sibi in quartā qd̄ impuberi fuerit p̄legatum sed habet p̄cipuū sicut nec ipse impubes cōputat. ut. j. eo. l. qd̄ autem. alij dicitur ei. s. substituto et legatorū in scōis tabulis. r. non venit in cōputatiōem. s̄z falcidie. quia non valet: v̄t pote a se sibi relicti. ut. s. de lega. l. i. l. legatū. s. i. sed totum cōputatur i quarta. ut. s. eo. l. non est. s̄z p̄ma placet: quia dicitur ei a patre. Itēz qd̄ dicit p̄tinet: exponit qd̄ ex vulgari. r. sic nō cōputat substitutus. qz non habet sed h̄z

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

Legato petito. p̄ actionez in rem in quaiuraf. ut. s. de in lit. tur. l. in actione. si autem actione ex testamento

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

Legato petito. p̄ actionez in rem in quaiuraf. ut. s. de in lit. tur. l. in actione. si autem actione ex testamento

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

bet impubes. ut. s. de lega. l. i. l. qui filiabus. in si. r. l. seq.

non iuratur. vt. s. de in li. iur. l. alia. nisi dicas qm res no extaret. vt eo. titu. l. in actionibus. s. plane. r. facit. s. de in li. iuran. l. i. r. de fideiuf. l. finali. r. s. de lega. i. l. legatu. s. fundus. r. s. eo. l. in factu. r. l. p. i. r. l. n. lege. s. fina. et argu. s. de procur. l. qui proprio. s. vt in ceteris. ibi: pena autem ac. r. i. de re gu. iur. l. quos qd ex culpa.

Alien^o. cum si. als sit. sed meli^o. si. et dic qro cu legata ac. r. qd dicit quati reba. s. valeret iusto p^ocio b. **R**evera. scili cet valeret.

Uoluntate. que fuit in emedovt ta carum emeret.

Prestare. vt r. s. de leg. iij. l. no dubiu. s. fi. r. facit s. eo. l. i. s. fi. r. de le. i. l. si fideiufor. s. fi. r. s. l. pri. s. fi. et s. man. l. si fideiuf for. Itē no. alteri^o sic. s. de nora. l. ele ctio. s. fina. r. s. de tranfac. l. iij.

In lege fal. fuerint. quoz vn^o aliū sibi fecit heredem.

Cōputari. qm sunt dno rei stipu landi: vt fiat solutio in obligatio nem hereditariāz tūc in bonis defū cti: sed si heredis tūc in bonis here dis vtraqz eni du rat. vt i. de fideiuf. l. si rens. r. l. s. ne raliter. s. i.

Ex cui^o bōis. cū sint d. io rei pro mittendi. r. fa. i. de fideiuf. l. vāni^o. et s. e. l. statulib. r. de lib. le. l. iij. s. nūc. h. **F**ōrali. i. for mato a cōrahēti bus qm defunctus emit vltra qd vale ret vl minus r. ita non ex preterita emptione. vt r. i. de iur. r. s. i. l. iij. s. diu. vel formali. i. singulari: qd als qmz inspicit vel rōne sanguinis vel utilitatis. vt i. e. l. p^ocia. vel quia fuit maior. vt. s. de mino. l. si in emptioe. vel ratioe p^omiū. vt. s. de le. ij. l. si cui fund^o. et facit. s. e. l. cū pater. s. i.

Recia. utilitate. de affectu r. utilitate statim ponet exemplum. et plenius no. s. l. pri. in fi.

Funguntur. i. cōi p^ocio estimant res. qd ergo dicit

iuratū est rō legis fal. nō eius fūme in quā legatari^o iuravit haberi d^z: s; ei^o q^oti reuera id fuit qd petitiū ē. nā id qd pene cā accreuit i legē fal. nō icidit.

Si h^os p^opter suā stultitiā p^o soluit nō nocet legatarijs. hoc dicit Bar. **I**dem.

Alien^o fund^o tibi legat^o est: cū h^os hunc emere nisi infinito p^ocio non possit: emit multo plur^o q^o q^oti erat: q^o emptione effectu^o evt legatarij ad legē fal. reuocarent. qro cū si^o fund^o tanti q^oti revera^o em ptus esset: legata nō fuerāt ex cessura ius legis fal. an hoc ip so heres institut^o p^ote reuocādi a legatarijs ius hēat: q^o exve lūtate^o defuncti pluris emerit fundū q^o q^oti erat. rīdi qd am plius h^os q^o p^ociū fundi lega tario soluit id in lege fal. iputa ri nō pōt: q^o negligētia ei^o no cere legatarijs non d^z: vt pote cū is cōsistendoveram estima tionē prestare poterat.

In duob^o reis socijs debi tū vtriusqz p^o pte videt actiue et passiue: in nō socijs ei^o v^o debi tū q^o debitiū occupauerit. **B.**

In lege fal. hoc **A**lp. esse fuādū iultan^o ast: vt si duo rei pmittēdi fuerint: vl duo rei stipulandi: siqdē focij sint i ea re diuidi inter eos de bere obligationē: atq; si singu li p^ote pecunie stipulati essent vel pmisissent. q^o si societas in ter eos nulla fuisset: in pēdēri

res tantum valet q^ostūmendi pōt. s. cōiter vt hic. et. s. e. l. pri. in fi. et. s. ad. l. aq. l. l. si seruus. vel dic cōiter fungitur. s. p^ocia id est statuunt. r. cōiter exponere p^oti^o. vel tertio sū gunt cōiter. i. tale p^ociū iponit qd equalcat re: vt cōe r. eq. le sit habere rem vel p^ociū.

esse in vtrius bonis computa ri^o oporteat id qd debebit: vel ex cui^o bonis^o detrahi. **L**o rpo ra si q^o sint i bonis defuncti fm reiveritate estimāda erūt: hoc est fm p^osens p^ociū: nec qd q^o eo rū formal^o p^ociū estimādum ef se sciendum est.

Res debet estimari cōi esti matione nō ex affectione sin gulari. itē q^o habet ius adeun di hereditatē nō dicitur locu pletior. **Bar.** **P**aulus

Precia rerū non ex affe ctu nec utilitate^o singu loz: s; cōiter fungunt^o. nec em q^o filiū naturale^o possidet tāto locupletior est q^o eū si ali^o pos sideret plurimo redēptur^o hui^o fider tm h^oz q^oti eū p^orvendere pōt: nec ex p^octradū est dū ven dat: sed i p^oria nō q^osi^o fili^o alt^o cur^o sed q^osi hō^o estimat. eadē cā^o est ei^o hui^o q^o noxā nocuit^o: nec eni delinquēdo q^osq; p^ocio sior fit. sed nec h^ordē post mor tē testatoris institutū fuū^o tā to pluris esse q^oto plus venire pōt^o p^oti^o scribit. est eni absur dum ipm^o heredē institutum non esse locupletiorē ante q^o adeat^o. si autē fuus h^os insti tutus sit: statim me locupletio rē effectum: cū multis causis accidere possit ne iussu nostro adeat: acq^ont r nobis certe cū adierit. est autē p^oeposterū aī nos locupletes dicit q^o acq^osi e rum^o. **L**ui^o debitor solūcdo nō

pletiozem. **A**lij dicit q^o si ego instituar sum locupletior ante q^o adeā: cum et ius deliberandi et adeundi transmitto vt r. c. de iur. delibe. l. cum antioxiobus. si seruus me^o non. quos sensus littera nō bene portat. **L**ocupletiorē. qd quidē verū est ante q^o adeam r. **C**q^o p^oto quāuis r. **A**deat. facias p^octū loco copule r. r. r. ne nobis acquiri certe et si adierit. p^ote si noster esse desinat: quod

Res tm valet q^o rū cōit vēdi p^o.

Qui filiū natura lem. s; seruū suum. als nō pos sideret. r. ē exēplū de affectu.

Sed nec. exē plū de utilitate in **Q**uasi. als q^o. i. quāto s; p^ocio als qua. s. estimatone.

Homo. fuus aliquis nō habito respectu ad patrē.

Eadē causa vt estimetur quā stū cōiter valet.

Nocuit. defū cto cui^o erat. p^oq^o videbat difficult^o q^o venderet ne p^oniēdi adimat fa cultas r. de socijs inquirendi. argu. s. famul. her. l. pō p^ontius. circa p^on. vel dic nocuit ex traneo in vita de functi. r. tunc non fit p^ociofior. i. fit de terior r. sic. pur va let. **A**ccur.

Seruum. he reditarium.

Venire pōt. q^o iussu emptoris adiret. vt iusti. de here. in. s. si autem

Ipsū. i. me. q. d. illd^o dicere me institutū nō ē locupletē aī q^o a deā: qd qdē verū est et si seruus heredi tati^o instituat me fieri locupletē. neu tro ergo casu fuit locupletior. **A**lij legūt interrogati ue vsq; illuc. certe r. q. d. nō ē absur dū me nō esse locu

multis modis potest contingere. et hoc quo ad fal. argu. con- tra. s. ad. l. aquil. l. inde nerati. et. s. de codi. fur. l. iij. s. i. et. j. de fur. l. si quis vixit. s. penul. sed illa odio furis occis- foris et raptoris.

a **H**abeat. creditor. et facit. j. eo. l. querebatur.

b **L**oca. primo ponit de loco. secū do d tpe. et facit ad locū. s. de eo qd cer to loco. l. de ois.

c **N**ec enim. de lo co dicit.

d **N**ec p̄tinuis. exemplū de tpe.

e **S**ecūdis. id est vberimis scz existētibz. vnde dicitur: hec nauis vadit ad secundā quādovadit. Jali- ter igiū estimatur tps caritatis q̄ vber- tatis si diu duras- uerit. secus si parū vt. j. subijcū.

f **F**ructibus. vberimis. fuit ei septe annis valde carū tps. et vj. se- quentibus maria vbertas.

g **C**ū hic. id est in cōputatōe fal. vel hic id est testi mādis fructibus

h **C**aritate. id est etiā si tpe p̄sen ti obtineat: qz ad ea q̄ plerūqz p̄tin- gunt iura aptant vt. s. de leg. et se. cō sul. nam ad ea.

i **I**n testamentō. cape p̄t. f. heres. i. detrahe re ab hoc nacio.

k **E**st. de lega tis ceterorum.

l **S**ecūdū est. imo nō standū: vt heres non habeat fal. vt. l. Lucia. cō tra. Solu. speciale hoc casu. vt et alis

s. e. l. si dūtor. hoc tñ nō nocet h̄dū: qz alij legatarij et sūi et hoc onus fal. subest. vt. j. eo. l. qui quadringenta. s. qd ergo. vel potest dici qz hic nō dicit detrahi falci. s. dicit qz cū duo et dimidiū possunt detrahi de decē noie falci. tātū id est duo et dimidiū videat ei iterū legare. et sic erit. xj. et dimidiū ex quibus falci. detrahit. et hoc modo statuit sen- tentie testatoris et fal. retinetur. predicta autē duo et di- midium detrahit heres delegatis ceterorū vt dixi.

s **F**undus. vtile. i. toto fūdo. nā tot' legat' v̄. vt. s. e. l. c. arani. s. i. et dic cōtraria plene vt ibi no. et fa-

est: tātū habeat in bonis q̄tū erigere potest.

Ex loco et tpe rerū p̄cia va- riant: et caritatis q̄ modico tpe fuerit nō inspicit. Bar.

Nonnulla tñ p̄cij varietatē loca tpa qz afferūt. nec enī tā- tidez rome et in hispania oleū estimabif. nec cōtinuis sterili- tatib' tātidē q̄ti ex sedis fru- ctib' dū hic qz nec ex momē- tis tēpor' nec ex ea q̄ raro ac- cidit caritate p̄cia p̄stituatur.

In testō ita **U**lpi- scriptū sit h̄s meus lu- cio ticio. x. dare dānas esto. et q̄ro qdē min' p̄ legē fal. cape p̄or: tāto amplius ei dare dā- nas esto: sententia tamē testa- toris standum est.

Si fundus legatur sub p̄di- none si heredi pecunia soluat' p̄ legatariū: fund' tot' est i le- gato q̄ ad cōputatōe fal. Ale.

Fundus le **P**aul'. gatus sit. l. dignus sub hac cōditione: si qnquaginta heredi dedisset: plerūqz putāt vtile esse legatū: qz p̄ditōis implēde causa dat. nā constat etiā falcidā eū pati posse: s. j. l. aurei legati sunt si. l. ddisser: dicendū est inutile esse legatū et magis ridiculosum esse.

In legatis p̄ditionalib' et in diem tanto minus dicit' esse in legato quantum facit rati- o interusurij medij tempo-

cit. s. de lega. ij. l. si cui fundus. et j. eo. l. qui fundum.

Arcu. extiterit. et sic medio tempore. v. percepit he- res de interusurio.

o **A**dinus. x. falcid. v.

p **Q**uātitatē. et fm hoc fal. detrahit. vt. j. e. l. qui qua-

dringenta. s. fi. et l. in quātitate. s. in dicm. et facit. s. e. l. in lege fal. et nor. insti. de act. s. pl.

q **S**uplit. vt. C. eo. l. successores.

r **I**mmodicū. i. magnū: adeo qz non possunt solui donationes.

s **A**liud. nisi qd superi deducto ere alieno. et fa. C. de tes. m. l. in testō.

t **Q**uotiens. li- cret. vt nas- turali vltra vnicaz vnciaz. vt. C. de na. li. l. ij.

v **E**xcedat. sed si excedat ille ex- cessus retinet ad- huc preter fal.

x **D**ebeat. hec fili' de- lex facit vt fili' de restituēdo roga- do gra- tus possit detrahe uatus re duas quartas. duas qd die vt. C. eo. l. qrtas quāqz. facit. s. n. detrahe t. l. sed et si. s. i. re p̄r.

y **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

z **D**ebeat. hec fili' de- lex facit vt fili' de restituēdo roga- do gra- tus possit detrahe uatus re duas quartas. duas qd die vt. C. eo. l. qrtas quāqz. facit. s. n. detrahe t. l. sed et si. s. i. re p̄r.

aa **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ab **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ac **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ad **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ae **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

af **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ag **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ah **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

ai **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

aj **E**reditarij. testator mili- tuto reliquit lega- ta inter q̄ legauit seio alimēta: nunc heres cuz fal. non habeat vult detra- here de ceteris les- gatis hoc planuz est. sed cū de lega- to alimētor: quod forte singulis an- nis valet. x. et pote- rat durare. x. annis vel etiā. xx. vj. l. an- nis prout viueret alimētar'. q̄ritur

Liber Undecimus.

vsq; ad. xxx. an. estimet quatuor valet per. xxx. an. et fm eam estimationem quarta detrahatur de ceteris legatis.
a In alimētis. si queratur quatuor noie alimētōrū sit relictu alicui et q̄tum noie fal. detrahif. vel ex eo vel ppter illud ex alijs.

Etates hominis annuot.

b Prima etate. q̄ est vsq; ad. xij. vel. xij. annos. vt C. de impu. et al. sub. l. pen. et de in. deli. l. qdā. et de impubes. scda vsq; ad. xxv. et dicitur ad. l. c. de. dele. iij. l. nō aliter. in fi. exinde dicitur terna vsq; ad. lxx. et dicitur inuent. vt e. l. nō aliter. i. fi. abinde senex vel seniu. vt Jo iur. inu. l. maiores. sed q̄tū ad hāc cōputationez p̄te erati hic adu cit vsq; ad. xx. an.
c Triginta an. cōputef. presumit q̄ tātū viuere possit ita finiantur olimenta. vt. s. de transac. l. cū hi. s. modus. in fi. s. qd si min⁹ vel vltra uiuat. Rñ. vel repetita legatario qd habuit vltra vitā et p̄ficat alijs legatarijs. vel dabit legatario. put virit vltra. sicut dico in vsufructu reipublice relicto. J. ab. sic deniq;.
d Uiginti octo. s. quātitas alimētōrū cōputat et eius quātitas falcidia preletur semper repere.
e Quoties etati. vt si habet. xij. annorum p̄sumitur viuere. xvij. vno minus.
f Remisso. id est detracto. 330.
g Etatis sit. l. in antea.
h Ulpian⁹ ait. et male: et iō statim corrigi solitū est. et sic not. q̄ aliud est in vsufructu q̄ in alimētis. vt. s. dicitur est. et fauore alimētarij hoc dicitur est. nā qz fructuari⁹ fm hāc cōputationē estimat diuini⁹ viuere q̄ alimētari⁹ iō maiore noie fal. patif detractionē. sic et vsufruct⁹ morte et cap. di. tollit. alimēta morte tñ. vt. s. de cap. di. l. legatum. 330. sed an. p oib⁹ an. dabunt statim alimēta: Rñ. estimabunt quātū valerēt p tātū tps dāda per singulos annos: et id soluit. vt. s. e. l. cū ticio. et fm hoc sibi et alijs de falcif. vel aliter vt ibi no. Jtē nō obstat p̄dicat. s. e. l. i. lege

in alimēt⁹ faciēde hāc formā inesse vlpian⁹ scribit: vt a prima etate vsq; ad. ānū. xx. q̄titas alimētōrū. xxx. annozū cōputef: eiusq; quātitas fal. preletur. ab annis 30. xx. vsq; ad. annū. xxv. ānoz. xxvij. ab annis. xxv. vsq; ad. ānos. xxx. annozū. xxv. ab annis. xxx. vsq; ad. annos. xxxv. annozū. xxij. ab annis. xxxv. vsq; ad. annos. xl. annoz. xx. ab annis. xl. vsq; ad. an. l. annozū cōputatio fit quot etati ei⁹ ad annum. lx. deest remissio vno anno. ab anno vero. l. vsq; ad. annū. lv. annozū. lx. ab annis. lv. vsq; ad. annū. lx. annozū. vij. ab annis. lx. cuiuscūq; etatis sit⁹ annozū. v. coq; nos iure vti vlpianus ait: et circa cōputationez vsufructus faciēda: solitū est tñ a p̄ia etate vsq; ad. annum. xxx. cōputationē annozū. xxx. fieri: ab annis 30. xxx. tot annozū cōputationez inire q̄t ad. annū. lx. deesse vident. nūq; ergo amplius q̄. xxx. annozū cōputatio initur. sic deniq; et si rei publice vsufruct⁹ lege siue simplicit⁹ siue ad ludos: triginta annozū computatio fit.
Sicut subtrahens rem hereditariā perdit falcidiā in illa: ita negās rem hereditariā esse si poitea de medacio cōuincatur. *Alexan.*

falci. qz ibi i simplici p̄ditōali. vel solue vt ibi. Jtē nec ob. s. eo. l. si h̄s. s. fi. qz ibi sp̄ale. Item nota in alimētis presumi citius moui senem q̄ iuuenē. sic J. de fideicō. lib. l. 1. 19 cui. sed argu. cōtra. s. de inoffi. testa. l. nam et si.

Cōputationē. f. vsq; ad. xl. vel. lx. vsq; ad. xv. vt. s. dicitur est. **C**ōputatio. i. iue: nis. **S**i q̄s ex hereditibus rē pro priam esse cōtēdat: deinde hereditariā esse cōuincatur: quidam putāt ei⁹ quocq; falcidiaz non posse retineri: qz nichil interlit subtraxerit: an hereditariā esse negauerit: quod vlpianus recte probat. **P**ōpō. **S**ufructu bonozū le: **A**gato es alienū ex oib⁹ rebus deducendū est: qm post senatuscōsultum nulla res est q̄ nō cadat i vsufructū legatū **A**lcidie stipu: **A**lp. **E**latio statim p̄mittitur vbi cōditio legatū vel debiti extitit.

Heres pot sibi p̄iudicare i eo qd sibi debet p. l. fal. *Alex.* **P**restat h̄s in Paul⁹ vedēda h̄ritate cauere vt et lege fal. interueniente solida legata prestentur: quia ea lex heredis cā lata est: nec fraus ei fit: si ius suum diminuat heres. **G**aius. **Q**uantitas p̄imonij deducto etiam eo qd ex plicadaru venditionū cā impenditur estimatur.

Cū tractatur de imponēda falcidia tempus mortis inspicitur: nec cōsiderat diminutio sequēs vel incrementū. *Alex.* **I**n q̄titate p̄i: **I**de. **M**onij exquirenda visum est mortis tps ipectari: qua de signatū. s. bona. et. s. de iur. do. l. mulier.

Alcidie stipulatio. a legatario p̄stita vt quāto apli⁹ q̄ p lege falci. licuerit accipe reddat. et fa. s. e. l. legis p **C**ōdo legatū. qd fructū erat iō p̄dōne. (fal. et. l. officio p **Q**uebit. eris alieni. **O**tes h̄s. sec⁹ i telōre. vt. s. e. l. qd de bonis. s. fi. **A**c. s. e. p̄stet. ab emptore vt sibi q̄ remanet obligat⁹ vt. C. **L**ata. als data. et ita i libro dñi mei. (de h̄re. vt. l. ij. **V**diminuat. sic. s. de pac. l. pactū. et. C. locan. l. eptōe. **Q**uantitas venditionū. q̄ sunt p debitis explicandis. et facit. C. de iur. deu. l. fi. s. in cōputatione. **I**n quātitate mortis tps. sic. s. e. in ratione. in p̄n. et in li. co. s. pe. quādoq; tñ tps adite h̄ritatis. vt. s. e.

Senex citi⁹ p̄sumit moui q̄

*propuā. suā h̄rdis nō defūcti: vt ita repellat legatariū a reuē. p̄stipeti act. ex telō. vt s. de lega. ij. vñ ex familia. s. fi. rē. m **A**n h̄ritati am. i. de hereditate. r. fa. s. e. l. bñficio. i. p̄n. et. l. paul⁹. et. J. ad treb. l. paulus rñ. si certa. et s. de h̄is q̄. vt idi. l. rescriptum.*

Sufructu. i. vsufructū. i. quasi etiam q̄ vsu cōsumuntur. vt. s. de vsufru. ca. re. l. i. et. l. fi. et facit. s. de vsufru. le. l. i. et. l. fi. et. J. de h̄b. sig. l. subs

Leu quo. r. feo. l. si
 creditur. qñqz etiã
 post vt sta. i. dicã.
A Si ante aditã
 tam. qñqz prodest
 etiã post aditã: vt
 si fructus puenerit
 ex legato relicto
 sub cõditione ante
 cõditione. vt. s.
 eo. l. qd de bõis. s.
 fructus. r. s. ad treu.
 mulier. s. si heres.
 Idẽ cõtingit. s. e.
 l. in rone. la. i. s.
 l. r. s. e. l. i. s. id qd
 ite et ecõtra. s. e. l.
 in le. fal. sed dic vt
 ibi.
B Pecorũ. nec
 est cõtra quod dic-
 tur. i. e. l. qui qdrin-
 genta. s. h. itz. Jo.
 eã intellexit aut
 vt ibi dicit.
C Si ex. c. i. ex
 patrimonio quod
 est. c. legauit. lxxv.
 et ante r.
D Souda. i. nõ
 deducta fal. vt et
 s. e. l. in rone. la. ij.
 s. d. uigent. sic. s. d.
 in h. l. h. ab. ebat. in
 fi. nõ autẽ de suo:
 nisi hodie si nõ sit
 at inuertiã. vt in
 aut. de here. r. fal.
 s. si vero. col. i.
E Nõ adire. sic
 s. si qd om. cau. te
 sta. l. i. qd omissa.
F Necessã. cau-
 satua necessitas
 nõ pãsa. sic in h. l.
 de ex her. liber. s.
 ne ergo.
G Uideat. facit
 s. de mio. l. ij. s. si
 qd. r. i. e. l. qrebaf.
 r. s. e. l. ca. n. cio. et
 s. e. l. in lege fal.
H Pure debe-
 bat. scilicet id qd
 vult speces.
I R. d. d. i. det
 vt. i. de s. bo. sign.
 l. verbũ reddedi.
K Redduntur.
 id est dantur.
L Intellegendũ
 est. hanc emi peti
 pũt pura legata. r.
 hoc idẽ est in cõdi

cã si qd. c. in bonis habuerit: r
 tota ea legauerit nichil legata
 rijz pdest si ante aditã hãdita
 tam per seruus hereditarij
 aut ex ptu ancillarum heredi-
 tatarij: aut ex fetu pecorũ tan-
 tuz accesserit hereditati: vt cẽ-
 tũ legatorũ noie erogatis ha-
 biturus sit heres quartã par-
 tẽ: sed necesse est vt nichilomi-
 nus qrtã ps de legatis detra-
 haf. r. ex diuerso si ex cẽtum
 lxxv. legauerit z ante aditã he-
 reditate in tantũ decreuerint
 bona incẽdijs forte aut naufra-
 gij: aut morte seruorũ: vt non
 plus qd. lxxv. vlt. etiã min⁹ relin-
 quat solida legata sbenif. nec
 ea res dãnosa est heredi cui li-
 berum est nõ adire heredita-
 tem. que res efficit vt necesse
 sit legatarijs (ne destituto te-
 stamento nichil consequatur)
 cum herede in portione lega-
 torum pacisci.
S i in hereditate est debitũ
 vel creditũ cõditionale z tra-
 ctat de imponẽda falcidia po-
 test res dupliciter expediri: vñ
 p solam cautionẽ ptoziã: vel p
 estimationem debiti z crediti
 cõditionalis: sed hec estima-
 tio i legatis cõditionalib⁹ locũ
 nõ h: sed sola cautio interpo-
 nit. de legatis s. in die habet
 cõsideratio velut de puris so-
 lo iteru surio medij tps detra-
 cto: r ideo nõ fit estimatio nec
 prestatur cautio. h. d. v. s. in fi-
 nem. Alexan.
Magna dubitatio fuit de
 his quorũ cõditio mortis tem-
 pore peder: id est an id qd sub
 cõditioe debet in stipulatois
 bonis annumeret: et pmissorũ
 bonis detrahaf. Sed hoc iure
 vtimur: vt qsti ea res in obli-
 gatione venire possit: in tantũ
 stipulatois qdem bonis acce-
 dere videat⁹. pmissorũ s. de
 cedere: aut cautionib⁹ res ex-
 plicari p: vt duoz alterũ fiat.
 aut ita rõ habeat tanqz pure⁹
 debeat: aut ita tanqz nichil de

beat. deinde heres z legata
 rij inter se caueãt vt existente
 cõditione aut hñs reddat qsto
 min⁹ soluerit: aut legatarij re-
 situãt quãto pl⁹ cõsecuti sint.
 Sed r si legata qdã pure: que
 dã sub cõditione relicta effici-
 ant vt existẽte cõditioe lex fal-
 cidia locũ habeat: pure legata
 cũ cautioe reddũt. q casu ma-
 gis inusu est solui qdẽ pure le-
 gata: p inde ac si nulla alia sub-
 pditione legata fuissent. caue-
 re autẽ legatarios debere ex
 euẽtu cõditionis: qdã amplius
 accepissent redditũ in: cui⁹ ge-
 neris cautio necessaria esse vi-
 det⁹: r si qbusdã suis eodẽ te-
 stamẽto sub pditione libertas
 data sit qru pãia pditione exi-
 stẽte bõis detrahũt. **I**n die
 relicta legata alteri esse iuris
 palã est: cũ ea oimodo tã ipsi
 legatario qz heredi b⁹ ei⁹ debe-
 ri certũ est: s. tãto min⁹ erogari
 ex bonis intelligendũ est: quãtũ
 interea donec dies obrigerit
 hñs lucratur⁹ est ex fructib⁹ vel
 vfur⁹. Ergo optimũ qdẽ est
 tim ab iusto ita testatoie distri-
 buere legata: ne vltra doctãte
 reliquãt. q si excesserit qd do-
 drantẽ: p rata portioe p legẽ
 tpo iure minuũt. s. bi gra si is
 q qdrigẽta i bonis habuit: ro-
 ta ea qdrigẽta erogant: qrtã
 ps legatarijs detrahif. **S**i trecẽta qñqz
 legauerit: octaua dz detrahi. **S**i qñgẽta lega-
 uerit hñs qdrigẽta i initio qnta deinde qrtã ps
 detrahi dz. Ante em detrahẽdũ est qd extra bo-
 norũ quãtitate est. deinde qd ex bonis apud he-
 redem remanere oportet.
Quid tantũ in falci. imputaf qd capif ex iudi-
 cio testatois iure hereditario: nisi testato: i fal-
 cidiam iusserit imputari: r ideo prelegata qua-
 tenus capiunt a coherede non imputatur in fal-
 cidiam: nec id qd dat gra cõditionis iplende ni-
 si fuerit hereditarium. h. d. Alexan. **I**dem.
Quid autẽ dicif si ex iudicio defuncti qñ-
 tã habeat heres solida pãstãda esse lega-
 ta: ita accipe debemus si hñs dario iure habeat
 Ita qz qd qñqz legatorũ noie a cohẽde acceper-
 rit: in qdrantẽ ei nõ imputaf. Sed si ideo lega-
 tum⁹ ei datũ est: vt integra legata vel fideicom

tonalib⁹ existente
 cõdi. one corũ. er-
 go fm hoc iterum
 dz purũ legatum
 cõditionale vel in
 die excedere in eo
 qd nom le falcidie
 pãstandũ est in qua
 tũ excedit emolu-
 mentũ. vt. i. e. l. qui
 qdringenta. s. jo.
M Usuris. non
 em vsure vel fru-
 ct⁹ cõputant i fal-
 cidiaz heredi. itz
 hoc qdã dixerunt
 male intelligẽtes
 legemque est. i. e.
 l. qui quadringen-
 ta. s. h. r. ibidẽ no.
 Accursius.
N Detrahitur.
 in trib⁹ casib⁹ non
 sic cõtribuunt le-
 gata. r duo not. s.
 c. l. nesciẽt. s. i. r. r.
 n⁹. s. si qd om. ca.
 testa. l. qz aut. s. jo.
 et facit ista. e. i. h. et
 s. e. plauci. r. l. pe-
 nales. s. annua.
Quid autẽ le-
 gatorũ. i. pre-
 legatorũ. r facit. s.
 c. l. nesciẽt. et. i. r.
 ad trebel. l. dedu-
 cta. s. nũmis.
P Legatũ. id est
 prelegatũ est a co-
 herede. r cõtinua
 legem sequentem
 cum ista.
Quid autẽ le-
 gatorũ. i. pre-
 legatorũ. r facit. s.
 c. l. nesciẽt. et. i. r.
 ad trebel. l. dedu-
 cta. s. nũmis.
P Legatũ. id est
 prelegatũ est a co-
 herede. r cõtinua
 legem sequentem
 cum ista.
 Lex-75

Legati. id est prelegati. Accursius.

Id autē non imputatur. imo videtur imputari. vt. §. de inoff. testa. l. papinianus. §. si cōditioni. cōtra. sol. fm. 230. hic in quarta iure institutionis: ubi iure nature. vel dic vt ibi. 3° argu. cōtra. §. eo. l. si pupillus. sed ibi vt

debitū magis accipi heres. et facit C. famil. herascū. l. filium.

Capitur. nō hereditario iure. ad qd. §. l. pri.

Pro sua parte. i. pro eo qd. accipit: totū qd. accipit videt. accipe. f. iure hēditario: hēditario. vt. §. de lega. ij. l. cuz. p. in prin. fm. 23.

Remanserit. facit. §. eo. l. ex affe. et. l. nō est. 7. l. seq.

Item. i. pars ticij est exhausta.

Relictus. i. remanserit. i. tres vncie. 7. sic su^o semis nō est exhaustus.

Competit. vt institui. eo. §. fina. 7. §. eo. l. in rōne. la. l. §. si filio. §. 2° tra. §. n. l. l. §. marcell^o. Sol. vt ibi.

Quod si alterutro. institutus esset. 7. sic in casu nostro. f. supioris. l. non esset loc^o falcidie cū quartā haberet.

Onerata. pō deficientis.

Detrahitur. vt. §. eo. l. id autē. in fi. ergo a simili portio cohēditis defecta debet facere vt legata ab eo relicta qui solus heres extitit in totū petantur fm. 30.

Exhausta. hoc idē si ex pupillari substitutione coheres pupilli pupillo heres extiterit. naz que relicta sunt a pupillo nō augētur. ppter partē coheredis succedentis. vt. §. eo. l. in ratiōe. la. i. §. questū. sed relicta in institutio ne ab herede succedēte augētur. vt. §. eo. l. qui fundū. §. fi. 7. §. qui filiū. si autē ex vulgari substitutione qd. sui coheredis partē vēdicat. indistincte augētur legata siue pars defecta fuerit onerosa: 7. augetur p nō defectā. siue non defecta augetur p defectā: et fit omnium legatorum cōtributio. vt. §. eo. l. qui filiū. l. rñ. nisi testator ab vno reliquit nos

missa prester: deneganda erit actio legati^o: si lege falcidia vti mallet.

Item. qd. conditionis implende cā vel a coherede vel a legatario vel a statu libero dā in falcidia nō imputatur: qz mort^o cā capitur. fa ne si a statulibero peculiare nūmos accipiat: p sua parte^o qd. rati eos imputare debet: qz p ea parte nō mortis cā capet: s; hereditario iure eos hē intelligit. qua rōne placuit legata que legatarij nō capiūt cuz apud hēdes subfederint: hereditario iure apud eos remanere intelligi. et ideo quadranti imputāda: nec quicq; iteresse vtrū statim ab initio legatum non sit: an qd. legatum est remanserit.

Ratio legis falcidie in singulis hereditibus locū h; ideo vñ^o detrahit illā si est grauata^o lz alter nichil detrahit: 7. si portio nō grauata accedit grauata pdest legatarijs: secus ecōtra. h. v. cū. l. seq. Alex. Idē.

In singulis heredit^o ratiōne legis falcidie cōputāda esse nō dubitatur: et iō si ticio 7. seio hereditibus institutis semis hereditatis ticij exhaustus est: seio autē quadrās totorum bonorum relictus sit: competit ticio beneficium legis falcidie.

Idem.

minatim legata vt nō preharēt ab alio. vt probatur. §. eo. l. i. §. interdū. in fi. §. et. §. de lega. l. l. 3. et no. qz lz legata relicta a pupillo instituto herede nō augētur. ppter partem succedētis pupillariter vt dixi: tamē augētur ea que a substituto in pupillari substitutione sunt relicta. in hoc

Quod si alterutro eorum deficiēte alter heres solus extiterit: vtrū pinde rō legis falcidie habenda sit: ac si statim ab initio is solus heres institutus esset: an singulari portionū separatiū cause spectat de sunt: 7. placet si ei^o pars legatis exhausta sit qz heres extiterit: adiuari legatarios p deficiēte partē: qz ea nō est legatis onerata^o. qz et legata q apud heredē remanēt efficiūt vt ceteri legatarij aut nichil aut min^o detrahitur. si pō defecta ps fuerit exhausta: pin de in ea ponēda rōne legis falcidie: atq; p eū ipm ptinet: et a quo defecta fuerit.

Augmētum vel diminutio bonorū ptingēs penes pupillum nō minuit nec auget legata relicta a pupillo vel a substituto 7. omnium legatorum fit contributio. Alexan. Idem.

In duplicibus testamētis siue de patrimonio gram^o ea sola substātia spectatur quā p cū moxeres habuerit. nec ad rem pertinet si post mortē p rīs fili^o vel acq; sicut aliqd. vel diminuerit. siue de legatis gram^o tā ea que in primis qz ea q in scōis tabulis relicta sunt in vñū cōtribuūtur tanq; si 7. ea q a filiō hēde reliq; sset testator a suo filio hēde sub alia conditione legasset.

In duplicibus testamētis siue de patrimonio gram^o ea sola substātia spectatur quā p cū moxeres habuerit. nec ad rem pertinet si post mortē p rīs fili^o vel acq; sicut aliqd. vel diminuerit. siue de legatis gram^o tā ea que in primis qz ea q in scōis tabulis relicta sunt in vñū cōtribuūtur tanq; si 7. ea q a filiō hēde reliq; sset testator a suo filio hēde sub alia conditione legasset.

soluit a filio herede existente suo patri fm. 30. sed ad primam positionē potest induci in fi. de here. qua. 7. dist. §. i.

Quam^o hēat locū fal. vel nō. et tūc rps mort^o p rīs et p rīs rāz legat^o p rīs 7. pupillar^o testamētū. nō autē qz postea i vita pupilli sunt aucta vt minuta tollit vt i dicit fal. vt h. 7. §. eo. l. in ratiōe. §. qd. vulgo. 7. facit. §. l. pri. 7. qd. no. §. l. pri.

Legasset. quo casu fit contributio. vt. §. eo. l. in ratiōe. §. questum. in fi. §.

entim differt coheres ab extraneo. vt §. de vul. sub. l. coheredi. §. coheres. 7. §. eo. l. in rōne. §. fina. 230.

Defecta fuerit. in trebellianca quarta esse videtur. vt. C. ad treb. l. non istam. in fi. vel ibi non poterat retinere sicut nec instituta: quia fuerat coacta. 7. facit. §. eo. l. i. §. si coheredis. et. l. in ratiōe. §. penul. 7. l. si pupillus. §. fi.

In duplicibus. hoc est i qd. est institutio 7. pupillaris substitutio q videtur duo testamēta. vt. §. de iof. testamēt. l. papinianus. §. sed nec impuberis. vel qd. verius est vnum est testamētū duarū hereditarū. vt. l. de pupil. substi. §. igitur. et. §. de vul. substi. l. p rīs. filij. p

De patrimonio. scz propter es alienum soluēdū. immo ppter legata que nō soluuntur nisi prius detracto ere aliēo ex bonis q heres habuit tempore mortis testatoris. si vero ad legata non habet respect^o: sed ad es alienum tñ illud ex bonis vnde deciq; et qñcumq;

quis filium 80. §.

Sis qui vtriusq. substituit.
Solus incipit respondere.
Cū enim probat quod dixit.

Centū. sub. r. c. q. ipse r. c. s. certe imo. c. ab eo fuerit relicta: s. dicit q. de trahit q. vltra q. titate bonor. e. vt. s. e. l. i. s. titate. s. fi. r. sic cū. c. m. hēbat de hēditate pupil li. q. vltra graua p nichilo: s. b. hoc detrahit fal. vt hic dicit.

Cū caueat legatarij. f. reddere q. p. accipiūt q. eis liceat per fal. q. stipulatio i. pupil lo nō amittatur. t. h. substituto cōmutat. vt. r. s. e. l. i. s. cui. r. facit. i. e. l. reperi. r. i. i. l. i. in pn. r. s. e. l. i. rōne. s. q. vulgo. et. s. b. puile. ce. l. i. si paterfamilias.

Individuū. ad hoc. f. de verb. obli. l. stipulatioes nō diuidūt. in pn. r. l. i. i. in fi. r. s. de serui. l. vie.

Stadium. ex pone vt. l. i. de rerū diu. s. vniuersi tatis.

Formā. sic. f. de no. ope. nūcia. l. stipulatio. s. op. r. i. de p. bo. signi. l. edificia. s. p. ficisse. s. ar. s. s. de aur. et arg. lega. l. r. si nō sint. s. quid ergo. Accursius.

Tenentur. vt. s. fami. her. l. here des. Jan. ea.

Denūciat. et sic soluit totū. p. stādo de estimatio ne. r. facit. s. e. l. i. s. s. v. s. f. r. s. s. operis. r. s. e. l. i. s. nē. i. fi. r. de leg. i. l. cū sūt. in pn. im mo etiā q. dicit diu diū. p. p. ter indiui duū estimat. vt. s. e. l. i. si nichil fund.

Cupillariter substituitur gra uatus pōt falcidiā retinere licet alij substitutus non sit gra uatus. Bar. s. Idem.

Sis q. qdringēta in pa trimonio hēbat filio im pubere herede instituto. cc. le gauerit: ei q. ticiū? seu hēdes substituēt r. a ticio. c. lega uerit: videam qd iur. sit si nō dū solut. legat. pupill. deces serit: r. ob id ea legata vtriusq. dērent: sol. h. s. tici. v. ref. lege fal. cū enī. cc. ex hēditate pu pilli ad eū ptineāt. cc. legato rū noie d. z. centū. ex. cc. q. pu pill. debebat. r. c. q. ipse dare iussus est. itaq. ex vtraq. q. titate q. rta deducta hēbit. l. i. per sona nō se i. lex falcidia nō in teruenit cū ad eū ex hereditate pupilli. cc. p. nēat: r. dēat le gatorū noie. c. ex. cc. q. a pupil lo relicta sūt. q. si pupill. solu at legata: debēt curare tuto res pupilli vt caueat legatarij.

Legata idiuuidua defalcāf p. estita pte estimatiōis. B.

Quedā legata diuisionem nō recipiūt: vt ecce legatū vie itineris actusve: ad nullū ei ea res p. pte p. ptinere. s. z. si op. munitio: h. s. facere iussus ē: idiuuiduū vt legatū. Neq. ei aut vllū balneū: aut vllum the atrū aut stadiū fecisse intelli gitur: q. ei p. p. iā formam que ex estimatiōe p. rigerit nō dē rit: quorū oim legatorū noie z. si plures hēdes sint: singuli in solidū tenent. **H**ec itaq. legata q. diuidentatem nō reci piūt tota ad legatariū ptinēt. sed pōt hēdi hoc remedio suc curri: vt estimatiōe facta lega ti denūciat legatario vt p. tem estimatiōis inferat: si nō infe rat vtatur aduerfus eum exce ptione doli mali. Idē.

S v. usufructus legat. est

S usufructus continuatur superiori et facit. s. eo. l. i. s. usufructus. r. s. de usufr. l. v. m. falcidie est. hoc die vt. s. e. l. cum dotē. s. ar. s. s. de

venit in cōputationē legis fal cidie: nam diuisionem recipit adeo vtrū duob. legat. fuerit ipso iure ad singulos ptes pri neāt. **D**os legata extra rō nē legis falcidie ē: s. q. suā rem mulier recipere videtur: sed r. de his quoq. rebus que mulieris causa empte para te essent: vt he quoq. extra modum legis essent nomina tim ipsa falcidia lege expref sum est.

Debito: sibi ipsi in totū di citur esse soluēdo: sed quo ad alios estimat solūmodo quā tum erigi potest ab eo z. quan tum residuum vendi q. d. b. d. Alexan. s. v. v. p. i. anus.

Querēbat. cū is q. solū i noie qdringēta i bonis habebat ipi debitori liberatio nē: seio ar. cccc. legauerit: si de bitor vel soluēdo nō sit: vel cē tū facere possit quātū q. s. q. ha beat iteruētū legis falcidie: di cebā legē falcidiā ex eo qd re fic. ex hereditate pōt q. rta he redi tribuere: residuū dodratē iter legatarios distribuere. q. re cū nomē min. soluēdo ē i hēdi tate ei. qd erigi pōt. p. rata sit distributio: residuū veditio. fa ciēda ē: vt id demū i hēditate p. p. tef. quātū nomen distrahi pt. s. z. cū d. bitor. liberatio re linq. t. p. sibi soluendo vt. r. q. ad se attinet diues ē: q. p. pe si ei mortis. cā accepto ferat id qd d. z. qdringēta cepisse vide bit: s. nichil facere possit: sen sisse enim liberationē plenāz videt: q. uis nichil facere pos sit si solū ei liberatio relicta est z. ideo falcidia interueniente ccc. accepto illi ferri. debent residua centū durabūt in obli gatione. et siquidē facere pos se cepit: exigentur ab eo dū taxat vsq. ad cētū. idēq. erit.

in fi. sed dicit ibi. n. **P**arate cēt. hoc expone vt. s. de le. i. l. hoc lega tu. et. l. seq.

O Expressū est. hoc id q. in eis te nuit donatio vsq. ad vires dotis ad sustēdū mulierē tenuit dico ne pos sit reuocari vt nō possit peti. vt. s. d. do. iter. vi. r. vro. l. ex annuo. r. l. si id qd. s. fi. r. l. si stipu lata. sec. i. alijs do nationib. q. ipō tu re nulle sūt. vt. C. e. l. in donatiōib.

Querēbatur. duos casus principaliter po nit: i. rta sine pta. s. q. debitori liba tio: et idē debitum alij. s. cō q. soli debitori liberatio relinquitur.

Refici. colligi vt hēri ex noie hēditario. cū nihil aliud sit i hēditate. r. **U**editio. facit s. e. l. in quātitate. s. magna.

Debitori. so li. vt. i. patet. **D**iuēs ē. sic. s. e. l. n. e. f. e. m. i. s. fi. et l. i. s. si creditor. r. i. de lib. l. e. si q. s. reū. s. h. uic. s. ar. s. s. de reli. r. sum. fu. si probata. s. fi.

Si ei mortis. s. n. l. o. legat. h. do natiōis cā mort.

Sensisse. re dit ad legata.

Soli. q. s. e. c. si vtriusq. reo debēdi liberatio ē relicta s. z. o. r. alter est sol uēdo r. alter nō. vt J. ea. l. colligitur. **F**erri. als. sic. r. i. ita i libro dñi accur. **I**dēq. erit. re

dit ad donationem. et dic idē qđ dixi in legato.

a **C** Si debitor a testatore. s. nam in hoc differt a legato quod ab herede datur. vt in h. de le. §. i.

b **C** In pendenti. sic. §. de dona. inter virū et vxor. l. cum hic status. §. simautē. et dic acceptilationem. s. mortis cā factā

c **C** Inueniant. et nichil amplius.

d **C** Preterea. s. §. vltra quadraginta.

e **C** Refundere. occasione falcidie.

f **C** Cū igit. redit. riuult. ad pumū casum legis.

g **C** Debitor. s. in solidum.

h **C** Ex reflecto. i. ex eo qđ pōt haberi ex noie. qđ statū aperit sic fiet et.

i **C** Res partes. nec caput libi nec lex nec. §. h. §. est ps legis superious. sed tō sic fuit refecata: quia ptes sic fuit liber inuētus. dic ergo tres ptes deduct.

k **C** Copenset. et sic hz totum suū legatu et alij nō: sed hoc hfe est qđ non habere nec est noium alij.

l **C** In bonis. i. ex dicta venditōe nominis.

m **C** Representet. i. accipiat et d. u. i. daf inter hfdēz inter dictū alij legatariū. et de hoc nichil dabitur.

n **C** Creditor. adite hereditatis. imo mortis. vt. §. de pecul. l. eo tempore. §. si creditor. qđ est tra. So. ibi tpe mortis et adite hereditatis idē est: qđ fili⁹ erat heres qđ prin⁹ mortuo testatore ē heres. vt in h. de her. qua. et dis. §. sui hic est extrane⁹ heres sū bul. vt sūm

o **C** Jo. ibi eadem qđntas fuit tempore mortis vel aditionis.

dicendū et si mortis causa accepto ei⁹ quadringēta ferātur. Unde elegāter dicit acceptilationē in pendenti⁹ fore: vt si qđē mortis tpe quadringēta tota inueniant⁹: i. trecētis valeat acceptilatio. Si hō pterea aliquid inueniat qđ qđrantē suppleat heredi in quadringēta acceptilatio proficiet. **¶** Si debitor iste quadringēto: u. dūtaxat centū facere pōt: qđ sibi soluēdo ē necesse habebit cētū refundere. **¶** Cū igit debitor sibi soluēdo sit: eueniet vt si herede aliquo instituto ipi debitori liberatio: et alij qđringēta legata sint: si qđē soluēdo sit debitor. cl. ex trecentis retineat: alia. cl. legatariorū prestent: heres cētū hēat. sin vero centū tm facere possit heredi ex reflecto qđ rta fūada ē. sic fiet vt. c. qđ p̄stari possunt in quattuor partes diuidant.

Res ptes ferāt legatarij: hīs viginti qđ hēat: debitor: qđ soluēdo nō ē secū cētū qđngita compēsēt. de residuis. cl. que exigi nō possunt venditio fiet nois: ad qđ qđ solū in bonis fūerit rēsentet. **¶** Si nichil facere debitor pōt: eque in. cl. accepto liberād⁹ est: de residuo venditionē nois faciēdā nati⁹ ait: qđ et nos probamus.

C Si debitor peculiaris scribit heres i sponēda rōne legis falcidie habet ratio quāti plurimi fuit a tpe mortis testōus vel adite hfditatis. h. d. Alex.

C Si debitor filij tui herede te instituerit et legis falcidie rōnem ponas: peculij qđntitas qđ adite hfdita

vel tertio idem tempus inspiciat qđ plus proficit legataris i. quo plus est in peculio vel mortis vel aditionis tempore. vt. §. eo. l. cum quo.

R Esperitur casus. specialis. sic. a. §. de euic. l. si per imprudentiā §. non mirū. sed regulariter cōtra. vt. §. de re. iur. l. heredem.

P Testator. i. p̄cedessor.

Q Stipulatio. nem. hāc. s. quāto.

R Licuerit. legatario. §. 3o.

S No agit. cum eo viuo fal. nō habet locū. alioqñ et ipse agit. vt. §. n. l. l. i. §. i. §. nōne mort tpe fal. vtrahitur hī. sic rēstārit. §. qñq fallit vt qđ cōditionalis debitor ab hereditate extitit cōditio. vt. §. e. l. i. quāntitate. §. magis. et §. sed et si legata.

R Esperit casus qđ heres agere pōt: qđuis testator agere nō potuerit. veluti si tutor cū solueret legata nō interposuerit stipulationē qđto pl⁹ qđ p legē falcidiam capi licuerit solutū fuerit reddi: pupill⁹ eo quidē noie tutele non agit: sed heredi ei⁹ hoc quoq noie tutor obligat⁹ erit. **I** de.

S Dos socero data est: et solus filij hīs p̄t exstitisset: dotē cōfestum in cōputationē hereditatis et fal. rōne in ere alieno deduct: alr enim videbit vxorē indotatā hfe. qđ si filij extraneū coheredē hēat ipse qđē sp̄ p qua pte p̄t hīs erit dotē i ere alieno deduct: et coheres eius anteq dos a filio percipiatur.

P relegata nō veniunt in fideicom. qñ qđ p̄tio rogat secundo p̄ielegat. **I** tē qui quartam detrahit de voluntate defuncti quartā hereditatis sibi cōputat: alr totā hereditariam partem. Bar. §. §. I dem.

T Jcia testō suo tictum frēm suū ex pte tertia hfdē instituit: fidei qđ ei⁹ cōmisi vt hfditātē retēta qđta pte scōde et p̄cule restitueret: eadē fratri qđā p̄dia p̄ielegauerat: qđro an tici⁹ ea qđ p̄iegata sunt etiā p ea pte hfditatis quā rogat⁹ evt restitueret: an itēgra retinere debeat: **R**ndi ticiuz legata itēgra retinē dēre: §. i

nō habita mētionē hereditatis: qđ etiā tunc p̄ielegata re

S Dos. perci piat. si eni filij a coherede dotis pte percipisset ipso iure liber⁹ erit coheres. §. 3o. et. c. fa. her. l. ij. et §. fami. l. si marit⁹. et §. iur. do. l. si is. §. i. et de do. p̄le. l. ij. §. i. si.

T Jcia. tertia. i. qđtuorvms cijs. et de residuo alios. alr tpe habere totū. vt. §. de here. in h. l. i. ex fund. do. §. totum.

Quarta pte. que est duodecima totius.

Pro ea pte. l. p̄trib⁹ p̄tib⁹ sue in stitutions.

Integra. non dubitabat qđ qđtam pte legatoruz retinere possit. sed qđrit vtruz integra possit retinere pte legata. §. 3o.

Debe. hoc ideo quia in rogādo habuit mentio nem hereditatis. secus autem si dicitur p̄tione tuā

stituerentur. vt. i. ad trebel. l. marcell. §. qdā. si mō prelegauit ante et postea rogauit. que dic vt. c. de fideicō. l. cū virum. Sed opponitur etiā si habuit mentionē hereditaria: vt in nostro casu nō retinet totam: sed hereditaria cadit in fideicō. vt. i. ad trebel. l. in fideicomisso. §. si. que est cōtra. Sol. satis car-

dit in fideicō. si cōputat in quartam quod facit in totū qñ cōtra voluntatem testatoris retinet quartam. vt h̄ subicit.

a **Quoddecimā.** l. qrtā et p̄tis in qua iūtur est: vt dicitur in casu. c. famul. her. l. filium

b **Trientē.** l. qrtā tuor vicias q̄s h̄z iure hereditario. vt. j. l. i. in quarta. i. r̄i.

c **Falcidie.** id est quarta trebel. de ea enim loquitur fm̄. 3o. ac.

d **Contra sententiam.** quod est eoupo q̄ nichil dicitur inde testari. vt. c. eo. l. i.

e **Inducere.** l. qrtā retineret.

f **Si fundum.** locū nō habz imo totus v̄t in legato. et sic fal. locū habet. vt. j. eo. l. in qrtā. in fi. l. que est cōtra. Sol. subicitur inter emptionē et cōditionē dultu que. vt in venditione dicas non fundum venditum esse relicum: ideoq̄ nec fundus venit in cōputatione: s̄z id solum quod minus iusto vēdidit. at in secūdo casu totū fundū ven-

dicat: alis cōputat q̄ totus legat⁹ est: nec eius q̄s p̄ cōditione dat fit cōputatio: q̄ nō accipit iure hereditario. vel ei a quo accipit computat: sed non alij. vt. s. e. nescimus. vel omnibus computat. cum iecirco hoc testator heredi prestari voluit: vt omnibus solida legata prestaret. vt. s. eo. l. quod autem. 3o. et fm̄ hoc conuol. s. e. l. in ratione. §. vendere. et §. tamen. l. et. l. si fundus le. et. l. si dignum.

g **Centum.** scilicet singulos tanti precij.

h **Quinquaginta.** tantū valebat mea hereditaria: sua ergo dimidia iure hereditario remanet sibi in eodē fundo. vt. j. dicit.

ptem quartā iputari oportere duodecimā p̄te p̄diorū. sed si nō esset adiectū vt ps̄ q̄rta deduceres: totū trientē p̄diorū legi falcidie iputari oportere: qm̄ contra sniam matrissamilias lex falcidia induceretur.

Ad precij noie capis nōvī def legatū sed iure hereditario capī. Bar. §. Idem.

Qui fundū solum in bonis. c. relinquebat: si herede suū dānauerit vt eū. l. ticio vederet: nō est estimādum amplū q̄s. l. legasse. ideoq̄ lex falcidia locū nō habet. Itē si is q̄ duos fundos in bonis. c. haberet: si me et ticiū h̄des instituisset et damnaasset me vt ticio fundū cornelianū. l. venderē: et ticiū dānaasset vt fundū michi seianū. l. venderet: non aiadueto quēadmodū lex fal. habere locū possit: cum vterq̄ h̄dū vni⁹ fundi p̄te dimidiā h̄ditario iure habitur⁹ sit: in q̄ dimidia h̄ditatis est. nā certe q̄ dānat⁹ est fundū cornelianū videret seiani fundi p̄te hereditario iure h̄z. Itē q̄ dāna tus est seianū fundū videret partē cornelianū fundi hereditario iure retiet⁹. **Si quis herede instituerit eū cui roga tus fuerat post mortē suā. c. re stituere. c. in rōne legis fal. deducere debet: quia si alij quilibet heres extitisset: hęc. c. in**

i **Unius.** non aperit cuius. sed statim dicit.

l **Hereditatis.** s. partis sue. vel ita in q̄ pars dimidia hereditatis est. i. quarta.

l **Seiani.** fundi quem emit.

m **Hereditario.** alis est hereditario. alis est hereditaria. subau. et aliā p̄te m iure emptionis.

Conditio cui⁹ enētus vel defectus legata non vitiat eorum petitione non differt et plures portiones vni⁹ et eiusdē instituti tribuunt adinuicē ad augendū legata. Alexan.

Si tu ex pte q̄rta: ticius ex parte quarta heredes scripti fueritis: deinde tu ex pte dimidia heres institutus fueris sub p̄diorē legata itē libertates date fuerint p̄dēte p̄diorē libertates cōpetēt: legata q̄q̄ tota prestabunt⁹. quia siue cōditio extiterit te herede existēte vtraq̄s valent: siue conditio defecerit: tu et ticius heredes eritis. De lege falci. si hoc queris an existente cōditione mīsentur quadrans tuus et semis: atq̄ ita pro dodrante ratio ponēda est cum his q̄bus pure a te herede legatum est: respōdebimus misceri duas partes. **Qui filium suū imuberē et ticiū eq̄s partib⁹ heredes instituerat a filio totum scmissis legauerat: a ticio nichil: et ticiū filio substituerat: q̄litū ē cū tici⁹ ex institutione admiss⁹: et ipubere filio mortuo ex substitutione heres extitisset: quātū legato ium nomine prestare deberet: et placuit solida legata cum prestare deberet. Nā cōfusi duo semisses efficerent: vt circa legē falcidiā**

ditione existētē vel deficiētē possit recuperare ab alio. vt. j. de reg. iur. l. nō. iō p̄ dico institutū sub p̄diorē posse queneri imedietatē residui. cū ēt deficiētē p̄diorē medietatē resti-

v **Eratis.** pro virili portioē medie (dū est habitur⁹. tate cōditionali vtriq̄s accedēt et sic sily vtraq̄s valet.

x **Duas partes.** vt sic dodrans videatur tibi relictus. et fa. s. de acqui. hē. l. si tu. et s. e. l. i. rōne. §. pe. i. fi. illi. §.

y **Legauerat.** et per legata exanimuerat.

z **Substituerat.** vulgariter et pupillariter.

a **Mortuo.** anteq̄ esset heres. vt. j. subicit.

b **Ex substitutione.** s. vulgari. vt. j. patet.

alis est hereditaria.

subau. et aliā p̄te m iure emptionis.

n **Remnet.** et aliā m iure emptionis consequitur.

o **Si q̄s. fa. c.** eo. l. in imponēda. in p̄. a. l. iurium.

p **Fuerit.** s. pu re. Accur.

q **Dimidia.** q̄ supererat et sic in dodrante.

r **Date fuerint.** scz simpliciter nō exprimendo a puris instōibus vel cōditionalib⁹: nec q̄stium a quolibet herede.

s **Pendēte.** scz condicione secun de iūstōnis.

t **Prestabunt.** de libertatib⁹ pla nū ē: s̄z delegatis q̄ro q̄rū qlibet sol uet. R̄i. aut sp̄s hereditaria est re licta: tūc ager rei v̄dicatione ad to tā cōtra vtrūq̄: cū abo h̄des tenean tur ad iudicē dōt q̄li bet soluat q̄rū cū cōperat solvere et sic ad incertā p̄ez contra quēlibet. vt s. de reuen. l. q̄ de tota. §. i. et idem si agat actione p̄o nali ex testō ad di crā speciē. si autēz est q̄stias tūc qlu bet in eo quod est pure institut⁹ que nit. nec eo plus te netur aliq̄s: q̄ cō

a Totius assis. fuit enim heres soli testatori & id solida prestat legata etiam si non habeat nisi tres vncias de tota hereditate. 330.

b Solida. no pot em de ducere falcidia eius nomine q nunq fuit heres. & facit. J. ea. l. s. fi. sed ptra. s. eo. l. qd si alterutro. in si. nam hic fit cotributio. ibi no. sed illa fm ista distinguit. qz si fuit pupilli pars defecta distinguitur an veniat substitutus ex vulgari & fit contributio an ex pupillari et tunc non. vt. i. pro. xi. si vero. &c.

c Anteqz pri. & ita pater q fuit heres ex vulgari substitutione.

d Fuerit. et decessit in pupillari etate. et sic successit pupillo ex substitutione pupillari substitutus.

e Quibus. si legatis.

f Substitutio. ne. vulgari vel pupillari.

g Culibet. etiam maiori.

h Reliquit. als est reliquat ponere debet. & tunc sequitur versus eadem dicenda sunt. &c. als est reliquit deducit pene eadez di. ac. & erit ver. pene &c. et est philosophicum temperamentum vt als forsan. s. de arbi. l. si duo.

i Habenda sit. distinguitur enim vtrum pars defecta fuerit grauata an pars que non fuerit defecta. et idez distinguitur in iure. accrescendi. vt. s. e. l. qd si alterutro. 330. et facit. s. eo. l. in ratione. sed dic vt plene no. in. d. l. quod si alterutro. Accur.

l Qui filios. ab eo. meui.

m Exiit. ex substitutione pupillari.

n Impubes. exheredatus.

o Ad eum. s. meuium.

p Ab eo. s. meui.

totius assis ro habere: & solida legata prestarent. s; hoc ita veru est si fili anteqz pri heres extitisset decessisset. Sive ro pri heres pfi fuerit no ampliora legata debet substitui qz qbus pupill obligat fuerat. qz no suo noie obligat: sed defuncti pupilli q nichil apli qz semissis doctate prestare ne cesse habuit. q si extranei heredis semis tot legata fuerit: isqz pupillo a q nichil legatus erat ex substitutione heres extiterit: poterit dici augeri legata: & pinde agendu ac si culibet cohredi substitui fuisset: eoqz omittere hfditate ex asse hris extitisset: qz sp substitutus rone legis falcidie ex qstitate bonoru q pr reliquit deducet. pene eade dicenda sunt: & si pat duos ipuberes hfdes instituerit & eosde iuce substituerit: deide iure substitutis ad alteru hfditas reciderit: et legis falcidie ro habeda sit.

Si exheredat succedit fratri ex substitutione & sic ex voluntate expressa valet legata ab exheredato substituto. sed si succedit ex parte legis no valet. B.

Qui filios duos ipuberes habebat atqz hfdem instituit alter exheredavit: deide exheredatum instituit substituit: ac postea exheredato meui: & ab eo legata uit: et exheredat ipuberi fratri extitit hris: deide ipubes decessit: cu iudicio pris facultates paterne p cam hfditarias

p Adortis. sic. s. eo. l. in duplicibus.

q Dederit. & ei substituit in legato & alijs.

r Nichilomags. i. non magis.

s Legatu. a se substituto relictu. vel dic legato. i. proo pter legatu filio relictu no tenet substitui p relicto a se.

t Ad eu. s. ethe redatum.

v Legata minime debere. lege interrogatiue. & rñ. minime: videbatur enim teneri in eo qd hereditario iure peruenit. sed contra est vdict. et hic est speciale contra regulaz. s. de lega. iij. l. si fuerit. s. fi. s. sicut possum reliquere ab hfdem sic ab hfdis hfdem fm azo. vt s; alios refert dicam lego ab herede heredis: valeret ibi an a ticio nominado aliquem qui h postea sit hris heredis no tenetur. argu. s. de pac. l. si vnus. s. fi.

x Vel ex eo. id est saltem.

y Potuit. s. cuqz ex substitutione pris heres pfi extitit.

z Ne pl. imo non tm: quia ethe redatum cui legato ut legato onerare potuit. s; a substituto legato relictu: relictu tamē ab eo exheredato etiaz a substituto pshan du puto. vt. C. de lega. l. cu qda. & s. de vul. sub. l. coheredi. s. cu filie. azo. & facit. s. de leg. l. i. plane. i. rñ. et s. de leg. iij. l. si in pui. & i. i. l. i.

a Ratiōe. cum nil ei remanserat tot erant legato.

b Prestiterit. erat ergo grauata vltra doctantemata q nichil remanebat ei.

c Exhausit. no adeo vt semis coheredis: qz ap coherede nil de quarta remanserat & ob id ea integra de legat a se relicta detraherat: & id qz no sic erat grauata pars pupilli: legata relicta a coherede in aliquo augentur. & p rata omnium legatorum fit vna contributio. Et no. qz dicit

Si portio minus grauata accedit portioni magis grauatae ex substitutione pupillari: locustributioni sicut si accederet ex vulgari. Bar.

Coheres pupillo datus si pro parte sua legata habita legis falcidie ratione prestiterit: deinde impubere mortuo ex substitutione heres extiterit & semis pupilli legatis expressa esset: ex integro legis falcidie ratio ponenda erit: vt contributis legatis que ab ipso et que a pupillo data fuerant

b Prestiterit. erat ergo grauata vltra doctantemata q nichil remanebat ei.

c Exhausit. no adeo vt semis coheredis: qz ap coherede nil de quarta remanserat & ob id ea integra de legat a se relicta detraherat: & id qz no sic erat grauata pars pupilli: legata relicta a coherede in aliquo augentur. & p rata omnium legatorum fit vna contributio. Et no. qz dicit

exhausta pars pupilli lz aliqd remaneat. vel min⁹ quar-
ta vel quarta. sic. C. de inof. do. l. cu donationib⁹. fm 230.
§ 3. §. e. l. in rone. §. qstiu. §. dic vt. §. e. l. qd si alterutro. vel
fm. 17. qd dicit ipubere mortuo. §. atre qd adent hfditate. z
qd dicit postea tribuit legatis. sub. oib⁹. z pcor. §. eo. §. q
filiu. z. l. qd si alcu
tro. vel dic q mor
tuus e post h adu-
uit hereditate. et
qd dicit tribuit
legatis. sub. his q
relicta sunt ab ipo
in pupillarib⁹ ta-
bulis. l. in subfio-
ne no his que reli-
cta erat ab eo l. p
cipalib⁹ tabulis. z
hoc est qd dicit. §.
eo. l. in rone. §. q
tum. fm 170. g.

a Nec alit au-
gebunt. s. p pupil-
larē hfditate q no
adeo erat graua-
ta vt mea vt stati
dixi. si ei nil de he-
reditate mea apd
me vel pupillu re-
māssit qut mea
legata p parte sua
vel e conuerso dice-
rentur augeri. vel
qn fieret tributo
b Soluit. h ergo
pupillare sub-
stitutione3 assimi-
lat vulgar. 230. z
fa. §. e. l. §. q filii.
ibi. q si etnei zc.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

u.ccc. non
esset. z sic ni-
chil hfdi remane-
ret si hoc legatus
valeret.

pars quarta bonoz apd eum
remaneat. licet em pupillo he-
res existat: tamen circa legem
falc. perinde ratio habetur ac
si patri heres extitisset: nec al-
ter augebitur⁹ legata que ab
ipso vltra dodrantē data fue-
rant: q augeretur cū ex parte
heres instituitur⁹ z coheredi suo
substitutus deliberante cohe-
rede legata habita ratione leg-
gis falc. soluit⁹: deinde ex sub-
stitutione alter⁹ quoz partem
hereditatis acquirat.

**Si perplexitas cōtingat ex
accideri pter testatoris pposi-
tum: fm mentē testatoris dir-
mitur. Barto. Africanus.**

Q.l. cccc. habebat. ecc.
legavit: deinde fundū ti-
bi dignū. c. aureis sub hac con-
ditione legavit: si legi falcidie
in testō suo locus nō esset. qri-
tur quid iuris est. dixi hāc q-
stionē esse: quē tractat apud
Dyalecticos dicit etem
quicqd cōstituerim⁹ verū esse
falsum reperiet. namq⁹ si lega-
tum tibi datū valere dicamus
legi falc. locus erit: ideoq⁹ de-
ficiēte cōditione non debebit.
rursus si q cōditio deficiat⁹ le-
gatū valiturū non sit: leg⁹ fal-
cidie locus nō erit. porro si le-
gi fal. loc⁹ nō sit existēte cōdi-
tione legatū tibi debebitur. cū
autē volūtatē testatoris eam
fuisse appareat: vt ppter tuuz
legatū ceterozū legata minui
nollet: magis ē vt statuere de-

l Ceterozum. quibus relicta sunt.
m Sub eadē cōditōe. s. si legi fal. in testō. loc⁹ nō erit.
n Ratiōi nō cōgruit. s. stricte: z quare nō statī subijct.
o Quoniā. pro qz.
p Ergo p exceptione.
q Tota ea res.

beamus tui legati conditionē
defecisse. quid ergo dicemus
si. cc. legavit et tibi similis sub
eadē conditione^m ducēta lega-
ta esse pponantur. nā aut exti-
tisse aut defecisse legati tui cō-
ditionē: vt aut totū aut nichil
tibi debeatur: z iniquū et con-
tra voluntatem testatoris est
mabif. rursus partē deberi ra-
tionī non cōgruit⁹: quoniā⁹ ne-
cesse est totius legati cōditio-
nem vel extitisse vel defecisse:
ergo per exceptionē⁹ doli ma-
li tota ea res⁹ temperāda erit.
quare cū quis⁹ tale quid cōse-
quit⁹ velit sic cōsequet⁹: si quid
ampli⁹ legavit vel legauero q
p legē falcidiā licebit: tunc q-
tum ad supplendū quadrantē
deduci oportet: ex eo legato
qd tūc dedit heres meus dā-
nas esto dare.

**Assure que percipiuntur de
quāritate legata pendente cō-
ditione debet in fal. imputari.
z qd deest ab omnibus legata
rijs pro rata suppletur. Bar.**

Qui ducēta in bonis relin-
quebat legavit michi. c. p⁹ senti-
die: tibi eque centum sub con-
ditione: post aliquantū tempo-
ris extitit conditio: ita tamen⁹
vt ex reddito eius summe que
tibi relicta est non amplius q
xxv. reciperet⁹: legis fal. ratio
ita habenda erit⁹ heredi: vt vl-
gittiquoz cōferre et debeam⁹:
et amplius fructus. l. medij⁹ rē-
pōis q nōbi grā efficiēt qmz⁹.

v Ita tamen. l. in tantū dilatatus
est conditionis euentus. vt zc.

x Reciperet. i. perciperet heres institutus interim. l.
pendente conditione.

y Habēda erit. fm quosdā: §. corrigi vt subijct. 230.

z Uiginti quinq. fals ego. xv. tu. xv. et sic equaliter
quod statim corrigitur fm 230.

a Medij. que sunt. cc. que debet habere heres.

b Efficiēt. v. in cuiusq⁹ legatarū psonā fm 30. vel dic

Tracta
na sigē.
vnius rei multiplex expositio.
f Namq. nunc exemplificat.
g Conditio deficiat. quia locus sit legi falcidie.
h Legi. qz prestatur legatū non detracta fal. c. l. c. ha-
beat nomine fal. sed si legi fal. locus non est: ergo extitit
conditio: ergo legatū debetur. et hoc subijct.
i Cum autem. nunc soluit.
k Appareat. presumptiue.

q Tota ea res.
in scōo casu nō in
p⁹mo: vt ita repel-
lat si petat vltra
q prestādū sit de-
tracta fal. sui lega-
ti z ceteroz ex suo
legato. sed quare
in supiori in totū
nō valet. s. in fun-
do et h valet. Rñ.
superi⁹ psumit tes-
tator ceteroz le-
gata nolle minui
p falc. z presumit
postea voluisse: vt
ex legato cōditio-
nali p se et p oib⁹
legans ceteri fiat
detractio: qd quia
tibi fieri nō pōt: id
deficit legatū con-
ditionale. hic autē
psumit idēz p oia
voluisse testōr. qd
quidē bñ. pcedere
pōt. Nā ex legato
zditionali bñ pōt
deduci qzta. p ipō
legato et p ceteri.
z hec est ratio qre
valet hic legatū.
r Cum quis.
testator.
s Consequi. i.
fieri. s. q vñ⁹ lega-
tari⁹ patiat fal. sui
legati z alteri⁹: vt
in nostro casu vi-
detur voluisse.
t Oportet. vt nō
est hic punctū §.
I. dedi. vel meli⁹
sit hic. et qd subij-
cit ex eo zc. delmi-
nent seqntia z nō
pcedēna. z §. hoc
dic deduci opz. s.
ex legat⁹ ceteroz.
z adde qd no. §. e.
l. si in testō. que vi-
detur contra.

inter utrumque fm alios. dic ergo q prima opinio est fm quosdam q heres qui debet habere. l. 7. v. pro fructibus pro quolibet habeat ea equaliter ab utroq. et iteru habeat amplius illa. xxv. que lucratus est pendente conditio ne: qz fructus post morte pueniens no minuit falcidia. vt s. eo. l. in quantitate. i. rñ. et fm hoc quod subicit. xxx. sunt conferenda. s. a quolibet computato fructu. Itē qd subicit. quidā pu tāt quina dena. i. bis. x. 2 bis. v. hoc est. xxv. qdlibet det. sed in hoc corrigitur: qz non equaliter qdlibet nostruz grauatur: cum nō equaliter oneret. vel fm Jo. prima opinio fuit q illa xxv. q̄ habuit heres condicione pē dente accepisse videtur a legatario condicionali nomine falc. ac si de bursa sua numerasset legatarius condicionalis: 7 suppleat ad vna. v. q̄ defunt. i. fructum quarte. et alter legatarij p̄stet. xxv. et fructus quarte id est. v. hoc tamē corrigitur 7 statuitur vt illa. xxv. q̄ lucratus est heres tantū hereditaria

computentur in quartam: 7 utriqz legatario proficiat ad minuendam fal. vsqz in diē in qua fit cōputatio. vt. s. eo. l. in quantitate. s. si. illa forte ratione: qz legatū condicionalē videt esse minus altero puro etiā ab initio intantū inquantū lucratus est heres: hoc est in hac questione in q̄ta sui parte. et ita purū legatū excedit condicionalē in lucro. s. in quarta: ergo 7 in onere p̄stationis ex eo qd de quarta restat debet excedere in quarta. restant autē. xxv. et fructus utroqz. xxv. i. x. ergo. xxxv. et hec diuidentur in. viij. partes: ego quatuor 7 tu tres conferamus. et fm hoc qd dicit cōferre debeamus. l. debeā. 7 qd dicit effi. v. scz p parte mea. Itē qd subicit. xxx. conferenda: nō dico a quo. Quina dena. i. quidena a quolibet. 7 fm hoc meli⁹ dices fructum quarte esse. v. inter utroqz.

Cum igitur triginta sint conferenda qdā putāt quia dena ab utroqz nostrū cōferenda esse: qd minime verū est. licet em eandē quantitatē accepertim⁹: manifestū tñ est aliquātō vberius esse meum legatū. quare statuendū erit tanto minus in tuo legato esse quantū ex fructib⁹ eius heres accepert. fm qz in p̄posita specie cōputatio nem ita iniri oportet: vt ex. viij. partib⁹ ego quatuor: tu tres conferamus: qm̄ quidē quarta pars amplius i meo q̄ in tuo legato est.

Legatum alimentoz defalcit falcidia. h. d. Bar. Marcl. Qui seuerus 7 anto. rescripserunt pecuniā relictā ad alimenta puerozum legi falcidie subiectam esse: 7 vt idoneis hoibus collocef pecunia ad curā suā reuocaturū p̄sidē puinche. Qui seuerus et anto. generaliter rescripserunt bononio maximo vsuras p̄staturū eū q̄ frustratiōis cā

dicat de quarta trebel. qz hic erant singularia relicta. et hoc fm Joh. tu dic fm Bzo. q prima opinio est q. xxv. et eoz fructus daret quilibet legatarius purus 7 p̄ditionalis: 7 xxv. que p̄cepit heres cōputat in fal. integram: 7 sic defunt. xxx. que quisqz p̄ equali portione soluet: qd falcium estimo esse qd noie fal. d. 3. p̄stari diuidit i. vj. p̄tes. quatuor purus 7 tres conditio nalis p̄stet: qz sibi legatū a puro exceditur in quarta vt dictū est: 7 p̄terea qd lucratus est habebit sic ne computet in fal. si cur nec ceteroz p̄uētus: vt. s. e. l. in ratioe. i. rñ. et. l. in quantitate. i. rñ. 7 fm hoc vna. v. tñ erāt in fructibus. b. Quinqz. pro parte cuiusqz.

S heres cui fideicommissum est vt accepta certā pecunia h̄ditatē restituat a voluntate eius qui testamentum fecit discedat: 7 postea legis falcidie b̄nficio vti voler: 7 si non detur i id quo accepto hereditatē restituere rogatus est: tñ fideicommissum restituere cogi debet: quoniam qd ei paterfa. dari voluit legis falc. commodum p̄stet.

In falcidia imputat qd in re hereditario capiti: sed in trebellianica imputat quicqd quocūqz iure iudicio defuncti i foz miter capitur. id vero quod defoz miter hoc ē partim iure hereditario partim alio capitur: pro parte hereditaria tm̄ imputatur. Barto. Martianus. In quartam hereditatis quā per legem falcidia heres h̄re d. 3. imputatur res

ferenda fm cum. ex his ego. xvi. tu. xij. cōferes. et sic remanēt duo q̄ valent. xxiij. ex quib⁹ ego. xviij. p̄stabo: tu. vi. et merito qz meli⁹ legatū tanto est maius q̄ tuū. p̄pter interusurū mediū t̄pis. sed ego dicit quinquaginta et eius fructus cōferri p̄dicto mō: qd heres p̄cepit in medio sibi nō computari in fal. 7 facit. s. e. l. qd de bonis. s. fructus. 7 ad trebel. l. mulier. s. si heres. 7. s. eo. l. cir. Qui esse. propter fauorem videbatur cō: ca. l. tra. vt argu. C. ad. l. fal. aut. si mulier. s. q̄ solus. ad vsuras: vt inde alatur. ad qd. s. de ali. le. l. iij. s. i. s. hodie. 7. vt mo. C. de adm. tu. aut. nouissime. h. Implozauit. facit. C. de vsur. l. i. 7. s. b. leg. ij. l. q̄ suo. s. heres. accepta. a fideicommissario. h. Misceat. non accipiēdo illud qd est dandū causa implēde conditionis. Item in alio vt subicit: qz vult quartam retinere. l. Et si non detur. qz nō accipit: dari tñ d. 3. etiā si coactus adeat. vt. s. de p̄di. 7 demen. l. q̄ h̄ di. s. i. 7 dic vt tibi. m. fideicommissum. i. fideicommissam liberat: m. n. p̄stet. sic ergo cōputat dari cā implēde conditio nis in quartā trebel. qd secus est in quarta iure institutio nis. vt. l. i. pro. s. sed et qd. 7. s. seq. In quartam debet. ex singularibus relicta.

g Legati. vt r. s. e. l. q. d. autē. nisi in casu vt ibi.
b Conditionis. vt r. s. eo. l. id. autē. nisi in casu vt ibi.
c Ad imputat. cū recipit ab extraneo corpus vel pecunia. secus cū a coherede corpus: vt statim dicam. r. est ratio inter hunc r. superiorem casum: qz ibi susinet onera hereditaria in totū:

hic pro quarta d. A coherede. hic diligēte: qz aut heres vult detrudere de singularibus relictis aut de vniuersitate: qz de ea restituenda sit grauatus. primo casu que cepit iure hēditario computatur in falc. q. hō alio modo picipua hz nisi in casu. vt. s. e. l. q. d. autē. scđo casu quicqd quocunq. iure accepit in quartā imputat. versū n̄ refert largiter vtruz a legatario an vero a cohēde pcepit aliquid qd a legatario cepit in quartā computatur. q. vero a coherede: distinguitur vtruz fuit pecunia an spēs vt equus. nā si pecuniā accepit totā sibi computat i qra. vt. C. fa. her. l. fili. et. s. ad treb. l. deducta. s. nummis. si hō spēm accepit. p. pte cohēdis nō imputat: p. sua hō pte in quartā imputat: qz iure hereditario capit. sed in falc. mōnis iure ēt in pecunia a coherede hira nō computat nisi qd habet hēditario iure vt. s. eo. l. id. autē. s. qz sec. in coz

quas iure hēditario capit: non quas iure legatarij vel fideicommissi vel implende conditionis causa accipit: nam he in quartā non imputantur. sed in fideicommissi. hereditate restituenda siue legatarij siue fideicommissi. datum sit heredi: siue picipere vlt deducere vel retinere iustus ē in quartam id imputatur. pro ea vero parte quā accepit a coherede: extra quartā id est qd a coherede accipitur. Sed r. si accepta pecunia hereditatem restituere rogat: si id qd accepit in quartā et imputat: vt deius pius cōstituit. sed r. qd implende conditionis cā fideicommissum heredi datur: in eadē causā esse admittendū sciendū est. Si quid vero implende conditionis causā heres accipiat a legatarijs: in falc. computatione nō pdesse. et ideo si. c. peditū legauerit defunctus si quinqueaginta heredi legatarij dederit. c. legatis: computatio nem fieri: et quinqueaginta extra hereditatem haberi ne in quartam et computentur.

Legata facta a milite tēpo re militie nō defalcant si dederat in militia vel post missionē a militia: vel etiam prius si dederat post añū a die q̄ missus est

S a militia. alex. Marcel.
J miles testamēto fa-

sed potest dici q̄ ibi alij heredi dare iustus esset.
i Centū legatis. q. d. centū vident eē legata. r. hoc fieri cōputationē cū legatariis nō p̄siderat: c. datts hēdis vt subicit. r. s. e. l. ad veteram. s. fi. sed s. e. l. q. fundū. in pñ. sed ibi iustus vedit vt ibi dixi. r. facit ad. l. s. de lega. i. l. nō amplū. s. l. r. s. ad treb. l. in fideicommissi. s. fi. r. no. hac. l. fieri dīam
 ite q̄ ita iure instu sūt multū dīs est treb. est triplices r. tertia q̄ debet iure nature in q̄ que iputenl no. l. aut. vt cū de ap. cog. s. aliud. est et alia q̄ debetur arrogato vt l. i. de adop. s. cū ast. Itē alia q̄ debet vxou supstūti pauperi. vt. C. vñ vir r. vx. aut. s. teres. Itē alia q̄ debet curie q̄ curialis sit clericus. vt C. d. epi. r. cle. aut. s. neq. cu. itē alia vt. C. qñ r. q. q̄ rta ps. l. iij. Itē alia vt C. ad treb. aut. s. rogatus. Itē alia vt. C. de repu. l. si. Itē alia vt i. aut. de triēte r. se. s. cōsiderauimus.
 s. miles. fa. cit. s. eo. l. si post missionē. r. s. eo. l. fina.
 A Cceptis. q̄ rta. s. l. treb. in qua talia imputatur. vt. s. eo. l. in quartā.
 m. Remaneat. non s̄ videt puenire qd nō durat vt h. r. s. de cōdi. inde. l. elegate. s. si q̄s. ibi. s. hic nō videt rē. sed arg. s. de pigno. act. l. nec em. r. no. s. d. in rem. ver. l. si pro

Si heres nō grauatur heres sed vt alius cōmodum sentiens falc. non deducet. Bar.

A Cceptis a Papinia. meui. c. hēditatē meuiolo restituere pecuniāq̄ post mortē suam ticio dare rogat: est: q̄ h̄c. c. bonoz quartā efficiat: n̄ ppter fideicommissi. se quens quarte retēntōi locus erit. tunc em̄ ex p̄stitūōe diut adriani fal. satisfacit ea quantitas: cum apud heredem remaneat: sed fal. patet solus cui hereditas relicta est. nā in. c. que mortis cā capiunt admittit falc. ratio non pōt. Plane si quis ita scribat accepis. c. pe to restituas hereditatem: neq̄ personam dantis demonstrauerit: quasi retentā et pceptā pecuniā si quarte sufficiat inducere trebellianum.

patre. s. verum. Accursius florentinus.
Relicta est. i. meui. sed quis alius velle detrudere: Respon. meuius de centum quod non potest: vt hic. Itē h̄c. c. ticio relictis qd non potest: vt hic. et est ratio: quia heres vt legatarius videtur habere hic. c. et sic no. pro nobis q̄ legatarius non detrahx quartam: licet Bal. dixerit contra. quod dic vt no. s. eo. l. penale s. s. ticio. Accursius.
Trebellianum. vt. l. totum aliud restitatur: ex quo hec centum sufficiunt ad quartam.

Quarte

Hilio heredi-
bus. equalit
b In eadomo
id est p ea domo
obligata ad pre-
standum.

c Ut riq. filio
z liberto. Ro.

d Ut i volet. de
plegat. fratri suo.

e Ere alieno.
q d ipsa z frat su
p stare debet equa-
liter. vt. s. de here-
di. insti. l. ex facto
s. i. non autez qd
prestat libertus.

f Cosequi. re-
tinendo.

g Eam. naz si
minus est in pre-
legatis filio q in
quarta filie: dedu-
cet filia eatenus
quatenus est mi-
nus. ad qd. s. e. ne
fennius. s. i.

h Soluenduz.
vt legata cohere-
di. z ita licet coi tu-
re detrahatur falci-
d. filia th nisi totum
soluat no psequit
prelegata: vt. d. l.
nesennius.

Mritus. ex ad-
ministratio-
ne. vt ysuras. na
de tota sorte locu-
tus est: posuit est
de. xij. vncijs. vel
loquit de sorte: qz
alia habuerat pre-
ter hanc. z ita no
est ptra. C. v. pac.
pue. l. si. vbi talia
videt vir lucrari.

k Falcidie. tre-
bellianice.

l Desiderat.
patruus.

m Testatrici.
que dicta alimen-
ta reliquerat.

n Prestitit. do-
nec viri z adhuc
sunt prestanda.

o Defuncto-
ru. id est si defun-
cti essent aliqui de
alimentarijs.

p Pro modo.
vt si sit tres z mo-
riatur vnus/ viro

Prelegata no imputant in
falci. nisi quo ad eu a quo pec-
pium. Barto. Sceuola.

Hilio z filia scriptis he-
redibus singulis cer-
ta prelegant: s; loge min filie
cui etiã domũ obligatã plega-
uit cũ instris z queqd ibi fue-
rit: z adiecti hec pba: s; ea cõ-
ditione lego vt qcqd eris alie-
ni in ea domo erat tici libert
filij mei soluat: z sit eto vtriqz
domo cõs: quesitũ est si filia le-
gis fal. bñficio vti volet ad qd
tã retinendã: an ex hereditate
que et relicta est deducto ere-
alleno eiq qd sup fuerit quar-
tã psequit debeat. Rñ. qdẽ tu-
re id postulaturã: verũ nõ als
ea que et data sunt accepturã
si modo eã quartã suppleant
qz voluntati defuncti solu-
dum prestando pareret.

Quod ab herede debebat de
functo cõputat in patrimonio
z cadit in fideicomisso vnuer-
salit sicut cetera bona hñdita-
ria. Alexan. Idem.

Mritus vro: is res ex-
tra dotẽ cõstitutã ad-
ministrat: eaqz decedẽs an-
te rationẽ sibi redditã admini-
strationis ex asse eundẽ mari-
tũ heredẽ reliquit: eiusqz fidei-
comisit vt decem vncias filio
coi cũ moreret restitueret: du-
as aut vncias nepoti. quesitũ
est an id qz qd ex administra-
tione rez apud maritũ resedis-
se pstitit cũ ceteris p rata. z.
vnciaruz filio restitui debeat.
Rñ. id qd debuisset heredita-
ti in rationẽ venire debere.

Heres qui deducit sortẽ p
alimentis cauere debz de ipsa
sorte restituenda mortuis ali-
mentarijs. h. v. Alexan.

Fille quã mater rogauerat
si impubes decessisset restituere
hereditatẽ ticio patruus le-
gitimõ heres exiit: in rone le-
gis falcidie ponenda deside-
rat deduci sortes ex quaz vsu-
ris alimẽta ipubes defuncta

ex psona testatrice sue pluri-
bus debita pstitit. quesitũ est
an si eas deduxerit cauere de-
beat defunctorũ z alimentorũ
portiones p modo sortium se-
restituturũ. rñ. debere cauere.

Reus tenet edere actiones
actoz ad replicationẽ fundã-
dam. Bartolus:

Post aditã hereditatẽ triẽ-
nio exacto legatarijs heres le-
gẽ falci. opponit idcirco qz ad-
mistrat tutelã testatorũ: qru
rõ nõdũ reddita sit: z q neget
tantũ redigi ex noibus posse
qru in cautioẽ deductũ est: q-
situm est an rones defuncti z
oium instrorũ hereditariorũ et
pupillariorũ ronu legatarijs de-
siderãtibz heres describẽdi
facultatẽ facere debeat: ne in
prãte et sit pferre qd velit: z
p hoc in fraude legatarij idu-
cant. Rñ. ad iudicis officiu p-
tinere explorare ea per que p-
bet quã sit in bonis. Idem

Merit fecerit testm: mult-
tie tpe codicillos: lex falcidia
in codicillis locum nõ hz: in te-
stamẽto locũ habebit.

Si cui plus q per legẽ fal-
cidia licuerit legatum esse di-
catur. Titu. l. ij. l. planus.

Item si dũ paganus
erat fecerit testm: mult-
tie tpe codicillos: lex falcidia
in codicillis locum nõ hz: in te-
stamẽto locũ habebit.

Habitura est necne: subuenit
prietor heredi vt et legatarius
satisfidẽ: vt si apparuerit eum
amplẽ legatorũ noie cepisse qz
ex lege fal. cape licebit: quãti
ea res erit tantã pecuniã det-
doluqz malus ab eo abfutur-
us sit. Neqz interest vtrum
in primis tabulis hoc fiat: an
in pupillaribus: an in vtriqz.
etenim legem falcidia semel
esse admittendã etiam si du-
plex sit testamẽtũ iã couenit

tertia restituatur:
vt. s. de alimẽ. le-
ga. l. ij. s. debeat.
illud aut non est
contra. C. de pac.
constat etiam al-
mentorũ lega-
tum pan falci. vt
s. eo. l. diuus.

q In fraude.
id est per fraudẽ.
r Ad officium.
iudicis. facit. C. s.
eden. l. i. r. s. que-
admo. testa. ape.
l. ij. r. de bo. auc.
iud. possi. l. fi. r. s.
de eden. l. s. ra-
tiones.

Miles. facit
s. eo. l. si mi-
les. Accur.
Cui plus q
per. l. fal. licuerit
legatur.

Item si dũ paganus
erat fecerit testm: mult-
tie tpe codicillos: lex falcidia
in codicillis locum nõ hz: in te-
stamẽto locũ habebit.

Habitura sit
vel ppter es alie-
nũ qd est incertũ.
vel ppter pditionẽ
alioz legatorũ:
vt. s. nr. l. is cui.
in pun.

r Satisfidẽ. er-
go cũ fideiusso-
re. vt. s. eo. nisi. s. i.

v Det. l. red-
dat. sic ecõtra. de
verbo. signi. l. ver-
bũ reddendi.

z Abfuturus.
q rez nõ destruet:
vt. s. eo. l. nisi.

a Hoc fiat. id
est relicta sunt le-
gata pro quibus
etiam reddendis
satisfidatur.

b Duplex. id
est patris et filij.
sic. s. titu. l. i. in du-
plicibus. r de vul-
ga. sub. l. patris.

c Conuenit. in
ter sapiẽtes. vt. s.
nu. l. i. s. inter-
dum. r s. idẽ dicit
z. l. in rãtõẽ s. qd

vulgo. r. questum. r. l. qui fundum s. coheres.

- a heredi. f. pupilli.
- b Ipsi. scilz pupillo.
- c heredi. als non. vt. s. ti. l. reperitur.
- d Stipulatio. d. reddendis legatis.
- e Idē scribit.

q̄d dixi de actione ex stipulatu: q̄ et heredi impuberi illa tutele actio cōpetit: et impuberi viuēt si eo viuō finiatut tutela. alioquin s̄ vt. s. o. tu. r. ra. distra. l. si tutor. s. fi. r. l. nisi. in p̄n. r. fact. ad p̄dicta. C. de p̄f. h̄f. l. si s̄. r. C. d. leg. l. si in fraudē. r. s. de tribu. l. procurator. s. fi. r. s. n. i. l. is cui. in fi.

f Substituit. equaliter.

g Trecenta. r. sic ultra habeat q̄ sit sua pars substitutionis. ut a seio nil legauit.

h Nullo mō. vt l. l. ad. l. fal. i. fi. i. d. in. f. per l. r. u. tabu. sed per l. falci. sic q̄ p̄uena l. r. vt l. l. ad. l. fal. in p̄n. vel dic q̄ h̄ dicit corrigi p̄ illō q̄d substituit: sed cā cognita rē. q̄d in idē recidit. q̄d aut iterponitur s̄m q̄ rē. mutat casū q̄ oēs heredes eēt grauari q̄d. s̄. non fuit. Itē q̄n dubiū est de fal. vt. s̄. in p̄n. l. r. statim. s̄. cā rē. q̄d. s̄. nō fuit in ticio: imo certū erat q̄ habebat locum. q̄d ergo dicit nō soli. f. ticio si esset grauar: et alij r dubium esset de fal. cōpetat vt nō.

k Cōmittat. i. interponatur.

l Interponenda est. f. si dubiū est cōpetat fal. vel nō. sed si certū nō inspicit: h̄ substituit. sed causa rē.

contributis legatis tā his que ab ipso pupillo q̄ his q̄ a substituto ipubere relicta sunt: r si nō fuisset iterposita stipulatio ex persona pupilli tutele actio heredi pupilli a duersus tuto-rem cōpetit. Sed vt p̄po. ait et ipsi pupillo r h̄d̄t eius poterit committi stipulatio: quo casu viuō ea falci. incipit locū habere: de tutele q̄s actioe idē scribit. Marcellus ait q̄ quadringēta in bonis habebat tm puberē filiū heredem instituit: eiq̄ substituit riciū r seiu: si nichil a pupillo testator legauit: s̄ a ticio trecēta: vtrū ducēta inquit prestabunt: an centū q̄n quaginta. nā trecēta nullo modo eum p̄stare. michi videtur verius nō amplius eum parte sua erogare cōpelli: certe nec minus. s̄m q̄d eueniret vt nō soli cōmittat stipulatio: sed oibus heredibus interponenda est: sed cā cognita falcidia locū habere: et legatorū modus facit r eris alieni onus. et si qui dē euidēs es alienū est: vel certū: factis est cōputatio. Si autē adhuc incertum est: q̄ forte vel cōditio eius p̄det: vel credito: litē contestatus est: r nec dū lis finita est: dubitat quātū legatarijs debeat p̄pter incertū: hodie tamē sub simile ali- quid fit: i. fideicommissis. Cū dicitur lex falcidia locū habere: arbit dari solet ad inuendā quātū tate bonoz: t̄acti vn̄ ali- quid modicū fideicommissuz p̄sequat: que cōpuratio p̄udica re non d̄z ceteris q̄ ad arbitriū immisi non sunt. Solet t̄n ab herede etiā ceteris denūciari fideicommissarijs vt veniant ad arbitriū ibiq̄ cām suam agāt. plerūq̄ etiā creditoz vt de ere alieno p̄bent. habet t̄n ra-

tionē in legatarijs: itē in fideicommissarijs: vt si offerat id integrū q̄d relictū est heres desideras cauere sibi hac stipulone audiat. Si legata q̄dā p̄nti die relicta sunt: quedā sub conditione: interponenda erit ista stipulatio p̄p̄ legata cōditione: dūmodo ea legata q̄ presentie sint integra soluantur. Iulianus dēnq̄ scribit si pure r sub additione legata fuerint: ne existēte cōditione lex falcidia locū habeat: nō aliter legatorū que pure data sunt actione dari debere: q̄ si cautū fuerit heredi quāto amplius q̄ per legem falcidiā licuerit ceperit reddi. Idē iul. scribit eū cui q̄drans sub additione: r dodrans pure legatus est: cauere debere quāto amplius q̄ per legem falcidiā liceat ceperit: reddi. Hec stiplo ideo locum habet: quia er si repeti potest id quod solutum est: tamen fieri potest vt non sit soluen- do is cui solutū est: ac per hoc pereat quod datum est. In mortis causa quoq̄ do nationibus pot̄ dici hanc stipulationē esse interponendā. Verbum amplius quādoq̄ totum continet. Bar. Hec verba stipulationis q̄d amplius legatorū noie ceperis q̄ ex lege falci. capere licebit: non t̄n comprehendunt eum qui ampu accepit q̄ el falcid. p̄misit: vt reddat partem r habeat partem: verū etiam eum qui totum debet restituere. et enim sciendum est legem falcidiam iterdum partem eius q̄d datum est: iterdum totum reuocare. cum enim habitū ratione eris alieni falcidia incatur: plerūq̄ euenit vt emergente debito vel additione eris alieni

vt. i. eo. l. nisi. s̄. si in plures. Accursius florentinus. m Sed causa cognita. ergo corrigitur q̄d. s̄. dixit. s̄. o. n Incertum. sub. locum habet satisfactio. o Sub simile. i. s̄. q̄. d. idem in fideico. vt. f. s̄. sed r legatario. r. l. videamus. nā per oia rē. vt. s̄. de lega. l. i. r s̄. titu. l. i. is cui.

p Cum dicit l. fal. vt sit latinū bonum.

q Ad inuendā. i. ellimādā. ad q̄d. C. de vsur. l. ij. r Modicū. sic d̄. de dā. infec. l. si propuctarius. in fi. l. r̄n.

s Ceteris. sic C. res inter alios acta rē. nisi citentur: vt substituit.

t Probet. si ergo nō venerit p̄udicat eis alias ad q̄d vocarent. sic in aut. vt sp̄o. lar. s̄. ad h̄c. r. C. d̄. epi. au. aut. liberi furiosi. r. C. d̄. remis. pig. l. si eo.

v Offerat. f. he res sp̄o. sine cogmone arbitri.

x Si legata. i. p̄pter eoz timorē

y Soluantur. cautide exacta. vt f. s̄. p̄. et. s̄. u. i. l. in q̄ntate. s̄. r. r. legata. r. l. si p̄p̄.

z Iulianus. fact. s̄. p̄. r̄. s̄.

a Quadrans. alicui rei singula ris. alioq̄n si totū h̄r̄d̄tat: q̄drans legat: sit: cū certū esset eū quadrantē remendū cur p̄staretur.

b Repeti. si p̄ facti errorē est solutū nō iur. vt. C. ad. l. fal. l. error.

c Pereat. nisi aliquis fideiussoz decur a quo petat vt. i. eo. l. nisi. s̄. r. s̄. n. i. l. is cui.

d In mort. q̄ r in ea locū h̄z fal. vt. C. ad. l. fal. l. si mortis.

e Ineat. vt. C. ad. l. fal. l. iporēda

Liber Undecimus.

a Ratio. vt inst. ad le. fal. in fi. r. C. eo. l. si ea. r. s. de l. offi. testa. l. papinian. q. qm. asit quarta. Itē no. q. amplius etiā totū capit. vt. j. de h. bo. sig. l. verbū amplius. sic ē econtra minus. quod nichil est. vt. s. de tribu. l. illud. s. si tamen. et facit. C. de heredi. insti. l. ij. Accur.

b Nō habet. vt multus r. alius notatis. C. ad. l. fal. l. in testō. in h3 lo. cū hec stipulatio: vt subicit. et. s. l. prior. s. hec sba. q. de fal. vult detrahi es alienū.

c Sufficiunt. nec enim vltra vi res hereditatē tenetur heres ad legata: vt h. r. j. i. l. i. s. deniq. r. s. titu. i. l. in ratioe. s. q. vulgo. ibi nec ad rē p̄tinet rē. hō die p̄tra: nisi fecerit inuentariū. vt in aut. de here. et fal. s. si nō fecerit. col. i. s. creditorib⁹ olim insolidū et hodie idem nisi faciat inuentariū. vt. C. de iur. delib. l. fina. s. si nō sit hoc aliquis.

d Cauendū. qz et ipse fal. retinet fm Bul. qd nō plz fm Joh. vt no. C. cō. de le. l. i. s. hec dispositum. dic cauetur ei: qz ipse ea uet heredi: vt p̄tum ipse redderet h̄rdi: sibi tātū red dāe a fideicommissario. Itē et aliqsi retinet legatarū partē ex voluntate defuncti: r. tūc cauetur. vt. j. eo. l. vi deam. r. facit. s. vsufru. que ad. caue. l. i. vsufructu michi e. Quincunq. id est quinqz vncie: vt insti. de here. insti. s. here ditas.

f Partē. que olim per pretorē erat dimidia: per. l. i. iustimani tertia. illi. de suc. libe. s. i. r. s. sed n̄a. excedebat ergo inter vtrūqz legatū debitū patrono si conditio legati extiterit: et quia dubium erat propter conditionē: adeo interponitur cautio. vt. s. eo. s. si legata.

g Illius legis. pretorū: vel etiā iustimani: vel etiā papie que et ipsa de hoc loquebatur. vt illi. de suc. libe. vsqz ad. s. multis. idem ergo erit in filio instituto r. grauato vltra quartam debitam iure nature.

h Promisit. reddere quanto amplius rē.

i Tam si quātū ea. cōtra videbat: qz in genere videt

teneri qd nō p̄t perire. vt. s. ti. i. l. in ratioe. s. incerte. se d tñ liberat quis rē. r. est sic. s. si quis cau. l. ij. in p̄n. Accur. Itē. aliquid. vt qz scēs legatū indēbitū acceperit. idē multo magis si dolo suo res interierit. Azo. l. Continetur. vt. s. e. l. a. in fi. r. respon.

k Replicatio: ne. s. doli cōtra exceptionem quam opponeret de rei interitu.

l Prestationē fact. s. e. l. i. in p̄n. vbi dicit sanctus. r. s. hec stipulatio r. s. d. pretor. stipul. l. p̄tore.

m Si in plures dies. vt. x. annua vel singulis ānis vsqz ad decem annos. vel annua bi ma trima die. vt s. titu. l. i. p̄nales s. annua. scus si simpliciter ānua v̄l singulis annis: qz tunc cōditionalia sunt et habet locū hec stipulatio. vt s. n. i. l. i. s. si in singulos annos.

n Cum certū sit. i. non est incertū propter diem q̄ nondū venit cum locū habere. equi paratur cū puro legatō id qd i diē certū relinquit: et vtrūqz transmittitur ad heredē. vt C. de cadu. tel. l. vna. s. cū igitur. in fi. s. sic r. legitur per abnegationē s. de dolo. l. nō d3 q. Estimatio. estimat autē legatū in diē tanto minus quāto qz in diem illum lucrari potest. vt. s. titu. i. l. in quantitate. s. in diem. idem in conditionali deficiente de m̄i conditione. vt. j. prior. s. r. s. titu. l. i. qui quadringenta. s. fi.

o Quotiens. continuatur cum superiōri.

p Cōputatio. r. nō h3 locū hec stiplo que habet locū qd dubium est. vt. s. eo. l. i. in p̄n. r. s. marcellus. Accur.

q In mora est. i. conditionale est legatum.

r Expectabimus. ad faciendū cōputationē. non dico stipulationē: imo statim interponitur stipulatio.

s Dies superest. i. in diē certū legatū est relicto. r. h3 hoc qd dicit in fi. cōmuti stipulōne rē. mutat casum qd fuisse cōditionale: vel dic plant⁹. si pest dies. i. cōditio. vel dies cōditionalis aduenit vt colligit ex eo qd mō no. s. p̄r. s. et facit. s. ti. i. l. cū ticio. r. l. i. lege fal. nō habet. r. l. lex fal.

t Tam si quātū ea. res sit pmisit. Plinianus.

u Si dolo ipsius aliquid factū sit: tunc enim etiā ex doli clausula que in ista stipulatione cōtinetur tenebit: r. replicatione repelli poterit.

v Hec cautio que propter legem falcidiam interponitur si delusorum habz prestationē. Si in plures dies pecunia legata est cum certum sit legē falcidiam locum habere nō stipulationi sed computationi locum esse pedius ait: vt estimet quanti sit qd in diem legatum est: et tantū credatur legatum esse quantū efficit estimatio: vt pro modo eius ex omnibus legatis statim legis falci. ratio habeatur.

w Quotiens futurum est vt palam sit: r. ante diē vententem iam falcidiā locum habere: totiens cōputatio ei⁹ fit. nam si conditio in mora est expectabimus cōditionē quo ad existat. Si autē dies super est: iam hic intercedimus tēpore habita rōne atqz estimatione: sic de falcidia disputa bimus: et committi stipulationē dicemus.

x In legatio minut⁹ causa alimozorum non prestatur hec cautio. h. d. Barto.

Si cui plus q̄ per. l. fal: fo. CCCliiii.

a **C**anere. i. satisficere. vt. s. e. l. i. §. i. Accur.
b **M**inuta. dicuntur minuta vsq; ad. x. aureos: vt hic substat. vel aliter vt. s. de dolo. l. si oleum. §. si. r. l. seq. at. et aliter vt no. C. de sen. ex peri. recd. aut. nisi.

c **N**ō eā dē. verba rescripti: habebas in littera sic. alij habent si non ea: dē rē. et dicunt q̄ abundat dictio si. alij dicunt q̄ hec dictio si. referē ad verba premissa et rescripta que non habemus.

d **L**ibertis. ce teris. Accur.

e **Q**uibus. id est in q̄bus. x. aur. nec em̄ referē ad verbi libertis: nā ipsi habēt necesse satisficere s; Mar. vel pōt dici vt liberti alimentarij nō satisficēt fauore alimentorū. vt. s. de trāsac. l. cū hi. §. si in annos. r. s; hoc sūt minuta ad arbitriū iudicis. sed que est ratio q̄ nō satisficāt. p̄ minutū legatis: Rñ. quia pauperib; cōsueuerunt talia relin qui: qui satisficere nō pōt facile. vt. l. eo. l. cū non facile. vel q̄ nō est veri simile q̄ fiat non soluēdo in tā modico ppter qd stipulatio fit. vt. s. e. l. i. §. hec stipulatio. vel si ponas l. alimentis vt dixi ē ratio alimentorū fauor. sed licet non satisficatur an habeat locum repetitio si fal. emergat: Rñ. si sciens soluērit non: nisi hoc dicat. vt. s. de condi. inde. l. ij. in prin. r. l. prior. §. si autē ignorans: distingue inter facti et iuris errorē. vt. C. ad. l. fal. l. error. Item nunquid saltē cauebūt sine fiduciore: Rñ. forte sic. argu. s. de iudi. l. ij. §. sed si dubitetur. et forte etiā sub pena: cum illud nō sit eis difficile. Item est argu. contra. l. de dam. infec. l. si propueta: rus. in si. l. respon. Accur.

f **N**on pati. sic. l. vt lega. nomi. caue. l. i. §. si ad fidei.

g **C**onueniri. vel cōdi. inde. vel vtili ex stipulatu quā sepe lex tribuit licet interposita non fuerit. vt. s. de adop. l. his verbis. Bjo.

h **C**ōpelli. sic in satisficatione iudica. fol. vt. s. de procu rato. l. si non. §. si. na. secus in cautione de iudi. sili. vs. §. qui satisficda. cogā. l. sciendum.

i **V**oluit. rescriptum. ad qd est. l. e. l. §. si.

k **S**perat. l. pati. nec erāt illufozie mine: vt. l. i. pri.

l **C**auerit. hec cautio euicta hereditate legata reddi affinis est illi que in hoc titulo est posita. et fit de hac mē tuo. C. de lega. l. si in fraudē. r. de peti. here. l. si. §. i. r. s. q̄ satisficda. cog. l. de die. §. item euicta.

m **N**ō cōmitti. sic. s. de lega. l. i. si seru^o pluriū. §. i. r. facti. C. de rex. p̄ muta. l. si. r. s. de euict. l. si rem quā §. i. Accur.
n **S**ibi euicērit. i. ipsemet sibi euicent. nā cū ceperit scire se in secundo testō insti tutū: cepit tenere ex secūdo. r. sic vīa detur euicta ex p̄ mo: vt. s. de euict. l. si videris. nō autē dicas q̄ euicent ei qui ab eo prius euicisset: quā ille haberet excep tionē rei iudica te: licet postea in uenerit scōz testa mentū. vt. C. de re iudica. l. sub spē.

o **S**criptus. q̄ et fuerat in primo testamēto institutus. et sic no. fm Bjo. p̄ hanc legey Legata bene p̄bati reuo: p̄ scōm cata esse legata p̄ testm̄ vī secūdu testamē dētur re tum: licet in eo nō uocata. fiat mēto p̄mi. sic. s. de adimē. le ga. l. si tibi certā. r. argu. s. de procu. l. si quis cū procu ra. §. si. secus in ta cito fidei cōmif. vt s. de proba. l. cum tacitum.

p **S**i legatum fuerit prestitū ante interpositam hanc stipulationē: an p̄dicti possit vt cautio ista interponatur: mouet q̄ stionē q̄ ea que p̄ errore omi ssa vel soluta sunt: condici pos sunt. et hic ergo quasi plus so lutū videt ex eo q̄ cautio iter missa est: r. ait p̄po. condicito nē interponende satisficatiois gratia^o competere: r. puro hoc probandum qd p̄po. vt illarū gratia ait.

q **S**i legatum fuerit prestitū ante interpositam hanc stipulationē: an p̄dicti possit vt cautio ista interponatur: mouet q̄ stionē q̄ ea que p̄ errore omi ssa vel soluta sunt: condici pos sunt. et hic ergo quasi plus so lutū videt ex eo q̄ cautio iter missa est: r. ait p̄po. condicito nē interponende satisficatiois gratia^o competere: r. puro hoc probandum qd p̄po. vt illarū gratia ait.

r **S**perat. l. pati. nec erāt illufozie mine: vt. l. i. pri.

q **M**el emolumentum. vt speciem. Accur.

r **C**ommiti. idem in omnibus p̄toris stipulatio nib; vt in rat. habi. et dam. infec. vt. l. rem ra. ha. l. si pro curator. Item si parum factum est in stipulatione. vt. l. de verbo. obliga. l. si sic. secus in penali stipulatione que non committitur nisi semel. vt. s. de arbi. l. si duo. §. si. na.

s **P**restitum. ab herede legatario.

t **S**tipulationem. potes dicere de ea dei qua dicitur s. e. l. §. prior. vel de illa. s. eo. §. ceteros.

v **C**ondicionem. incerti: vel sine causa. vt. s. de vsu fru. ea. re. que vsu cōsu. l. hoc senatus §. et vsu fru. quē admo. ca. l. si vsu fruct^o nomine. r. s. de dote prele. l. pa ter do §. si forte per errorem.

x **S**tata. l. probauit. Bjo.

Legata bene p̄bati reuo: p̄ scōm cata esse legata p̄ testm̄ vī secūdu testamē dētur re tum: licet in eo nō uocata.

Hec autem satisfactio, scz euicta hereditate legata red- di. de qua dicit. §. l. pri. §. si legatarius.

b **I**nquis. no. q. superuacua cautio non prestatur. sic §. de procur. l. non cogendum.

c **L**itis. f. de hereditate. Accur.

d **M**ine. q. cur- rande no sunt: vt §. qd me. cau. l. me- tum aut no vani. Secus si no elu- sorie: qz cauetur: vt. §. pri. §. si lega- tarius.

e **V**endicent. i. se esse heredes af- ferunt qd tm ee no pot: vt. §. de regu. iur. l. qd §. §. vni. r. facit. §. de lega. ij. si quis seruus. §. si lter duos. r. C. de peni. heredi. l. si §. si aut ex cotracti- bus. sed ptra. §. de excep. rei iudi. l. q. cuz herede. vbi a neutro peni inter- rim. Sol. ibi certu erat vnu esse scri- ptum heredē: sed dubitabat de filio legitio herede ab intestato / an sibi daref bonoz pos- sessio ptabat. hic aut no erat certu de aliquo illorum certum tm erat de vno. lex tm illa cor- rigi p. l. C. e. l. si. §. i. fm Bzo.

f **H**ec cautio. f. euicta hereditate legata reddi. de qua loquitur pun. l.

g **T**radat. f. hereditariam.

h **P**ostea. i. post cotrouersiam motam: lz no sit lis co- testata: vt. §. l. pri. §. si legatarius. Bzo.

i **C**ulpe noie. vt. §. n. l. dolo. Item si hoc soluat spō- te no per sniam: alioquin liberatus est ipso iure: sz tm et tunc petit sibi cauere vt defendat: vt. §. de rei vedit. l. is a quo. r. l. a quo. r. C. de po. l. pe. in fi. lz illa corrigat p. auf. ibi positā. Item arg. ptra. §. de lega. ij. l. si quis ticio. §. si. sed ibi vterqz ninf ex voluntate: r. ideo dat vtriqz. hic alter nuntur tm ex voluntate. f. legatarius.

k **S**ed cum de. §. ergo loquitur vbi vnus ex testamē- to defendebat hereditate r. ideo no est certu omnino de- beri legatum: qz si legitimus obtinet no liberatur: qz nec tenet: sed hic vterqz ex testamēto: r. sic est certum: deberi quicunqz eorum obtineat: vt. §. eo. §. si duo.

l **Q**uestio. vt fuit. §. eo. §. si duo.

m **T**radat. legatario. f. sine auēte r. etiā post litē mo- tā. r. tm. no cauedū nec iputat ei si no petat cauere: qz r.

Hec autem satisfactio lo- cū hz si iusta cā esse vt- debet: nā iniquū erat omi mo- do cauere nondū illata cōtro- uersia litis: cū possint eluso- rie mine fieri. ideoqz eā rē pre- tor ad cognitōez suā reuocat.

Si duo ex testamēto here- ditate in solidū sibi vendicēt: forte qz etiusdez nominis sint: tam in possessore qz in petito- rem competūt actiones: r. cre- ditronibus r. legatarijs.

Ita cautio dz pñari qñ re- cipientis interest. Bar.

Hec cautio vtriqz necessa- ria est: si qz pecuniā suam solu- at vel suā rē tradat. si §. pe- cuniā soluat hereditariam vel rē tradat: quidā no putant ca- uendū: qz nec teneri pot eo no mine vici: cū no possideat vel dolo fecerit quominus possi- deat. Hoc si ante motā cōtro- uersia soluat. qz si postea: tene- bif culpe noie. Sed cū de^a no- mine inter duos qñstio est: nun- qd no sit cauedū et qui here- ditariā rē tradat: qz oimodo vn^o liberaf: queadmodū si es alienū^o hereditariū soluat. sed si petito^o suā pecuniaz soluat

Si es alieni. q. casu etiā legitim^o liberaf: r. ideo nec hoc casu cū qñstio est de noie. nec supiori cū inter scriptū r. legitimū est qñstio iputat si no facit sibi cauere. Accur.

Petito^o. §. qd si possessor. Rñ. distinguere: vt. §. soluit suā an hereditariā. in pumo casu cauet ei: vt in pn. §. an

aut tradat rē suā: no hz vn^o re- tineat: iō necessariā ē ei cautio **L**egatarius dz cauere he- redi r. fideicommissarius lega- tario vel fideicommissari^o here- di cā euitandi circuitus. Bar.

An stipulatio qd āpt^o qz p legē falci. ceperis licuerit dari aduersus eū no sufficiat q legatū alij restituere ex fidel- comissi cā dz: sufficiet aut dici nichil ei fideicommissuz esse. ca- uebit scz legatario r. is qz fidel- comissum accipiet: nisi forte mallet legatarius circuitu sub- lato heredi cauere. sz r. legata- rio preterea caueduz est: si (vt plerunqz equū est) p rata ex fi- deicomisso retinere ei pceden- dū est: qzuis tm ex legato apb eū erit remāsurū: vt sufficiet posse ad pñadū fideicommissū

Idemus. Marcel. An stipulatio qd āpt^o qz p legē falci. ceperis licuerit dari aduersus eū no sufficiat q legatū alij restituere ex fidel- comissi cā dz: sufficiet aut dici nichil ei fideicommissuz esse. ca- uebit scz legatario r. is qz fidel- comissum accipiet: nisi forte mallet legatarius circuitu sub- lato heredi cauere. sz r. legata- rio preterea caueduz est: si (vt plerunqz equū est) p rata ex fi- deicomisso retinere ei pceden- dū est: qzuis tm ex legato apb eū erit remāsurū: vt sufficiet posse ad pñadū fideicommissū

Et qui no pot satisfare remittit satisfactio. B. Calistra. **Q**uam non facile satisfactio- nem offerre legatario vel fideicommissarius possit: r. futurū sit vt ppter hoc a peti- tione liberalitatis ex testō sum moueat: nunqd onus satisfac- tionis remittendū ei erit: qd vi-

illū cui rogatus est legatarius dare fideicommissuz. r. no. de circuitu solido. vt. r. §. de condi. inde. l. dñs tella. r. §. vsufu. queadmo. ca. l. si vsufu. michi. patet ergo p hāc legē qz legatari^o heredi r. fideicommissari^o legatario cauet. qñqz solus fideicō. heredi cā euitandi circuit^o vt hic. qñqz cauet fideicommissari^o hñdi r. legatario: veluti qñ hñs dz detrahere fal. r. legatari^o filit. puta vbi testator hoc dixit: vt no. §. n. l. l. penales. §. si. r. §. e. l. i. §. §. r. legatario: r. ita pstrue. cauedū est. sed r. cōcedendū est ei rest. ex fi. p. ra- ta vt plerunqz equū est: qz testator dixit qzuis r. vt qz mi- chi legauit. r. r. rogauit de. r. v. restituētis r. de illis. r. v. detrahit falci. si ei detrahat. r. facit. §. de lega. ij. cū pater §. i. §. ptra. §. de an. le. l. liberto. §. i. Sol. refert vtrū onus legatario iniungat extrinsecus: vt tunc fideicō. ei non te- neat cauere vt ibi. an in partē eius qz legatur ei qui co- gitur restituere: tunc sic: vt hic.

Quam non facile. r. sic vt no posse fieri: vt. §. de hb. sig. l. anepos. paulo. hoc §. arbitrio iudicis rehnqz vt ibi.

Caueri. per

Circuitus vs- tad^o est.

Ideo cautionē, secus si nō ideo s; bona fide postu-
lat: q; psona suspecta est. arg. s. de iudi. l. in obus. r. q; sa-
tisda. cog. l. si fideiussor. s. fi. r. C. de epis. r. cle. au. g. fi. r.
p. sed certe sic suspecta vel nō ex quo nō pōt satisfare sta-
tum inquit de fal. vt. C. de vsur. l. ij. r. fm hoc s; ideo:

paup-
tas pro
dest

def adiuuare rescripto diut cō-
modi in hec verba. Is cui de
ea re notio est adit? si cōpere-
rit ideo cautionem a te exigat
vt a fidei cōmissi petitiōe auer-
taris: onus satisfatiōis tibi re-
mitti curabit.

Merus executor nō tenet
heredi cauere. h. d. B. Paul.
Diuus pius ab eo q; an-
nua legata pcipere ad
distribuentū iussus erat: ve-
luit cautionē exigat: cessantuz
ptes reddi nisi aperte cauere
iussus esset. Merianus.

Si heres partē bonoz/
vel etiā vniuersa bona
delata ad fiscū diceret: cōsta-
ret autē de fidei cōmissio: de-
cretū est vt petitori cauēti cui
cta hēditate restitui solueret.

Cautio vsufructu finito rē
restitui v; interponi et ad quē
pntinet ppetuas nō heredi tā-
tūmodo. Barto. Idem.

Si nō in p̄trouersia sit p-
prietas s; vsufructus:
(pōt em̄ rei cuius ppetuas ticio
legata est vsufructus alij le-
gari) tūc de eo restituēdo non
heredi sed ticio cauēri debet.
Interdū r; si ab herede legef
vsufructus ticio: cauendū est
veluti si detracto vsufructu p-
prietas esse legef vsufructus s; solo.
Quid enim attinebit hoc ca-
su heredi cauēri ad quē emo-
lumentū intercadētis vsufu-
ctus nō sit spectādū m̄: vep

Si nō in cōtrouersia, sed vsufructus. i. cautio p vsu-
fruc. p̄hāda. r. sic ḡa similitudinis tractat hec lex
de caut. illa que est. s. vsufruc. quemad. ca. r. sic cōcor. in
eo. ti. l. si tibi vsufructus. Alij dicūt q; quidā tertius mos
uet questionē de vsufu. r. sic loquitur de illa cautione de

si vsufructu s; solo legato pprie-
tas ticio ita legef: cū ad solum
p̄tinere desierit habeat pprie-
tatē: tunc heredi cauēri oportet
ab fructuario: ab hēde aut
ticio: q; nō sit certū vsufructu
intercepto: ad ticiū propueta-
tem reuerfuram.

ExPLICIT LIBER. XXXV. FLOREM
r. r. huius.

Incipit liber. xxxvj. r. xij.
huius.

Ad senatuscōsultū trebel-
lianum. Titu. j.

Facta restitutione fidei cō-
missi vniuersalis trāseur actio-
nes r; iura actiue r; passiue in
fidei cōmissariū r; heredi r; cō-
tra hēde parat exceptio. alex.

Splan.
Explicito
tractatu q;
ad fidei cō-
missi sin-
gularū pri-
net rez: trā-

seamus nūc ad interpretatio-
nem senatuscōsulti trebellian.
Factū est em̄ senatuscōsultuz
rplibus neronis. viij. kalen. se-
ptēbris: āneo seneca r; trebel-
lio maximo p̄sulibus: cui s; vba
hec sunt. Lum esset equissimū
in oibus fidei cōmissarijs hēre-
ditatibus si qua de his bonis
iudicia penderēt: ex his cos
subire in quos ius fructusq;
transferret: potius q; cutq; picu-
losam esse fidem suā: placuit

qua est. s. e. l. hec
sūt. in pn. r. sic p
sequit vsq; ad fi.
i pōt em̄. iter
posito est vsq; il-
luc. tunc de eo r. c.
r. facit. j. pri. s.
k Ticio. cui le-
gata est. ppetuas:
vt. s. pri. r. h.
l C. i. f. i. c. i. o.
m Spectādūz.
q. d. nichil.
n Desierit. s; z
vsufructus et sic
sub die incerta. r
facit. s. vsufruc.
quēdamo. ca. si ut-
bi. r; si vsufr. pe. l.
si fund' detracto.
o Reuerfurā.
ticio interm mo-
ricnte r; ad hēre-
dem nō transmit-
tente ppter diem
incertuz: vt. C. de
cadu. tol. s; sinat
aliquid.

Ad senatuscō-
sul. trebellian. cc.
Duo senatuscō-
sulta: s; pegastia-
nū: r; treb. tracta-
uerūt de hac ma-
teria. s; iustitia-
nus totum attri-
buit trebel. r; que
sūt ppetuas cuiusq;
habeo in su. de fi-
deicō. hēre. in pn.
r; s; restituta. r. s.
sed q; Accur.

Xpl
ato
na-
cia-
m. q;
tractat fuit a ti. s.
leg. i. vsq; huc.

Consulibus. sic insi. eo. s; restituta.

Judicia. i. cōtrouersie vel litis.

Ex his. s; bonis.

Subire. dicta iudicia.

Vsufructus. i. vtilitas r; cōmodum eoz bonozum. i. il-
lus fidei cōmissi vniuersalis. pug.

Cuiq; heredi instituto.

Periculosam. si cōueniret ammodo. Accur.

Essē alias sim.

Fidem. quia restituit.

Consulibus. sic insi. eo. s; restituta.

Judicia. i. cōtrouersie vel litis.

Ex his. s; bonis.

Subire. dicta iudicia.

Vsufructus. i. vtilitas r; cōmodum eoz bonozum. i. il-
lus fidei cōmissi vniuersalis. pug.

Cuiq; heredi instituto.

Periculosam. si cōueniret ammodo. Accur.

Essē alias sim.

Fidem. quia restituit.

Defun-
cū pce-
pto de
cauēdo
randū
est.

C de dona. l. pe. r. facit. J. de verbo. sig. l. aliud est capere.

C iussus. stat p̄cepto defuncti de cauēdo. sic. C. ad
trebel. l. iubem. s; in supradictis. r. s. de vsufruc. ea. re. l.
tribus. in punap. Accursus.

S i heres. diceret. non tñ adhuc erat lis p̄testa. noie
fisci: aliqd nō solueret etiā cautione p̄stata: vt. J.
de iur. fir. l. apud iulianū. que est p̄tra. r. facit. C. de leg. l.
si fraudē. r. s. l. iij. s; si legatari. r. C. de pe. hēre. l. si. s. i.

C de fidei cōmissio. relicto pura ticio.
C cautio. ticio.